

STATISTISK TIDSKRIFT

UTGIFVEN AF

KUNGL. STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

[Häft. 131—133.]

1904.

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1907

INLEDNING

TILL

Sveriges officiella statistik i sammandrag / utgiven av Kungl. Statistiska centralbyrån. – Stockholm : SCB, 1860-1913.

Fr. o m. årgång 1871 publicerad som första nummer i Statistisk tidskrift. – 1871-1913 även med innehållsförteckning på franska.

Efterföljare:

Statistisk årsbok för Sverige / SCB - Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1914- . – (Sveriges officiella statistik).

Fritt tillgänglig från 1914 på internet.

Anmärkning: Vid digitalisering av Statistisk tidskrift, 1860-1913, har häftena med *Sveriges officiella statistik i sammandrag* och tre bilagor brutits ut ur sin årgång och behandlats som separata häften.

Statistisk tidskrift. 1904: häft. 131-133.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2010.

urn:nbn:se:scb-st-1904_h132-133

STATISTISK TIDSKRIFT

UTGIFVEN AF

KUNGL. STATISTISKA CENTRALBYRÅN.

[Häft. 131—133.]

1904.

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1907

INNEHÅLL AF ÅRGÅNGEN 1904.

[Häft. 131.] Årgångens N:o 1.

Sveriges officiella statistik i sammandrag	Sid. 1.
--	---------

[Häft. 132.] Årgångens N:o 2.

Om taxeringsvärdet af Sveriges jord år 1902	101.
Folkmängdens förändringar i Sverige under år 1903	133.

[Häft. 133.] Årgångens N:o 3.

Bidrag till svensk kriminalstatistik	139.
--	------

Om taxeringsvärdet af Sveriges jord år 1902.

För beskattningsändamål anställas i hela riket hvar femte år värdering (bevillningstaxering) af all fast egendom, såväl jordbruksfastighet som annan fastighet. Då man sålunda erhåller kunskap om det å jord satta värdet och då dessutom omfånget af denna jord är känt, kunde det synas, som om man härigenom hade ett enkelt medel att kunna beräkna och bedöma jordvärdet inom skilda delar af landet. Ett sådant beräkningssätt skulle dock leda till vilseledande resultat, såvida man icke tillika toge behörig hänsyn till de olika andelar, hvori de särskilda egoslagen med deras vidt skilda värden i och för sig ingå uti de med hvarandra jämförda jordområdena. En egendom, som hufvudsakligen utgöres af det dyrbaraste egoslaget åker, och en annan egendom, bestående mest af utmark och föga inegor, äro, äfven om de till hela arealen vore lika stora, icke med hvarandra fullt jämförliga, ty det kunde hända, att ehuru den sistnämnda egendomens hela värde vore lägre än den andras, ändock dennas skilda egoslag hade hvar för sig relativt högre värde.

För rätt bedömande af jordvärdet blir det alltså nödigt att bestämma värdet af hvarje egoslag för sig. Då nu det öfver taxeringen offentliggjorda resultatet icke härom lämnar några upplysningar, utan det meddelas blott en slutsumma för hela jordområdets värde, och då några andra brukbara materialier för ifrågavarande beräkningar egentligen icke förefinnas, blir frågan i själfva verket mera svårlöst, än hvad man till en början kan förmoda.

Ett försök till detta beräknande af olika egoslags värde, sådant det kan anses vara gifvet vid taxeringen, är af mig gjordt uti en i Statistisk Tidskrift år 1878 intagen afhandling »Om taxeringsvärdet af Sveriges jord», och då dylikt försök veterligen icke af någon annan, hvarken förr eller senare, offentliggjorts, har det synts mig lämpligt att här åter behandla detta ämne, synnerligast som taxeringsvärdena å jordbruksfastigheter i allmänhet nu äro åtskilligt högre, än hvad de voro för 26 år tillbaka.

De i nu gällande bevillningsförfordning gifna *bestämmelserna angående taxering af jordbruksfastighet* äro, utom hvad beträffar det på taxeringen grundade bevillningsbeloppet, i hufvudsak desamma som de voro år 1878, och torde därför den då i nyssnämnda afhandling gjorda sammanfattningen beträffande dessa bestämmelser få här återgifvas, nämligen:

att jordbruksfastighet skall vid taxeringen så i stad som å landet uppskattas särskildt från öfriga fastigheter;

att denna uppskattning skall ske till verkliga värdet;

att i detta värde ej skola ingå inventarier och dylikt; men

att däremot i värdet inbegripas (och uppskattas ej särskildt) nödiga åbyggnader, såvida ej åbyggnaderna äro egendomens hufvudsak (t. ex. vid vissa s. k. sommarnöjen, lustställen o. dyl.), då dessa särskildt beräknas;

att värdesättningen skall ske med ledning af ordentligen afslutade köp, arrenden, hypoteksvärderingar och dylika förhandlingar, där värdebestämningen kan anses uppkommen genom lämplig sammanjämkning af tvenne motsatta och lika berättigade intressen (t. ex. mellan köpare och säljare); samt

att, där dylika aftal ej kunna läggas till grund, jordegendomen skall uppskattas efter areal i åker, äng, skog eller betesmark jämte deras beskaffenhet och därmed förenade särskilda förmåner (såsom läge, afsättningstillfällen, vattenfall m. m.), eller ock olägenheter (såsom dryga skatter).

Hvad nu särskildt beträffar åbyggnader, under hvilka inbegripas ej allenast mangårds- och sådana hus utan äfven stallar, fähus, logar och dylikt för jordbrukets drift nödigt, men däremot icke sågar, kvarnar, tegelbruk och sådant, hvilket skall särskildt såsom från jordegendomen skild fastighet taxeras, kan det synas som om dessa i jordbruksfastigheten inberäknade byggnader borde ock särskildt räknas. Att så icke sker torde dock få anses stå i öfverensstämmelse med vanligt bruk vid köp af jordegendomar, enligt hvilket man räknar, att egendomen eger den eller den arealen af åker, äng och skog, hvilken efter det eller det priset på hvarje af dessa egoslag gifver ett visst värde åt egendomen. Skenbart synes man sålunda vid såväl bevillningstaxering som vanliga köp icke sätta något pris å åbyggnaderna, men detta är naturligtvis icke verkligt, ty det är klart, att en egendom med bättre åbyggnader bör under alldeles likartade förhållanden i öfrigt betinga ett högre pris än en med sämre sådana, och hafva åbyggnaderna sålunda i själfva verket ett värde för sig, hvilket döljes genom att sätta ett högre värde på själfva jorden, än hon eljest skulle hafva fatt.

Detsamma kan man säga gäller ock om öfriga en jordegendom åtföljande förmåner, såsom trädgård, jakt, fiske, närheten till stad, till järnvägsstation, till kvarn, till kyrka, till läkare, behagligt läge, vacker

utsikt, trefligt grannskap m. m., nämligen att dessa förmåner, ehuru hvar för sig knappast beräkneliga, dock hafva sitt värde, som kommer själfva jordvärdet till godo. Såväl åbyggnaderna som dessa förmåner tyckas kunna förliknas med jordens häfd, de kunna liksom denna förbättras, men ock försämras, de kunna därför ofta nog ej sägas hafva något fixt värde, men när en uppskattning af jord skall verkställas, lära de svårligen undgå att göra sitt inflytande gällande och blifva sålunda nästan omedvetet en beskaffenhet hos själfva jorden, en beskaffenhet som måste tagas i betraktande vid en värdesättning, den må nu ske vid köp eller vid beskattningsvärdering, äfven om åtminstone en del af denna beskaffenhet kan vid ett mera flyktigt betraktande anses hvarken direkt eller indirekt bidra till egendomens afkastning.

Uppskattningen af en vanlig jordegendom med hvad därtill hörer reducerar sig alltså till en värdering af själfva jorden eller rättare sagdt af omfånget och beskaffenheten af de olika egoslag, hvaraf jordegendomen består. Dessa hufvudegoslag rubriceras i gällande lagstiftning i ämnet såsom *åker*, *äng* och *skog* eller betesmark, och torde man få anse, att detta ock öfverensstämmer med vanlig sed vid t. ex. egendomsköp. För undvikande af missförstånd skall i det följande skog, betesmark och annan dylik afrotningsjord sammanfattas under benämningen *utmark*.

1) Areal och taxeringsvärde för jordbruksfastighet i rikets samtliga län.

För utförande af de här ifrågasatta beräkningarna erfordras först och främst kännedom om arealen, särskildt af åker, af äng och af utmark, samt om jordens taxeringsvärde.

Hvad *arealerna* beträffar, erhållas de genom jordbruksstatistiken, däri uppgifter meddelas om hvarje sockens, härads, stads och läns hela egovidd, med särskilda kolumner för: träd-, humle- och kålgård; åker och annan odlad jord; naturlig äng; skogbärande mark. Däremot meddelas inga särskilda uppgifter om annan utmark än den skogbärande, men kan hela utmarken lätt beräknas såsom utgörande skillnaden mellan hela egovidden å ena sidan samt summan af trädgård och åker samt äng å den andra. Den sålunda beräknade utmarksarealen omfattar därför ej allenast skog i mera inskränkt betydelse utan äfven betesmarker, hagmarker, mossar, berg o. dyl. De ofantliga fjällvidderna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län hafva dock härifrån vid beräkningarna undantagits och sålunda betraktats såsom alldeles värdelösa. Samtliga arealuppgifter, med nyssnämnda undantag, äro ur 1901 års jordbruksstatistik (den senast utkomna) sammanförda länsvis uti bifogade *tab. A*.

I samma tabell äro *taxeringsvärdena* för de särskilda länens jordbruksfastigheter äfven sammanförda. Dessa uppgifter äro hämtade ur Generalsammandraget öfver 1902 års bevillning, hvilket har särskild kolumn för uppskattade värdet å jordbruksfastighet, för hvilken bevillning

skall erläggas, och för den staten tillhöriga jordegendomen, fri från bevilning, i båda fallen med skillnad mellan stad och landsbygd. Allt-sammans är här tillhopafördt i tab. A, och är sålunda icke någon skillnad gjord mellan den jordegendom, som är belägen inom städernas områden, och den till landsbygden hörande. Den förra har utan tvifvel relativt högre värde än den senare, men då den förra utgör endast en ringa bråkdel af hela länsarealen, har det icke ansetts vara skäl att särskildt behandla den inom stadsområdena befintliga jordegendomen.

Den omständigheten att arealtalen afse år 1901, men taxeringsvärdena gälla 1902, är här af ingen betydelse.

Enligt hvad tab. A utvisar, fördelar sig *rikets fastlandsareal* sålunda:

åker (trädgårdar inräknade).....	3,578,682 hektar.
äng (naturlig).....	1,432,361 >
utmark (skog, hagar, mossar, berg m. m.).....	36,108,445 >
Summa	41,119,488 hektar.

Häraf antagas dock, såsom ofvan är nämnt, vissa fjälltrakter i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, tillsammans 6,675,224 hektar, icke hafva medräknats vid taxeringen, och skulle därför rikets bevilningstaxerade utmark utgöra 29,433,221 hektar samt hela fastlandsareal 34,444,264 hektar (jfr anm. 2 till tab. A).

Hvad de särskilda länen beträffar, är såsom bekant skillnaden i deras hela omfång synnerligen stor, växlande mellan 9,916,564 hektar för Norrbottens län och 289,571 hektar för Blekinge län, hvilket är det minsta, då Stockholms stad ej inräknas bland länen. Det största länet är alltså 34 gånger så stort som det minsta.

Trots detta eger det största länet endast 36,115 hektar åker, men det minsta länet 64,486 hektar, således alldeles motsatta förhållanden. Markens odling, sådan den uttryckes genom åkerviddens förhållande till hela arealen för hvarje län, växlar ännu mera än arealerna, i det att Malmöhus län, där odlingen hunnit längst, har $\frac{3}{4}$ af sin hela areal odlad till åker, under det att man i Norrbottens län kommit i detta hänseende ej ens till $\frac{1}{2}$ % (se tab. A). Det ena länet är nästan 200 gånger så mycket odladt som det andra.

Hela rikets *taxeringssumma för all jordbruksfastighet* uppgår (enligt tab. A) till 2,498,054,200 kronor eller i rundt tal $2\frac{1}{2}$ milliard.¹⁾

Tydligt är, att ofvan nämnda växlingar i såväl areal som odling jämte olika beskaffenhet af de särskilda jordslagen i landets skilda delar måste vålla mycket olika taxeringsvärden för länen. Variationerna i detta fall äro sådana, att jordbruksfastigheterna i Malmöhus län taxerats till

¹⁾ För jämförelses skull kan erinras om att vid fredsslutet 1871 efter fransk-tyska kriget Frankrike måste betala en krigskostnad om 5 milliarder francs eller i svenskt mynt 3½ milliard kronor. Hela den svenska jorden är således taxerad till föga mera än $\frac{2}{3}$ af nämnda krigskostnad.

311,273,200 kronor, men i Gottlands län till 33,124,400 kronor, hvilket sistnämnda län är till hela omfånget och åkerarealen något större än minsta länet, Blekinge, i hvilket dock taxeringsvärdet uppgår till 50,356,600 kronor. Det högst taxerade länet är sålunda något mera än 9 gånger så mycket uppskattadt som det lägst taxerade, och äro därför skilfaktigheterna i detta fall på långt när ej så stora som i fråga om areal och odling.

Ett märkligt exempel på huru olika jorden kan vara taxerad, oaktadt ganska stor likhet i omfånget af åtminstone det dyrbaraste egoslaget eller åkern, erbjuda Malmöhus län och Skaraborgs län. De areala förhållandena gestalta sig sålunda:

	Malmöhus län.	Skaraborgs län.
Åker	352,158 hektar.	330,603 hektar.
Äng	23,064 „	37,656 „
Utmark	97,662 „	439,237 „
Summa	472,884 hektar.	807,496 hektar.

I Malmöhus län är såsom synes åkern visserligen något större än i Skaraborgs län, men förhållandet är tvärtom beträffande ängen och ännu mera beträffande utmarken, så att man kunde vänta sig, att dessa omständigheter skulle något så när vid taxeringen motväga hvarandra och att taxeringssummorna därför blefve ungefär lika. I själfva verket är taxeringsvärdet å jordbruksfastigheterna i Skaraborgs län 158,166,700 kronor och i Malmöhus län 311,273,200 kronor samt sålunda i det förra endast hälften mot hvad förhållandet är i det senare. Detta skulle då innebära, att jorden i Skaraborgs län verkligen är så mycket mindre värd än i Malmöhus län, eller ock att man vid taxeringen sätter för lågt värde i Skaraborgs län eller för högt i Malmöhus län. Att åkerjorden i sistnämnda län icke taxeras för högt, oaktadt taxeringsvärdet härå är det högsta i hela riket, såsom nedan skall ådagaläggas, torde få anses vara gifvet, hvadan således endast de två andra alternativen skulle återstå för Skaraborgs län. Härmed kan sammanställas, att äfven taxeringen i grannlänet Älfsborgs län tyckes vara synnerligen låg.

För att kunna jämföra länen uti ifrågakarande hänseenden, oaktadt deras stora olikhet i såväl areal som taxering, måste man bringa dem till någon enhet, och synes då härtill kunna lämpligast tagas taxeringsvärdet, hvarefter man ser till, huru mycket egor svara häremot i de särskilda länen. Med ledning af siffrorna i tab. A äro därför nu beräknade för hvarje län *egovidderna för en landtegendom om 100,000 kronors taxeringsvärde*, och äro resultaten af beräkningarna sammanställda i bifogade tab. B.

Af nämnda tabell framgår, att såsom medeltal för hela riket omfattar en landtegendom, taxerad till 100,000 kronor, en areal om tillsammans 143 hektar åker, 58 hektar äng och 1,178 hektar utmark.

Sistnämnda höga siffra vållas egentligen af de stora vidderna i Norrland, oaktadt därifrån afdragits högst betydande fjälltrakter i tre län.

Om man nu tänker sig, att en person önskar köpa en landtegendom och att han hoppas erhålla den till taxeringsvärdet, så borde han i första rummet vända sig till Skaraborgs län, i fall han hufvudsakligen fäster sig vid den största möjliga åkervidden, men till Jämtlands län, om han önskar en egendom med den mesta utmarken (skogen). Emellertid är det föga troligt, att en jämtlänning för 100,000 kronor säljer en egendom om nära 9,000 hektar sådan mark jämte därtill hörande 131 hektar åker och 103 hektar äng, hvilken omständighet nog antyder, att taxeringen i detta län måste vara synnerligen låg, ja i själfva verket är den lägst i hela riket, såsom längre ned skall visas.

Såsom nyss nämndes, skulle den ifrågasatta köparen erhålla den största åkerarealen i Skaraborgs län (209 hektar), men föga mindre skulle han få i Älfsborgs län och i Uppsala län (203 hektar) eller å Gottland (201 hektar). Orsaken härtill är, att taxeringsvärdena i dessa trakter äro relativt låga. I Malmöhus län däremot skulle, i följd af det höga taxeringsvärdet därstädes, erhållas endast 117 hektar åker jämte 8 hektar äng och 32 hektar utmark, eller tillsammans blott 157 hektar, och är detta det minsta område, som i något län tillkommer i medeltal en landtegendom om 100,000 kronors taxeringsvärde.

Om man nu skulle vilja beräkna det värde, som vid bevillningstaxeringen borde anses vara satt, icke å jorden tagen under ett, utan å hvarje egoslag för sig, så föreligga härför, såsom redan är nämnt, inga direkta uppgifter, utan måste man, med utgångspunkt från de (genom tab. A) kända areal- och taxeringssiffrorna, söka att på de särskilda egoslagen fördela dessa senare. För denna fördelning har man då att stödja sig endast vid vissa sannolika antaganden, och då nu dessa kunna vara flera, måste ock förfaringssätten för beräkningarna tänkas blifva ganska skiftande. Här skall nu redogöras för de af mig försökta och använda sätten.

2) Förfaringssätt för beräkande af taxeringsvärdet å åker, äng och utmark, hvar för sig.

Om man kallar åkerns areal a och ängens b samt utmarkens c , och om man betecknar deras motsvarande värde å arealenheten med x , y och z , så blir åkerns hela värde ax , ängens by och utmarkens cz , samt i följd däraf, om hela jordområdets taxeringsvärde betecknas med V ,

$$ax + by + cz = V.$$

I denna så att säga *grundekvation* äro a , b , c och V kända storheter, hvaremot x , y , z äro obekanta, och kan ekvationen därför, såsom innehållande icke mindre än 3 obekanta, ej utan vidare lösas. Det blifver därför nödigt att söka känna några ytterligare egenskaper hos dessa obekanta kvantiteter eller någon relation dem emellan, men det är just här som den egentliga svårigheten med hela problemets lösande möter.

a) För 1878 års undersökning begärdes i nämnda syfte *uppgifter af hushållningssällskapens sekreterare*. Ut i en cirkulärskrifvelse till samtliga dessa tillkännagafs nämligen behovet att känna det ungefärliga värde, som vid försäljningar, utarrenderingar och dylika förhandlingar brukar i olika delar af landet sättas å medelgod åker, äng och utmark eller skog, hvarvid egentligen åsyftades att få veta icke så mycket det absoluta värdet som fastmer värderelationen mellan dessa hufvudklasser af jord, och hvarvid det således vore af mindre betydelse, om det åsatta priset skulle blifva något för högt eller för lågt å alla jordslagen, blott att förhållandena mellan deras värden blefve såvidt möjligt rätt uttryckta, och bifogades för den skull en P. M. med anhållan att den måtte ifyllas och återsändas, hvilket ock af samtliga sekreterarne gjordes. En sammanfattning af de ingångna svaren är meddelad i 1878 års afhandling (tab. D. med anmärkningar), och är för öfrigt denna sammanfattning den vederligen första offentliggjorda sammanställningen af dylika pris.

Det var redan på förhand icke svårt att inse, det dessa till hushållningssällskapens sekreterare framställda frågorna ingalunda voro lätta att besvara, och att svaren skulle blifva mycket beroende af olika uppfattning i ämnet, så att uppgifter äfven från närgränsande län skulle utfalla ganska olika. Icke desto mindre hafva uppgifterna ett ganska högt värde, såsom i många fall insamlade efter infordrade specialupplysningar från skilda delar af området, eller afgifna efter samråd med andra erfarna personer inom orten.

Trots allt detta visade det sig vid användandet af de på detta sätt erhållna värdetalen mellan de särskilda egoslagen, att uti flera fall icke erhöles nöjaktiga taxeringsvärden. Så t. ex. uppgafs för Norrbottens län medelvärdet å 1 tunnland vara för åker 500, för äng 250 och för utmark 25 kronor, hvilket gifver relationen $1 : 0.5 : 0.05$. Dessa relationstal insatta i den allmängiltiga ekvationen gifva som slutresultat, att taxeringsvärdet i Norrbottens län å 1 tunnland åker skulle hafva varit 57 kronor, å äng 29 och utmark 2.85, hvilka tal visa, antingen att taxeringsvärdet i allmänhet varit orimligt lågt, eller ock att relationerna icke voro riktiga. Detta senare var händelsen, i det att man vid prisuppgiften begått det vanliga felet att öfverskatta utmarkens värde. Det är nämligen tydligt, att om i allmänna ekvationen ($ax+by+cz=V$) gifves ett alltför högt värde åt en af de obekanta (i detta fall z), så måste, när slutsumman (V) är å förhand fixerad, detta vålla en nedsättning af värdet hos en eller båda af de andra obekanta (x och y), något som ännu mera

gör sig gällande, om omfånget af den mark, för hvilken det för höga värdet är angifvet, är synnerligen stort, såsom just i ifrågavarande fall var händelsen, och erhöles sålunda slutligen den för åkern föga sannolika taxeringssiffran 57 kronor i stället för uppgifna värdesiffran 500 kronor.

b) Sedan det alltså visat sig, att de begärda och erhållna direkta uppgifterna icke kunde för ändamålet användas, blef det nödigt att försöka någon annan utväg, och fanns denna då därutinnan, att i hvarje särskildt fall beräknades *maximi-* och *minimivärden*, mellan hvilka de rätta värdena vore att söka. Det antogs fördenskill såsom allmän regel, att ett visst omfång (t. ex. 1 tunnland) åker har högre värde än samma vidd (naturlig) äng, och att ängen har högre värde än utmark, synnerligast då härmed menas ej allenast skogbärande mark utan äfven betesmarker, hagar, mossar, mer eller mindre kala berg eller till och med landimpedimenta, med den blandning af hvarterdera slaget, som under vanliga förhållanden plägar förekomma vid en landtegendom. För öfrigt är härvid att ihågkomma, hvad själfva skogen beträffar, att denna tänkes böra såsom sådan bibehållas och ej på en gång afverkas, då i senare fallet skog nog kan betalas fullt ut så högt som vanlig äng eller till och med åker.

Tänker man sig därför att fråga är om köp af en egendom, bestående af åker, äng och utmark, och att för denna egendom begäres en viss penningssumma, så är det klart, att om detta pris fördelas ensamt å åkerarealen, så får denna i sådant fall uppbära ej allenast sitt eget värde utan äfven de värden, som borde tillkomma såväl ängen som utmarken, och blir alltså det sålunda beräknade åkerpriset för högt, eller med andra ord: åkern kan ej hafva så högt värde som det på detta sätt erhållna. Detta blir endast ett maximivärde, hvilket åkern ej kan uppnå, än mindre öfverstiga.

Om man vidare sammanslår åker- och ängsarealen samt därpå fördelar det fordrade egendomspriset, så är det likaledes tydligt, att den sålunda hopslagna arealen har att uppbära ej allenast ängens pris utan äfven det öfverskott, hvarmed åkervärdet öfverstiger ängens, samt dessutom utmarkens hela värde. Härigenom erhålles alltså ett maximivärde, som ängen ej kan uppnå.

Genom likartad fördelning af hela egendomens pris på summan af åkerns, ängens och utmarkens areal fås maximivärdet för utmarken.

Sistnämnda värde är i själfva verket icke annat än ett medelpris på egendomens jordvidd, och då nu denna består af ett bättre slag (åkern), ett mellanslag (ängen) samt ett sämre slag (utmarken), så måste medelpriset vara lägre än det bättre slagets men högre än det sämres, eller med andra ord: åkern (det bättre slaget) har högre värde än medelpriset. Åkerns minimivärde är alltså medelpriset, hvilket i sin ordning är utmarkens maximipris. Detta får naturligtvis icke tagas så, som att icke i enstaka fall åker kan gifvas af nog så dålig beskaffenhet, att ju ej

utmark med samma vidd skulle betalas mera, utan såsom ett uttryck för den här ofvan fastställda generella regeln, att åker är mera värd än äng och äng mera värd än skog samt sålunda ännu mera värd än utmark.

Hvad ängens och utmarkens minimivärden beträffar, finnas inga andra begränsningar att gifva, än att de kunna gå så lågt som helst, ända ned till noll.¹⁾

Här hafva vi sålunda funnit medel att beräkna maximi- och minimivärden för hvarje egoslag och äro dessa värden under gifna förutsättning fullt allmängiltiga. Det återstår då att söka bestämma, hvare mellan dessa gränsvärden åkerns, ängens och utmarkens verkliga värde i hvarje särskildt fall ligger, men då man härvid ej eger några bestämda hållpunkter, får man nöja sig med att antaga såsom sannolikt, att rätta värdet ligger icke just invid vare sig den ena eller den andra gränsen, utan håller sig snarare någonstades i närheten af midten mellan dessa gränser, eller att åtminstone relationen mellan dessa medelvärden något så när träffar rätta förhållandet.²⁾

Det är på dessa grunder som de särskilda värdetalen för åker, äng och utmark (per tunnland) äro uti ifrågavarande 1878 års afhandling beräknade, och syntes de sålunda kunna talen vara fullt antagliga; åtminstone kunde då icke några bättre eller säkrare utrönas.

c) När nu fråga är att ånyo söka utreda ämnet, kunde det synas som om man borde hålla sig till nyss angifna beräkningssätt. Emellertid kan icke förnekas, att de härigenom erhållna värdetalen i icke ringa mån röna inflytande af arealtalen, hvilket i synnerhet blir märkbart, om åkerarealen är relativt liten i förhållande till de ofriga egornas. Maximitalet för åker blir då oskäligt stort, hvilket i sin ordning vållar, att det rätta värdet icke kan förläggas ungefär i midten mellan maximum

¹⁾ För att genom ett exempel förtydliga det ofvan sagda antaga vi, att fråga är om en egendom om 500 tunnland, hvaraf 100 tnd åker, 50 tnd äng och 350 tnd utgör, och att för denna egendom begäres 45,000 kronor.

Maximipriset blir då: för åkern $\frac{45,000}{100} = 450$ kronor; för ängen $\frac{45,000}{100+50} = \frac{45,000}{150} = 300$ kronor; för utmarken $\frac{45,000}{100+50+350} = \frac{45,000}{500} = 90$ kronor.

Minimipriset blir för åkern 90 kronor; för ängen 0; för utmarken 0.

Verkligen priset ligger alltså för åkern mellan 450 och 90 kronor; för ängen mellan 300 och 0 kronor; för utmarken mellan 90 och 0 kronor; allt för 1 tunnland räknadt.

²⁾ I ofvan (not. 1) anförda exempel blir medeltalet mellan gränsvärdena för åker 270, för äng 150 och för utmark 45 kronor. Enligt dessa värdetal skulle hela egendomens värde blifva $100 \times 270 + 50 \times 150 + 350 \times 45 = 50,250$ kr. Då nu i själfva verket för egendomen icke begäres mera än 45,000 kronor, måste medeltalet 270, 150 och 45 sänkas något, hvilket kan ske efter deras inbördes relation, så att slutsiffran blir 45,000. Denna erhålles i det närmaste genom att sänka värdet på åker till 242 kronor, på äng till 134 kronor och på utmark till 40 kronor för tunnlandet, och skulle alltså dessa siffror uttrycka de rätta värdena.

och minimum, utan borde förläggas betydligt närmare det senare, men några giltiga regler härför hafva ej kunnat utfinnas.

Om man därför skulle öfvergifva nämnda beräkningssätt medelst maximi- och minimivärden, vore nog det bästa, ja man kunde säga det enda fullt riktiga sättet att fota sina beräkningar på de för hvarje ort gällande värdeförhållandena mellan de olika egoslagen, eller såsom det just försöktes, när uppgifter i detta hänseende begärdes och erhöles från hushållningssällskapens sekreterare, hvilket dock, såsom vi hafva sett, icke ledde till önskad resultat. Man kunde då tänka på, huruvida man ej möjligen skulle finna för ändamålet brukbart material i *hypoteksföreningarnas tariffer*, enligt hvilka värdering af jordbruksfastigheter för inträde i föreningarna skola verkställas. I riket finnas nämligen tio sådana föreningar, omfattande hvardera ett eller flera län eller delar däraf, och har den jordegare, som önskar ett hypotekslån å sin egendom, att härför vända sig till den förening, inom hvars område egendomen är belägen. Å egendomen anställes då en detaljerad värdering af värderingsmän, som därvid hafva att, enligt ett af föreningen bestämdt formulär eller s. k. »metod», å hvarje särskildt egoslag och egoområde bestämma värdet enligt föreningens tariff. Hvarje förening har sålunda sin särskilda tariff och »metod», men äro dessa dock i afseende å egornas klassifikation och tariffernas anordning tämligen lika och skilja de sig från hvarandra egentligen genom de olika värden å särskilda egoslag, som hvarje förening bestämt för sitt område. I dessa tariffer har man sålunda för skilda delar af riket säkert fixerade enhetsvärden å åker, äng och afrösningsjord, fördelade hvar och en i vanligen 3, 4 å 5 klasser efter egoslagets bättre eller sämre beskaffenhet.

Då alltså hypoteksföreningarnas tariffer i och för sig lämna viktiga upplysningar för bedömandet af jordvärdet under olika förhållanden och då någon sammanställning af dessa tariffer veterligen ej förut offentliggjorts, har det synts lämpligt att, när nu en sådan sammanställning af mig blifvit gjord, äfven publicera densamma (se *Bilagan* i slutet af denna uppsats).¹⁾

I afseende på dessa tariffvärden torde man få antaga såsom gifvet, att de icke äro för höga utan snarare tvärtom, enär den medelst dessa sökta värdesumman skall läggas till grund för storleken af det ifrågasatta hypotekslånet och det måste ligga i dens intresse, som beviljar lånet, att icke panten upptages till högre värde, än hvartill den i händelse af behof skulle kunna realiserars. Denna omständighet förklarar ock den viktiga och för alla hypoteksföreningar i kungl. förordning gifna bestämmelsen, att vid värderingen skall endast jordvärdet tagas i beräkning, men icke åbyggnader, skog eller annat, som kan från egendomen skiljas. Växande skog får sålunda icke ingå i hypoteksvärdet, utan endast själfva skogs-

¹⁾ Tarifferna äro genom kamreraren i Allmänna hypoteksbanken herr V. L. Moll från de särskilda hypoteksföreningarna benäget anskaffade och mig meddelade.

marken, hvilken då bedömes blott i hvad mån den kan odlas eller kan begagnas till betesmark. I fråga om bevillningstaxering är däremot förhållandet motsatt, så att bland annat just å den växande skogen skall vid taxeringen fästas behörigt afseende, hvaraf således följer, att tariffernas värden å afrösningsjord (skog och betesmark m. m.) icke alls kunna läggas till någon grund för beräkandet af det sannolika taxeringsvärdet å samma slags jord, som här korteligen benämnts utmark.

Det återstår då att söka utröna, huruvida ej tariffvärdena åtminstone å åker och äng kunde möjligen för här föreliggande ändamål användas. Såsom ofvan är nämnt och det här bifogade sammandraget närmare utvisar, är inom hvarje föreningsområde icke ett gemensamt värde bestämdt för åker, ej heller för äng, utan flera värden, vanligen 4 å 5, alltefter jordens beskaffenhet, och då man nu saknar uppgift om omfånget af hvar och en af dessa klasser, kan något gemensamt värde icke beräknas. I brist på annan utväg kunde man då låta medeltalet för åkerns särskilda värdetal beteckna dess gemensamma värde samt förfara på samma sätt med ängen, men om man så gör och beräknar relationen mellan dessa båda medelvärden, så stöter man snart på förhållanden, som visa att man ej är på rätt väg. Så t. ex. skulle enligt detta beräkningssätt åkern på Gottland hafva precis samma och ej högre värde än den naturliga ängen, men detta kan väl ej vara riktigt. Icke desto mindre har jag gjort flera försök att äfven med åtskilliga jämkningar å de funna relationstalen använda dem för här ifrågasatta beräkningar af taxeringsvärdena, men slutresultatet har blifvit, att likasom tariffvärdena icke kunna läggas till grund i fråga om utmarken, synas de ej heller kunna användas beträffande åker och äng.

d) När alltså det material, som man åtminstone vid första påseendet kunde förvänta sig skola erhålla ur de nämnda tarifferna, i själfva verket befunnits icke brukbart, återstår endast att söka utfinna någon annan utväg, som möjligen skulle leda till målet.

I detta syfte har jag antagit, att såsom medeltal öfverallt i riket värdet på åker icke understiger ett visst minimum, och har detta åkerns minimivärde eller *grundpris* satts till 250 kronor pr hektar motsvarande i det närmaste 125 kronor för tunnlandet. Utan tvifvel finnas åkerstycken här och hvar, hvilka icke kunna tillerkännas ens detta värde, men såsom medeltal för ett helt län och för alla län synes det ej vara för högt tilltaget.

För ängen har grundpriset satts till 50 kronor pr hektar (= 25 pr tunnland) och för utmarken till 5 kronor pr hektar (= 2'50 pr tunnland).

Sistnämnda grundpris kan förefalla oskäligt lågt, då fråga gäller ett helt län, men att så icke är förhållandet, bekräftas af taxeringssiffrorna för det län, där jorden tyckes vara lägst taxerad, nämligen Jämtlands län. Hela arealen för detta län är i rundt tal 4,750,000 hektar, och om härifrån dragas 1,090,000 hektar renbetesfjäll, hvilka antagas icke ingå i taxeringen, skulle den taxerade jorden omfatta 3,660,000 hektar. Om nu länets hela taxeringssumma för jordbruksfastighet, 40,000,000 kronor, fördelas på sistnämnda areal, så blir taxeringsvärdet knappt 11 kronor pr hektar (hvilket blifvit ännu lägre, om ej nyssnämnda afdrag gjorts). Dessa 11 kronor beteckna alltså medeltaxeringsvärdet på all (taxerad) jord i Jämtlands län, således ej allenast på utmarken utan äfven på åker och äng, men ett sådant pris på dessa senare är naturligtvis ej tänkbart, utan måste högst betydligt förhöjas, hvilket i sin ordning nödvändiggör en motsvarande sänkning för utmarken, enär hela taxeringssumman är fixerad. En sänkning af utmarkssiffran till ungefär hälften eller till 5 kronor blir då ej allenast berättigad utan nödvändig.

Om nu de antagna minimivärdetalen (250 kr., 50 kr. och 5 kr.) multipliceras med motsvarande arealtal för de särskilda länen samt produkterna summeras, erhålles en slutsumma, som mer eller mindre understiger taxeringssumman för länets jordbruksfastigheter. Den sålunda uppkomna differensen, olika stor för olika län, blir då att utjämna, hvilket kan verkställas på det sätt, att till de fastställda minimitalen göres ett *tillägg*, lagom stort att differensen slutligen försvinner. Detta tillägg kan icke såsom grundprisen en gång för alla fixeras, utan måste beräknas särskildt för hvarje län, men såtillvida måste en fixering ske, att, för erhållande af lämplig proportion mellan åkerns, ängens och utmarkens slutvärden, tillägget för hvarterdera af dessa egoslag bestämmes till ett högre belopp för åker än för äng samt för utmark minst, och har jag då efter flera försök trott mig finna den lämpligaste relationen vara 5 : 4 : 1.

Vi hafva nu funnit alla nödiga materialier för uppställande af de *formler*, enligt hvilka de ifrågasatta beräkningarna af taxeringsvärdena kunna verkställas. Om därför taxeringsvärdet för 1 hektar åker betecknas med x , för äng med y och för utmark med z samt de däremot svarande arealtalen med a , b och c , äfvensom taxeringssumman med V , så erhållas enligt ofvan gjorda antaganden såsom slutformler:¹⁾

$$x = \frac{V + 150}{a + 0.8b + 0.2c}$$

$$y = 0.8x - 150$$

$$z = 0.2x - 45$$

¹⁾ Dessa formler kunna deduceras på följande sätt. Om utom ofvannämnda beteckningar tillskottet till grundpriset sättes = t , så är:

$$x = 250 + 5t; y = 50 + 4t; z = 5 + t.$$

I afseende å giltigheten af dessa formler kan med fog invändas, att de ytterst grunda sig på visserligen ganska sannolika antaganden, men dock icke på strängt matematiska grunder. Härvid må dock erinras, att så länge man icke har till sitt förfogande några sådana grunder (i detta fall = direkta värdeuppgifter), måste man nöja sig med vissa antaganden, hvilkas riktighet eller brukbarhet ytterst pröfvas af de slutresultat, hvartill de leda. För öfrigt kan anmärkas, att dessa formler hafva den fördelen, att de enligt dessa beräknade värdena stå i det sammanhang med hvarandra, att en viss lagbundenhet uppkommer, hvarigenom jämförelser dem emellan blifva lätta och tydliga.

3) Beräknade taxeringsvärdet å 1 hektar åker, äng och utmark.

De nyss deducerade formlerna i förening med arealtalen och taxeringssummorna i tab. A hafva här användts för beräkandet af *taxeringsvärdena pr hektar å de särskilda egoslagen* och meddelas de sålunda för hvarje län funna värdena i bifogade tab. C.

Klassificerar man då enligt denna tabell de särskilda länen efter *taxeringsvärdet å 1 hektar åker*, finnas de sinsemellan intaga följande ordningsföljd:

800—850 kr. 1 län (Malmöhus 818 kr.).

750—800 intet län.

700—750 > intet län.

650—700 intet län.

600—650 intet län.

550—600 intet län.

500—550 2 län (Göteborgs och Bohus 546, Blekinge 521).

450—500 4 län (Kristianstads 494, Örebro 474, Östergötlands 473, Södermanlands 458).

400—450 5 län (Stockholms 432, Kalmar 426, Västmanlands 420, Hallands 413, Skaraborgs 409).

Ur den första af dessa ekvationer erhålles: $t = \frac{x}{5} - \frac{250}{5} = 0.2x - 50$. Insättes detta värde på t i de båda andra ekvationerna, erhålles:

$$y = 50 + 4(0.2x - 50) = 0.8x - 150;$$

$$z = 5 + 0.2x - 50 = 0.2x - 45.$$

Insättes vidare dessa värden å y och z i grundeckvationen $ax + by + cz = V$, så får man:

$$ax + b(0.8x - 150) + c(0.2x - 45) = V; \text{ eller}$$

$$x(a + 0.8b + 0.2c) = V + 150b + 45c;$$

hvilket slutligen gifver:

$$x = \frac{V + 150b + 45c}{a + 0.8b + 0.2c}.$$

Sedan x blifvit sålunda funnet, erhålles därnär lätt y och z genom de ofvanstående formlerna $y = 0.8x - 150$; $z = 0.2x - 45$.

Det bör ihågkommas, att dessa formler gälla endast under förutsättning, att arealtalen äro angifna i hektar.

Beteckna däremot arealsiffrorna *tunnland*, har man, för att kunna använda ofvanstående formler, att först förvandla tunnlandstalen till hektar.

350—400 kr. 8 län (Uppsala 384, Jönköpings 375, Kronobergs 374, Kopparbergs 366, Värmlands 365, Gäfleborgs 364, Gottlands 354, Älfsborgs 353).

300—350 » 1 län (Västernorrlands 346).

250—300 » 3 län (Västerbottens 275, Norrbottens 270, Jämtlands 259).

Ytterligheterna skulle således vara å ena sidan Malmöhus län med 818 kronors taxeringsvärde å 1 hektar åker och Jämtlands län med endast 259 kronors värde. Huru högt Malmöhus län reser sig öfver alla de andra länen, framgår tydligen af ofvanstående öfversikt, där man från nämnda län får stiga ned icke mindre än sex steg, hvartera om 50 kronor, innan man träffar länet närmast därunder. Denna exceptionellt höga ställning för Malmöhus län kunde ingifva den misstanken, att den nu därför funna siffran icke vore riktig, men att så icke är förhållandet, kan lätt ledas i bevis genom det ofvan oförmälda beräknings sättet medelst maximi- och minimivärden. Det framgår då, att åkervärdet i detta län icke kan vara så lågt som 658 kronor pr hektar, men ej heller stiga till 884 kronor, när sistnämnda siffra erhålles endast under förutsättning, att all äng och utmark i länet vore alldeles värdelösa. Att så icke kan vara förhållandet, är klart, men å andra sidan måste tagas i betraktande, att åkern här är af öfvervägande vikt, hvarför den sänkning från maximitalet 884, som bör göras, icke får vara synnerligen stor och alls icke närma sig intill minimisiffran 658. En sänkning således till 818, såsom beräkningen enligt den använda formeln gifvit, synes därför böra godkännas.

Vid ett öfverslag af hvad en egendom kan ungefärligen vara värd, plägar man icke så sällan räkna 1 tunnland åker till 300 kronor, men i själfva verket är förhållandet det, att, utom Malmöhus län, finnes det intet län, där åkern är öfver hufvud taget värd (enligt taxeringen) så mycket som 300 kronor pr tunnland eller 600 kronor pr hektar. Högsta länssiffran är nämligen, utom i Malmöhus län, 546 kronor för 1 hektar åker, och tillkommer denna siffra Göteborgs och Bohus län, hvilket sålunda i fråga om taxeringen intager 2:a rummet, under det att Blekinge län står i det 3:e, och först därefter eller i 4:e rummet kommer Kristianstads län, som sålunda står ett godt stycke under det andra skånska länet.

Af Götalands öfriga län kommer närmast under Kristianstads län Östergötlands län, och vidare Kalmar, Hallands, Skaraborgs, Jönköpings, Kronobergs, Gottlands och Älfsborgs län, de båda senare med endast 354 och 353 kronors taxeringsvärde, siffror så låga, att man icke i hela Götaland och Svealand utan först i Norrland finner lägre tal. Det är ofvan påpekadt, huru låg taxeringen är i det andra västgötalänet, eller Skaraborgs län, vid jämförelse med Malmöhus län, mellan hvilka båda län dock åtskilliga likheter förefinnas i egoområdena.

I Svealand intager Örebro län första rummet (med 474 kr. pr hektar); ja i själfva verket har detta län ett så högt läge, att i hela riket

endast Skåne, Bohuslän och Blekinge stå högre. Det bör dock anmärkas, att Östergötlands län hinner mycket nära intill Örebro län. I ordning efter Örebro län komma inom Svealand nedåt räknadt Södermanlands, Stockholms, Västmanlands, Uppsala, Kopparbergs och Värmlands län (365 kr.). Anmärkningsvärdt är, att Uppsala län, ehuru beläget mellan Stockholms och Västmanlands län, dock intager vid jordens taxering ett betydligt lägre rum än dessa.

I Norrland har Gäfleborgs län högsta åkervärdet (364 kr.), hvilket dock föga skiljer sig från det för Värmland och Dalarne beräknade. Följer man hafskusten allt från Östergötland norrut till Bottniska vikens innersta ända, finner man, huru åkervärdet enligt taxeringen sjunker län för län mot norr, så att då detta för Östergötlands län är enligt beräkning 473 kronor samt för Gäfleborgs län 364 kronor, blir medelsiffran för Norrbottens län endast 270 kronor. Ännu lägre siffra är beräknad för det in i landet liggande Jämtland med Härjedalen, hvarför medelsiffran är funnen vara 259 kronor, den lägsta för något län i riket.

Det vanligaste taxeringsvärdet i hela riket för 1 hektar åker är 350 å 500 kronor, eller i medeltal 452 kronor.

En dylik klassifikation af länen efter *taxeringsvärdet å 1 hektar äng* utfaller (enligt samma tab. C) sålunda:

500—550 kr. 1 län (Malmöhus 504 kr.).

450—500 » intet län.

400—450 » intet län.

350—400 » intet län.

300—350 » intet län.

250—300 » 2 län (Göteborgs och Bohus 287, Blekinge 267).

200—250 » 4 län (Kristianstads 245, Örebro 229, Östergötlands 229, Södermanlands 216).

150—200 » 7 län (Stockholms 196, Kalmar 190, Västmanlands 186, Hallands 180, Skaraborgs 177, Uppsala 157, Jönköpings 150).

100—150 » 7 län (Kronobergs 149, Kopparbergs 143, Värmlands 142, Gäfleborgs 141, Gotlands 133, Älfsborgs 133, Västernorrlands 127).

50—100 » 3 län (Västerbottens 70, Norrbottens 66, Jämtlands 57).

Såsom synes, följa länen efter hvarandra i samma ordningsföljd i fråga om ängen som om åkern, beroende detta i första rummet på beskaffenheten af den för beräkningen använda formeln, men naturligtvis egentligen af själfva jordvärdet, hvarför formeln ju söker att vara ett uttryck.

Malmöhus län står äfven här exceptionellt högt med ett ängsvärde af 504 kronor pr hektar, under det att Göteborgs och Bohus län, som kommer därefter, ej hinner längre än till 287 kronor. Lägsta siffran, 57 kronor, träffas i Jämtlands län. De flesta länen hålla sig emellan 100 och 200 kronor. Medeltalet för riket är 147 kronor.

Taxeringsvärdet å 1 hektar utmark klassificerar enligt samma tab. C, med gradationer icke såsom vid åker och äng i steg om 50 kronor, utan om 25 kronor, länen sålunda:

100—125 kr. 1 län (Malmöhus län 119 kr.).

75—100 » intet län.

50—75 » 5 län (Göteborgs och Bohus 64, Blekinge 59, Kristianstads 54, Örebro 50, Östergötlands 50).

25—50 » 14 län (Södermanlands 47, Stockholms 41, Kalmar 40, Västmanlands 39, Hallands 38, Skaraborgs 37, Uppsala 32, Jönköpings 30, Kronobergs 30, Kopparbergs 28, Värmlands 28, Gäfveborgs 28, Gottlands 26, Älfsborgs 26).

under 25 » 4 län (Västernorrlands 24, Västerbottens 10, Norrbottens 9, Jämtlands 7).

Af ofvan i fråga om ängen angifna skäl följa länen efter hvarandra äfven beträffande utmarken i samma ordning, som åkervärdet angifver, och intager äfven här Malmöhus län en säregen ställning, med 119 kronor. Göteborgs och Bohus län, som kommer därefter, uppvisar värdesiffran 64 kronor, men Jämtlands län, det sista i raden, endast 7 kronor pr hektar. Sistnämnda siffra (3 kronor 50 öre pr tunnland) kan förefalla nog låg såsom medelvärde för ett helt län, men är ändock sannolikt riktig, såsom ofvan är visadt, när själfva grundpriset utan tillägg sattes till 5 kronor pr hektar. Det vanligaste värdet å utmarken är i de flesta länen 25 å 50 kronor pr hektar. För riket i dess helhet är medeltalet 23 kronor.

Medeltaxeringsvärdet å jord utgör i hela riket, såsom ofvan är nämnt, för 1 hektar åker 452 kronor, äng 147 kronor och utmark 23 kronor.

Den stora arealen och höga värdet å åker i Malmöhus län inverkar betydligt å förstnämnda siffra, så att om detta län frånräknas, blir åkervärdet i medeltal för alla de öfriga länen 412 kronor, således en sänkning om 40 kronor pr hektar.

Ängens medelvärde, 147 kronor, nedtryckes mycket genom de värden, som falla på de vidsträckta ängskärren i Småland samt Väster- och Norrbotten, så att, om dessa frånräknas, blir medelvärdet å äng uti riket för öfrigt 31 kronor högre, eller 178 kronor pr hektar.

Till det, såsom det kan synas, nog låga medelvärdet 23 kronor pr hektar utmark inverka högst väsentligt de oerhördt stora vidderna i Norrland, framför allt Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Skulle dessa tre län ej tagas med i räkningen, höjdes utmarkssiffran till 34 kronor, eller med 11 kronor, en förhöjning, som i och för sig kan förefalla ringa, men är dock 48 % af rikets medelvärde. I afseende å det här beräknade taxeringsvärdet å utmarken är att ihågkomma, att det gäller visserligen all skog och alla hagmarker, hvilka, åtminstone den egentliga skogen, nog värderas åtskilligt högre, men omfattar också alla mossar och mer eller mindre nakna berg, hvaraf en stor del betraktas såsom alldeles värdelös.

4) Beräknade taxeringsvärdet å hela arealen af åker, äng och utmark.

Sedan man nu erhållit enhetsvärden för olika egoslag (enligt tab. C), har man endast att därmed multiplicera talen för egovidderna (i tab. A) för att erhålla taxeringssummorna. I bifogade tab. D meddelas de sålunda för hvarje län funna *taxeringsvärdena å de olika egoslagens hela areal*, och befinnas dessa värden för hela riket utgöra för:

åker.....	1,617,700,000 kronor
äng.....	210,500,000 „
utmark.....	669,500,000 „
Summa ¹⁾	2,497,700,000 kronor.

Af taxeringsvärdet å rikets samtliga jordbruksfastigheter skulle åkern sålunda utgöra ensam för sig 65 % och ängen 8 %, inegorna tillsammans 73 %, samt återstoden, 27 %, falla på utmarken.

I följd af de mycket växlande åkerarealerna och jordvärdena ingå de särskilda länen med mycket olika andelar i *åkerjordens* rikssumma, utgörande denna i rundt tal 1,618 millioner kronor. Härtill bidrager, såsom man kunde vänta sig, Malmöhus län med största beloppet (288 mill.), så att om till detta lägges det andra skånska länets andel (113 mill.), befinnes det, att provinsen Skåne ensam har i sin åker ett värde om 25 % af all rikets åkermark. I Skaraborgs län (135 mill.) och i Östergötlands (115 mill.) representerar åkern ock mycket höga värdesummor, hvaremot Norrbottens län (knappt 10 mill.) blir nästan försvinnande litet.

Det beräknade värdet af *ängen*, 210 millioner kronor för hela riket, är i allmänhet mera jämnt fördeladt på de särskilda länen. Häraf skulle dock de tre smäländska länen tillsammans hafva i sina ängar ett värde om 53 millioner eller mera än 25 % af värdet på all ängsmark i riket.

Af *skogens och annan utmarks totalvärde* (670 mill. kronor) komma på Dalarne och Norrland tillsammans 287 mill. eller 43 %. Med fäst afseende på de stora vidderna i dessa trakter, kunde man vänta, att dessa värdetal skulle vara ännu större, men vidderna motvägas i dessa bygder af de låga enhetsvärdena (7 till 28 kronor pr hektar). Den samfällida åkern härstädes är beräknad hafva ett taxeringsvärde om 146 mill. och ängen 56 mill. kronor, hvadan således inegosumman (202 mill.) understiger det beräknade skogsvärdet (287 mill.). Ingenstädes i riket för öfrigt inträffar ett dylikt förhållande, då man såsom här håller sig till så stora områden som ett helt län.

5) Förhållandet mellan jordens taxeringsvärde och afkastning.

I jordbruksstatistiken eller det sammandrag af hushållningssällskapens berättelser, som af Statistiska Centralbyrån utarbetas, har ämbetsverket

¹⁾ Se anm. ²⁾ till tab. D.

medelst tillämpande af markegångsprisen på de uppgifna skördekvantiteterna beräknat *värlet af skörden från hela rikets åkerareal* i årligt medeltal för kvinkvinniet 1896—1900 sålunda:

spannmål	238.7	millioner kronor
rotfrukter	50.7	„ „
lin, gräsfrö m. m.	6.9	„ „
halm	78.5	„ „
hö	146.5	„ „

Summa 521.3 millioner kronor.

Vid dessa beräkningar är ingen hänsyn tagen till grönfoderskörden och betet, men att värdet häraf icke kan vara obetydligt, är tydligt, då, oafsedt betet å ängsmarker samt betet och grönfoderskörden å åker, hvaraf annan skörd tages, enbart för bete och grönfoder användas åkerfält, som motsvara ungefär 15 % af den åkervidd, hvaraf man direkt skördar åkerhög (klöfver, timotej o. dyl.). Värdet af årsafkastningen å sistnämnda åkervidd är beräknad till 146.5 mill. kronor, hvadan, om man får antaga att det endast genom bete och såsom grönfoder erhållna skulle ega samma värde som det inbärgade höet från åkern, efter arealen räknadt, så borde till nyssnämnda 146.5 mill. kronor läggas 15 % däraf eller vid pass 22 mill. kronor.

Värdet af en årsskörd från åkern skulle alltså i medeltal uppgå för hela riket till 543 mill. kronor, hvaraf icke mindre än 247 mill. (45 %) komma på hö och halm jämte grönfoder. Det är här ofvan beräknadt (enligt tab. D), att taxeringsvärdet å all åker i riket skulle utgöra 1,617.7 mill. kronor, och skulle alltså, om intet afseende fästes vid hvad trädgårdar lämna, hvilka här inräknats i åkerarealen, åkern gifva en bruttoafkastning om fullt 33 % af det taxerade åkervärdet, och härröra af dessa 33 % 18 från spannmål, rotfrukter m. m. och 15 från hö och halm. Äfven om det kan synas, som om sistnämnda siffra vore nog hög, kan man dock icke förneka, att foderskördens värde är af synnerligen stor betydelse, när man skall bedöma åkerns afkastning och att detta värde helt visst är större, än hvad man i allmänhet förmodar. I öfrigt kan erinras, att hela procentsiffran, 33 %, visserligen kan förefalla mycket hög, men det är ett mycket långt steg härifrån nedåt, innan man träffar den rätta siffran för nettoafkastningen. Detta inses lätt, om man tager i betraktande de dryga kostnaderna för åkerns brukande, gödslande, utsäde och skördande samt för tröskningen, äfvensom att åkern enligt regeln har att betala största anparten af åbyggnadernas underhåll och af räntan på egendomens inköpspris eller värde i allmänhet, samt af alla utskylder för egendomen.

Enligt de i jordbruksstatistiken gjorda beräkningarna skulle vidare i medeltal för åren 1896—1900 det från naturliga ången skördade höets

värde hafva varit 44⁹ mill. kronor. Ängens taxeringsvärde är nu (enligt tab. D) beräknadt till 210⁵ mill. kronor, och skulle därför den naturliga ängen lämna en bruttoafkastning om 21 % af detta egoslags taxeringsvärde. Den sålunda erhållna procentsiffran för ängen förefaller måhända för hög, och om så vore förhållandet, skulle väl detta innebära antingen att ängens taxeringsvärde blifvit här satt till lägre belopp, än hvad det borde vara, eller ock att det skördade ängshöet icke har det höga värde, som beräkningen gifvit. Att dessa 21 %, äfven om de i följd af nysnämnda skäl skulle åtskilligt sänkas, icke ändock på långt när representera nettoafkastningen, är uppenbart, ty äfven ängen likasom åkern, om ej lika mycket, kräfvat sina omkostnader, han skall fredas, dikas, stundom gödslas, afbärgas, deltaga i byggnadernas underhåll och betala sin jordränta och utskylder.

Afkastningen från utmarken utgöres dels af de därifrån erhållna skogsprodukterna, vare sig de användas för export eller för uppförande af byggnader, i industriens tjänst, för vedbrand, hägnader m. m., och dels af det bete, som kreaturen hämta i hagar och skogsmarker.

I afseende å skogarnas årliga afkastningsförmåga af virkesmassa och förbrukningen där af har 1896 års skogskommitté gjort beräkningar, hvilka äro sammanställda i följande tabell, där talen angifva kubikmeter:

	Norr- och Västerbottens län.	Mellersta och södra Norrland samt Dalarne.	Landet söder om Norrland och Dalarne.
	Kbm.	Kbm.	Kbm.
Afkastningsförmåga	4,950,000	11,343,000	18,530,000
Förbrukning:			
exportvirke.....	1,170,000	3,748,000	1,212,000
till pappersmassa använt virke.....	—	418,000	1,001,000
för bergsbruket d:o	—	1,500,000	4,187,000
husbehovsvirke	1,487,000	3,783,000	10,583,000
i skogarna förfares	¹⁾ 1,980,000	²⁾ 2,269,000	³⁾ 927,000
Summa förbrukning	4,637,000	11,718,000	17,910,000

Samtliga skogar producera således enligt dessa beräkningar årligen 34,823,000 kubikmeter vedmassa, och förbrukas där af 34,265,000 kubikmeter, hvadan det skulle uppstå ett årligt öfverskott af 558,000 kubikmeter. »Härvid är emellertid att märka», säger skogskommittéen, »att det sålunda beräknade öfverskottet tillkommit under den antagna förutsättningen, att icke allenast de i södra delarna af landet befintliga, af ålder

¹⁾ 40 %. — ²⁾ 20 %. — ³⁾ 5 %.

kala marker, i ytvidd uppgående till en half million hektar, vore skogbärande, utan äfven de mångdubbelt vidsträcktare skoglösa eller ytterst dåligt beväxta marker, som i öfrigt finnas inom landet, vore försedda med normalt virkesförråd. Under nu rådande förhållanden har man i stället att räkna med en afsevärd brist.» — Utan att här inlåta oss på den mycket vanskliga frågan, huruvida en öfverafverkning under nuvarande förhållanden verkligen försiggår eller icke, antaga vi, att de ofvan af skogskommittéen beräknade talen äro giltiga.

Någon beräkning öfver det *penningvärde*, som den producerade och använda virkesmassan representerar, har skogskommittéen icke verkställt, men för sådan beräkning kan man hämta åtskilliga värderika uppgifter uti Domänstyrelsens årsberättelser rörande skogsväsendet (den senaste för år 1901), hvarest är intagen en tabell angående prisen på vanligast förekommande skogseffekter i olika delar af landet, dels upphugget virke och dels å rot såldt virke. Det framgår af denna tabell, att prisen äro mycket växlande, men såsom allmän regel gäller, att med samma kubikinnehåll betalas grofva dimensioner betydligt mera än finare, och att virkesprisen äro lägst i Norrbotten, men tilltaga mot rikets sydligare delar. För öfrigt torde man få antaga, att det pris, som staten får för sina skogseffekter, hvilka försäljas vid härför utlysta auktioner eller efter infordrade anbud, bör i allmänhet ställa sig högre, än hvad enskilde kunna öfver hufvud taget erhålla, när de afyttra sina skogar eller effekter därur eller när de för eget behof tillgodogöra sig skogens produkter. Man synes därför böra såsom medelpris sätta lägre värden än hvad Domänstyrelsens nämnda prisuppgifter antyda, samt endast för å rot stående virke.

Under antagande sålunda beträffande exportvirket af 2 kronor pr kubikmeter för Norr- och Västerbotten, 3 kronor för mellersta och södra Norrland samt Dalarne och 4 kronor för landet söder därom, hvarvid värdet å sågtimmer varit det hufvudsakligen bestämmande, skulle detta gifva en värdesumma af 18,400,000 kronor för alla sådana träd, som kunna afverkas för export. Denna summa kan synas ringa vid tanke på de höga belopp, hvartill våra utskeppade trävaror upptagas, men det växande trädet har undergått många och dyrbara processer, innan det i mera eller mindre förädlad form kan gå till utlandet.

Under rubriken husbehovsvirke är af skogskommittéen sammanfördt allt sådant virke, som förbrukas till vedbrand, byggnader, redskap, hägnader, vid tegelbruk, brännerier, bryggerier, mejerier, glasbruk, till ångbåtsdrift m. m., och synes man härtill kunna lägga virket för tillverkning af pappersmassa samt för kolning för bergverkens behof. Tydligt är, att allt detta måtte vara af mycket växlande beskaffenhet, men man torde dock kunna låta härvid vara bestämmande den bättre och sämre skog, som plägar användas till vedbrand, och för öfrigt nog utgör större delen af det hela. Sätta vi därför värdet på sådan skog i nordligaste delen af riket till endast 75 öre pr kubikmeter, till 1 krona i mellersta delen

och till 1 krona 50 öre i sydligare delen, erhålles en värdesumma om 30,500,000 kronor.

Lägges till sistnämnda summa hvad som beräknades för exportvirket, och då det, som ruttnar ner i skogarna, icke alls kan upptagas till något värde, erhålles såsom slutsumma för skogens virkesafkastning af skogseffekter ett belopp om 48,900,000 kronor, hvilket belopp, i motsats till hvad som beräknades för åker och äng, skulle blifva en nettoafkastning. Detta belopp utgör mera än 7 % af skogskapitalet, taxerad till 669 $\frac{2}{3}$ mill. kronor.

Till denna afkastning bör läggas värdet af det bete, som erhålles å skogsmarken och i beteshagarna. Hela kreatursstocken, reducerad (med afdrag af svinen) till s. k. nötkreatursenheter, beräknas till vid pass 3 mill. fullvuxna djur. Bland dessa hämta på långt när ej alla under betestiden sin hufvudsakliga föda i skog och mark, utan många stallfodras nästan fullständigt året om eller på sin höjd utsläppas under kortare tider att beta å afmejade åkervallar eller för bete afsatta åkerstycken eller å slagna ängar, och torde man därför få antaga, att ej mera än hälften af kreatursantalet mer eller mindre fullständigt under sommaren föder sig själf genom hag- och skogsbete. Ett kobete debiteras vanligen till 20 öre pr dag, hvilket för 3 à 4 månader skulle göra vid pass 20 kronor, och i Norrland plägar ett hästbete under sommaren betalas med 10 à 15 kronor. Om man nu, för att ej räkna för högt, sätter värdet af ett kreatursbete till endast 10 kronor, så gifver detta ändock för 1 $\frac{1}{2}$ mill. djur den höga summan om 15 mill. kronor, eller fullt 2 % af det värde, hvartill hela utmarken är taxerad.

Det värde om 669 $\frac{2}{3}$ mill. kronor, som beräknats tillkomma alla våra skogar, hagar, mossar, berg och backar, skulle alltså gifva i växande träd och bete en årlig nettoafkastning, som kan värderas till inemot 64 mill. kronor eller mera än 9 procent.

En sammanfattning af det värde, hvartill jordens afkastning (utan hänsyn till bergsbruket och dylikt) kan beräknas, gifver följande siffror:

	Mill. kr.
spannmål, rotfrukter, lin, gräsfrö o. d.	296
halm, klöfver- och timotejhö o. d.	225
grönfoder och åkerbete	22
ängshö	45
hag- och skogsbete	15 307
exportvirke, timmer, vedbrand o. d. (å rot)	49
Summa	652.

Särskild uppmärksamhet förtjenar den höga siffra, hvartill hö- och halmfodret jämte betet uppgår, och om man härtill lägger värdet af allt det kraftfoder, som tages ur spannmåls- och rotfruktsskörden, så finner man, att mycket mera än hälften af allt hvad den svenska jorden afkastar, förtäres af stallets och ladugårdens djur.

Hela summan, 652 mill. kronor, representerar till största delen endast bruttovärden och motsvarar 26 % af den två och en half milliard, hvartill jorden i sin helhet är taxerad.

Stockholm i april 1904.

Elis Sidenbladh.

Tab. A. Rikets areal år 1901 och taxeringsvärdet å jordbruksfastighet år 1902.

Årens procenttal.	Ordnings- nummer efter procenttalet.	L ä n.	Åker (trädgårdar inräknade).	Äng (naturlig).	Utmärk (skog, bagar, mossar, berg m. m.).	Hela egoviddens fast mark.	Taxerings- värdet å jordbruks- fastighet.
‰			Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.	Kronor.
12.2	16	Stockholms stad	384	41	2,729	3,154	¹⁾ 107,500
22.4	9	Stockholms län.....	166,901	32,103	545,377	744,381	101,033,700
29.2	4	Uppsala län.....	149,365	37,641	325,081	512,087	73,587,700
27.1	6	Södermanlands län...	189,773	11,736	445,595	627,104	101,036,900
24.4	7	Östergötlands län...	243,702	61,393	691,823	996,918	183,698,300
12.1	17	Jönköpings län.....	128,614	153,434	779,526	1,061,574	94,805,400
9.8	19	Kronobergs län.....	86,917	111,157	692,592	890,666	69,736,800
15.5	15	Kalmar län.....	170,224	69,511	856,462	1,096,197	120,047,000
21.4	11	Götlands län.....	66,564	29,794	215,302	311,660	33,124,400
22.3	10	Blekinge län.....	64,486	16,580	208,505	289,571	50,356,600
36.8	3	Kristianstads län...	229,097	52,775	340,368	622,240	144,417,600
74.5	1	Malmöhus län.....	352,158	23,064	97,662	472,884	311,273,200
28.6	5	Hallands län.....	136,543	27,785	312,806	477,134	73,059,600
20.7	12	Göteborgs o. Bohus l.	101,104	11,468	376,987	489,559	82,746,500
18.6	14	Älfsborgs län.....	219,979	53,891	908,943	1,182,813	108,186,300
40.9	2	Skaraborgs län.....	330,603	37,656	439,237	807,496	158,166,700
11.7	18	Värmlands län.....	204,766	45,078	1,565,142	1,754,986	123,284,400
18.7	13	Örebro län.....	155,125	32,416	644,226	831,767	113,014,500
24.0	8	Västmanlands län...	154,164	22,194	467,073	643,431	87,020,400
3.6	21	Kopparbergs län....	101,870	96,087	2,617,093	2,815,050	124,664,000
5.5	20	Gäffleborgs län.....	100,504	77,657	1,653,123	1,831,384	93,419,400
3.3	22	Västernorrlands län	80,494	45,159	2,287,128	2,412,781	88,820,300
1.1	24	Jämtlands län.....	52,553	41,236 ²⁾	4,657,409	4,751,198	40,014,200
1.4	23	Västerbottens län..	76,587	171,000 ²⁾	5,329,302	5,576,889	69,047,600
0.4	25	Norrbottnens län...	36,115	171,495 ²⁾	9,708,954	9,916,564	73,385,200
8.7	—	Riket	3,578,682	1,432,361	36,108,445	41,119,488	2,498,054,200

¹⁾ Generalsammandraget öfver beivllningen upptager icke något taxeringsvärde för den staten tillhöriga jordbruksfastigheten inom Stockholms stads område.

²⁾ Från den här i tab. A angifna hela arealen för utmarken är vid beräkningarna i tab. B. C och D frändraget: för Jämtlands län 1,090,191 hektar renbetesfjäll, för Västerbottens län 1,759,333 och för Norrbottens län 3,825,700 hektar fjällmarker, eller för hela riket 6,675,224 hektar, och är därför den taxerade utmarksarealen antagen vara för Jämtlands län 3,567,218, för Västerbottens län 3,569,969 och för Norrbottens län 5,833,254 samt för hela riket 29,433,221 hektar.

**Tab. B. Egovidden för en landtegendom om 100,000 kronors
taxeringsvärde enligt länens medeltal år 1902.**

Ordnings- nummer efter åkerarealen	Ordnings- nummer efter hela arealen	L ä n.	A r e a l.			
			Åker.	Äng.	Utmärk.	Summa.
			Hektar.	Hektar.	Hektar.	Hektar.
—	—	Stockholms stad ¹⁾	—	—	—	—
9	14	Stockholms län.....	165	32	540	737
3	16	Uppsala län.....	203	52	441	696
7	18	Södermanlands län.....	168	12	441	621
11	19	Östergötlands län.....	149	38	422	609
14	9	Jönköpings län.....	136	162	822	1,120
17	8	Kronobergs län.....	125	159	994	1,278
12	12	Kalmar län.....	142	58	714	914
4	11	Gottlands län.....	201	90	650	941
16	21	Blekinge län.....	127	33	413	573
10	23	Kristianstads län.....	159	36	236	431
19	24	Malmöhus län.....	117	8	32	157
5	17	Hallands län.....	187	38	428	653
18	20	Göteborgs och Bohus län.....	122	14	456	592
2	10	Älfsborgs län.....	203	50	840	1,093
1	22	Skaraborgs län.....	209	24	278	511
8	7	Värmlands län.....	167	36	1,221	1,424
13	15	Örebro län.....	137	29	570	736
6	13	Västmanlands län.....	177	25	537	739
23	5	Kopparbergs län.....	82	77	2,099	2,258
21	6	Gäflleborgs län.....	108	83	1,769	1,960
22	4	Västernorrlands län.....	90	51	2,576	2,717
15	1	Jämtlands län.....	131	103	²⁾ 8,918	²⁾ 9,152
20	3	Västerbottens län.....	111	247	²⁾ 5,170	²⁾ 5,528
24	2	Norrbottnens län.....	49	234	²⁾ 8,017	²⁾ 8,300
Riket			143	58	1,178	1,379

¹⁾ Några värden för Stockholms stad hafva ej kunnat beräknas, emedan uppgiften om taxeringsvärdet ej är fullständig. Jfr tab. A, not. ¹⁾.

²⁾ Vissa fjällmarker ej inräknade. Jfr not. ²⁾ till tab. A.

**Tab. C. Beräknade taxeringsvärdet å 1 hektar af olika egoslag
år 1902.**

Ordningssum- mer till följd af taxer- ingsvärdet.	L ä n.	Taxeringsvärdet å 1 hektar.		
		Åker.	Äng.	Utmärk.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.
—	Stockholms stad ¹⁾	—	—	—
8	Stockholms län.....	432	196	41
13	Uppsala län.....	384	157	32
7	Södermanlands län.....	458	216	47
6	Östergötlands län.....	473	229	50
14	Jönköpings län.....	375	150	30
15	Kronobergs län.....	374	149	30
9	Kalmar län.....	426	190	40
19	Gottlands län.....	354	133	26
3	Blekinge län.....	521	267	59
4	Kristianstads län.....	494	245	54
1	Malmöhus län.....	818	504	119
11	Hallands län.....	413	180	38
2	Göteborgs och Bohus län.....	546	287	64
20	Älfsborgs län.....	353	133	26
12	Skaraborgs län.....	409	177	37
17	Värmlands län.....	365	142	28
5	Örebro län.....	474	229	50
10	Västmanlands län.....	420	186	39
16	Kopparbergs län.....	366	143	28
18	Gäflleborgs län.....	364	141	28
21	Västernorrlands län.....	346	127	24
24	Jämtlands län.....	259	57	7
22	Västerbottens län.....	275	70	10
23	Norrbottens län.....	270	66	9
	Riket ²⁾	452	147	23

¹⁾ Jfr not. ¹⁾ till tab. B.

²⁾ Värdena för hela riket äro erhållna genom dividering af taxeringssummorna i tab. D med motsvarande areal i tab. A.

Tab. D. Beräknade taxeringsvärdet å hela arealen af olika egoslag år 1902.

Ordningsnum- mer efter taxer- ingssumman.	L ä n.	Taxeringsvärdet å hela arealen.			Taxerings- summa. ²⁾
		Åker.	Äng.	Utmärk.	
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
—	Stockholms stad ¹⁾	—	—	—	—
11	Stockholms län	72,100,000	6,300,000	22,600,000	101,000,000
17	Uppsala län	57,400,000	5,900,000	10,300,000	73,600,000
10	Södermanlands län	77,700,000	2,500,000	20,800,000	101,000,000
2	Östergötlands län	115,300,000	14,000,000	34,400,000	163,700,000
12	Jönköpings län	48,300,000	23,100,000	23,400,000	94,800,000
20	Kronobergs län	32,500,000	16,600,000	20,600,000	69,700,000
7	Kalmar län	72,400,000	13,200,000	34,400,000	120,000,000
24	Gottlands län	23,600,000	4,000,000	5,500,000	33,100,000
22	Blekinge län	33,600,000	4,400,000	12,400,000	50,400,000
4	Kristianstads län	113,200,000	12,900,000	18,300,000	144,400,000
1	Malmöhus län	288,100,000	11,600,000	11,600,000	311,300,000
19	Hallands län	56,300,000	5,000,000	11,700,000	73,000,000
16	Göteborgs och Bohus län	55,200,000	3,300,000	24,200,000	82,700,000
9	Älfsborgs län	77,700,000	7,200,000	23,300,000	108,200,000
3	Skaraborgs län	135,300,000	6,700,000	16,200,000	158,200,000
6	Värmlands län	74,700,000	6,400,000	42,200,000	123,300,000
8	Örebro län	73,500,000	7,400,000	32,100,000	113,000,000
15	Västmanlands län	64,700,000	4,100,000	18,200,000	87,000,000
5	Kopparbergs län	37,300,000	13,700,000	73,700,000	124,700,000
13	Gäffleborgs län	36,600,000	10,900,000	45,900,000	93,400,000
14	Västernorrlands län	27,800,000	5,700,000	55,300,000	88,800,000
23	Jämtlands län	13,600,000	2,300,000	24,100,000	40,000,000
21	Västerbottens län	21,100,000	12,000,000	35,900,000	69,000,000
18	Norrbottnens län	9,700,000	11,300,000	52,400,000	73,400,000
	Riket	1,617,700,000	210,500,000	669,500,000	2,497,700,000

¹⁾ Se tab. B, not. ¹⁾.

²⁾ Skiljaktigheten mellan slutsummorna här i tab. D och motsvarande tal i tab. A beror däraf, att värdena i tab. C äro angifna i hela kronor, äfvensom att samtliga talen här i tab. D äro afrundade.

Bilaga. Tariffer för värdering af fastigheter, för hvilka inträde sökes uti hypoteksföreningarna.

Värdetalen angifva i kronor det högsta belopp, hvartill uti hvarje särskild afdelning och klass 1 hektar må uppskattas. (Jfr dock anmärkningarna här nedan.)

1) Hypoteksföreningen emellan jordegare i Uppsala, Stockholms, Västmanlands, Södermanlands och Örebro län.

(Benämnas vanligen Mälareprovinsernas hypoteksförening.)

Trädgård och humlegård:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	816
2:a " god 	612
3:e " medelmåttig 	408
4:e " svag 	204

Åker:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	588
2:a " god 	441
3:e " medelmåttig 	294
4:e " svag 	147

Äng:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	408
2:a " god 	306
3:e " medelmåttig 	204
4:e " svag 	102

Afrösningsjord: a) tjenlig till odling:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	90
2:a " god 	68

Afrösningsjord: b) icke tjenlig till odling:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	56
2:a " god 	34
3:e " medelmåttig 	22
4:e " svag 	11

2) Örebro läns särskilda hypoteksförening.

Trädgård och hustomter:

af bästa beskaffenhet.....	600
hustomter, stenbundna, af sämre beskaffenhet.....	200

Åkerjord:

af ovanlig bördighet.....	450
på lerbotten och af mycket bördig egenskap.....	400
på lerbotten, medelmåttig, eller på tät sandbotten.....	300
på lös eller grusblandad sandbotten.....	200
sämre sand- eller jäsjord.....	100

Äng:

af ovanlig bördighet, eller odlingsbar på lerbotten.....	300
af ovanlig bördighet, eller odlingsbar på sandbotten.....	200
bördig, ehuru ej odlingsbar.....	150
kärräng, någorlunda bördig.....	100
kärräng, föga gräsbärande.....	30

Slätterhagar eller betes- och skogsmark:

af bästa beskaflenhet.....	80
skogsmark och hagar af medelmåttig beskaflenhet.....	50
skogsmark och hagar, hvarå skog är föga växtlig.....	20
skogsmark och hagar, nästan ofruktbara.....	4

3) Östgöta hypoteksförening.

(Omfattande Östergötlands län och norra delen af Kalmar län.)

Åker:

1:a klassen: utmärkt god.....	600
2:a » god.....	500
3:e » medelmåttig.....	400
4:e » svag.....	300
5:e » svagast.....	200

Äng:

1:a klassen: utmärkt god.....	400
2:a » god.....	260
3:e » medelmåttig.....	200
4:e » svag.....	140
5:e » svagast.....	80

Afrösningsjord:

1:a klassen: utmärkt god.....	70
2:a » god.....	40
3:e » medelmåttig.....	30
4:e » svag.....	20
5:e » svagast.....	10

4) Smålands med flera provinser hypoteksförening.

(Omfattande Jönköpings, Kronobergs och Blekinge län samt södra delen af Kalmar län jämte Öland: förr och delvis ännu äfven Hallands och Skaraborgs län.)

Åker:

1:a klassen: utmärkt god.....	600
2:a » god.....	450
3:e » medelmåttig.....	350
4:e » svag.....	250
5:e » svagast.....	150

Äng:

1:a klassen: utmärkt god.....	300
2:a » god.....	200
3:e » medelmåttig.....	150
4:e » svag.....	100
5:e » svagast.....	50

Afrösningsjord:

1:a klassen: utmärkt god.....	40
2:a » god.....	30
3:e » medelmåttig.....	20
4:e » svag.....	10

5) **Gottlands hypoteksförening.***Åker:*

1:a klassen: svartmylla till ett djup af minst 0.25 meter på alf af lermärgel, med godt läge och fall, fri från sten, som hindrar brukningen, samt lemmande säkra, rika hvete-, korn- och foderskörden.....	600
2:a klassen: ler- eller svartmylla på lerbotten eller på omväxlande ler- och sandmärgel eller ock 1:a klassens jordmån, som i afseende på läge eller fall icke till fullo uppfyller den klassens fordringar, men lemna tämligen säkra hvete- och kornskörden samt passar till foderodling.....	500
3:e klassen: lerjord äfvensom bättre sandmylla på fuktig, finare sandbotten (våtsand) med godt läge och fall, gifvande säkra råg- och kornskörden samt lämplig till foderodling, och myrjord till ett djup af minst 0.40 meter på god alf samt väl utdikad och liggande i sambruk med annan odlad mark.....	400
4:e klassen: ler- eller sandjord, som icke uppfyller fordringarna i 3:e klassen, men som genom närbelägen, egendomen tillhörande märgel, dyjord och dylikt kan förbättras för lemmande af säkra råg- och potatisskörden samt äfven är brukbar till foderodling.....	300
5:e klassen: pinnlera, sand- eller örjerd (inom provinsen så kallad ärtjord), gifvande medelmåttiga råg- och potatisskörden, äfvensom myrjord af sämre beskaffenhet än i 3:e klassen.....	200
6:e klassen: enahanda jordmån som i nästföregående klass, men af sämre beskaffenhet, frambringande endast svagare skörden af råg och potatis.....	100

Äng:

1:a klassen.....	600
2:a „.....	500
3:e „.....	400
4:e „.....	300
5:e „.....	200
6:e „.....	100

Skogs- och betesmark: a) tjenlig till odling:

1:a klassen.....	} efter jordens bättre eller sämre beskaffenhet.....	120
2:a „.....		80
3:e „.....		40

Skogs- och betesmark: b) icke tjenlig till odling:

1:a klassen.....	} efter betets bättre eller sämre beskaffenhet.....	40
2:a „.....		20
3:e „.....		10

6) **Skånska hypoteksföreningen.**

(Omfattande Malmöhus och Kristianstads län.)

Trädgårdsjord samt all i växelbruk varande jord hänföres till åkerjord.*Åker:*

1:a klassen: utmärkt god.....	1,200
2:a „ god.....	900
3:e „ medelmåttig.....	600
4:e „ svag.....	300

Äng:

1:a klassen: utmärkt god.....	1,200
2:a „ god.....	700

3:e klassen: medelmåttig.....	400
4:e > svag.....	100

Mark, som i egobeskrifning upptages som äng, men uteslutande användes till bete, föres till betesmark.

Skogs- och betesmark:

1:a klassen: utmärkt god.....	100
2:a > god.....	40
3:e > medelmåttig.....	30
4:e > svag.....	20

7) Hypoteksföreningen emellan jordegare inom Älfsborgs län med Dalsland samt Göteborgs och Bohus län.

(Omfattar dessutom Hallands och Skaraborgs län.)

Trädgårdar samt humle- och kålgårdar upptagas till lika värde med bästa åkerjorden.

Åkerjord:

1:a klassen: högsta bördighet.....	700
2:a > mindre >.....	470
3:e > mindre >.....	350
4:e > mindre >.....	240

Ängsmark:

1:a klassen: högsta bördighet.....	240
2:a > mindre >.....	140

Skogs- och betesmark, inom 200 tunnland eller 98·72 hektar, beräknade för ett helt mantal:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	70
2:a > sämre >.....	40
3:e > sämre >.....	10

Skogs- och betesmark, öfverstigande 200 tunnland eller 98·72 hektar, beräknade för ett helt mantal:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	60
2:a > sämre >.....	20
3:e > sämre >.....	10

8) Värmlands hypoteksförening.

(Värmlands hypoteksförenings nya fond omfattar Värmlands län samt Dalsland af Älfsborgs län och Karlskoga härad af Örebro län.)

Trädgård och humlegård:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	700
2:a > medelmåttig >.....	400
3:e > sämre > eller utgörande blott planteringsland.....	200

Åkerjord:

1:a klassen: ovanligt bördig, djup lermylla på fast lerbotten i gammal, god häfd	500
2:a > mycket bördig, väl häfdad lermylla, god svartmylla och bästa slaget sandmylla, allt på lerbotten.....	400
3:e klassen: medelmåttig lermylla på lerbotten.....	300

4:e klassen: styf lerjord eller god sandmylla på grusblandad sandbotten, som har tillräckligt affall.....	200
5:e klassen: grundare lerjord eller svagare sand- eller svartmylla.....	100

Ängsmark och slätterhagar:

1:a klassen: hårdvall eller häfdeslätter af ovanlig bördighet, på lerbotten och fullt odlingsbar.....	250
2:a klassen: hårdvall af god bördighet, men lemmande icke så mycket växande gräs som föregående klass, dock äfven odlingsbar.....	150
3:e klassen: bördig starräng, som lemnar bete och foder af medelmåttig beskaffenhet.....	100
4:e klassen: kärräng, någorlunda bördig.....	50

Afrösningsjord:

1:a klassen: skogsmark af bästa beskaffenhet, där marken är jämn, har största produktionsförmåga eller är till odling tjenlig; hit räknas ock betesmark af bästa beskaffenhet med afseende å vattentillgång.....	50
2:a klassen: skogsmark af medelmåttig beskaffenhet, där marken har god produktionsförmåga, men återväxten är beräknad på längre tid än nästföregående klass; hit räknas ock medelmåttigt bete.....	35
3:e klassen: skogsmark af stenig beskaffenhet, där marken i anseende till trögare återväxt lemnar föga afkastning af skogsprodukter; hit räknas ock bete af sämre beskaffenhet.....	20
4:e klassen: skogs- eller betesmark af ännu svagare beskaffenhet än näst föregående.....	10

9) Gäfve—Dala hypoteksförening.

(Omfattar Gäfveborgs och Kopparbergs län.)

(Tariffen ursprungligen pr kvadratref, här reducerad pr hektar.)

Trädgård och humlegård:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	818
2:a > god >.....	613
3:e > medelmåttig >.....	408
4:e > svag >.....	204

Äker:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	681
2:a > god >.....	510
3:e > medelmåttig >.....	340
4:e > svag >.....	170

Äng: a) till inegorna hörande eller närbelägen och fredad:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	295
2:a > god >.....	170
3:e > medelgod >.....	113
4:e > svag >.....	57

Äng: b) på utegorna belägen eller icke fredad:

1:a klassen: bästa beskaffenhet.....	147
2:a > god >.....	79
3:e > medelgod >.....	57
4:e > svag >.....	23

Skogs- och betesmark: a) tjenlig till odling:

1:a klassen: bästa beskaffenhet	45
2:a > god >	34

Skogs- och betesmark: b) icke tjenlig till odling:

1:a klassen: bästa beskaffenhet	23
2:a > god >	17
3:e > medelgod >	11
4:e > svag >	6

10) Norrlands hypoteksförening.

(Omfattar Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.)

Tariffen för Norrlands hypoteksförening är lika med den för 9) Gäfle—Dala hypoteksförening gällande.

Anmärkingar.

För samtliga hypoteksföreningar gäller, att vid värdering endast jordvärdet, men *icke* åbyggnader, *skog* eller annat, som kan från egendomen skiljas, må tagas i beräkning.

För jord, belägen i närheten af stad, järnvägsstation eller hamnplats, kan tariffvärdet höjas med högst 10 % (i närheten af Stockholm 30 % och vid Göteborg 50 %). Stadsjord kan i några föreningar höjas med 15 %.

För underdikad jord medgifves i vissa föreningar en förhöjning om högst 10 %.

Å egendom, aflägsen från afsättningsort eller med mycket spridda egor, kan i några få föreningar tariffvärdet nedsättas med 10 % å 30 %.

Kala berg samt odugliga kärr och mossar upptagas ej till något värde.

Skogs- och betesmarker få i flere föreningar ej upptagas till högre belopp än ¹/₃ (i Norrlands hypoteksförening ¹/₆) af hela egendomens värdesumma.

Från det vid värderingen sammanräknade värdet å de särskilda egorna skall i alla föreningar (utom tvenne) afdragas ett belopp motsvarande det, som vid kapitaliserande af utskylder och onera efter 5 % (i Östgöta hypoteksförening 6 %) varder funnet.

Folkmängdens förändringar i Sverige under år 1903.

De preliminära uppgifter, som i häftet 2 af Statistisk Tidskrift för åren 1900—1903 meddelats för det nästföregående året angående vigde, födde och döde samt in- och utflyttade i riket, fortsättas i detta häfte beträffande år 1903.

A) Vigde, födde och döde år 1903

(enligt tab. 1).

Antalet *vigda par*, hvori äfven inräknas inför borgerlig myndighet afslutade äktenskap, under år 1903, jämfördt med de likaså preliminära talen för 1902, utgjorde:

År.	Landsbygden.	Städerna.	Riket.
1902.....	22,708	8,144	30,852
1903.....	21,826	8,190	30,016

Giftermålsfrekvensen under år 1903 är lägre än under det nästföregående året å landsbygden samt, ehuru städerna visa ett omvänt förhållande, äfven i hela riket, och har denna nedgång varit fortsatt sedan år 1899.

De *levande föddes* antal var:

År.	Landsbygden.	Städerna.	Riket.
1902.....	107,330	29,249	136,579
1903.....	104,127	29,346	133,473

Antalet af levande födda barn är under år 1903 helt obetydligt högre än under år 1902 i städerna, men å landsbygden är nedgången ganska betydlig likasom i hela riket, och uppvisa såväl år 1903 som år 1902 sjunkning under det nästföregående årets tal.

Antalet *döde* (dödfödde ej inräknade) var följande:

År.	Landsbygden.	Städerna.	Riket.
1902.....	62,481	17,058	79,539
1903.....	61,333	17,147	78,480

Äfven i afseende på dödligheten förete städerna skiljaktighet från landsbygden däri, att 1903 års tal äro i de förra högre och å den senare

lägre än 1902 års tal, och det i den mån, att äfven hela rikets antal af döde är lägre under år 1903. Dödligheten har under de sista fyra åren varit i nedgående, i det den år 1899, då dödligheten var ovanligt hög, och de efterföljande åren utgjort: 89,678, 86,146, 82,772, 79,539, 78,480.

Nativitetsöfverskottet är, enligt hvad ofvanstående tal angifva, att beräkna till:

År.	Landsbygden.	Städerna.	Riket.
1902.....	44,849	12,191	57,040
1903.....	42,794	12,199	54,993

Den naturliga folkökningen i hela riket var således fullt 2,000 färre år 1903 än år 1902.

B) In- och utflyttningar samt såsom obefintlga afförda personer år 1903
(enligt tab. 1).

Hela antalet af dem, som af prästerskapet inskrifvits i församlingarnas inflyttningsböcker, vare sig dessa personer *inflyttat* från annan församling i riket eller från utlandet, äfvensom af dem, som på samma sätt införts i utflyttningsböckerna såsom *utflyttade* till inrikes eller utrikes ort eller såsom obefintlga i dem medräknats, utgjorde år 1903:

	Landsbygden.	Städerna.	Riket.
Inflyttade.....	233,905	151,139	385,044
Utflyttade.....	272,853	140,250	413,103
Såsom obefintlga afförda.....	2,230	2,508	4,738

Af de in- och utflyttade voro:

Immigranter.....	4,999	2,622	7,621
Emigranter.....	30,829	8,667	39,496

För dessa in- och utflyttade framgå i förhållande till medelfolkmängden år 1903 följande procenttal, vid hvilka för jämförelse ställts 1902 års motsvarande tal:

	Landsbygden.		Städerna.		Riket.	
	År 1902.	År 1903.	År 1902.	År 1903.	År 1902.	År 1903.
Inflyttade.....	5·60	5·76	12·60	13·14	7·13	7·39
Utflyttade.....	6·49	6·72	11·97	12·20	7·68	7·93
Däraf						
Immigranter.....	0·11	0·12	0·20	0·23	0·13	0·15
Emigranter.....	0·71	0·76	0·72	0·75	0·71	0·76

Af dessa relativa tal, som hänföra sig till medelfolkmängden, framgår bland annat, att, fränsedt ett litet undantag för emigrationen, rörligheten under år 1903, såsom förut varit vanligt, visat sig större bland städernas än bland landsbygdens befolkning, och att detta års samtliga relativa tal äro högre än de motsvarande för år 1902.

C) Folkmängden år 1903.

Folkmängden vid slutet af hvarje år, som infaller mellan allmänna folkräkningar, angifves genom beräkning, i hvilken ingå de för hvarje församling funna talen för nästföregående års folkmängd och för de under året gjorda korrektionerna i denna samt födde och inflyttade äfvensom döde, utflyttade och såsom obefintliga afförde. Talen för 1903 års folkmängd äro följande:

	Landsbygden.	Städerna.	Riket.
Folkmängden vid 1902 års slut.....	4,060,739	1,138,013	5,198,752
har under året <i>ökats</i> med:			
genom mindre rättelser tillkomne.....	286	57	343
genom öfverflyttning (af Lysekil) från landsbygden till städerna.....	—	3,284	—
födde.....	104,127	29,346	133,473
inflyttade.....	233,905	151,139	385,044
Summa	4,399,057	1,321,839	5,717,612
men under året <i>minskats</i> med:			
genom ofvannämnda öfverflyttning från landsbygden till städerna.....	3,284	—	—
döde.....	61,333	17,147	78,480
utflyttade.....	272,853	140,250	413,103
afförde.....	2,230	2,508	4,738
Summa minskning	339,700	159,905	496,321
Folkmängden vid 1903 års slut således.....	4,059,357	1,161,934	5,221,291

K. S.

Tab. 1. Folkmängdens förändringar under år 1903.

(Preliminära uppgifter.)

A) Landsbygden.

Landsbygden i länen.	Vigda par.	Födde (lef- vaude).	Döde (död- födde ej inräkn.).	In- flyttade ¹⁾ (immi- granter inräkn.).	Ut- flyttade ²⁾ (emi- granter inräkn.).	Afförde (såsom obefint- lige).	Immi- gran- ter.	Emi- gran- ter.
Stockholms län.....	840	4,230	2,534	22,345	20,404	67	68	356
Uppsala län.....	505	2,346	1,417	9,347	10,037	11	22	265
Södermanlands län.....	783	3,551	1,855	15,075	16,198	79	51	251
Östergötlands län.....	1,196	5,435	3,030	20,000	22,690	49	163	1,480
Jönköpings län.....	956	4,231	2,442	8,402	10,009	53	202	1,442
Kronobergs län.....	707	3,608	2,331	5,892	7,464	36	292	1,381
Kalmar län.....	980	4,493	2,939	8,732	11,320	100	374	2,045
Gottlands län.....	248	893	701	3,079	3,355	23	78	345
Blekinge län.....	530	3,070	1,764	4,230	5,754	148	262	1,102
Kristianstads län.....	1,080	4,816	3,275	12,027	14,046	217	344	1,381
Malmöhus län.....	1,648	7,289	4,160	25,258	27,569	253	372	1,447
Hallands län.....	540	2,828	1,759	5,686	6,726	93	349	1,160
Göteborgs och Bohus län	1,088	5,083	3,192	8,711	8,999	235	338	1,079
Älfsborgs län.....	1,151	5,537	3,875	9,051	11,921	108	563	2,067
Skaraborgs län.....	1,111	4,561	3,126	14,141	16,712	48	181	1,400
Värmlands län.....	1,204	5,304	3,602	8,649	11,998	93	502	3,074
Örebro län.....	892	4,127	2,263	10,906	12,962	53	126	1,139
Västmanlands län.....	700	3,051	1,658	9,994	12,150	53	34	329
Kopparbergs län.....	1,150	5,447	3,111	7,264	9,762	175	99	1,897
Gäffleborgs län.....	1,048	5,551	2,914	6,839	9,149	70	107	1,770
Västernorrlands län.....	1,157	6,253	3,246	6,810	9,729	123	152	2,132
Jämtlands län.....	542	2,822	1,643	3,476	5,107	78	90	1,490
Västerbottens län.....	906	4,677	2,185	2,597	4,082	18	33	859
Norrbottnens län.....	864	4,924	2,311	5,394	4,710	47	197	938
Landsbygden	21,826	104,127	61,333	233,905	272,853	2,230	4,999	30,829

¹⁾ Till länets samtliga landsförsamlingar, såväl från länets och andra läns lands- och stadsförsamlingar, som från utlandet (immigranter).

²⁾ Från länets samtliga landsförsamlingar, såväl till länets och andra läns lands- och stadsförsamlingar, som till utlandet (emigranter).

Tab. 1. (Forts.)

B) Städerna.

Städerna i länen.	Vigda par.	Födde (lef- vande).	Döde (död- födde ej inräkn.)	In- flyttade ¹⁾ (immi- granter inräkn.).	Ut- flyttade ²⁾ (emi- granter inräkn.).	Afförde (säsom obefint- lige.)	Immi- gran- ter.	Emi- gran- ter.
Stockholms stad	2,411	7,130	4,672	59,761	55,807	1,189	805	2,234
Stockholms län.....	111	496	259	2,133	1,848	48	40	85
Uppsala län.....	169	563	446	2,306	2,287	62	4	74
Södermanlands län.....	212	651	362	3,122	3,459	6	20	107
Östergötlands län.....	463	1,571	1,012	8,082	7,108	21	116	343
Jönköpings län.....	173	743	445	2,309	2,483	26	40	300
Kronobergs län.....	59	171	100	603	557	2	18	30
Kalmar län.....	199	807	503	2,121	2,026	94	64	267
Gottlands län.....	65	201	169	693	654	14	10	67
Blekinge län.....	276	923	539	3,391	3,168	8	66	223
Kristianstads län.....	111	387	221	1,858	1,639	47	33	107
Malmöhus län.....	1,034	3,863	1,972	17,834	15,349	133	512	1,032
Hallands län.....	167	805	394	2,172	2,012	15	75	391
Göteborgs och Bohus län	1,096	4,327	2,513	21,539	20,516	582	497	1,119
Älfsborgs län.....	219	928	405	2,694	2,011	21	71	275
Skaraborgs län.....	140	572	325	2,457	2,007	2	19	130
Värmlands län.....	142	579	367	2,519	1,865	—	64	221
Örebro län.....	183	793	396	3,074	2,556	14	35	222
Västmanlands län.....	186	807	384	3,011	2,455	25	26	149
Kopparbergs län.....	95	318	194	1,567	1,782	30	6	167
Gäffleborgs län.....	308	1,293	709	2,915	3,570	5	44	682
Västernorrlands län.....	156	647	403	2,230	1,859	19	28	220
Jämtlands län.....	58	160	83	952	945	86	9	95
Västerbottens län.....	45	172	72	793	541	26	9	20
Norrbottnens län.....	112	439	202	1,003	1,746	33	11	107
Städerna	8,190	29,346	17,147	151,139	140,250	2,508	2,622	8,667

¹⁾ Till länets samtliga stadsförsamlingar. Jfr anm. 1 å sida 136.²⁾ Från länets samtliga stadsförsamlingar. Jfr anm. 2 å sida 136.

Tab. 1. (Forts.)

C) Landsbygden och städerna.

Län.	Vigda par.	Födde (lef- vande).	Döde (död- födde ej inräkn.).	In- flyttade ¹⁾ (immi- granter inräkn.).	Ut- flyttade ²⁾ (emi- granter inräkn.).	Afförde (såsom obefint- lige.)	Immi- gran- ter.	Emi- gran- ter.
Stockholms stad	2,411	7,130	4,672	59,761	55,807	1,189	805	2,234
Stockholms län	951	4,726	2,793	24,478	22,252	115	108	441
Uppsala län	674	2,909	1,863	11,653	12,324	73	26	339
Södermanlands län	995	4,202	2,217	18,197	19,657	85	71	358
Östergötlands län	1,659	7,006	4,042	28,082	29,798	70	279	1,823
Jönköpings län	1,129	4,974	2,887	10,711	12,492	79	242	1,742
Kronobergs län	766	3,779	2,431	6,495	8,021	38	310	1,411
Kalmar län	1,179	5,300	3,442	10,853	13,346	194	438	2,312
Gottlands län	313	1,094	870	3,772	4,009	37	88	412
Blekinge län	806	3,993	2,303	7,621	8,922	156	328	1,325
Kristianstads län	1,191	5,203	3,496	13,885	15,685	264	377	1,488
Malmöhus län	2,682	11,152	6,132	43,092	42,918	386	884	2,479
Hallands län	707	3,633	2,153	7,858	8,738	108	424	1,551
Göteborgs och Bohus län	2,184	9,410	5,705	30,250	29,515	817	835	2,198
Älfsborgs län	1,370	6,465	4,280	11,745	13,932	129	634	2,342
Skaraborgs län	1,251	5,133	3,451	16,598	18,719	50	200	1,530
Värmlands län	1,346	5,883	3,969	11,168	13,863	93	566	3,295
Örebro län	1,075	4,920	2,659	13,980	15,518	67	161	1,361
Västmanlands län	886	3,858	2,042	13,005	14,605	78	60	478
Kopparbergs län	1,245	5,765	3,305	8,831	11,544	205	105	2,064
Gäflleborgs län	1,356	6,844	3,623	9,754	12,719	75	151	2,452
Västernorrlands län	1,313	6,900	3,649	9,040	11,588	142	180	2,352
Jämtlands län	600	2,982	1,726	4,428	6,052	164	99	1,585
Västerbottens län	951	4,849	2,257	3,390	4,623	44	42	879
Norrbottens län	976	5,363	2,513	6,397	6,456	80	208	1,045
Riket	30,016	133,473	78,480	385,044	413,103	4,738	7,621	30,496

¹⁾ Till länets samtliga lands- och stadsförsamlingar. Jfr anm. 1 å sida 136.²⁾ Från länets samtliga lands- och stadsförsamlingar. Jfr anm. 2 å sida 136.

Bidrag till Svensk Kriminalstatistik.

Af

Ludvig Widell.

Inledning.

Straffrättsstatistiken — den gren af statistiken, som behandlar strafflagarnas tillämpning genom domstolar och straffanstalter — omfattar trenne olika delar: domstolarnas arbetsredogörelser, fängvårdsstatistiken och kriminalstatistiken. Den förstnämnda delen redogör för antalet domstolar, antalet inkomna, afgjorda eller balanserade samt till högre rätt vädjade, resp. där afgjorda eller balanserade mål af olika slag. Fängvårdsstatistiken behandlar verkställigheten af domstolarnas utslag i straffanstalterna, dessas organisation, kostnaderna för fängvården, fångarnas sysseisättning och uppförande i fängelset o. d., allt förhållanden, hvilka, liksom de i domstolarnas arbetsredogörelser behandlade, hufvudsakligen äro af betydelse för förvaltningen. Men därjämte meddelar fängvårdsstatistiken uppgifter rörande antalet fångar och deras fördelning efter arten af brott, kön, ålder, föregående bestraffningar m. m., hvilka kunna utgöra ett ej oviktigt material för den egentliga kriminalstatistiken. Sitt förnämsta stoff hämtar dock denna ur domstolarnas domböcker. Dess uppgift är att studera dels brotten i alla deras olika arter och former, deras frekvens under olika tider och på olika platser m. m. samt dels de för brott sakfällda personernas antal och fördelning efter kön, ålder, civilstånd, arten af förbrytelse, ådömda straff, social ställning, tidigare undergångna bestraffningar o. d. Äfven förhållandet mellan friande och fällande domar torde närmast böra anses tillkomma kriminalstatistiken att undersöka, om också å andra sidan detta är en sak, som jämväl tangerar området för domstolarnas arbetsredogörelser. Att, såsom v. SCHEEL yrkat¹⁾, från kriminalstatistiken under namn af justitiestatistik utsöndra redogörelsen för fällande och friande domar samt de ådömda straffen synes mig ej behöfligt.

* * *

Den svenska kriminalstatistiken räknar sin uppkomst från år 1830. Tre år tidigare — 1827 — hade första årgången utkommit af den ban-

¹⁾ Ari. »Kriminalstatistik» i Handwörterbuch der Staatswissenschaften (2 Aufl.).

brytande »Compte général de l'administration de la justice criminelle en France», och redan innan 1820-talet gått till ända hade denna franska kriminalstatistik funnit vetenskapliga bearbetare i QUETELET¹⁾ samt GUERRY och BALBI²⁾. Sannolikt var det till följd af de viktiga resultat, som den franska statistiken redan under dess första år kunnat uppvisa, som här i Sverige genom kungl. cirkulär till hoffrätterna den 21 maj 1830 förordnades, att underdomstolarna skulle årligen till justitiestatsministern insända enligt särskilda formulär uppgjorda listor öfver under föregående år handlagda brottmål och andra rättegångsärenden. Initiativet till denna viktiga åtgärd torde vara att tillskrifva d. v. justitiestatsministern M. ROSENBLAD, som sålunda skulle vara att räkna som upphofsman till den svenska kriminalstatistiken.³⁾ De inkomna primäruppgifterna bearbetades sedermera under ledning af justitiestatsministern (efter 1876 statsrådet och chefen för justitiedepartementet), som årligen utgifvit ett sammandrag däraf, det första för år 1830. Från och med årgången 1857 ingå dessa »ämbetsberättelser» i serien »Bidrag till Sveriges officiella statistik» under litt. B, i hvilken serie jämväl intagits ett, dock ej afslutadt, sammandrag af berättelserna för åren 1830—1856.

Vår officiella kriminalstatistik har under sin 75-åriga tillvaro undergått talrika och delvis mycket genomgripande förändringar. För åren 1830—1840 är den i hög grad otillfredsställande. Endast för de viktigaste slagen af förbrytelser meddelas särskilda uppgifter rörande de sakfäldas antal; beträffande de anklagades finnas uppgifter endast för samtliga förbrytelser tillsammans. För åren från och med 1832 hafva visserligen förbrytelserna grupperats i vissa »klasser», tre till antalet; men denna gruppering är ej synnerligen upplysande. Till första klassen hänfördes »de af gröfsta art», till andra klassen »sådana brott, som utmärka annan immoralitet och vanart», och till tredje klassen »mindre förbrytelser, såsom policemål och öfverträdelse af ekonomiska författningar, eller i allmänhet sådane, för hvilka med penningar bötas får». De sakfäldas ålder uppgifves endast för samtliga till första och andra klasserna hörande brott öfver ett; beträffande deras kön lämnas däremot uppgift för hvarje särskildt specificerad slags förbrytelse. Härtill kommer så, att de till berättelserna hörande tabellbilagorna endast delvis blifvit tryckta.

Med året 1841 togs så ett jättesteg framåt. Förbrytelserna fördelades fortfarande i tre grupper, men nu efter helt andra grunder än förut, nämligen i brott mot person, brott mot egendom och öfverträdelse af

¹⁾ Recherches statistiques sur le royaume des Pays-Bas (1829). (Jfr Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. Bd XVII: s. 344.)

²⁾ Statistique comparée de l'état de l'instruction et du nombre des crimes dans les divers arrondissements des cours royales et des académies universitaires de France (1829).

³⁾ Det heter angående kriminalstatistiken i Rosenblads tal vid presidiet nedläggande i Vetenskapsakademien den 8 april 1840: »K. M:t behagade i nåder tillåta mig att företaga ett sådant arbete». Statsrådsprotokollet för den 21 maj 1830 lämnar ingen ledning för frågans afgörande, och någon akt rörande saken har ej kunnat anträffas i Riksarkivet.

särskilda stadganden rörande allmänna ordningen, hushållningen, handeln, näringarna m. m.; för alla tre grupperna med utförlig specifikation af förbrytelserna samt med angifvande af både brottens och personernas antal. Beträffande brotten uppgifves såväl de angifnas antal som deras, för hvilka personer blifvit sakfällda, och beträffande personerna såväl de ånlagades antal som de befriades, under framtiden ställdas och sakfälldas, allt med fördelning efter kön. Rörande de för egentliga brott (de båda första grupperna) sakfällda lämnas uppgift om ålder, civilstånd, yrke, födelseort m. m. såväl, i fråga om hvarje slag af brott, för hela riket som, beträffande samtliga brott tillsammans, för hvarje län med åtskillnad mellan lands- och stadsdomstolar. Från och med år 1843 inskränktes dock uppgifterna rörande ålder m. m. till att gälla endast de för svårare (i allmänhet urbota) brott sakfällda.

Då justitiestatsministerns ämbetsberättelser med dubbelårgången 1857—58 infördes i serien Bidrag till Sveriges officiella statistik, vidtogos nya förbättringar. Kriminalstatistiken skildes nu från domstolarnas arbetsredogörelser; förut hade ingen dylik åtskillnad iakttagits. Förbrytelserna fördelades i sju hufvudklasser: religionsbrott, brott mot konungen och riket eller mot offentlig myndighet, äktenskaps- och sedlighetsbrott, mened och förfalskningsbrott, brott emot enskild person, brott emot egendomsrätt samt politiförseelser eller öfverträdelse af särskilda påbud rörande rikets allmänna hushållning och styrelse. Därjämte skildes mellan urbota eller vanföregående brott och andra förbrytelser; uppgifterna rörande ålder m. m. afsågo endast de för förstnämnda förbrytelser sakfällda.

Af vida mera genomgripande natur voro de förändringar, som blefvo en följd af nya strafflagens införande år 1865. Förbrytelserna indelades nu i tre hufvudgrupper: brott emot allmän strafflag och krigslag, brott emot tryckfrihetslag samt brott emot ordningsstadgar samt lagar och författningar, som röra rikets allmänna hushållning. Uppgifterna rörande ålder m. m. afsågo endast dem, som sakfällts för »gröfre brott», hvartill hänfördes sådana förbrytelser, för hvilka dömts till dödsstraff, straffarbete, förlust af medborgerligt förtroende eller ämbete eller tjänst. Under de följande åren vidtogos ytterligare åtskilliga ändringar — dock ingalunda förbättringar — i kriminalstatistikens uppställning, tills den slutligen med året 1879 erhöll den anordning, som den sedermera i hufvudsak bibehållit.

Förbrytelserna fördelas numera i tvenne hufvudgrupper: brott och förseelser emot strafflagen och tryckfrihetsförordningen samt brott och förseelser mot allmän lag i öfrigt, mot särskilda ordningsstadgar samt mot författningar, som röra rikets allmänna hushållning. I dessa grupper ingå dock ej förbrytelser mot krigslagen, för hvilka särskildt redogöres. Brotten och förseelserna mot strafflagen och tryckfrihetsförordningen uppdelas ytterligare i gröfre brott, ringare brott och förseelser. Till *gröfre brott* hänföras sådana förbrytelser, för hvilka kan ådömas dödsstraff, straffarbete

eller afsättning från ämbete eller tjänst, likväl med iakttagande däraf, att, då för ett brott, jämte straffarbete, böter ingå i strafflatituden, det anses för gröfre brott endast i det fall, att straffarbete, fängelse eller afsättning ådömts; till *ringare brott* sådana, för hvilka kan ådömas högre straff än böter af 100 kronor, och som icke enligt den nyss gifna definitionen äro att hänföra till gröfre brott; samt till *förseelser* de öfverträdelser, som icke äro belagda med högre straff än böter, ej öfverstigande 100 kronor. Under hvar och en af dessa tre grupper äro de olika arterna af förbrytelser sedermera upptagna efter strafflagens kapitel och paragrafer, tyvärr dock med alltför otillräcklig specifikation, vida mera inskränkt än den före 1879 använda. Uppgifter rörande såväl de anklagades som de sakfälldas och icke sakfälldas fördelning efter kön meddelas för hvarje särskildt specificerad slag af förbrytelse; rörande ålder, civilstånd, kristendomskunskap, *bildningsgrad*, *förmögenhetsvillkor*, yrke, födelseort och hemvist finnas däremot endast uppgifter beträffande de för gröfre brott sakfällda. Likaledes afser statistiken rörande återfall i brott endast de gröfre brotten. Den måhända värdefullaste af de förändringar, som år 1879 vidtogos, var, att för hvarje slag af förbrytelse upplysning lämnades rörande antalet sakfällda, som blifvit dömda af underrätt på landet, af underrätt i stad eller af öfverrätt.

* * *

De många förändringar, som vår kriminalstatistik sålunda undergått, måste gifvetvis verka i hög grad hinderligt vid en jämförelse med äldre tiders förhållanden. Nöjer man sig med en enkel uppgift rörande antalet lagöfverträdelser af olika slag, kan man visserligen för ett ej ringa antal förbrytelsearter gå så långt tillbaka som till år 1841, för några få t. o. m. till 1830. Jämväl beträffande förhållandet mellan fällande och friande domar, de anklagades och sakfälldas fördelning efter kön samt vissa andra förhållanden kan vid en del förbrytelsearter en jämförande framställning delvis föras tillbaka till år 1841. Vill man emellertid undersöka brottsligheten i det hela och icke inskränka sig till vissa slag af förbrytelser, är man nödsakad att stanna vid året 1865, då den nya strafflagens införande skapade helt nya förhållanden. För öfrigt är en jämförelse med långt aflägsna tider af ej så synnerligen stort värde, när det gäller kriminalstatistikens siffror; den mångfald af olika faktorer, som, förutom »le penchant au crime», inverka på dessa, såsom rättsåskådningen, effektiviteten hos polis- och domstolsväsendet m. m., hafva förändrats i alltför hög grad, för att man skulle af kriminalstatistikens siffror kunna sluta till de förändringar, kriminaliteten bland befolkningen undergått. Vid de följande kriminalstatistiska undersökningarna har jag därför ansett mig böra inskränka mig till tiden efter den nya strafflagens införande. För att erhålla femårsperioder, sammanfallande med de inom statistiken eljest

brukliga, har jag utgått från året 1866 i stället för 1865; sistnämnda år bär dessutom i åtskilligt prägeln af ett öfvergångsår, hvars siffror därför äro mindre upplysande. För öfrigt måste redogörelsen för åtskilliga viktiga förhållanden börja med året 1879, då den nuvarande anordningen af kriminalstatistiken genomfördes; så är bland annat fallet med allt, hvad som ensamt rör gröfre brott och för sådana sakfälda, då, såsom ofvan omnämnts, begreppet gröfre brott är ett annat före än efter sagda tidpunkt.

Det nämndes ofvan, att kriminalstatistiken har att redogöra såväl för brotten som för de brottsliga personerna. De enas antal sammanfaller icke med de andras; en person kan nämligen i en lagföring dömas för ett flertal brott, liksom ett brott kan begås af flera personer gemensamt. Vid de allra flesta förbrytelsearter — vissa undantag förekomma emellertid — är dock skillnaden mellan antalet brott och antalet sakfälda personer ej synnerligen betydande; jag anser mig därför i det följande kunna lämna själfva förbrytelsearnas antal åsido, så mycket mera som jag i en tidigare uppsats behandlat denna sak.¹⁾

Genom det antydda förhållandet, att en person kan samtidigt dömas (eller åtalas) för flera olika förbrytelser, förorsakas i statistiken ett stort antal dubbelräkningar. Har nämligen en person varit tilltalad för mer än en förbrytelse, uppföres han i de statistiska tabellerna under hvar och en af de rubriker, hvartill hvarje brott eller förseelse är att hänföra. Dubbelräkning förekommer sålunda i alla de fall, då de åtalade förbrytelsearna äro uppförda under olika rubriker, men icke där de ingå under en och samma rubrik. Om t. ex. en person i ett mål är åtalad för flera olika slag af bedrägeribrott, men hvilka alla äro att hänföra till gröfre brott, äger ingen dubbelräkning rum, alldenstund de gröfre bedrägeribrotten äro i statistiken sammanförda under en gemensam rubrik; är han däremot samtidigt åtalad för en till ringare brott hänförlig bedrägeriförbrytelse, blir han dubbelräknad, då de gröfre och de ringare brotten äro i statistiken upptagna under olika rubriker. Tydligt är, att ju mera detaljeradt förbrytelsearterna upptagas i statistiken, desto talrikare måste dubbelräkningarna blifva. Då nu specifikationen i den officiella statistiken för åren före 1879 och särskildt åren 1871—1878 var vida utförligare än den nuvarande — exempelvis voro brotten mot-str.-l. 20 och 21 kap. år 1871 och närmast följande år fördelade under 30 olika rubriker mot endast 6 år 1904 —, måste dubbelräkningar vara vanligare i de tidigare årens statistik än i de senares, under förutsättning att konkurrens af brott då förekom i samma utsträckning som nu. Vid en jämförelse mellan de olika årens siffror måste gifvetvis detta förhållande beaktas.

Att eliminera dessa dubbelräkningar är i allmänhet ej möjligt, på grund af den svenska statistikens anordning. Visserligen göres i denna afräkning för hvarje af de fyra hufvudgrupperna af förbrytelser: gröfre

¹⁾ De olika arterna af förbrytelser (i Statsvetenskaplig Tidskrift, årg. 1904: ss. 269 ff., 1905: ss. 29 ff.).

brott mot strafflagen och tryckfrihetsförordningen, ringare brott mot d:o, förseelser mot d:o samt brott och förseelser mot allmän lag i öfrigt m. m., hvarjämte ytterligare afräkning sker för dessa fyra grupper gemensamt, och kan sålunda lämnas uppgift rörande totala antalet personer, som under ett år varit tilltalade eller blifvit sakfällda, resp. icke sakfällda för lagöfverträdelser; men kännedomen härom är af så godt som intet värde, då af skäl, som nedan nämnes, förbrytelseerna mot »allmän lag i öfrigt» m. m. icke böra medtagas vid kriminalstatistiska undersökningar. För åren före 1879 har däremot afräkningen utförts så, att exakta antalet personer, som anklagats eller dömts för förbrytelser mot strafflagen och krigslagen, kan uppgifvas. För de följande åren känner man verkliga antalet endast för hvarje särskild af grupperna gröfre brott, ringare brott och förseelser, men en gemensam afräkning för dessa tre grupper kan ej utföras. Då nu vid de följande undersökningarna fördelningen i gröfre brott o. s. v. ofta måste lämnas åsido och förbrytelseerna fördelas i andra grupper, är omöjligt att göra afdrag för de förekommande dubbelräkningarna. De siffror, som i det följande angifvas för antalet sakfällda personer, äro därför ej obetydligt högre än de verkliga, och detta vare sig uppgiften afser samtliga brott eller underafdelningarna brott mot staten, brott mot enskild person och brott mot egendom eller slutligen de särskilda förbrytelsearterna.

Äfven om afdrag för de ifrågavarande dubbelräkningarna kunde ske, skulle för öfrigt siffrorna i allt fall icke komma att angifva verkliga antalet personer, som under året varit åtalade eller blifvit sakfällda. Förutom dessa dubbelräkningar, hvilka både borde och med en annan anordning af den officiella statistiken äfven kunde undvikas, förekomma nämligen andra dubbelräkningar till efter all sannolikhet synnerligen stort antal, hvilka det knappast ligger inom möjlighetens gräns att undvika, åtminstone i fråga om de för smärre förbrytelser åtalade. Sistnämnda dubbelräkningar uppkomma därigenom, att personer, som under samma år varit åtalade i mer än ett under året afgjordt mål, blifva räknade lika många gånger, som de varit åtalade; sålunda kommer t. ex. en person, som under ett år blifvit fem gånger åtalad för fylleri, att i statistiken räknas för fem personer. Vid bedömande af kriminalstatistikens siffror måste hänsyn naturligen tagas till detta förhållande. Då det exempelvis i den officiella statistiken uppgifves, att under år 1904 för fylleri sakfällts 42,564 personer eller mer än 1 % af den straffmyndiga befolkningen, så innebär detta ej, att hvar hundra vuxna person i landet under året blifvit dömd för fylleri — den verkliga siffran är kanske blott en bråkdel häraf —, utan är saken så att fatta, att domstolarna under året 42,564 gånger sakfällt någon person för den nämnda förseelsen. Ehuru sålunda de beräkningar rörande de sakfälldas förhållande till folkmängden, som i kriminalstatistiken intaga en så betydande plats, ingalunda kunna gifva ett svar på frågan, huru många personer bland en viss befolkning

under ett år på grund af begångna förbrytelser träffats af lagens arm, så äga dessa beräkningar det oaktadt gifvetvis sin stora betydelse, då — alla dubbelräkningar oaktadt — ett visst förhållande i alla fall måste bestå emellan befolkningens antal och de sakfällas siffra, sådan den gifves af kriminalstatistiken. För öfrigt är att märka, det sådana dubbelräkningar, som nu omtalats, hufvudsakligen förekomma vid ringare brott och förseelser; personer, som dömas för gröfre brott, kunna i de flesta fall ej blifva sakfälda mer än en gång under samma år, detta på grund af de mer eller mindre långa frihetsstraff, hvartill de dömas.

Äro sålunda kriminalstatistikens uppgifter om de sakfällas antal på grund af förekommande dubbelräkningar å ena sidan för höga, så äro de åter å andra sidan betydligt för låga, om man nämligen betraktar dem såsom mätare på den verkliga kriminaliteten bland befolkningen. Ty kriminalstatistiken håller sig uteslutande till domstolarnas och eventuellt fängelsernas siffror, men ett stort antal personer, som göra sig skyldiga till lagöfverträdelser, undgå af det ena eller andra skälet att härför blifva ställda till ansvar. Särskildt måste gifvetvis uppgifterna rörande de sakfällas antal vara högst väsentligt för låga såsom mätare på kriminaliteten. Man har därför föreslagit att vid kriminalstatistiska undersökningar i stället begagna sig af siffrorna rörande de åtalade för att på så sätt, som man ansett, komma verkligheten närmare. Detta synes mig dock ej lämpligt. Ty i så fall skulle man komma att medräkna en mängd personer, som i verkligheten äro oskyldiga; att åter försvara detta med, att de åtalade förbrytelserna i alla fall blifvit i realiteten begångna, om icke af de anklagade personerna så af andra, låter sig icke göra redan af det skäl, att många förmenta förbrytelser, som föranledt åtal, i verkligheten visat sig enligt domstolarnas uppfattning icke hafva varit några dylika. Det synes mig därför vara riktigtast att utgå från de sakfälda personernas antal.

Härvid är dock ej nödvändigt att inskränka sig till blott dem, som genom laga kraftvunnet utslag förklarats saker till brott; att i stället, såsom i den svenska kriminalstatistiken sker, utgå från de i första instans fälda domarna, oafsedt om de blifvit öfverklagade (resp. underställda) och upphäfda (ändrade) eller icke, kan näppeligen medföra några större olägenheter och underlättar i hög grad primäruppgifternas afgifvande.

En sak, som måste beaktas vid användande af kriminalstatistikens siffror, är, att en förbrytare liksom hans brott i statistiken upptages under det år, då slutligt utslag i första instans afkunnats, hvilket icke behöver vara detsamma som det, under hvilket brottet blifvit begånget; det sistnämnda året är ofta ett tidigare. Särskildt vid undersökningar rörande brottslighetens beroende af de ekonomiska förhållandena är nödvändigt att taga hänsyn härtill.

Den svenska kriminalstatistiken redogör, som förut omnämnts, för alla slags lagöfverträdelser, icke blott förbrytelserna mot strafflagen, krigs-

lagen och tryckfrihetsförordningen, utan äfven förbrytelserna mot allmän lag i öfrigt, mot särskilda ordningsstadgar samt mot författningar, som röra rikets allmänna hushållning. För lagstiftnings- och förvaltningsändamål är ju af betydelse att lära känna äfven de sistnämndas antal, för kriminalstatistiken äro däremot uppgifterna härom värdelösa, ja, skadliga, då de, i händelse de medräknas, kunna leda till en högst förvänd föreställning om kriminaliteten bland befolkningen. De flesta af dessa lagöfverträdelser äro nämligen af så obetydlig natur, att de icke på minsta sätt kunna anses utgöra bevis på någon brottslig böjelse hos gärningsmännen, ej heller gälla de i den allmänna meningen såsom verkliga förbrytelser. På denna grund har jag i det följande allestädes fränsett dessa s. k. förbrytelser, och har jag inskränkt mig till förbrytelserna mot strafflagen, krigslagen och tryckfrihetsförordningen.¹⁾ Härigenom hafva visserligen å ena sidan en del förbrytelser af betydelse för kriminalstatistiken kommit att uteslutas, såsom de svårare brotten mot sjölagen, samt å andra sidan kommit att medtagas vissa förseelser, som äro så obetydliga, att de helst bort uteslutas, t. ex. öfverträdelserna af str.-l.: 7 kap. 3 § och 22 kap. 5 § 3—4 mom. Att utföra begränsningen på annat sätt, än nu nämnts, skulle emellertid leda till godtycklighet.

Ehuru, såsom i det föregående erinrats, kriminalstatistikens uppgifter rörande antalet för brott sakfälda personer ingalunda kunna anses motsvara det verkliga antalet förbrytare inom befolkningen eller ens den del af dem, som domstolarna fått taga befattning med, böra i alla fall de absoluta talen i regel sättas i förhållande till folkmängden, då endast på så sätt är möjligt att vinna någon kännedom om kriminalitetens växlingar i tid och rum. Härvid synes mig emellertid mindre riktigt att lägga till grund för beräkningen hela medelfolkmängden, såsom sker i vår officiella statistik; då, jämlikt str.-l. 5 kap. 1 §, eljest straffbar gärning, som begås af barn under 15 år, i de flesta fall blifvit strafflös, bör man utgå endast från den straffmyndiga medelfolkmängden, medelfolkmängden öfver 15 års ålder.²⁾ Visserligen har intill 1905 års ingång förbrytare, som fyllt 14 år, i visst fall kunnat ådömas straff, hvarjämte minderårig förbrytare i allmänhet kunnat dömas att agas af föräldrar eller att insättas i allmän uppfostringsanstalt, men de minderåriga förbrytarnas antal har varit så pass ringa, att det näppeligen är behöfligt att för deras skull medtaga flera årsklasser af befolkningen än som nämnts.

¹⁾ Af särskilda skäl behandlas förbrytelserna mot sistnämnda lag för sig.

²⁾ Den straffmyndiga medelfolkmängden på landsbygden och i städerna har måst approximativt beräknas, då särskilda uppgifter för landsbygd och städer rörande åldersfördelningen endast finnas för folkräkningsåren.

I.

Sakfällda och icke sakfällda.

Idealet af straffrättskipning skulle gifvetvis vara, att aldrig en oskyldig droges inför domstol, men att å andra sidan enhvar skyldig kunde ådömas det straff, han förtjänar. En dylik rättskipning kan dock naturligtvis ingen mänsklig domstol åstadkomma. Städsse skall inträffa, att personer oskyldigt blifva åtalade för brott och därför frikännas af domstolen, liksom framför allt många tilltalade i brist på bevis eller af andra orsaker undslippa straff.¹⁾ Endast en del, en viss procent, af de anklagade kommer sålunda att sakfällas.

Denna sakfällningsprocent växlar allt efter förbrytelseernas art och beskaffenhet samt är ej heller för samma slag af förbrytelser densamma under olika tider eller vid olika domstolar. Äfven de anklagades kön synes utöfva någon inverkan på dess storlek. Att utröna orsakerna till dessa växlingar är synnerligen svårt på grund af den mångfald olika faktorer, som här inverka. Somliga af dessa äro att söka hos domstolarna, såsom deras större eller mindre benägenhet att fälla på indicier, andra hos åtals- och polismyndigheterna: olika varsamhet i att väcka åtal på grund af blott misstankar eller svaga indicier och större eller mindre förmåga eller intresse i att åstadkomma bevisning. Vidare inverkar de åtalades mer eller mindre hårdnackade nekande. Slutligen har man att taga i betraktande, att vid en del förbrytelser full bevisning är lätt att åstadkomma, ja, t. o. m. gripande på bar gärning kan vara regel, såsom t. ex. vid fylleri, under det vid andra, t. ex. mened, förbrytelsens natur medför, att bevisning är högeligen vanskelig att åvägbringa.

Rörande antalet personer, som åtalats och sakfällts för förbrytelser mot strafflagen och strafflagen för krigsmakten, meddelar *tab. I* i bihanget uppgifter, såväl för hvarje år fr. o. m. 1866 som i medeltal för femårsperioder²⁾ och för de större tidsperioderna 1866—1875, 1876—1890 och 1891—1904 samt med fördelning efter kön och arten af förbrytelse. Beträffande det sätt, hvarpå sistnämnda fördelning utförts, får hänvisas till den följande afdelningen: »De sakfällda fördelade efter arten af brott»; här må endast omnämnas, att i hufvudsak följts strafflagens indelning af förbrytelseerna, ehuru delvis med omkastande af ordningen de olika kapitlen emellan; vidare att våldtäktsbrotten icke, såsom i strafflagen, hänförts under »brott mot annans frihet» utan uppförts särskildt bredvid sedlighetsbrotten, att gruppen barnamord m. m. omfattar förutom barnamord jämväl fosterfördrifning, fosters läggande å lön o. d., samt att till gruppen »ringare delaktighet i stöld m. m.» hänförts alla förbrytelser mot str.-l. 20 kap., som äro att

¹⁾ Dessutom förekommer ju ofta, att brottmål blifva afskrifna på grund af ingången förlikning. I dylika mål åtalade personer äro emellertid ej inräknade i den officiella statistikens siffror.

²⁾ Den sista perioden, 1901—1904, omfattar dock endast fyra år.

Tab. A. Sakfällningsprocent

År.	B r o t t m o t s t a t e n [u t o m								
	Religiöns- brott.	Brott mot 8-10 kap.	Brott i ämbele.	Brott mot krigsing.	Fridsbrott [egentliga brott].	Fridsbrott [föreselser].	Äktenskaps- brott.	Väldäkt.	Grofve seding- hetsbrott.
1866—1870	87.1	83.1			75.1	92.2	55.7	66.7	50.3
1871—1875	92.6	89.7	73.2	87.1	78.1	95.1	62.8	56.7	66.4
1876—1880	84.7	91.5	74.2	95.8	76.6	94.9	63.4	55.3	64.3
1881—1885	88.4	93.1	68.1	92.3	79.0	94.6	52.3	57.1	71.4
1886—1890	90.6	93.7	72.4	95.2	74.9	95.1	51.8	66.7	74.9
1891—1895	91.6	94.0	75.9	94.7	80.1	96.7	58.4	65.3	72.5
1896—1900	93.5	95.9	74.5	93.8	83.9	96.9	68.8	65.0	81.2
1901—1904	95.3	95.8	79.3	93.8	82.5	97.1	62.8	70.2	76.6
1866—1875	89.7	86.9			76.8	94.0	59.1	62.7	57.8
1876—1890	88.4	92.8	71.8	94.3	76.8	94.9	56.7	60.0	70.7
1891—1904	93.1	95.3	76.4	94.0	82.3	96.9	63.3	66.7	77.0

År.	Brott mot enskild person.				B r o t t e				
	Brott mot annans frihet.	Påsk angif- velse och äre- kränkning.	Smädelse och misfärlmelse.	Santliga.	Mened.	Förfluskning.	Bedrägeri [egentliga brott].	Bedrägeri [föreselser].	Brott i konkurs.
1866—1870	37.6	60.4	81.8	74.3	49.6	73.6	62.3	71.3	37.6
1871—1875	56.6	65.8	82.4	78.8	40.3	75.2	63.9	83.0	39.7
1876—1880	54.5	68.4	79.6	79.1	49.0	84.0	60.5	81.2	51.2
1881—1885	59.6	67.9	76.0	77.7	51.2	84.9	58.6	83.9	55.0
1886—1890	57.5	65.2	75.0	80.7	52.9	82.2	57.0	86.3	49.4
1891—1895	56.9	65.3	74.4	81.2	50.3	86.4	58.0	87.6	55.7
1896—1900	64.8	65.9	71.7	83.2	53.3	88.6	68.6	94.1	57.1
1901—1904	63.2	66.2	73.5	85.1	51.8	90.2	72.1	88.2	63.4
1866—1875	48.0	63.0	82.1	76.7	45.7	74.2	63.0	76.8	38.1
1876—1890	57.1	67.2	77.2	79.1	51.3	83.7	58.7	83.5	51.5
1891—1904	63.2	65.8	73.2	83.0	51.6	88.2	65.7	90.9	58.5

vid olika slag af förbrytelser.

f y l l e r i j .				Fylleri.	Brott mot enskild person.				År.
Ringare sed- lighetsbrott.	Löskallige.	Djurplägeri.	Samtliga.		Mord.	Dråp.	Barnmord m. m.	Andra brott mot 14 kap.	
74.1	69.8	78.5	84.6	96.6	50.6	82.7	76.0	75.0	1866—1870
83.8	73.4	86.1	90.7	98.0	47.3	76.1	81.8	80.0	1871—1875
91.0	68.7	90.2	92.1	98.4	48.4	72.2	83.9	80.6	1876—1880
94.3	64.3	88.7	92.3	98.6	53.7	66.3	83.5	79.4	1881—1885
93.3	54.5	88.7	92.9	99.1	54.5	82.6	84.8	83.5	1886—1890
96.0	48.2	89.5	94.0	99.2	33.6	74.9	84.6	84.5	1891—1895
96.9	33.7	89.8	94.7	99.4	50.4	79.8	84.3	86.2	1896—1900
97.9	57.0	87.8	94.7	99.5	44.1	83.6	85.1	88.2	1901—1904
79.1	70.7	82.3	88.2	97.5	49.0	78.7	79.1	77.7	1866—1875
93.0	63.8	89.2	92.4	98.7	52.0	73.6	84.0	81.1	1876—1890
96.9	44.3	89.4	94.5	99.4	41.1	79.3	84.8	86.2	1891—1904

m o t e g e n d o m .

m o t e g e n d o m .								Samtliga brott.	År.
Rån.	Stöld.	Snatteri.	Ringare del- aktighet i stöld m. m.	Åverkän.	Mordbrand.	Annan skadegörelse.	Samtliga.		
53.7	81.5	80.3	76.5	69.1	39.2	67.2	74.0	84.0	1866—1870
44.3	83.1	80.8	74.2	75.2	48.0	76.6	77.1	80.8	1871—1875
58.0	86.4	78.9	69.9	74.3	42.9	79.8	77.5	91.8	1876—1880
47.3	88.6	80.4	68.2	69.9	44.8	74.1	76.8	91.6	1881—1885
63.1	89.0	78.2	71.5	66.7	45.6	73.9	74.6	92.9	1886—1890
54.6	90.0	81.8	70.9	65.3	53.1	74.6	76.9	94.0	1891—1895
71.8	92.0	85.0	69.9	69.0	46.7	79.4	81.7	95.7	1896—1900
64.2	91.4	85.9	73.3	69.5	47.6	81.5	82.5	96.2	1901—1904
49.9	82.2	80.5	75.3	72.2	42.2	72.1	75.3	87.2	1866—1875
55.8	87.9	79.3	69.8	70.8	44.6	76.0	76.4	92.1	1876—1890
63.2	91.1	84.1	71.1	67.7	49.5	78.3	80.2	95.4	1891—1904

räkna såsom »ringare brott», utom snatteri. Grunderna för fördelningen i »gröfre brott», »ringare brott» och »förseelser» hafva i inledningen omnämnts.

Med användande af siffrorna i tab. 1 har *tab. A* på föregående sidor uträknats, hvilken upptager för hvarje grupp af förbrytelser sakfällningsprocenten, d. v. s. de sakfällas antal i procent af de anklagades. Härvid hafva båda könen tagits öfver ett; dock har vid lönskalägesförseelserna endast männens siffra tagits i betraktande och vid barnamord m. m. endast kvinnornas, det förra undantaget beroende på, att enligt nya strafflagen kvinnor icke lagligen kunna fällas för lönskaläge, det senare förorsakadt därpå, att männens till gruppen »barnamord m. m.» hänförliga brott äro af helt annan natur än hufvudmassan af kvinnornas hithörande förbrytelser.

Fästa vi oss till att börja med endast vid siffrorna för de sista fjorton åren 1891—1904, finna vi, att sakfällningsprocenten växlar mellan högst 99·4 vid fylleri och lägst 41·1 vid mord. Under det så godt som hvar enda person, som åtalats för fylleri, blifvit fälld till ansvar, hafva blott två af fem för mord anklagade kunnat sakfällas. Mellan de båda ytterpunkterna fylleri och mord ordna sig de öfriga i tabellen särskildt upptagna förbrytelsearterna på följande sätt: fridsförseelser (oljud och förgelseväckande beteende på allmän plats samt ovarsamt körande) och ringare sedlighetsbrott [sakfällningsprocent 96·9], brott mot 8—10 kap. [95·3], brott mot krigslag [94·0], religionsbrott [93·1], stöld [91·1], bedrägeriförseelser (bruk utan ondt uppsåt af ostämpladt eller oriktigt mått eller vikt m. m.) [90·9], djurplågeri [89·4], förfalskning [88·9] misshandel m. m. (»andra brott mot 14 kap.») [86·2], barnamord m. m. [84·8], snatteri [84·1], fridsbrott [82·3], dråp [79·3], annan skadegörelse än mordbrand [78·3], gröfre sedlighetsbrott [77·0], brott i ämbete [76·4], smädelse och missfirmelse [73·2], ringare delaktighet i stöld m. m. [71·1], äverkan [67·7], våldtäkt [66·7], falsk angivelse och ärekränkning [65·8], bedrägeribrott [65·7], äktenskapsbrott [63·3], brott mot annans frihet och rån [63·2], brott i konkurs [58·5], mened [51·6], mordbrand [49·5] samt lönskaläge [44·3].

Det har påståtts, att enligt erfarenheten från vissa länder sakfällningsprocenten i allmänhet skulle vara lägst vid gröfre brott, högre vid ringare brott och högst vid förseelser. Orsaken härtill har man velat söka i att vid de sistnämnda slagen af förbrytelser »dels bekännelse oftare förekommer, dels fruktan för att döma oskyldiga här icke utöfvar något särskildt svårt tryck på domarens samvete.»¹⁾ Om förhållandet i utlandet i verkligheten är sådant, som uppgifvits, har jag ej varit i tillfälle att undersöka; de svenska siffrorna gifva i hvarje fall ej anledning antaga, att de nämnda faktorerna skulle utöfva något större inflytande på sakfällningsprocentens höjd. Att vid vissa särskildt svåra förbrytelsearter,

¹⁾ v. OETTINGEN, Moralstatistik, 3 Aufl. s. 470.

såsom mord, mordbrand och rån, procenten af sakfällda är så ytterligt låg, torde visserligen delvis bero på dessa förhållanden, men i öfrigt är deras inverkan på sakfällningsprocenten icke skönjbar. Naturligtvis är det ju att antaga, det en person, som anklagas för en grof förbrytelse, som kan medföra hårdt straff, ihärdigare nekar än den, som står under tilltal för en mera obetydlig sådan, men detta uppväges säkerligen mer än till fullo af att åklagarne gifvetvis vid svåra brott nedlägga vida mera arbete på att åstadkomma bevisning mot den åtalade än vid ringare lag-
öfverträdelse och kanske äfven visa större varsamhet i fråga om åtals anställande på grund af misstankar. Så blir i verkligheten procenten af sakfällda större bland dem, som anklagas för gröfre brott, än bland dem, som tilltalas för ringare brott och förseelser, för så vidt som förbrytelserna i öfrigt äro af samma natur. Detta synes nu tydligt framgå af nedanstående sammanställning:

De sakfällda utgjorde under åren 1891—1904 i procent af de anklagade vid:	Gröfre brott.	Ringare brott.	För- seelser.
Brott mot 8—10 kap.	98.9	95.1	—
Brott i ämbete	96.7	74.4	—
Fridsbrott	95.2	81.6	96.9
Sedlighetsbrott	77.0	96.9	—
»Andra brott mot 14 kap.»	95.1	85.4	—
Falsk angivelse och ärekränkning	92.1	65.3	—
Mened	56.0	43.6	—
Bedrägeri	93.2	56.7	90.9
Brott i konkurs	63.7	56.5	—
Enkel stöld, första resan	85.0	—	—
Kvalificerad stöld eller inbrott, första resan	94.4	—	—
Itererad stöld eller inbrott	92.1	—	—
Snatteri	—	84.1	—
Ringare delaktighet i stöld m. m.	—	71.1	—
Åverkan	—	72.0	66.6
Annan skadegörelse än mordbrand	94.0	76.9	—

I regel är, som synes, sakfällningsprocenten högre för gröfre brott än för ringare brott och förseelser. Afvikelserna härifrån finna mycket lätt sin förklaring däri, att uti vissa fall de lindrigare förbrytelserna äro af den natur, att bevisning emot för dem tilltalade personer är vida lättare att åstadkomma än emot dem, som anklagats för svårare brott af samma kategori, hvadan helt naturligt sakfällningsprocenten måste blifva högre för de förra än för de senare. Jag återkommer nedan till denna sak.

Den stora betydelse, som åtals- och polismyndigheternas arbete för bevisnings åstadkommande utöfvar på sakfällningsprocentens storlek, framgår allra tydligast af den stora skillnad, som beträffande denna förefinnes

emellan å ena sidan förbrytelser, som utan vidare kunna åtalas af allmän åklagare, samt å andra sidan förbrytelser, som äro föremål för allmänt åtal först efter anmälan af målsägare, eller som endast kunna åtalas af målsägarna själfva. Vid förbrytelser, som uteslutande äro föremål för enskildt åtal, är sakfällningsprocenten alltid låg, beroende på att bevisningen måste åstadkommas af enskild person, som saknar det mäktiga stöd, som de allmänna åklagarna äga i polismakten; måhända är också den enskilde målsägaren mindre försiktig i att väcka åtal än den under tjänstemannaansvar handlande allmänne åklagaren. Sådana förbrytelser äro, med vissa undantag i hvilka allmänt åtal får äga rum: falsk an gifvelse och ärekränkning [sakfällningsprocent 65·8], smädelse och missfirmelse [73·2], ringare bedrägeribrott [56·7, vid gröfre däremot 93·2], ringare brott i konkurs [56·5, vid gröfre 63·7], åverkan [67·7] och ringare skadegörelse [76·9, vid gröfre utom mordbrand 94·0]. Äfven vid de förbrytelser, som i allmänhet endast efter anmälan af enskild målsägare få åtalas af allmän åklagare, såsom hemfridsbrott, ringare misshandel, hot [15 kap. 22, 23 §§] och delvis gröfre brott i konkurs, är procenten af sakfällda tämligen låg, efter allt att döma till stor del beroende på att de allmänna åklagarna icke nedlägga så synnerligen mycket arbete på att åstadkomma bevisning emot personer, som tilltalats för dylika mindre svårartade lagöfverträdelser. Sålunda utgjorde sakfällningsprocenten vid ringare fridsbrott 81·0 [vid gröfre däremot 95·2], vid ringare brott och förseelser mot 14 kap. 85·4 [vid gröfre brott utom mord, dråp och barnamord m. m. 95·1], vid brott mot annans frihet 63·2 och vid gröfre brott i konkurs 63·7. Äfven äktenskapsbrotten, med en sakfällningsprocent af 63·3, äro närmast att hänföra till denna grupp af förbrytelser.

Den förnämsta orsaken till sakfällningsprocentens olika höjd vid olika slag af förbrytelser är emellertid säkerligen att söka i den större eller mindre svårigheten att åstadkomma bevisning och sålunda särskildt i det förhållandet, att somliga brott begås i hemlighet, andra däremot offentligt. Vid vissa förbrytelsearter ligger själfva brottet till hufvudsaklig del däri, att viss eljest icke straffbar handling begås offentligt; så är förhållandet beträffande fylleri, oljud och förargelseväckande beteende på allmän plats [fridsförseelser] samt hufvudmassan af de ringare sedlighetsbrotten [18 kap. 13 § 2 mom.]. Tydligen böra dessa förbrytelser uppvisa den högsta procenten af sakfällda, hvilket, såsom förut nämnts, faktiskt också är förhållandet. Öfver hufvud gäller, med få undantag, att brotten mot staten begås öppet, ej i hemlighet, och att sålunda bevisning vanligen är lätt att åstadkomma. Detsamma är också säkerligen fallet med en stor del af brotten mot enskild person, under det att brotten mot egendom däremot i allmänhet begås i hemlighet. Också är sakfällningsprocenten störst vid brotten mot staten, eller 94·5, fylleriförseelserna oberäknade; därefter komma brotten mot enskild person med 83·0 % och sist brotten mot egendom med 80·2 %. Af förbrytelseerna mot staten är det hufvud-

sakligen äktenskapsbrott, våldtäkt, gröfre sedlighetsbrott och lönskaläge, som begås i hemlighet; dessa förbrytelsearter visa också de lägsta sakfällningssiffrorna, resp. 63·3, 66·7, 77·0 och 44·3 %. Att procenten af sakfällda är så väsentligt högre vid de gröfre brotten i ämbete än vid de ringare, finner sin förklaring däri, att de förstnämnda säkerligen till största delen utgöras af förskingringsbrott o. d., vid hvilka något tvifvel om den anklagades brottslighet sällan kan förekomma, under det att de ringare brotten eller förbrytelseerna mot 25 kap. 17 § äro af den natur, att domstolen ofta kan vara af annan mening rörande en åtalad persons brottslighet än den allmänna åklagaren. Synnerligen tydligt framträder bevisningssvårighetens betydelse vid brotten mot 14 kap. Lägst, 41·1, är sakfällningsprocenten vid mord, en förbrytelse, som ju alltid begås i hemlighet och naturligtvis med iakttagande af all försiktighet för att förekomma upptäckt. Det sistnämnda är icke i samma grad fallet vid dråp, som dessutom ej sällan begås i vittnens närvaro, sakfällningsprocenten är därför betydligt högre, eller 79·3. Vid barnamord o. d. är bevisningen vanligen lätt att åstadkomma, de sakfällda uppgå också till 84·8 % af de anklagade. Bland öfriga hithörande förbrytelser utgöres hufvudmassan af misshandelsbrott; i fråga om dessa har man att taga i betraktande, att den misshandlade öfverlefver förbrytelsen och därför ofta är i stånd att angifva gärningsmannen; till följd häraf stiger de sakfälldas siffra till 95·1 % vid de gröfre brotten och 85·4 % vid öfriga förbrytelser. Äfven vid egendomsbrotten framträder tydligt inflytandet af den större eller mindre svårigheten att åstadkomma bevisning. En mycket låg sakfällningssiffra, 51·6 %, visa sålunda menedsbrotten, hvilka visserligen begås offentligt, ja, inför sittande rätt, men där det å andra sidan gäller att ådagalägga det brottsliga uppsåtet hos den anklagade, något som ofta faller sig svårt. Detsamma är delvis förhållandet beträffande de ringare bedrägeribrotten, under det något dylikt icke erfordras i fråga om hufvudmassan af bedrägeriförseelser [bruk utan ondt uppsåt af ostämplat eller oriktigt mått eller vikt] och vid de gröfre bedrägeribrotten det brottsliga uppsåtet i regel är lätt att bevisa. Också är procenten af sakfällda vida högre vid de gröfre bedrägeribrotten och förseelserna, resp. 93·2 och 90·9, än vid de ringare brotten, där den sjunker till endast 56·7, hvilken låga siffra dock sannolikt delvis beror på det ofvan omnämnda förhållandet beträffande åtalsrätten. Vid förfalskningsbrotten har man i regel ett handgripligt »corpus delicti» att hålla sig till, sakfällningsprocenten blir också jämförelsevis hög, 88·2. Att siffran för kvalificerad stöld eller inbrott, första resan, 94·4 %, är så betydligt högre än för enkel stöld, första resan, 85·0 %, beror sannolikt delvis på att inbrott ju ofta lämna spår efter sig, hvilka kunna tjäna såsom indicier emot den anklagade; den förnämsta orsaken till skillnaden är dock helt säkert att söka i att polismyndigheterna nog med långt större iver söka öfverbevisa personer, anklagade för inbrott eller på annat sätt kvalificerad stöld, än dem, som åtalats

endast för enkel stöld. I fråga om mordbrand är bevisning ofta synnerligen svår att åstadkomma, procenten af sakfällda är också ytterligt låg, 49·5.

Kastar man en blick på siffrorna i tabell A, finner man, att procenten af sakfällda i allmänhet ganska väsentligt ökats under de senare åren. Synnerligen tydligt framträder detta, om man icke stannar vid de särskilda femårsperiodernas siffror, utan i stället fäster sig vid de större i tabellen särskildt upptagna tidsperiodernas, i hvilka »de stora talens lag» bättre kommer till uttryck. Sålunda utgjorde sakfällningsprocenten under åren 1866—1875, 1876—1890 och 1891—1904 vid brott mot staten [utom fylleri] resp. 88·2, 92·4 och 94·5, vid fylleri 97·5, 98·7 och 99·4, vid brott mot enskild person 76·7, 79·1 och 83·0 samt vid brott mot egendom 75·3, 76·4 och 80·2. För samtliga förbrytelser utgjorde siffrorna resp. 87·2, 92·1 och 95·4. Vid åtskilliga förbrytelsegrupper kan man följa denna ökning så godt som från femårsperiod till femårsperiod. Så är förhållandet vid brotten mot 8—10 kap., fridsförseelserna [under de senare åren], de ringare sedlighetsbrotten, »andra brott mot 14 kap.», förfalskning, brott i konkurs samt stöld. Vid fylleriförseelserna visar hvarje efterföljande femårsperiod högre siffror än den närmast föregående. Likaså vid brotten mot staten utom fylleri med undantag för åren 1901—1904, som visa samma siffra som de närmast föregående, samt vid brotten mot enskild person och vid samtliga förbrytelser, tagna öfver ett, vid bådadera dock utom för perioden 1881—1885. Brotten mot egendom förete något oregelbundnare siffror. Att utvecklingen sålunda visar sig mest regelbunden i fråga om brotten mot staten och fylleriförseelserna, torde väl antagligen bero på att dessa förbrytelsers stora antal så godt som fullständigt utesluter tillfälligheternas inverkan och därför kan i siffrorna gifva ett tydligt uttryck åt den förefintliga utvecklingstendensen, en tendens, som alldeles afgjordt går i riktning mot allt färre friande domar.

Den stigande frekvensen af fällande domar synes mig med stor sannolikhet häntyda på en ökad effektivitet hos de myndigheter, som hafva att beifra begångna brott, måhända också på ökad varsamhet hos dessa myndigheter i fråga om väckande af åtal på grund af svaga indicier. Emellertid är möjligt, ja, t. o. m. sannolikt, att en del af den ökning, sakfällningsprocenten utvisar, på visst sätt är endast skenbar. Efter allt att döma är nämligen vid samma slag af förbrytelser sakfällningsprocenten högre vid städernas domstolar än vid landsbygdens; då nu på grund af städernas starka folkökning antalet vid stadsdomstolarna anklagade personer växer i långt högre grad än de vid häradsrätterna anklagades antal, så följer häraf, att sakfällningsprocenten för samtliga domstolar, tagna öfver ett, kan stiga, utan att därför siffrorna för landsbygdens och städernas domstolar, betraktade hvar för sig, behöfva visa någon ökning. Dock synes mig föga sannolikt, att hela den ifrågavarande tillväxten skulle kunna på detta sätt förklaras; såväl vid landsbygdens som vid stä-

dernas domstolar torde nog sakfällningsprocenten i verkligheten hafva ökats, om också ej i den grad, som siffrorna i tab. A angifva. Tyvärr kan ett fullt säkert svar på frågan, huru härmed förhåller sig, icke erhållas af den officiella statistikens siffror, såsom längre fram skall visas.

Medan sakfällningsprocenten vid flertalet i tab. A särskildt upptagna förbrytelsegrupper stigit i större eller mindre grad, har den vid några få sådana undergått minskning. Dessa äro: brott mot krigslag, dock endast under de senare åren, lönskaläge, smädelse och missfirmelse samt, ehuru ej under den allra sista tiden, åverkan. Beträffande de tre sistnämnda förbrytelsearterna råder det egendomliga förhållandet, att antalet för dessa förbrytelser åtalade personer för hvarje år allt mera minskas, utan att man därför har någon anledning antaga, att förbrytelseerna skulle nu för tiden begås mindre ofta än förr. Troligen är orsaken till denna företeelse och orsaken till den sjunkande sakfällningsprocenten en och samma, nämligen att man fäster allt mindre vikt vid dessa lagöfverträdelser och i allt mindre utsträckning beifrar och bestraffar dem. Att procenten af sakfällda bland de för brott mot krigslag anklagade under de senare åren sjunkit, synes mig sannolikast bero på minskad stränghet hos krigsrätterna; sänkningen är för öfrigt ej synnerligen stor.

Vill man undersöka, huru förhållandet mellan fällande och icke fällande domar ställer sig *för hvardera könet särskildt*, möter den svårigheten, att vid ett stort antal förbrytelsearter de anklagade, resp. sakfällda kvinnornas absoluta antal är så ringa, att de relativa talen icke kunna gifva uttryck åt någon verklig typ, utan blifva beroende af tillfälligheternas inverkan. Detsamma är för männens del fallet beträffande »barnamord m. m.» I tab. B på följande sidor hafva därför endast de förbrytelsearter särskildt upptagits, som under åren 1891—1904 haft att för hvardera könet uppvisa i årligt medeltal minst 15 sakfällda personer; i de för hufvudgrupperna »brott mot staten» etc. samt för samtliga brott uppgifna siffrorna ingå dock naturligtvis äfven öfriga förbrytelsearter.

Såsom af tabellen framgår, är kvinnornas sakfällningsprocent ej obetydligt lägre än männens, då man betraktar samtliga förbrytelser öfver ett. Af de olika förbrytelsegrupperna visa brotten mot staten (utom fylleri) samt brotten mot enskild person samma förhållande, däremot är vid brotten mot egendom kvinnornas sakfällningsprocent högre än männens, och detsamma är numera äfven fallet beträffande fylleriförseelserna; före midten af 1880-talet hade kvinnorna här den lägre siffran. De särskilda förbrytelsearterna visa växlande förhållanden. Vid brotten mot 8—10 kap., »andra brott mot 14 kap.» samt smädelse och missfirmelse har tabellen genomgående lägre siffror för kvinnorna än för männen. Religionsbrott, djurplågeri, falsk angivelse och ärekränkning samt de olika arterna af egendomsbrott visa mindre regelbundna förhållanden; under den ena femårsperioden kan männens siffra vara den högre, under den andra kvinnornas. Vid

Tab. B. Sakfällningsprocent

År.	Religionsbrott.		Brott mot 8—10 kap.		Fridsbrott [förselser].		Djurplågeri.		Andra 14
	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.
1866—1870	87·4	84·7	83·5	75·3	92·3	88·8	79·0	68·1	75·3
1871—1875	93·3	83·3	90·1	77·5	95·3	88·7	86·4	80·0	80·5
1876—1880	83·2	97·3	91·8	80·3	95·1	82·7	90·6	81·5	81·0
1881—1885	88·0	90·7	93·3	80·9	94·6	92·6	88·7	88·9	79·6
1886—1890	90·5	90·8	94·0	81·5	95·1	95·9	88·7	90·1	83·8
1891—1895	89·9	94·2	94·2	87·5	96·7	98·3	89·6	87·1	84·9
1896—1900	93·1	94·2	96·1	91·6	96·9	97·0	90·5	87·2	86·5
1901—1904	95·7	94·2	95·9	92·7	97·0	97·6	88·0	82·5	88·4
1866—1875	90·4	84·2	87·3	76·4	94·2	88·7	82·7	74·2	78·0
1876—1890	87·5	91·6	93·1	80·8	94·9	92·3	89·3	86·3	81·5
1891—1904	92·4	94·2	95·5	90·5	96·9	97·7	89·5	85·9	86·5

År.	Bedrägeri [förselser].		Stöld.		Snatteri.		Åverkan.		Samtliga stater fyl.
	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.
1866—1870	70·4	76·0	81·9	79·2	79·6	82·3	69·4	63·2	85·2
1871—1875	80·9	92·4	83·3	82·5	80·3	82·8	75·2	76·2	91·1
1876—1880	81·5	79·8	86·2	87·8	78·1	82·1	74·2	77·0	92·4
1881—1885	82·5	91·4	88·6	88·8	80·1	81·9	69·9	72·0	92·4
1886—1890	86·7	80·0	88·7	90·8	78·4	77·0	66·9	63·4	93·0
1891—1895	87·1	89·9	89·8	90·8	81·5	83·6	65·3	66·4	94·0
1896—1900	93·6	95·9	92·0	92·3	85·0	84·9	69·1	68·4	94·8
1901—1904	89·0	83·5	91·8	88·6	86·6	81·4	69·3	76·7	94·8
1866—1875	75·2	84·0	82·5	80·5	79·9	82·5	72·3	70·2	88·7
1876—1890	83·0	86·5	87·7	89·0	79·0	80·7	70·8	71·9	92·6
1891—1904	90·7	91·9	91·2	90·8	84·2	83·5	67·6	69·7	94·5

för olika kön.

brott mot kap.	Falsk angivelse och ärekränkning.		Smädelse och miss- firmelse.		Förfalskning.		Bedrägeri [egentliga brott].		År.
	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.
67·1	61·0	58·5	83·2	74·3	73·3	77·2	61·8	65·7	1866—1870
66·6	67·7	59·8	83·1	77·9	76·0	67·2	63·6	66·2	1871—1875
66·2	68·8	67·1	80·2	76·5	84·7	74·5	59·2	68·3	1876—1880
67·1	68·5	66·1	76·7	72·7	84·9	84·5	58·2	61·1	1881—1885
63·6	64·9	66·0	76·4	69·2	81·6	87·8	56·6	60·2	1886—1890
59·4	65·4	65·1	75·7	70·1	85·2	95·5	57·2	62·5	1891—1895
63·3	65·6	66·8	73·3	66·9	88·4	89·7	68·7	67·8	1896—1900
73·9	67·0	63·2	74·7	68·9	89·8	94·0	72·2	71·5	1901—1904
66·8	64·2	59·1	83·1	76·0	74·2	73·2	62·5	65·9	1866—1875
65·9	67·4	66·4	78·0	73·0	83·7	83·2	58·0	63·2	1876—1890
64·1	65·9	65·3	74·6	68·7	87·5	92·7	65·5	66·6	1891—1904

brott mot [utom leri.]	Fylleri.		Samtliga brott mot enskild person.		Samtliga brott mot egendom.		Samtliga brott.		År.
	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.
72·8	96·6	94·8	75·0	68·3	73·7	75·7	84·7	75·7	1866—1870
78·6	98·0	96·2	79·6	70·6	76·9	78·6	90·3	79·9	1871—1875
79·1	98·5	95·5	79·7	72·5	77·2	79·7	92·2	82·9	1876—1880
84·4	98·7	96·9	78·2	71·5	76·5	79·4	92·0	83·2	1881—1885
88·4	99·1	99·4	81·4	70·1	74·5	75·7	93·2	85·8	1886—1890
92·7	99·2	99·6	82·1	68·8	76·4	81·0	94·3	89·2	1891—1895
92·4	99·4	99·6	84·1	69·4	81·4	83·5	95·9	91·4	1896—1900
92·4	99·5	99·7	85·8	71·6	82·6	81·5	96·4	92·9	1901—1904
75·6	97·5	95·7	77·4	69·4	75·0	76·9	87·8	77·7	1866—1875
84·7	98·8	97·4	79·7	71·5	76·1	78·5	92·5	84·0	1876—1890
92·5	99·4	99·7	83·9	69·6	80·0	82·0	95·6	91·1	1891—1904

fridsförseelserna är, liksom vid de med dessa i nära samband stående fylleri-förseelserna, kvinnornas sakfällningsprocent intill midten af 1880-talet undantagslöst lägre än männens, men under den följande tiden lika regelbundet högre.

Beträffande orsakerna till dessa olikheter är man delvis hänvisad till gissningar. Om den förnämsta af orsakerna kan man dock knappast miss-taga sig; otvifvelaktigt ligger denna i den olika beskaffenheten af män-nens och kvinnornas förbrytelser. Under det att hufvudmassan af män-nens brott äro af våldsam art och begås mer eller mindre öppet, ofta under rusets inverkan, äro de af kvinnor begångna förbrytelserna till allra största delen sådana, som utföras i hemlighet, med list och svek. Att detta i hög grad inverkar på sakfällningsprocentens storlek, har ofvan visats. På så sätt förklaras, att vid samtliga förbrytelser öfver hufvud taget, liksom vid brotten mot staten (utom fylleri), vid brotten mot en-skild person och vid åtskilliga till sistnämnda grupper hörande särskilda förbrytelsearter kvinnornas sakfällningsprocent är så väsentligt lägre än männens. Egendomsbrotten däremot begås jämväl af männen till största delen i hemlighet; men vid dessa är också kvinnornas siffra i allmänhet lika hög som männens, vid egendomsbrotten tillsammans tagna till och med ej obetydligt högre, det sistnämnda beroende på att kvinnornas hithörande förbrytelser till stor del utgöras af tjufnadsbrott, vid hvilka sakfällnings-procenten i regel är tämligen hög. Svårast att förklara är nog det egen-domliga förhållandet med frids- och fylleriförseelserna, att kvinnornas sak-fällningsprocent vid dessa förbrytelser numera är högre än männens, under det att den före år 1885 var lägre. Någon antaglig förklaring härtill ser jag mig ej i stånd att lämna.

Brotten mot tryckfrihetsförordningen äro som nämnt ej inräknade bland de förbrytelser, om hvilka hittills varit fråga. I *tab. 2* i bihanget meddelas emellertid uppgifter om antalet personer, som anklagats eller sakfällts för dylika förbrytelser, motsvarande dem, som *tab. 1* innehåller rörande för brott mot strafflagen och krigslagen anklagade och sakfälda. Procenten af sakfälda utgjorde:

År.	Vid af jury pröfvade brott.	Vid andra öfver- trädelser.	Vid samt- liga för- brytelser.
1866—1875	38.0	41.7	38.3
1876—1890	43.9	38.2	43.0
1891—1904	44.5	59.3	48.3

Att sakfällningsprocenten är så ytterligt låg vid de af jury pröfvade brotten, kan ej öfverraska någon, som har kännedom om det sätt, hvarpå den svenska tryckfrihetsjuryn bildas och fungerar. Märkligare är, att jämväl vid andra öfverträdelser af tryckfrihetsförordningen procenten af sakfälda är så låg.

Af intresse vore att känna, huru förhållandet mellan anklagade och sakfällda ställer sig vid å ena sidan tryckfrihetsbrott mot staten, härunder inbegripna religions- och sedlighetsbrott, och å andra sidan tryckfrihetsbrott mot enskild person. Uppgifter härom föreligga dock endast för tiden före 1879. Under åren 1866—1879 anklagades i jurymål för brott mot staten sammanlagt 26 personer och sakfölldes 18; för brott mot enskild person åtalades 120 och sakfölldes 34. Procenten af sakfällda utgjorde vid de förstnämnda brotten 69·2 och vid de sistnämnda 28·3. Skillnaden var sålunda ofantligt stor; huruvida den är lika betydande nu för tiden, är af brist på uppgifter ej möjligt att afgöra.

I det föregående antydde, att procenten af sakfällda vid samma slags förbrytelser i allmänhet sannolikt är högre vid *städernas* än vid *landsbygdens domstolar*, detta till följd af städernas bättre polisväsen. Tyvärr är ej möjligt att af statistikens siffror med full säkerhet bedöma, huru härmed förhåller sig. Af uppgifterna i bifogade *tab. C* skulle man visserligen kunna frestas att sluta till, såväl att sakfällningsprocenten vid städernas domstolar är större än vid landsbygdens, som att den för både landsbygdens och städernas domstolar ökats under senare åren. Att utan vidare draga en dylik slutsats vore dock förhastadt. Såsom förut omnämnts, är nämligen sakfällningsprocenten betydligt högre vid förbrytelseerna mot staten än vid dem mot enskild person och mot egendom. Då nu brotten mot staten utgöra en större andel af samtliga åtalade förbrytelser vid städernas domstolar än vid landsbygdens och brotten mot staten

Tab. C. *Sakfällningsprocent¹⁾ vid landsbygdens och vid städernas domstolar.²⁾*

År.	Gröfre brott.		Ringare brott.		Förseelser.	
	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd.	Städer.	Landsbygd.	Städer.
1879—1880	82·2	88·0	72·6	82·6	88·7	96·8
1881—1885	83·0	89·6	71·4	83·6	89·8	97·1
1886—1890	84·0	89·6	70·1	87·4	90·4	98·0
1891—1895	85·5	91·6	72·6	88·5	93·0	99·2
1896—1900	86·8	94·2	77·2	91·2	95·4	99·4
1901—1904	87·4	94·1	77·2	92·4	96·4	99·5
1879—1890	83·2	89·8	71·1	85·0	89·9	97·5
1891—1904	86·6	93·4	75·6	90·7	95·4	99·4

¹⁾ För brott mot strafflagen, krigslagen och tryckfrihetsförordningen.

²⁾ De vid öfverrätterna i första instans anklagade och sakfällda hafva inräknats bland de vid städernas domstolar anklagade och sakfällda.

därjämte under de senare åren ansenligt ökats i antal, medan brotten mot enskild person och mot egendom snarare minskats, så måste häraf följä, att, äfven om sakfällningsprocenten vid hvarje särskildt slag af förbrytelse vore densamma vid landsbygdens och vid städernas domstolar och därtill vore konstant, skulle siffrorna för samtliga förbrytelser, tagna öfver ett, det oaktadt komma att dels blifva större vid städernas domstolar än vid landsbygdens och dels visa ökning för bådadera. Dock synes mig föga sannolikt, att de betydande olikheter, som tabellen utvisar mellan å ena sidan landsbygdens och städernas och å andra de olika periodernas siffror, skulle kunna bero uteslutande på denna omständighet. En undersökning rörande huru saken ställer sig vid de särskilda förbrytelsearterna kan på grund af bristande uppgifter ej utföras.

II.

De sakfällda fördelade efter arten af brott.

Såsom förut omnämnts,¹⁾ fördelas sedan år 1879 i den officiella statistiken de olika slagen af förbrytelser mot strafflagen och tryckfrihetsförordningen i trenne hufvudgrupper: gröfre brott, ringare brott och förseelser, under hvilka rubriker förbrytelsearna mot strafflagen sedermera specificeras efter strafflagens kapitel och delvis äfven paragrafer. Brotten mot krigslagen äro särskildt upptagna. En verkligt naturlig gruppering af de olika förbrytelsearterna torde dock denna anordning knappast innebära. Lämpligare synes mig den af kriminalstatistiken eljest ofta använda fördelningen under de tre rubrikerna brott mot staten, brott mot enskild person och brott mot egendom, en fördelning som för öfrigt delvis öfverensstämmer med den före år 1879 i vår officiella statistik använda. Vid förevarande undersökningar har jag ansett mig böra i allmänhet använda denna gruppindelning, hvarvid förbrytelsearna mot strafflagen och mot krigslagen behandlas tillsammans, skilda från brotten mot tryckfrihetsförordningen. Någon ytterligare redogörelse för de för sistnämnda förbrytelser sakfällda utöfver den, som lämnats i föregående afdelning²⁾ samt i *tab. 2*, har jag ej ansett erforderlig. — Den officiella statistikens fördelning af förbrytelsearna i gröfre brott, ringare brott och förseelser har jag i många fall måst lämna åsido för att kunna erhålla med hvarandra jämförliga årssiffror. På grund af lagändringar har nämligen gränsen mellan särskildt ringare brott och förseelser kommit att undergå väsentliga förändringar, hvarigenom jämförelser mellan de olika årens uppgifter försvåras. I den officiella statistiken för åren före 1879 förekommer för öfrigt icke den ifrågavarande grupperingen.

¹⁾ Se ss. 141 f.

²⁾ Se ss. 158 f.

I det följande beröras sålunda i allmänhet endast de, som sakfällts för förbrytelser mot strafflagen och krigslagen. Fördelningen under de trenne rubrikerna brott mot staten, brott mot enskild person och brott mot egendom har utförts så, att under brott mot staten upptagits de personer, som dömts för religionsbrott, stats- och majestätsbrott, brott mot offentlig myndighet, brott i ämbete eller tjänst — hvarunder inbegripas jämväl brott mot krigslagen —, fridsbrott, äktenskapsbrott samt våldtäkts- och sedlighetsbrott, eller brott mot str.-l. 7—11, 17, 18, 25 kap., 15 kap. 12—15 §§ samt strafflagen för krigsmakten. Till afdelningen brott mot enskild person hafva hänförs de, som sakfällts för mord, dråp och annan misshandel, brott mot annans frihet utom våldtäkt samt falsk angivelse och annan ärekränkning eller brott mot str.-l. 14, 15 (utom 12—15 §§) och 16 kap. Under rubriken brott mot egendom hafva uppförts ej blott de, som dömts för egentliga egendomsbrott, mordbrand och annan skadegörelse, tillgreppsbrott, brott i konkurs samt åverkan och liknande utan jämväl de för mened och förfalskning sakfällda, detta på grund af de sistnämnda brotternas likhet med bedrägeriförbrytelse. Denna grupp omfattar sålunda personer, sakfällda för öfverträdelse af str.-l. 12, 13, 19—24 kap. Rörande de absoluta talen hänvisas till *tab. 1* i bihanget.

A. Brott mot staten.

1. Religionsbrott.

Till religionsbrotten hänförs strafflagen, förutom hädelse mot Gud och gäckeri med Guds ord, sakramenten eller gudstjänsten, jämväl s. k. sabbatsbrott, d. v. s. utförande af arbete eller öppen hållande af handelsbod på sön- eller helgdag annat än »till egen eller annans nödtorft». Antalet för religionsbrott af olika slag sakfällda utgjorde i årligt medeltal:

År.	För hädelse och gäckeri.	För sabbats- brott.	Summa.	År.	För hädelse och gäckeri.	För sabbats- brott.	Summa.
1866—1870 . .	1·4	170·0	171·4	1896—1900 . .	1·0	116·8	117·8
1871—1875 . .	1·4	175·6	177·0	1901—1904 . .	2·0	113·5	115·5
1876—1880 . .	2·6	115·2	117·8				
1881—1885 . .	2·8	147·6	150·4	1866—1875 . .	1·4	172·8	174·2
1886—1890 . .	3·6	194·8	198·4	1876—1890 . .	3·0	152·5	155·5
1891—1895 . .	3·8	168·4	172·2	1891—1904 . .	2·3	134·3	136·6

Egentliga religionsbrott, hädelse och gäckeri, förekomma sålunda mycket sällan, hvaremot sabbatsbrott är en ganska vanlig förseelse. Antalet för sistnämnda förbrytelse sakfällda har emellertid varit synnerligen växlande, från lägst 75 under år 1881 till högst 358 under år 1890. Sannolikt förorsakas växlingarna af den större eller mindre stränghet,

hvarmed åklagaremakten beifrat dessa förseelser. Ofta har ju inträffat, att på en eller annan ort vissa slags butiker opåtaladt fått hållas öppna på söndag eller på viss söndag, t. ex. den sista före jul. Af någon anledning har så åtalsmyndigheten funnit skäl att ingripa och då ofta med massåtal. Gifvetvis måste detta i hög grad inverka på statistikens siffror. Exempelvis utgjorde sålunda antalet sakfälda år 1889 174 men steg så år 1890 till 358 på grund af de massåtal, som detta år anställdes i Stockholm, för att så följande året ånyo sjunka till 110. Huruvida antalet för sabbatsbrott sakfälda i det hela ökats eller minskats, är svårt att bestämdt afgöra på grund af de starka växlingarna från år till år; närmast synas dock siffrorna häntyda på en minskning.

2. Stats- och majestätsbrott samt brott mot offentlig myndighet.

Antalet för dylika förbrytelser sakfälda utgjorde i årligt medeltal:

År.	För statsbrott.	För majestätsbrott m. m.	För uppror och upplöpp samt uppmaning därtill.	För förgripelser mot ämbets- och tjänstemän.	För andra brott mot offentlig myndighet.	Summa.
1866—1870 . . .	0·4	0·4	20·8	512·2	392·0	925·8
1871—1875 . . .	0·4	—	16·8	600·8	707·8	1,325·8
1876—1880 . . .	—	1·2	1·6	617·0	1,062·4	1,682·2
1881—1885 . . .	0·6	2·4	2·8	566·2	1,126·8	1,698·8
1886—1890 . . .	0·2	3·2	16·2	667·4	1,549·2	2,236·2
1891—1895 . . .	—	—	10·2	674·2	1,905·6	2,590·0
1896—1900 . . .	—	0·4	5·4	798·6	2,531·2	3,335·6
1901—1904 . . .	—	—	24·0	900·5	2,919·7	3,844·2
1866—1875 . . .	0·4	0·2	18·8	556·5	549·9	1,125·8
1876—1890 . . .	0·3	2·3	6·9	616·8	1,246·1	1,872·4
1891—1904 . . .	—	0·1	12·4	783·3	2,418·8	3,214·6

För *egentliga statsbrott* hafva sedan nya strafflagens införande sakfällts endast 8 personer, hvaraf ingen sedan år 1888. Sannolikt hafva de alla dömts för brott mot str.-l. 8 kap. 26 § (krigsmans förledande eller hjälpande till rymning).

Något större har antalet varit af dem, som sakfällts för *majestätsbrott* samt *brott mot riksdagen*. Sammanlagdt hafva dessa uppgått till 38, hvaraf 34 under de tolf åren 1879—1890. Såvidt kunnat utrönas, hafva endast 4 personer (2 år 1869, 1 år 1886 och 1 år 1888) dömts för majestätsbrott, de återstående 34 skulle sålunda hafva fällts för brott mot riksdagen, då brott mot sådan riksstyrelse, som i 9 kap. 7 § afses, icke torde hafva förekommit. Att majestätsförbrytarens antal är så ringa, beror säkerligen icke på att majestätsbrott skulle begås mera sällan i Sverige än i andra stater, som hafva att uppvisa ett större antal för dylika

förbrytelser sakfällda personer, t. ex. Tyskland, utan är nog att tillskrifva bestämmelsen i 9 kap. 6 §, att majestätsbrott ej får åtalas utan Konungens medgifvande, och det sätt, hvarpå detta stadgande af Konungen tillämpats.

Antalet personer, som sakfällts för *uppror* och *upplöpp* samt uppmaning till sådant brott, har varit synnerligen växlande under olika år, från högst 47 under åren 1867 och 1875 ned till 0 under åren 1876—1878, 1883, 1884 och 1893. De allra sista åren visa dessvärre mycket höga siffror: 35 år 1902, 29 år 1903 och 25 år 1904.

Förgripelser mot ämbets- och tjänstemän i och för ämbetet omförmälas ganska ofta i domstolarnas domböcker, och särskildt är våld mot polis en vanlig förbrytelse. Antalet för dylika förgripelser sakfällda har emellertid intill de sista åren varit i det närmaste konstant, utan någon tendens till ökning, om man, som sig bör, tager hänsyn till den samtida folkmängdstillväxten. På 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden kommo nämligen sakfällda till följande antal:

1866—1870. . 186·8	1881—1885. . 182·5	1896—1900. . 235·9	1866—1875. . 200·1
1871—1875. . 212·9	1886—1890. . 210·4	1901—1904. . 255·7	1876—1890. . 199·2
1876—1880. . 204·8	1891—1895. . 208·8		1891—1904. . 232·5

Ända till midten af 1890-talet har sålunda siffran hållit sig en obetydlighet öfver eller under 200, för hela tiden 1866—1895 utgör den 201·2. Under senare hälften af nämnda decennium eller närmare bestämdt med året 1899 inträder emellertid en afgjord ökning, som sedermera fortgått under de följande åren.

Öfriga brott mot offentlig myndighet äro: våldsam motstånd vid offentlig förrättning, utan att förrättningsman våldföres,¹⁾ olöfligt befriande af fänge, själfpantning, kvarstadsbrott m. m. De för dylika förbrytelser dömda personernas antal är synnerligen stort och har ända sedan 1860-talet varit i oafbruten och ofantligt stark ökning, jämnväl i förhållande till folkmängden. Antalet sakfällda utgjorde nämligen på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden:

1866—1870. . 143·0	1881—1885. . 363·1	1896—1900. . 747·7	1866—1875. . 197·7
1871—1875. . 250·8	1886—1890. . 488·5	1901—1904. . 829·0	1876—1890. . 402·6
1876—1880. . 352·7	1891—1895. . 590·1		1891—1904. . 718·0

Siffran för åren 1901—1904 är nära sex gånger så stor som den för femårsperioden 1866—1870, och vid intet slag af brott har antalet sakfällda ökats ens närmelsevis så starkt som vid dessa förbrytelser. Såsom senare skall visas, beror en del af denna ökning på det förhållandet, att städerna, med sin större frekvens af dylika brott, vuxit raskare i folkmängd än landsbygden. Emellertid kan långt ifrån hela ökningen för-

¹⁾ Våldföres förrättningsman, rubriceras förbrytelsen såsom förgripelse mot ämbets- eller tjänsteman.

klaras på så sätt och särskildt icke den fruktansvärda stegring af förbrytarnes antal, som de sista åren utvisa. Liksom vid förgripelserna mot ämbets- och tjänstemän samt i viss mån jämväl vid upprors- och upplöpsbrotten daterar sig denna ökning framför allt från året 1899, såsom torde framgå af följande sammanställning:

År.	Antal sakfällda för			År.	Antal sakfällda för		
	förgripelser mot ämbets- och tjänstemän.	uppror och upplöpp samt upp- maning därtill.	andra brott mot offentlig myndighet.		förgripelser mot ämbets- och tjänstemän.	uppror och upplöpp samt upp- maning därtill.	andra brott mot offentlig myndighet.
1895 . .	667	2	2,034	1900 . .	924	14	2,886
1896 . .	733	1	2,200	1901 . .	847	7	2,912
1897 . .	713	3	2,354	1902 . .	951	35	2,891
1898 . .	772	1	2,484	1903 . .	935	29	2,908
1899 . .	851	8	2,732	1904 . .	869	25	2,968

Söker man efter orsakerna till denna sorgliga ökning, så ligger onekligen närmast till hands att gifva dryckenskapen skulden, då säkerligen flertalet förbrytelser mot offentlig myndighet begås under rusets inverkan. Otvifvelaktigt är nog också, att de höga siffrorna för åren 1899 och 1900 delvis bero på den under dessa år mycket stora konsumtionen af rusdrycker. Men under de följande åren har dryckenskapen med säkerhet aftagit, under det de för brott mot offentlig myndighet sakfälldas antal ingalunda, såsom man kunnat vänta, minskats. Det växande antalet förbrytare mot offentlig myndighet kan sålunda icke bero på ökad dryckenskap utan måste tillskrifvas andra orsaker, eller kanske rättare sagdt en enda orsak, den mot stat och samhälle i stigande grad fientliga andan bland de lägre samhällsklasserna.

3. Brot i ämbete eller tjänst.

Förutom de för brott mot str.-l. 25 kap. sakfällda böra hit hänföras de, som dömts för förbrytelser mot strafflagen för krigsmakten. Antalet sakfällda utgjorde i medeltal:

År.	För brott mot str.-l. 25 kap.	För brott mot krigslag.	Summa.	År.	För brott mot str.-l. 25 kap.	För brott mot krigslag.	Summa.
1866—1870	¹⁾	¹⁾	280·4	1896—1890	73·6	447·0	520·6
1871—1875	155·8	262·8	418·6	1901—1904	72·8	590·5	663·3
1876—1880	114·0	263·2	377·2				
1881—1885	82·4	293·0	375·4	1866—1875			349·5
1886—1890	79·0	251·8	330·8	1876—1890	91·8	269·3	361·1
1891—1895	80·6	332·0	412·6	1891—1904	75·9	446·9	522·8

¹⁾ Före 1871 äro de för brott mot str.-l. 25 kap. sakfällda i statistiken sammanförda med de för brott mot krigslagen sakfällda på ett sätt, som gör ett särskiljande af de båda grupperna omöjligt.

Sedan 1870-talet har sålunda antalet personer, som dömts för *brott mot str.-l. 25 kap.*, betydligt minskats. Emellertid är siffran för åren 1871—1875 helt säkert abnormt hög; under åren 1866—1870 utgjorde nämligen de för egentliga tjänsteförbrytelser och för brott mot krigslagen sakfällda tillsammans i medeltal endast 280⁴ om året, hvaraf ej gärna mer än högst en tredjedel kan beräknas komma på de förstnämnda. Huruvida dessas antal i våra dagar är mindre, än det var på 1860-talet, torde därför vara tvifvelaktigt.

De för brott mot str.-l. 25 kap. sakfällda specificeras i den officiella statistiken för åren fr. o. m. 1879 på följande sätt:

År.	Medeltal sakfällda för ringare brott i ämbete eller tjänst.					Summa.
	gröfre brott i ämbete eller tjänst.	Präster eller skollärare.	Civila äm- bets- eller tjänstemän.	Betjante vid läro- eller civilstaten.	I 25 kap. 22 § omför- målade per- soner.	
1879—1880 . . .	9.5	0.5	58.0	5.5	34.0	107.5
1881—1885 . . .	5.2	0.4	52.0	5.8	19.0	82.4
1886—1890 . . .	6.0	1.2	51.4	2.8	17.6	79.0
1891—1895 . . .	7.0	2.2	51.8	2.8	16.8	80.6
1896—1900 . . .	8.6	1.2	36.8	2.2	24.8	73.6
1901—1904 . . .	9.5	0.8	42.5	2.5	17.5	72.8
1879—1890 . . .	6.2	0.8	52.8	4.5	20.9	85.2
1891—1904 . . .	8.3	1.4	43.8	2.5	19.9	75.9

Några viktigare slutsatser torde dock ej kunna dragas af dessa siffror.

Antalet för *brott mot krigslag* sakfällda har under de senare åren ökats i mycket hög grad, tydligen sammanhängande med 1892 och 1901 års härordningsreformer och 1887 års riksdagsbeslut om båtsmanshålllets sättande på vakans. För att möjliggöra en närmare undersökning rörande sammanhanget mellan dessa reformer, äfvensom 1885 års nya värnpliktslag, och växlingarna i de för brott mot krigslag sakfälldas antal har bifogade *tab. D* upprättats.

Enligt denna har antalet sakfällda såväl officerare som underofficerare i hög grad ökats sedan 1892. Till någon del kan detta bero på de längre tjänstgöringstiden, men den förnämsta orsaken torde dock sannolikt vara att söka i de allt större och större fordringar, som ställas på befälet, särskildt i fråga om dess förhållande till manskapet, och som medföra, att smärre förseelser från befälets sida, som tidigare skulle lämnats obeifrade, numera föranleda ansvar.

Antalet sakfällda, tillhörande arméns stammanskap, utgjorde i årligt medeltal under åren 1879—1886 128⁰, 1887—1892 117⁴, 1893—1901 201⁹ samt 1902—1904 228⁶. Här visar sig sålunda en utomordentligt

stark stigning efter antagandet af 1892 års härordningsreform. Större delen häraf faller emellertid på åren 1899—1901. Under åren 1893—1895 utgjorde nämligen medelantalet sakfällda 147·7 samt 1896—1898 177·0, men steg så 1899—1901 till 281·0, för att åren 1902—1904 ånyo sjunka till 228·6. Delvis förorsakas säkerligen ökningen af den förlängda öfningstiden, men af större betydelse torde dock vara den partiella öfvergången från indelt stam till värfvad samt de i sammanhang härmed uppkomna rekryteringssvårigheterna, som medfört, att man blifvit nödsakad i armén mottaga element af mindre god beskaffenhet. Sänkningen under åren 1902—1904 beror väl sannolikast på den minskade manskapsstyrkan.

Vid bedömande af de i tab. D meddelade särskilda uppgifterna rörande den garnisonerade och den icke garnisonerade armén har man att taga hänsyn till icke blott den olika manskapsstyrkan utan äfven den

Tab. D. För brott mot krigslag sakfällda.

Medeltal för åren	Officerne och ders vederlikar.	Underofficerne och ders vederlikar.	Manskap, tillhörande						Öfriga.	Summa.
			garnisonerade armén. ¹⁾ 2)	icke garnisonerade armén. ¹⁾	flottan. ²⁾	beväringen				
						vid armén. ²⁾	vid flottan. ²⁾			
1879—1880	2·0	8·5	119·5	9·5	71·0	6·0	1·0	18·5	296·0	
1881—1883	3·0	4·7	109·3	14·0	91·7	29·0	4·0	17·3	273·0	
1884—1886	2·7	5·0	109·7	22·3	96·0	59·7	1·3	13·3	310·0	
1887—1889	2·7	8·0	78·0	26·7	99·3	18·3	—	6·0	239·0	
1890—1892	2·3	3·7	105·8	24·3	146·3	11·3	0·3	12·0	306·0	
1893—1895	5·7	11·3	111·7	36·0	147·6	19·0	0·7	1·0	333·0	
1896—1898	5·7	12·0	136·0	41·0	152·3	26·3	2·0	0·3	375·6	
1899—1901	10·3	8·3	210·0	71·0	236·3	23·7	1·7	1·0	562·3	
1902—1904	12·7	14·7	145·6	83·0	227·3	90·0	18·3	2·7	594·3	
1879—1886	2·6	5·8	112·0	16·0	88·1	34·8	2·2	16·1	277·6	
1887—1892	2·5	5·8	91·9	25·5	122·8	14·8	0·2	9·0	272·5	
1893—1901	7·2	10·6	152·6	49·3	178·8	23·0	1·4	0·8	423·7	
1902—1904	12·7	14·7	145·6	83·0	227·3	90·0	18·3	2·7	594·3	

¹⁾ I den officiella statistiken användas rubrikerna »värfvade» och »indelta», hvilka här utbyttas mot »garnisonerade» och »icke garnisonerade», då sistnämnda beteckningar bättre motsvara det sätt, hvarpå den officiella statistiken i verkligheten blifvit uppgjord. Vid de olika truppförbandens fördelande på garnisonerade och icke garnisonerade (»värfvade» och »indelta») armén synes ej hänsyn hafva tagits till de förändringar, som förorsakats af 1892 och 1901 års härordningsreformer, utan torde rubriken garnisonerade (»värfvade») armén omfatta, förutom nyuppsatta regementen och kårer, endast de bland de äldre, som äfven fört varit förlagda i garnison.

²⁾ Kastartilleriet har hänförs till garnisonerade (»värfvade») armén, ehuru det numera tillhör sjöförsvaret.

olika öfningstiden vid arméns nämnda båda beståndsdelar. Detta kan ske genom att sätta de sakfälldas antal i förhållande, icke till nummerstyrkan af den garnisonerade och den icke garnisonerade armén, utan till medelpresensstyrkan.¹⁾ En dylik sammanställning har utförts här nedan; för åren fr. o. m. 1899 har emellertid medelpresensstyrkan ej kunnat beräknas.²⁾

Medelpresensstyrkan af arméns personal samt antalet för brott mot krigslag sakfällda på 1,000 af medelpresensstyrkan utgjorde:

År.	Medelpresensstyrka:			Sakfällda:		
	Vid garnisonerade armén.	Vid icke garnisonerade armén.	Summa.	Vid garnisonerade armén.	Vid icke garnisonerade armén.	Vid armén öfverhufvud.
1879—1880 . . .	10,264	1,576	11,840	11·6	6·0	10·9
1881—1883 . . .	7,998	2,392	10,390	13·7	5·8	11·9
1884—1886 . . .	7,550	2,324	9,874	14·5	9·6	13·4
1887—1889 . . .	7,977	2,909	10,886	9·8	9·2	9·6
1890—1892 . . .	8,669	3,822	12,491	12·2	6·4	10·4
1893—1895 . . .	7,501	3,683	11,184	14·9	9·8	13·2
1896—1898 . . .	8,060	3,543	11,603	16·9	11·6	15·3
1879—1886 . . .	8,397	2,163	10,560	13·3	7·4	12·1
1887—1892 . . .	8,323	3,366	11,689	11·0	7·6	10·0
1893—1898 . . .	7,780	3,613	11,393	15·9	10·7	14·2

Relativa antalet sakfällda har sålunda intill år 1898 varit väsentligt högre vid den garnisonerade än vid den icke garnisonerade armén och har vid bådadera ökat rätt betydligt. Huru förhållandet mellan de sakfälldas antal vid de båda arméslagen ställt sig under de följande åren, är oviss, då uppgifterna härom i tab. D, af skäl som framgå af not ¹⁾ till tabellen, icke kunna tillerkännas något vidare värde.

Vid flottan har antalet för brott mot krigslagen sakfällda sedan gammalt varit relativt betydligt större än vid armén. Att exakt i siffror uttrycka denna skillnad är dock ej möjligt, då en beräkning af medel-

¹⁾ D. v. s. den i tjänst varande personalens antal, multiplicerad med antalet öfningsdagar och divideradt med 365.

²⁾ Beräkningen har utförts med användande af uppgifterna i Bidrag till Sveriges officiella statistik Litt. K:1 rörande personalens styrka samt antalet öfningsdagar. För den garnisonerade armén har medelpresensstyrkan antagits lika med den uppgifna styrkan af personalen; för den icke garnisonerade armén har den beräknats på så sätt, att för hvarje regemente och kår personalens antal multiplicerats med öfningsdagarnas, särskildt för befalsmöten, rekrytskolor o. d. samt regementsmöten, hvarefter summan af de så erhållna produkterna dividerats med 365. I den beräknade medelpresensstyrkan af såväl den garnisonerade som den icke garnisonerade armén ingå äfven officerare och underofficerare; det härigenom uppkommande felet torde dock vara af tämligen konstant natur och sålunda utan större inverkan vid en jämförelse mellan den garnisonerade och den icke garnisonerade armén eller mellan olika tidsperioder.

presensstyrkan af flottans personal icke låter sig utföra med det material, som varit mig tillgängligt. Af de absoluta talen i tab. D torde man emellertid kunna sluta sig till, att det relativa antalet sakfällda under den sista treårsperioden varit två å tre gånger större vid flottan än vid armén. Därför framgår af tabellen, att antalet sakfällda vid flottan stigit i sorgefullt hög grad särskildt under den sista tiden; siffran för åren 1902—1904 är dock en obetydlighet gynnsammare än den för åren 1899—1901. Förmärsta anledningen till denna ökning är med all säkerhet att söka i anställandet af i moraliskt hänseende mindre lämpligt folk till följd af de rekryteringssvårigheter, som uppstått vid den indelta stammens försvinnande och ersättande med värfvad. Under åren 1881—1889 var nämligen antalet sakfällda jämförelsevis konstant med endast en obetydlig stigning, för att så helt plötsligt under åren 1890—1892 ökas med nära 50 %. Men just vid denna tid var det, som anställandet af värfvad manskap i stället för indelt började förekomma i större utsträckning. Visserligen hade beslut om båtsmanshållets sättande på vakans fattats redan vid 1887 års riksdag, men antalet på grund af nämnda beslut vakanssatta rotar och rusthåll kom dock först på 1890-talet att uppgå till någon större siffra — det utgjorde år 1888 466, 1899 908, 1890 1,379, 1891 1,749 och 1892 2,097 —, och fyllandet af de uppståndna luckorna i stammen har dessutom nog ej kunnat ske omedelbart vid vakansernas inträdande utan först efter någon tid.

Antalet för brott mot krigslagen sakfällda, tillhörande beväringen, har varit i hög grad växlande från år till år, särskildt före ikraftträdandet af 1885 års värnpliktslag. Sålunda utgjorde det år 1879 6, 1880 8, 1881 49, 1882 28, 1883 22, 1884 5, 1885 152¹⁾ och 1886 26. Under åren 1887—1892 var antalet genomgående mycket lågt, och äfven för åren 1893—1901 får det betraktas som ganska ringa, då ökningen icke är större, än att den kan fullt förklaras genom den utsträckt öppningstiden. Men så visa i stället åren 1902—1904 en så mycket starkare stegring. Antalet sakfällda värnpliktiga utgjorde nämligen vid hären år 1901 22, 1902 79, 1903 87 och 1904 104 samt vid flottan år 1901 3, 1902 14, 1903 8 och 1904 33. Denna ofantliga stigning kan tydligen endast delvis förklaras genom öppningstidens förlängning; förmärsta orsaken därtill är nog densamma, som framkallat en så stark ökning af antalet för brott mot offentlig myndighet sakfällda under samma år.

Före den sista treårsperioden synes antalet sakfällda hafva varit relativt lika stort bland härens som bland flottans beväring. Under åren 1902—1904 är däremot siffran afgjort sämre för flottans än för härens värnpliktige; för bådadera är den dock ansevärt gynnsammare än för stammanskapet.²⁾

¹⁾ Den höga siffran beror på det stora antalet sakfällda vid Jämtlands fältjägarbatal och Norra skånska infanteriregementet.

²⁾ Att med siffror exakt uppvisa detta är mig ej möjligt, då jag ej varit i tillfälle att beräkna medelpresensstyrkan af det värnpliktiga manskapet.

»Öfriga» sakfällda utgöras hufvudsakligen af disciplinsoldater och krono-arbetskarlar. Minskningen under de senare åren beror på disciplin-kompaniets indragning.

En uppdelning af de för brott mot krigslagen sakfällda efter olika slag af förbrytelser låter sig med säkerhet utföras endast för tiden efter den nya krigslagens utfärdande. Den ter sig på följande sätt (se *tab. E*).

Det största intresset erbjuda tabellens siffror för de sista åren. Synnerligen stor är under dessa år tillväxten af de sakfälldas antal vid de fem första af de i tabellen särskildt upptagna förbrytelsegrupperna, ganska ringa däremot vid de närmast följande: skadegörelse m. m. samt stöld m. m. Anmärkningsvärdt är, att rymningsbrotten under åren 1902—1904 visa en ej obetydlig minskning från det visserligen mycket stora antalet sakfällda åren 1899—1901; de ur militärisk synpunkt allra farligaste förbrytelserna, subordinationsbrotten, förete däremot för samma år en sorgligt stor höjning af de sakfälldas siffra. — Bland de för missbruk af förman-skap dömda utgöra officerarna endast en mindre del, åren 1902—1904 ej fullt femtedelen, underofficerarna utgjorde ej fullt en tredjedel, återstoden, öfver hälften, kom på underbefälet af manskaps grad.

Tab. E. För brott mot strafflagen för krigsmakten sakfällda, fördelade efter arten af brott.

Medeltal för åren	Rymning m. m. 60—69 §§.	Subordinations- brott. 84—96 §§.	Misbruk af förmansk. 97—99 §§.	Misshandel eller förolämpning enligt 100 §.	Misshandel eller företagelse enligt 101 och 102 §§.	Svordom eller 107—112 §§.	Skadegörelse m. m. enligt 107—112 §§.	Stöld, snatteri och rån enligt 113—119 §§.	Värslöshet, för- summelse m. m. enligt 144 §.	Öfriga förbrytelser.	Summa sakfälda.
1882—1883	110.0	103.5	4.0	16.0	74.5	84.0	25.0	28.0	6.5		451.5
1884—1886	128.7	79.0	3.6	12.3	60.7	73.7	33.7	58.3	5.3		455.3
1887—1889	89.6	87.0	7.0	12.0	73.7	47.3	24.7	21.7	4.7		367.7
1890—1892	117.6	94.0	2.3	12.7	85.3	76.0	42.7	46.0	11.7		488.3
1893—1895	127.3	132.7	1.7	14.3	114.0	102.0	42.0	40.3	12.7		587.0
1896—1898	171.3	128.0	4.7	14.0	104.0	97.3	45.0	36.7	7.7		608.7
1899—1901	270.0	183.0	6.0	15.0	151.7	183.3	51.0	54.3	17.3		931.6
1902—1904	246.3	235.7	10.3	20.3	188.3	124.3	57.7	66.0	5.7		954.6
1882—1886	121.2	88.8	3.8	13.8	66.2	77.8	30.2	46.2	5.8		453.8
1887—1892	103.7	90.5	4.6	12.3	79.5	61.7	33.7	33.8	8.2		428.0
1893—1901	189.5	147.9	4.2	14.4	123.2	127.5	46.0	43.8	12.6		709.1
1902—1904	246.3	235.7	10.3	20.3	188.3	124.3	57.7	66.0	5.7		954.6

4. Fridsbrott.

Intet slag af förbrytelser, fylleriförseelserna ensamma undantagna, visar ett större antal sakfällda än fridsbrotten eller förbrytelserna mot str.-l. II kap. I årligt medeltal utgjorde nämligen antalet sakfällda:

År.	För egentliga brott.	För förseelser.	Summa.	År.	För egentliga brott.	För förseelser.	Summa.
1866—1870 . .	207·0	2,185·0	2,392·0	1896—1900 . .	912·0	8,102·0	9,014·0
1871—1875 . .	292·8	3,850·6	4,143·4	1901—1904 . .	800·5	7,651·5	8,452·0
1876—1880 . .	307·4	5,062·6	5,370·0	1866—1875 . .	249·9	3,017·8	3,267·7
1881—1885 . .	372·2	6,207·6	6,579·8	1876—1890 . .	352·1	6,062·4	6,414·5
1886—1890 . .	376·6	6,917·0	7,293·6	1891—1904 . .	790·5	7,687·4	8,477·9
1891—1895 . .	661·0	7,301·4	7,962·4				

På 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden kom följande antal sakfällda:

År.	För egentliga brott.	För förseelser.	Summa.	År.	För egentliga brott.	För förseelser.	Summa.
1866—1870 . .	75·5	797·1	872·6	1896—1900 . .	269·4	2,393·2	2,662·6
1871—1875 . .	103·8	1,364·5	1,468·3	1901—1904 . .	227·3	2,172·4	2,399·7
1876—1880 . .	102·1	1,680·7	1,782·8	1866—1875 . .	89·9	1,084·9	1,174·8
1881—1885 . .	119·9	2,000·6	2,120·5	1876—1890 . .	113·7	1,958·5	2,072·2
1886—1890 . .	118·7	2,181·1	2,299·8	1891—1904 . .	234·6	2,282·0	2,516·6
1891—1895 . .	204·7	2,260·9	2,465·6				

Mer än nio tiondedelar utgöras alltså af personer, som dömts för förseelser, sålunda jämförelsevis obetydliga förbrytelser. Bland de för verkliga brott sakfällda ingår för öfrigt endast ett tämligen ringa antal, som begått sådana förbrytelser, som i den officiella statistiken rubriceras som gröfre brott; de utgjorde nämligen i medeltal för åren 1881—1885 26·6, 1886—1890 32·8, 1891—1895 37·2, 1896—1900 56·6 samt 1901—1904 52·7.¹⁾

Såväl de för egentliga brott som de för förseelser sakfällda hafva, såsom af de anförda siffrorna framgår, ökats högst betydligt i antal, om också ej på långt när så starkt som de för brott mot offentlig myndighet sakfällda. Särskildt anmärkningsvärd är den ofantliga ökningen af de för egentliga fridsbrott dömdes siffra under femårsperioden 1891—1895; emellertid är denna ökning till allra största delen blott skenbar eller rättare sagdt förorsakad endast af en omgruppering af förbrytelserna. Genom

¹⁾ Absoluta tal.

en lagändring år 1890 hafva nämligen förbrytelserna mot str.-l. 11 kap. 12 § (fönsterinslagning m. m. af ondska eller okynne) blifvit öfverförda från gruppen förseelser, som de t. o. m. år 1890 tillhörde, till gruppen ringare brott. — Att antalet för såväl brott som förseelser sakfällda sjunkit så betydligt under de allra sista åren, 1901—1904, beror säkerligen på, att dryckenskapen under denna tid varit mindre än under den närmast föregående.

5. Äktenskapsbrott.

De synnerligen noggranna och effektiva bestämmelserna rörande formerna för ett verkligt, fullkomadt äktenskaps ingående medföra, att egentligt *tvegifte* blir i Sverige en ytterligt sällan förekommande förbrytelse. Lättare kan inträffa, att en person, som är bunden af ett föregående s. k. ofullkomadt äktenskap af ett eller annat slag, kan komma i tillfälle att det oaktadt blifva vigd vid annan person än den, med hvilken han ingått den tidigare förbindelsen. Emellertid torde domstolarna i dylika fall i allmänhet icke anse, att tvegiftesbrott föreligger. Antalet för tvegifte sakfällda personer är därför i Sverige synnerligen litet; under hela tiden 1866—1904 utgjorde det sammanlagdt endast 25 eller 0:6 årligen.

Horsbrott får enligt strafflagen åtalas af allmän åklagare, i fall »den oskyldiga maken brottet till åtal angifvit eller för det brott skillnad i äktenskapet sökt, eller mannen efter lagsökning ålägges att underhåll gifva till barn, som blifvit i hordom afladt, eller ock brottet eljest under allmänt åtal hörer. Var brottet emellan tvenne gifta föröfvadt», så skall åtal äga rum mot dem båda, »ändå att blott en af de oskyldiga makarna skillnad sökt». Vid »enkelt hor» kan ej blott den gifta personen bestraffas utan äfven den ogifta. Till följd af dessa bestämmelser borde antalet för horsbrott sakfällda personer vara större än antalet på grund af äktenskapsbrott upplösta äktenskap. Särskildt borde antalet sakfällda män vara väsentligt större än antalet äktenskap, som blifvit upplösta på grund af mannens äktenskapsbrott, då ej sällan torde förekomma, att gifta män blifva dömda att gifva underhåll till barn af brottsliga förbindelser, utan att detta medför äktenskapskillnad.

Huru förhållandet i verkligheten ställer sig, synes af *tab. F*, som innehåller uppgifter rörande dels (enligt befolkningsstatistiken) antalet äktenskap, som på grund af mannens eller hustruns äktenskapsbrott blifvit upplösta, och dels (enligt kriminalstatistiken) antalet för horsbrott sakfällda, eller, såsom det för korthetens skull heter i rubriken till tabellen, antalet äktenskapsbrytare enligt befolkningsstatistiken och enligt

kriminalstatistiken. För att underlätta jämförelsen har därjämte i tabellen angifvits, huru stor procent det förra utgör af det senare.¹⁾

Under åren 1866—1870 voro enligt tabellen de på grund af äktenskapsbrott upplösta äktenskapen betydligt färre än de för horsbrott sakfälda personerna. För männens del var proportionen ungefär som 1:2, för kvinnornas som 3:5. Under de följande åren ändrar sig emellertid så småningom förhållandet, så att för båda könen betraktade öfver ett redan under åren 1881—1885 antalet skilsmässor var större än antalet sakfälda personer och under åren 1901—1904 mer än tre gånger så stort. Beträffande männen har förändringen varit mindre regelbunden och mindre stark än i fråga om kvinnorna; åren 1901—1904 voro äktenskapsskillnaderna på grund af mannens äktenskapsbrott ej fullt dubbelt så många som de sakfälda männen, de på grund af hustruns äktenskapsbrott upplösta äktenskapen däremot mellan fyra och fem gånger så många som de för horsbrott dömda kvinnorna.

Orsaken till detta märkliga förhållande kan endast vara den, att åtalsmyndigheterna allt oftare underlåta att påkalla tillämpning af straff-

Tab. F. Antal äktenskapsbrytare enligt befolkningsstatistiken (A) och enligt kriminalstatistiken (B).

Medeltal för åren	M ä n.			K v i n n o r.			B å d a k ö n e n.		
	Enligt A.	Enligt B.	A i % af B.	Enligt A.	Enligt B.	A i % af B.	Enligt A.	Enligt B.	A i % af B.
1866—1870	11·0	21·8	50·5	14·2	23·2	61·2	25·2	45·0	56·0
1871—1875	11·6	23·6	49·1	17·0	23·4	72·6	28·6	47·0	60·9
1876—1880	9·0	15·6	57·7	17·8	18·2	97·8	26·8	33·8	79·8
1881—1885	8·2	12·4	66·1	18·0	12·2	147·5	26·2	24·6	106·5
1886—1890	11·0	8·6	127·9	14·4	8·0	180·0	25·4	16·6	153·0
1891—1895	9·4	9·4	100·0	25·0	10·2	245·1	34·4	19·6	175·5
1896—1900	12·2	12·8	95·3	27·4	12·2	224·6	39·6	25·0	158·4
1901—1904	16·8	9·0	186·7	34·5	7·7	448·1	51·3	16·7	307·2
1866—1875	11·3	22·7	49·8	15·6	23·3	67·0	26·9	46·0	58·5
1876—1890	9·4	12·2	77·0	16·7	12·8	130·5	26·1	25·0	104·4
1891—1904	12·5	10·5	119·0	28·6	10·2	280·4	41·1	20·7	198·6

¹⁾ Då äktenskapsskillnad, äfven vid fall af äktenskapsbrott, beviljas af domkapitel, och först sedan den allmänna domstolens utslag i fråga om äktenskapsbrottet afkunnats och vunnit laga kraft, kan inträffa, att äktenskapsbrott, som i kriminalstatistiken upptagas under ett visst år, komma att i befolkningsstatistiken föras på ett senare. Den härigenom uppkommande skiljaktheten kan dock säkerligen ej vara af större betydelse. Af nämnvärd vikt torde ej heller den skillnad vara, som uppkommer därigenom, att i kriminalstatistiken redovisas de i första instans sakfälda, oafsedt om domen måhända i högre instans blifvit upphäfd, hvarjämte kan inträffa, att personer, som i första instans frikänts, blifva fälda i högre instans.

lagens bestämmelser angående äktenskapsbrott, och särskildt synas de äktenskapsbrytande kvinnorna vara föremål för en utomordentlig mildhet från de allmänne åklagarnas sida. Saken sammanhänger tydligen med vissa förändringar i den allmänna rättsuppfattningen, hvilka, såsom nedan omnämnas, ytterligare visa sig däri, att strafflagens bestämmelser om s. k. lägersmål faktiskt icke mera tillämpas.

Såsom mätare på frekvensen af äktenskapsbrytare äro sålunda kriminalstatistikens siffror värdelösa. Enligt dessa skulle antalet hafva minskats från i medeltal 45% under åren 1866—1870 till endast 16% under åren 1901—1904, en uppenbar orimlighet. Men ej heller skilsmässestatistiken torde gifva någon tillförlitlig bild af den verkliga utvecklingen, då äktenskapsskillnader, som i realiteten äga rum på grund af äktenskapsbrott, i våra dagar nog mycket oftare än förr inför rätta motiveras med »egenvilligt öfvergifvande» eller dylikt.

6. Våldtäkt och sedlighetsbrott.

I den svenska strafflagen hänföres *våldtäkt* till brotten »mot annans frihet» och skulle sålunda vara att rubricera såsom »brott mot enskild person». Vid kriminalstatistiska undersökningar bör dock denna förbrytelse behandlas tillsammans med sedlighetsbrotten, som den i många afseenden står synnerligen nära, och till hvilka den enligt utländsk strafflagstiftning vanligen hänföres.

Årliga medelantalet för våldtäkt sakfällda personer utgjorde:

1866—1870 . . 6.0	1881—1885 . . 8.8	1896—1900 . . 15.2	1866—1875 . . 4.7
1871—1875 . . 3.4	1886—1890 . . 7.6	1901—1904 . . 16.5	1876—1890 . . 6.9
1876—1880 . . 4.2	1891—1895 . . 9.8		1891—1904 . . 13.6

Antalet är sålunda ganska ringa, ehuru med en tydlig höjning under de sista åren.

Såsom *sedlighetsbrott* räknar strafflagens 18 kap., förutom otuktsbrotten (1—13 §§), jämväl hållande af hus, där äfventyrliga spel om penningar eller penningevärde bedrifvas m. m. (14 §), fylleri på allmän plats (15 §) samt uppenbar grymhet i behandling af egna eller andras kreatur (16 §). På grund af de för fylleriförseelser sakfäldas ofantligt stora antal skola dessa här behandlas för sig; antalet för öfriga sedlighetsförbrytelser dömda utgjorde i medeltal:¹⁾

¹⁾ Att här meddelade uppgifter rörande otuktsbrotten icke fallt öfverensstämma med motsvarande i tab. 1, beror på att till följd af ofullständig specifikation i den officiella statistiken de för brott mot 5 § anklagade och i konsekvens härmed äfven de sakfälda måst i tab. 1 oegentligt uppföras under rubriken gröfre otuktsbrott, medan däremot här de sakfälda kunnat hänföras till gruppen ringare otuktsbrott m. m., dit de rätteligen höra. Utsöndrandet af de för brott mot 5 § dömda från de för könsförbrytelser i förbudna led sakfälda har skett med ledning af uppgifterna rörande de ådömda straffen.

År.	För gröfre otuktsbrott.	För ringare otuktsbrott samt äfven- tyrligt spel.	För lönskaläge.	För djurplågeri.	Summa.
1866—1870	14·8	68·6	144·4	353·0	580·8
1871—1875	17·4	81·4	52·4	395·0	546·2
1876—1880	16·6	137·2	29·4	826·6	1,009·8
1881—1885	19·0	178·8	16·6	870·4	1,084·8
1886—1890	27·4	150·8	12·2	764·8	955·2
1891—1895	32·2	212·0	8·2	831·8	1,084·2
1896—1900	45·0	270·8	5·6	1,096·8	1,418·2
1901—1904	45·8	251·8	5·7	938·5	1,241·8
1866—1875	16·1	75·0	98·4	374·0	563·5
1876—1890	21·0	155·6	19·4	820·6	1,016·6
1891—1904	40·6	244·4	6·6	956·9	1,248·5

Under rubriken *gröfre otuktsbrott* hafva uppförts de, som dömts för könsförbrytelser i förbudna led, härunder ej inbegripna brott mot 5 § (otukt mellan besvägrade m. fl. personer); otukt emellan lärare och lärjunge eller af annan med den, som står under hans vård eller tillsyn; otukt med minderårig kvinna; otukt med afvita kvinna; otukt emot naturen samt koppleri och skörlefnad. — Sedan midten af 1880-talet har antalet för gröfre otuktsbrott sakfällda ökats betydligt; på hvilket eller hvilka af de särskilda förbrytelseslagen tillväxten hufvudsakligen faller, kan af brist på erforderliga uppgifter ej afgöras.

Till gruppen *ringare otuktsbrott m. m.* hafva hänförts personer, som dömts för brott mot nyssnämnda 5 § samt 13 § (mom. 1: utspridande af skrift, målning, teckning eller bild, som sårar tukt och sedlighet, samt mom. 2: sårande af tukt och sedlighet genom annan gärning, så att allmän förargelse eller fara för andras förförelse därpå kommer). På grund af den officiella statistikens uppställning hafva därjämte måst här upptagas de, som dömts för öfverträdelse af 14 § (om äfventyrligt spel). Endast för åren 1866—1878 finnas uppgifter om antalet sakfällda för hvar och en särskild af dessa förbrytelsearter. Medelantalet sakfällda utgjorde:

År.	För brott mot 5 §.	För brott mot 13 §:		För brott mot 14 §.	Summa.
		1 Mom.	2 Mom.		
1866—1870	1·2	11·2	12·0	44·2	68·6
1871—1875	0·8	3·0	60·6	17·0	81·4
1876—1878	—	3·7	110·0	4·6	118·3

För de följande åren finnas, som sagdt, inga dylika uppgifter. Emellertid torde man med hänsyn till den starka minskningen under åren 1871—1878 af antalet för äfventyrligt spel sakfällda samt den likaledes starka ökningen af deras antal, som dömts för brott mot 13 §, kunna antaga, att så godt som alla under åren 1879—1904 för ringare otuktsbrott

m. m. sakfällda utgöras af personer, som dömts för öfverträdelse af 13 § och i synnerhet dess 2 mom. Följande siffror torde sålunda tillnärmelsevis äga giltighet.

Årligt medelantal för brott mot str.-l. 18 kap. 13 § sakfällda:

1866—1870 . . 23·2	1881—1885 . . 178·8	1896—1900 . . 270·8	1866—1875 . . 43·4
1871—1875 . . 63·6	1886—1890 . . 150·8	1901—1904 . . 251·8	1876—1890 . . 154·7
1876—1880 . . 134·4	1891—1895 . . 212·0		1891—1904 . . 244·4

På 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden kommo:

1866—1870 . . 8·5	1881—1885 . . 57·6	1896—1900 . . 80·0	1866—1875 . . 15·6
1871—1875 . . 22·5	1886—1890 . . 47·5	1901—1904 . . 71·5	1876—1890 . . 50·0
1876—1880 . . 44·6	1891—1895 . . 65·6		1891—1904 . . 72·5

Siffran har sålunda vuxit synnerligen hastigt till och med år 1880, men därefter jämförelsevis långsamt. Orsaken till den starka stigningen under de tidigare åren ligger säkerligen till väsentlig del i en allmänare tillämpning af den ifrågavarande 13 § och särskildt 2 mom. I den gamla missgärningsbalken fanns nämligen ingen motsvarighet till detta moment, och uppenbart har det tagit ganska lång tid, innan den nya bestämmelsen i strafflagen hunnit vinna allmänare tillämpning.

Enligt svensk rätt betraktas såsom straffbar gärning äfven otukt, som i andra fall än de i 1—8 §§ nämnda öfvas af ogift man med ogift kvinna, eller hvad strafflagen benämner *lönskaläge*. Ansvar härför får dock ej ådömas i annat fall, än »då mannen, efter lagsökning af kvinnan eller hennes målsman, ålägges att underhåll gifva till barn, hvarmed kvinnan i lägersmålet rådd blifvit». Såsom framgår af de förut meddelade siffrorna, tillämpas emellertid numera nästan aldrig strafflagens paragraf om lönskaläge. De allmänne åklagarne hafva genom att underlåta påkalla dess tillämpning helt enkelt satt den så godt som ur gällande kraft; den står ju också föga i samklang med modern rättsuppfattning. Anmärkningsvärdt är emellertid, att denna praxis börjar omedelbart efter strafflagens utfärdande; antalet för lönskaläge sakfällda utgjorde nämligen, med frånseende af ett antal kvinnor, som olagligt blifvit fällda till ansvar: år 1865 358, 1866 232, 1867 166, 1868 136, 1869 89, 1870 71, 1871 68, 1872 56, 1873 43 och 1874 51. Utvecklingen har sålunda gått synnerligen snabbt, särskildt under de allra första åren, redan under det femte året efter strafflagens ikraftträdande hade antalet sakfällda sjunkit till blott en fjärdedel af hvad det utgjorde år 1865.

Antalet för *djurplågeri* eller rättare sagdt uppenbar grymhet i behandling af kreatur sakfällda utgjorde på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden:

1866—1870 . . 128·8	1881—1885 . . 280·5	1896—1900 . . 324·0	1866—1875 . . 134·5
1871—1875 . . 140·0	1886—1890 . . 241·2	1901—1904 . . 266·5	1876—1890 . . 265·1
1876—1880 . . 274·4	1891—1895 . . 257·6		1891—1904 . . 284·1

Den starka ökningen vid midten af 1870-talet beror antagligen delvis på den ökade dryckenskapen — djurplågeriförbrytelser begås ju synnerligen ofta under rusets inverkan —, men den förnämsta orsaken till densamma torde dock vara att söka i ett allmännare beifrande af dessa förbrytelser till följd af den på 1870-talet begynnande djurskyddsrörelsen. Siffrorna vittna oförtydbart härom; ännu 1874 var (absoluta) antalet för djurplågeri sakfällda endast 420; 1875 bildades Svenska allmänna djurskyddsföreningen, och samma år steg det till 582, 1876 till 786 och 1877 till 908. Sedan 1870-talet har siffran förblifvit tämligen konstant, dock med en ej obetydlig, ehuru öfvergående, höjning under åren 1896—1900, troligen beroende på det under dessa år ökade missbruket af rusdrycker.

7. Fylleri.

I och för sig är fylleri icke enligt lag straffbar gärning; endast då det äger rum på »väg, gata, torg eller annan plats, som är upplåten för allmän samfärdsel eller eljest allmänneligen befares, eller där allmän marknad eller auktion hålles», kan det medföra ansvar inför domstol.

I bifogade *tab. G* lämnas uppgifter rörande antalet för fylleriförseelser sakfällda personer, såväl i absoluta tal som i förhållande till den straffmyndiga medelfolkmängden, samt för jämförelses skull äfven rörande konsumtionen per invånare af dels rusdrycker öfverhufvud, reducerade till ren alkohol, och dels särskildt af brännvin.¹⁾ För att underlätta jämförelser hafva därjämte uppgifterna för åren 1871—1904 och 1876—1904 rörande den relativa frekvensen af fylleriförseelserna samt förbrukningen af rusdrycker omräknats till procent af siffrorna för åren 1866—1870, resp. 1866—1875.

Beträffande uppgifterna rörande den totala alkoholkonsumtionen får anmärkas, att desamma äro ej obetydligt för höga, särskildt för den sista tiden, beroende på det sätt, hvarpå beräkningen af ölförbrukningen utförts, nämligen med ledning af konsumtionen af humle. För de tidigare åren har emellertid icke något tillförlitligare beräkningssätt stått till buds. Från och med år 1896 finnas däremot i Kommerskollegii fabriksstatistik uppgifter rörande tillverkningen af porter och öl, och med användande af dessa kan hela förbrukningen af alkohol beräknas till i medeltal 5⁶⁴ liter per invånare åren 1896—1900 samt 5⁶¹ liter åren 1901—1904. Under det enligt *tab. G* rusdryckskonsumtionen skulle varit större under åren 1901—1904 än under åren 1896—1900, har sålunda verkliga förhållandet varit det omvända.

Hvad som vid en blick på siffrorna i tabellen genast måste ådraga sig uppmärksamhet, är, att antalet för fylleri sakfällda personer ökats så

¹⁾ Uppgifterna rörande rusdrycksförbrukningen åren 1866—1900 enligt »Sweden, its people and its industry»: s. 284; för åren 1901—1904 har konsumtionen beräknats enligt samma grunder.

ofantligt starkt, medan däremot rusdrycksförbrukningen snarare minskats. Förnämsta orsakerna till denna företeelse äro otvifvelaktigt å ena sidan ett allmännare och mera eftertryckligt beifrande af fylleriförseelserna och å andra sidan den hastigare folkökningen i städer och stadsliknande samhällen än på den rena landsbygden. Om fylleriförseelserna, liksom åtskilliga andra förbrytelser, särskildt »oljudsförseelserna», gäller nämligen, att de i allmänhet ej kunna beifras annat än på platser, där en ordnad polisbevakning finnes, sålunda i städer och andra tätbebyggda orter. Då nu folkmängden i städerna under senare tid vuxit vida hastigare än på landsbygden, där det dessutom samtidigt uppstått ett mycket stort antal köpingar och municipalsamhällen med mer eller mindre ordnad polisbevakning, måste häraf följa, att antalet sakfällda kommer att i förhållande till hela rikets folkmängd visa en långt starkare ökning än antalet sakfällda i städerna i förhållande till dessas folkmängd, samt att de sakfällda på landsbygden öfverhufvud, köpingar och liknande samhällen inräknade, kunna växa betydligt i antal, utan att siffran för den rena landsbygden behöfver visa någon stigning. Jag återkommer härtill längre fram.

Tab. G. *För fylleriförseelser sakfällda samt rusdryckskonsumtion.*

Medeltal för år.	För fylleriförseelser sakfällda		Konsumtion per inv., i liter, af		I % af siffrorna för 1866—1870, resp. 1866—1875.		
	i absoluta tal.	på 1 mill. af den straff- myndiga medelfolk- mängden.	bränn- vin. ¹⁾	samtliga rusdrycker, reducerade till ren alkohol. ²⁾	Sakfällda på 1 mill. af den straff- myndiga medelfolk- mängden.	Konsumtion per inv. af	
						brännvin.	alkohol.
1866—1870	8,726·4	3,183·3	8·88	4·91	100	100	100
1871—1875	14,153·6	5,015·6	11·83	6·65	158	133	135
1876—1880	20,425·8	6,781·2	10·10	5·80	213	114	118
1881—1885	19,759·2	6,368·0	8·02	4·85	200	90	99
1886—1890	22,070·0	6,959·0	7·13	4·59	219	80	93
1891—1895	26,745·4	8,281·8	6·67	4·50	260	75	92
1896—1900	38,556·8	11,389·3	8·04	5·42	358	91	110
1901—1904	41,668·0	11,880·3	7·74	6·13	372	87	125
1866—1875	11,440·0	4,112·7	10·36	5·78	100	100	100
1876—1890	20,751·7	6,703·9	8·42	5·08	163	81	88
1891—1904	35,227·4	10,457·1	7·46	5·29	254	72	92

¹⁾ Reduceradt till 50 % alkohol.

²⁾ Ölet räknadt till 4 och vinet till 10 % alkoholhalt. Rörande siffrornas tillförlitlighet jämför texten.

Att nu nämnda faktorer spela den förnämsta rollen beträffande ökningen af antalet för fylleriförseelser sakfällda personer, synes mig, som sagdt, otvifvelaktigt. Men därjämte finnes nog en annan omständighet, som sannolikt också är af ganska stor betydelse. Vid beräkningen af rusdrycksförbrukningen har nämligen den konsumerade kvantiteten jämnt fördelats per invånare, utan hänsyn till att ett stort antal människor icke alls eller i endast mycket ringa grad nyttja rusdrycker. Om nu antalet dylika icke-konsumerande ökats starkare än konsumenternas antal, så kan förbrukningen, beräknad per hufvud af hela befolkningen, visa minskning, medan den däremot skulle uppvisa ökning, om man toge hänsyn till endast de effektiva konsumenterna. Nu är nog mycket troligt, att antalet icke-konsumerande under senare tid vuxit starkt i jämförelse med de konsumerandes antal, som kanske t. o. m. minskats. Åtminstone borde en dylik utveckling vara en naturlig följd af å ena sidan nykterhetsrörelsen, å andra sidan brännvinsförsäljningens koncentrerande i städerna, hvilket gjort det allt svårare för landsbygdens befolkning att förse sig med brännvin, den utan jämförelse viktigaste af rusdryckerna. Det är sålunda långt ifrån omöjligt, att förbrukningen af rusdrycker, beräknad per hufvud af den konsumerande delen af befolkningen, kan hafva ej obetydligt ökats, hvarmed då naturligtvis bör ha följt ett ökad antal för fylleri sakfällda personer. — Det nämnda koncentrerandet af brännvinshandeln till städerna torde måhända äfven hafva inverkat på så sätt, att det medfört en höjning af antalet i städerna för fylleri sakfällda personer från landsbygden.

* * *

Årliga medelantalet sakfällda utgjorde:

För brott mot staten utom fylleri.

Åren.	För religionsbrott.	För brott mot 8—10 kap.	För brott i ämbete eller tjänst.	För fridsbrott.	För äktenskapsbrott.	För våldtäkt och sedlighetsbrott.	För samtliga brott utom fylleri.	För fylleri.	För samtliga brott mot staten.
1866—1870 . .	171·4	925·8	280·4	2,392·0	45·2	586·8	4,401·6	8,726·4	13,128·0
1871—1875 . .	177·0	1,325·8	418·6	4,143·4	48·0	549·6	6,662·4	14,153·6	20,816·0
1876—1880 . .	117·8	1,682·2	377·2	5,370·0	34·0	1,014·0	8,595·2	20,425·8	29,021·0
1881—1885 . .	150·4	1,698·8	375·4	6,579·8	25·0	1,093·6	9,923·0	19,759·2	29,682·2
1886—1890 . .	198·4	2,236·2	330·8	7,293·6	17·2	962·8	11,069·0	22,070·0	33,109·0
1891—1895 . .	172·2	2,590·0	412·6	7,962·4	20·8	1,094·0	12,252·0	26,745·4	38,997·4
1896—1900 . .	117·8	3,335·6	520·6	9,014·0	25·6	1,433·4	14,447·0	38,556·8	53,003·8
1901—1904 . .	115·5	3,844·2	663·3	8,452·0	17·7	1,258·3	14,351·0	41,668·0	56,019·0
1866—1875 . .	174·2	1,125·8	349·5	3,267·7	46·6	568·2	5,532·0	11,440·0	16,972·0
1876—1890 . .	155·5	1,872·4	361·1	6,414·5	25·4	1,023·5	9,852·4	20,751·7	30,604·1
1891—1904 . .	136·6	3,214·6	522·8	8,477·9	21·6	1,262·1	13,635·6	35,227·4	48,863·0

I procent af hela antalet för brott mot staten sakfällda utgjorde de, som sakfällts för:

	1866—1875.	1876—1890.	1891—1904.
Religionsbrott	1·0	0·5	0·3
Brott mot 8—10 kap.	6·6	6·1	6·6
Brott i ämbete eller tjänst	2·1	1·2	1·1
Fridsbrott.	19·3	21·0	17·3
Äktenskapsbrott	0·3	0·1	0·0
Våldtäkt och sedlighetsbrott	3·3	3·3	2·6
Samtliga brott mot staten utom fylleri	32·6	32·2	27·9
Fylleri	67·4	67·8	72·1
Samtliga brott mot staten.	100	100	100

De för fylleri bötfällda äro sålunda mer än dubbelt så många som de, som dömts för alla andra förbrytelser mot staten tillsammans. Af de sistnämnda komma nära två tredjedelar på fridsbrytarne och inemot en fjärdedel på de för brott mot offentlig myndighet m. m. sakfällda; af återstoden hafva de flesta dömts för sedlighetsbrott samt brott i ämbete eller tjänst.

Vid beräklandet här ofvan af totala antalet för brott mot staten sakfällda har ingen afräkning kunnat göras för de fall, då en person i en lagföring dömts för brott af mer än ett slag.¹⁾ Sådana fall äro ytterligt vanliga vid brotten mot staten, och blir därför antalet dubbelräkningar här mycket stort. Sålunda kan man med ledning af uppgifterna i den officiella statistiken rörande dubbelräkningarnas antal vid förseelserna öfverhufvud beräkna, att under åren 1901—1904 nära två tredjedelar af dem, som sakfölldes för fridsförseelser, samtidigt dömdes för fylleri. Likaledes är mycket vanligt, att personer, som fällas till ansvar för brott mot offentlig myndighet, för egentliga fridsbrott samt för djurplågeri, samtidigt dömas för fylleri. Man kan därför med säkerhet antaga, att antalet för brott mot staten sakfällda under åren 1901—1904 i verkligheten utgjort mindre än 50,000 i stället för här ofvan uppgifna 56,019. Närmare hälften af alla dem, som under dessa år dömts för andra brott mot staten än fylleri, hafva samtidigt sakfällts för sistnämnda förseelse.

På 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden kom följande antal sakfällda:

För brott mot staten utom fylleri.

År.	För religionsbrott.	För brott mot 8—10 kap.	För brott i ämbete eller tjänst.	För fridsbrott.	För äktenskapsbrott.	För våldtäkt och sedlighetsbrott.	För samtliga brott utom fylleri.	För fylleri.	För samtliga brott mot staten.
1866—1870 . .	62·5	337·7	102·3	872·6	16·5	214·0	1,605·6	3,183·3	4,788·9
1871—1875 . .	62·7	469·8	148·4	1,468·3	17·0	194·8	2,361·0	5,015·6	7,376·6
1876—1880 . .	39·1	558·5	125·2	1,782·8	11·3	336·6	2,853·5	6,781·2	9,634·7

¹⁾ Se ss. 143 f.

För brott mot staten utom fylleri.

År.	För religions-brott.	För brott mot 8—10 kap.	För brott i ämbete eller tjänst.	För fridsbrott.	För äkten-skapsbrott.	För våldtäkt och sed-lighetsbrott.	För samtl. brott utom fylleri.	För fylleri.	För samtliga brott mot staten.
1881—1885 . .	48·5	547·5	121·0	2,120·5	8·1	352·4	3,198·0	6,368·0	9,566·0
1886—1890 . .	62·6	705·1	104·3	2,299·8	5·4	303·6	3,480·8	6,959·0	10,439·8
1891—1895 . .	53·3	802·0	127·8	2,465·6	6·4	338·7	3,793·8	8,281·8	12,075·6
1896—1900 . .	34·8	985·3	153·8	2,662·6	7·6	423·4	4,267·5	11,389·3	15,656·8
1901—1904 . .	32·8	1,091·4	188·3	2,399·7	5·0	357·3	4,074·5	11,830·3	15,904·8
1866—1875 . .	62·6	404·7	125·6	1,174·8	16·8	204·3	1,988·8	4,112·7	6,101·5
1876—1890 . .	50·2	604·9	116·7	2,072·2	8·2	330·6	3,182·8	6,703·9	9,886·7
1891—1904 . .	40·5	954·2	155·2	2,516·6	6·4	374·7	4,047·6	10,457·1	14,504·7

För att underlätta bedömandet af, i hvad mån det relativa antalet sakfällda ökats eller minskats vid de olika slagen af förbrytelser, hafva här nedan siffrorna för åren 1871—1904, resp. 1876—1904 omräknats till procent af siffrorna för åren 1866—1870, resp. 1866—1875.

Antalet sakfällda på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden utgjorde i procent af antalet åren 1866—1870, resp. 1866—1875:

För brott mot staten utom fylleri.

År.	För religions-brott.	För brott mot 8—10 kap.	För brott i ämbete eller tjänst.	För fridsbrott.	För äkten-skapsbrott.	För våldtäkt och sed-lighetsbrott.	För samtl. brott utom fylleri.	För fylleri.	För samtliga brott mot staten.
1866—1870 . .	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1871—1875 . .	100	139	145	168	103	91	147	158	154
1876—1880 . .	63	165	122	204	68	157	178	213	201
1881—1885 . .	78	162	118	243	49	165	199	200	200
1886—1890 . .	100	209	102	264	33	142	217	219	218
1891—1895 . .	85	237	125	283	39	158	236	260	252
1896—1900 . .	56	292	150	305	46	198	266	358	327
1901—1904 . .	52	323	184	275	30	167	254	372	332
1866—1875 . .	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1876—1890 . .	80	149	93	176	49	162	160	163	162
1891—1904 . .	65	236	151	214	38	183	204	254	238

Stigningen har sålunda varit starkast vid fylleriförseelserna samt därefter vid brotten mot offentlig myndighet m. m. samt fridsbrotten. Under åren 1891—1904 var emellertid ökningen allra störst vid brotten mot offentlig myndighet; den sannolika orsaken härtill har förut berörts.

B. Brott mot enskild person.

1. Mord, dråp och annan misshandel.

Arliga medelantalet sakfällda utgjorde:

År.	För mord.	För mord-försök.	För dråp.	För vållande till annans död.	För barnamord, fosterfördrifning o. d.	För andra brott mot 14 kap.	Summa.
1866—1870 . .	13·6	4·0	31·6	33·0	62·4	2,424·8	2,569·4
1871—1875 . .	11·8	4·2	45·2	38·0	77·6	2,927·8	3,104·6
1876—1880 ¹⁾ . .	11·2	3·8	32·2	33·8	64·6	3,260·0	3,405·6
1881—1885 . .	11·6	3·0	25·2	31·0	65·4	3,290·0	3,426·2
1886—1890 . .	9·4	7·6	30·4	18·0	60·2	3,421·2	3,546·8
1891—1895 . .	6·0	2·4	29·8	20·0	63·8	3,444·2	3,566·2
1896—1900 . .	8·2	3·4	40·2	23·2	57·6	3,903·2	4,035·8
1901—1904 . .	5·7	1·8	37·2	25·7	55·5	3,758·6	3,884·5
1866—1875 . .	12·7	4·1	38·4	35·5	70·0	2,676·3	2,837·0
1876—1890 . .	10·7	4·8	29·3	27·6	63·4	3,323·7	3,459·5
1891—1904 . .	6·7	2·6	35·6	22·8	59·2	3,697·9	3,824·8

De för *mord* och *försök till mord* sakfällda hafva sålunda, i synnerhet under sista tiden, betydligt minskats i antal, de för *dråp* sakfällda däremot något ökats. Måhända är orsaken till denna olikhet att söka i en stigande benägenhet hos domstolarna att i tvifvelaktiga fall hellre döma till ansvar för dråp än för mord.

Sammanlagda antalet för mord, mordförsök och dråp sakfällda utgjorde årligen:

1866—1870 . . 49·2	1881—1885 . . 39·8	1896—1900 . . 51·8	1866—1875 . . 55·2
1871—1875 . . 61·2	1886—1890 . . 47·4	1901—1904 . . 44·7	1876—1890 . . 44·8
1876—1880 . . 47·2	1891—1895 . . 38·2		1891—1904 . . 44·9

Siffran har sålunda växlat ganska mycket från femårsperiod till femårsperiod, men utan att någon tydlig tendens till vare sig ökning eller minskning kan påvisas.

Däremot har antalet personer, som dömts för *ouppsåttligt vållande till annans död* samt för *barnamord, fosterfördrifning o. d.* tydligen minskats. Beträffande de för barnamord o. dyl. förbrytelser sakfällda äro emellertid de absoluta talen föga upplysande; för att kunna bedöma, huruvida ökning

¹⁾ För åren 1879 och 1880 äro i den officiella statistiken de för mord och för mordförsök sakfällda sammanräknade; deras fördelning under de nämnda båda rubrikerna har därför måst tillnärmelsevis beräknas med ledning af uppgifterna rörande de ådömda straffen.

eller minskning i verkligheten föreligger, måste man sätta dem i förhållande till antalet barnaföderskor, som nedkommit med oäkta barn. Man erhåller på så sätt följande antal sakfälda kvinnor¹⁾ på 10,000 barnaföderskor:²⁾

1866—1870 . . 48·9	1881—1885 . . 46·0	1896—1900 . . 36·3	1866—1875 . . 50·8
1871—1875 . . 52·4	1886—1890 . . 41·3	1901—1904 . . 33·7	1876—1890 . . 44·3
1876—1880 . . 45·7	1891—1895 . . 43·6		1891—1904 . . 38·7

Frekvensen har sålunda afsevärdt minskats, framför allt under de sista åren.

För åren 1866—1878 föreligger en närmare specifikation af de för barnamord m. m. dömda efter arten af förbrytelse. Medelantalet sakfälda utgjorde:

År.	För barnamord.	För försök till barnamord.	För fosterfördrifning och försök därtill.	För vållande till fosters död.	För fosters förstörande eller läggande å lön.	Summa.
1866—1870 . . .	36·2	1·8	1·8	5·2	17·4	62·4
1871—1876 . . .	42·6	2·4	3·2	7·0	22·4	77·6
1876—1878 . . .	36·0	1·0	1·7	4·0	19·3	62·0

Hela antalet personer, som sakfällts för brott mot str.-l. 14 kap., hvarigenom människolif eller foster tillintetgjorts eller afsetts att tillintetgöras, utgjorde årligen:

1866—1870 . . 144·6	1881—1885 . . 136·2	1896—1900 . . 132·6	1866—1875 . . 160·7
1871—1875 . . 176·8	1886—1890 . . 125·6	1901—1904 . . 125·9	1876—1890 . . 135·8
1876—1880 . . 145·6	1891—1895 . . 122·0		1891—1904 . . 126·9

På 1 million af den straffnyndiga medelfolkmängden kom följande antal sakfälda:

1866—1870 . . 52·8	1881—1885 . . 43·9	1896—1900 . . 39·2	1866—1875 . . 57·8
1871—1875 . . 62·7	1886—1890 . . 39·6	1901—1904 . . 35·8	1876—1890 . . 43·9
1876—1880 . . 48·3	1891—1895 . . 37·8		1891—1904 . . 37·7

Fränses den tillfälliga höjningen under åren 1871—1875 och 1896—1900 — femårsperioder karakteriserade af starkt ökad dryckenskap — har siffran oafbrutet minskats och är för åren 1901—1904 endast två tredjedelar af hvad den utgör för åren 1866—1870.

Öfriga under str.-l. 14 kap. upptagna förbrytelser äro: misshandel, resande af lifsfarligt vapen, vållande till kroppsskada m. m. Antalet härför

¹⁾ Det ringa antalet sakfälda män (se tab. 1) har här frånräknats.

²⁾ Antalet barnaföderskor med oäkta barn åren 1866—1870 enligt Statistisk Tidskrift 1901: s. 171.

sakfällda personer utgjorde på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden:

1866—1870 . 884·5	1881—1885 . 1,060·3	1896—1900 . 1,152·9	1866—1875 . 962·1
1871—1875 . 1,037·5	1886—1890 . 1,078·8	1901—1904 . 1,067·1	1876—1890 . 1,073·7
1876—1880 . 1,082·3	1891—1895 . 1,066·5		1891—1904 . 1,097·7

Äfven här visar sig en stark stigning under åren 1871—1875 och 1896—1900 med efterföljande minskning under perioden 1901—1904. I jämförelse med siffran för åren 1866—1870 visar sig i det hela någon ökning, hvarvid emellertid får tagas hänsyn till, att antalet sakfällda under sistnämnda femårsperiod var abnormt lågt.

Tillsammans dömdes för brott mot str.-l. 14 kap. följande antal personer på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden:

1866—1870 . 937·3	1881—1885 . 1,104·2	1896—1900 . 1,192·1	1866—1875 . 1,019·9
1871—1875 . 1,100·2	1886—1890 . 1,118·4	1901—1904 . 1,102·9	1876—1890 . 1,117·6
1876—1880 . 1,130·6	1891—1895 . 1,104·3		1891—1904 . 1,135·4

Sedan början af 1870-talet har sålunda siffran varit i det närmaste konstant, om man fränser den öfvergående höjningen under åren 1896—1900.

2. Brott mot annans frihet utom våldtäkt.

Årliga medelantalet härför sakfällda uppgick till:

1866—1870 . . 13·6	1881—1885 . . 28·6	1896—1900 . . 40·2	1866—1875 . . 19·3
1871—1875 . . 25·0	1886—1890 . . 26·2	1901—1904 . . 50·5	1876—1890 . . 27·1
1876—1880 . . 26·6	1891—1895 . . 36·2		1891—1904 . . 41·7

Ökningen under de sista åren torde åtminstone delvis bero på de genom lagar af åren 1897 och 1899 genomförda ändringarna i str.-l. 15 kap. 22 och 24 §§.

3. Falsk angivelse och annan ärekränkning.

Antalet sakfällda för dylika förbrytelser utgjorde i årligt medeltal:

År.	För falsk angivelse o. egentlig ärekränkning.	För smädelse och miss- firmelse.	Summa.	År.	För falsk angivelse o. egentlig ärekränkning.	För smädelse och miss- firmelse.	Summa.
1866—1870	289·6	719·0	1,008·6	1896—1900	233·4	345·0	578·4
1871—1875	288·4	726·4	1,014·8	1901—1904	228·3	310·7	539·0
1876—1880	278·4	733·0	1,011·4				
1881—1885	286·6	627·8	914·4	1866—1875	289·0	722·7	1,011·7
1886—1890	270·6	454·6	725·2	1876—1890	278·5	605·2	883·7
1891—1895	282·2	418·2	700·4	1891—1904	249·4	361·4	610·8

På 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden kom följande antal sakfällda:

År.	För falsk angifvelse o. egentlig ärekränkning.	För smädelse och miss- firmelse.	Summa.	År.	För falsk angifvelse o. egentlig ärekränkning.	För smädelse och miss- firmelse.	Summa.
1866—1870	105·6	262·3	367·9	1896—1900	69·0	101·9	170·9
1871—1875	102·2	257·4	359·6	1901—1904	64·8	88·2	153·0
1876—1880	92·4	243·4	335·8				
1881—1885	92·4	202·3	294·7	1866—1875	103·9	259·8	363·7
1886—1890	85·3	143·3	228·6	1876—1890	90·0	195·4	285·4
1891—1895	87·4	129·5	216·9	1891—1904	74·0	107·3	181·3

Såväl de absoluta som naturligtvis ännu mera de relativa talen hafva sålunda sjunkit i en rent af häpnadsväckande grad, särskildt under 1880- och 1890-talen. Vid de egentliga ärekränkingsbrotten har minskningen visserligen skett tämligen långsamt, men så mycket snabbare har den varit vid smädelse- och missfirmelseförbrytelserna. Relativa antalet sakfällda för sistnämnda förbrytelser utgjorde åren 1901—1904 endast en tredjedel af hvad det var åren 1866—1870.

Orsaken till denna märkliga företeelse är nog knappast att söka i en aftagande frekvens af dessa förbrytelser, utan i en minskad benägenhet hos de förfördelade att i dylika fall söka upprättelse genom domstolarne eller ock däri, att i ärekränkingsmål förlikning numera förekommer oftare än förr (i förlikta mål åtalade personer upptagas nämligen ej i den officiella statistiken). Saken sammanhänger antagligen med det aftagande af processlystnaden, som i fråga om de civila målen kan påvisas under de sista decennierna,¹⁾ och som, åtminstone till stor del, beror på »brännvinsadvokaternas» minskning i antal. Säkerligen hafva dessa i ärekränkingsprocesserna haft ett synnerligen rikt givande arbetsfält. För öfrigt torde nog sådana processer af den allmänna meningen ofta betraktas såsom minst lika nedsättande för kalande- som för svarandeparten, utgången må blifva hvilken som helst. Hellre än att vädja till domstol söker därför i våra dagar en genom smädelse förfördelad person upprättelse på annat sätt. Till minskningen af de för smädelse och missfirmelse sakfäldas antal har dessutom i någon mån bidragit, att, såsom förut visats,²⁾ procenten af sakfällda vid dessa förbrytelser sjunkit ej obetydligt under senare tid.

I god samklang med denna förklaring står, att antalet af de för egentliga ärekränkingsbrott sakfälda sjunkit jämförelsevis långsamt; vid fall af svårare på heder och ära gående beskyllningar äger den kränkte ofta ej annan utväg att vinna upprättelse än att vädja till lagens bistånd. Ett annat stöd för riktigheten af den gifna förklaringen till det minskade an-

¹⁾ Se FAHLBECK, »De civila målen» i Statsvetenskaplig Tidskrift 1901: ss. 261 ff.

²⁾ Se s. 155.

talet sakfällda kan man finna i det förhållandet, att, såsom i en senare afdelning skall omnämnas, minskningen varit vida större i städerna än på landet. Det torde nämligen just vara i städerna, som brännvinsadvokaterna fullständigast försvunnit, på landsbygden grassera de nog ännu mångenstädes.

*
*
*

Årliga medelantalet för brott mot enskild person sakfällda dels i absoluta tal och dels på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden framgår af följande sammanställning:

År.	Sakfällda för brott mot enskild person i absoluta tal.				Sakfällda för brott mot enskild person på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden.			
	För mord, dråp och annan miss-handel.	För brott mot annans frihet utom våldtäkt.	För falskt åtal och annan ärekränkning.	Summa.	För mord, dråp och annan miss-handel.	För brott mot annans frihet utom våldtäkt.	För falskt åtal och annan ärekränkning.	Summa.
1866—1870 . . .	2,569·4	13·6	1,008·6	3,591·6	937·3	5·0	367·9	1,310·2
1871—1875 . . .	3,104·6	25·0	1,014·8	4,144·4	1,100·2	8·9	359·6	1,468·7
1876—1880 . . .	3,405·6	26·6	1,011·4	4,443·6	1,130·6	8·8	335·8	1,475·2
1881—1885 . . .	3,426·2	28·6	914·4	4,369·2	1,104·2	9·2	294·7	1,408·1
1886—1890 . . .	3,546·8	26·2	725·2	4,298·2	1,118·4	8·3	228·6	1,355·3
1891—1895 . . .	3,566·2	36·2	700·4	4,302·8	1,104·3	11·2	216·9	1,332·4
1896—1900 . . .	4,035·8	40·2	578·4	4,654·4	1,192·1	11·9	170·9	1,374·9
1901—1904 . . .	3,884·5	50·5	539·0	4,474·0	1,102·9	14·3	153·0	1,270·2
1866—1875 . . .	2,837·0	19·3	1,011·7	3,868·0	1,019·9	7·0	363·7	1,390·6
1876—1890 . . .	3,459·5	27·1	883·7	4,370·3	1,117·6	8·8	285·4	1,411·8
1891—1904 . . .	3,824·8	41·7	610·8	4,477·3	1,135·4	12·4	181·3	1,329·1

Antalet sakfällda för brott mot enskild person har sålunda absolut taget ökat, men i förhållande till folkmängden något minskats, det sistnämnda beroende på att antalet för ärekränkning dömda personer sjunkit så betydligt.

I procent af hela antalet för brott mot enskild person sakfällda utgjorde de, som dömdes för

	1866—1875.	1876—1890.	1891—1904.
Mord, dråp och annan misshandel	73·3	79·2	85·4
Brott mot annans frihet utom våldtäkt	0·5	0·6	0·9
Falskt åtal och annan ärekränkning	26·2	20·2	13·7

Det ojämförligt största antalet sakfällda utgöres sålunda af personer, som dömts för våldsamma angrepp mot person.

C. Brott mot egendom.

1. Mened.

Årliga antalet sakfälda för menedsbrott uppgick till:

År.	För gröfre brott.	För ringare brott.	Summa.	År.	För gröfre brott.	För ringare brott.	Summa.
1866—1870 . .	14·4	10·8	25·2	1896—1900 . .	13·2	9·6	22·8
1871—1875 . .	9·0	6·0	15·0	1901—1904 . .	15·2	5·0	20·2
1876—1880 . .	13·2	6·0	19·2				
1881—1885 . .	18·0	8·4	26·4	1866—1875 . .	11·7	8·4	20·1
1886—1890 . .	26·0	6·8	32·8	1876—1890 . .	19·0	7·1	26·1
1891—1895 . .	22·2	6·6	28·8	1891—1904 . .	17·0	7·2	24·2

Siffran har sålunda växlat i mycket hög grad; någon tendens till vare sig ökning eller minskning är ej möjligt att påvisa.

2. Förfalskning.

Medelantalet sakfälda utgjorde:

År.	För för- falskning af allmänna handlingar.	För mynt- och sedel- förfalskning.	För annan förfalskning.	Summa.
1866—1870	38·6	34·2	106·6	179·4
1871—1875	22·8	9·4	67·8	100·0
1876—1880	15·2	12·2	78·4	105·8
1881—1885	11·8	8·0	107·0	126·8
1886—1890	10·8	10·4	96·4	117·6
1891—1895	9·6	8·8	108·8	127·2
1896—1900	7·4	4·4	99·8	111·6
1901—1904	6·8	2·3	114·7	123·8
1866—1875	30·7	21·8	87·2	139·7
1876—1890	12·6	10·2	93·9	116·7
1891—1904	8·0	5·3	107·3	120·6

De allmänna handlingar, hvaraf förfalskning tidigare vanligast förekom, voro prästbevisen. Den starka minskningen i antalet förfalskare af allmänna handlingar är därför i främsta rummet att tillskrifva en nedgång i de för förfalskning af prästbevis sakfäldas antal.¹⁾ Mynt- och

¹⁾ Rörande orsakerna till denna minskning se Statsvetenskaplig Tidskrift 1905: s. 32.

sedelförfalskare hafva — fränsedt åren 1866—1870 — i allmänhet varit ganska fåtaliga, under de allra sista åren har knappast någon blifvit fäld.¹⁾ Däremot har antalet personer, som sakfällts för »annan» förfalskning, hufvudsakligen af växlar, varit ganska stort, någon nämnvärd ökning däraf kan emellertid ej påvisas, utom möjligen under åren 1901—1904.

Sedan början af 1880-talet har antalet sakfälda för förfalskningsbrott af alla slag tillsamman tagna varit i det närmaste konstant; i förhållande till folkmängden har det sålunda något minskats. Siffran på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden utgjorde nämligen:

1866—1870 . . 65·5	1881—1885 . . 40·8	1896—1900 . . 33·0	1866—1875 . . 50·2
1871—1875 . . 35·4	1886—1890 . . 37·1	1901—1904 . . 35·2	1876—1890 . . 37·7
1876—1880 . . 35·1	1891—1895 . . 39·4		1891—1904 . . 35·8

3. Bedrägeri och annan oredlighet utom brott i konkurs.

De för bedrägeriförbrytelser sakfälda uppgingo till i medeltal:

År.	För egentliga brott.	För förselser.	Summa.	År.	För egentliga brott.	För förselser.	Summa.
1866—1870	346·2	105·0	451·2	1896—1900	267·2	178·0	445·2
1871—1875	254·0	105·8	359·8	1901—1904	308·8	114·7	423·5
1876—1880	235·8	116·4	352·2				
1881—1885	241·2	214·2	455·4	1866—1875	300·1	105·4	405·5
1886—1890	224·2	75·4	299·6	1876—1890	233·7	135·3	369·0
1891—1895	255·2	79·2	334·4	1891—1904	274·8	124·6	399·4

Till *förselser* hafva hänförts öfverträdelser af str.-l. 22 kap. 5 § 3, 4 mom., 12 § samt 17 §, eller bruk utan ondt uppsåt af ostämplade mått, mål och vikt, olofligt bruk af hvad annan tillhörer samt osann uppgift i orlofsedel eller annan dylik handling. På grund af dessa lag-öfverträdelserns obetydlighet äro siffrorna rörande de för bedrägeriförselser, liksom bedrägeri öfverhufvud (brott och förselser tillsamman tagna) sakfälda af ringa intresse.

I likhet med hvad fallet är vid flertalet öfriga egendomsbrott, så visa äfven de *egentliga bedrägeribrotten* ett abnormt stort antal sakfälda under åren 1866—1870. Under 1870- och 1880-talen var siffran betydligt lägre, och jämväl under de följande åren var detta fallet, om också med någon ökning i jämförelse med 1880-talets siffror. Äfven i förhållande till folkmängden visa åren 1891—1904 tillväxt. På 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden kom nämligen följande antal för egentliga bedrägeribrott sakfälda:

1866—1870 . . 126·3	1881—1885 . . 77·7	1896—1900 . . 78·9	1866—1875 . . 107·9
1871—1875 . . 90·0	1886—1890 . . 70·7	1901—1904 . . 87·7	1876—1890 . . 75·5
1876—1880 . . 78·3	1891—1895 . . 79·0		1891—1904 . . 81·6

¹⁾ År 1903 1, år 1904 ingen.

4. Brott i konkurs.

Årliga antalet sakfälda utgjorde:

År.	För bedrägeri och ored- lighet i konkurs.	För vårdslost för- hållande i konkurs.	Summa.	År.	För bedrägeri och ored- lighet i konkurs.	För vårdslost för- hållande i konkurs.	Summa.
1866—1870	25·0	18·6	43·6	1896—1900	10·2	27·4	37·6
1871—1875	7·8	7·2	15·0	1901—1904	13·3	36·0	49·3
1876—1880	14·2	23·0	37·2				
1881—1885	14·4	31·8	46·2	1866—1875	16·4	12·9	29·3
1886—1890	24·8	38·8	63·6	1876—1890	17·8	31·2	49·0
1891—1895	15·6	30·0	45·6	1891—1904	13·0	30·8	43·8

Gifvetvis måste de för konkursförbrytelser sakfäldas antal stå i nära beroende af konkursernas, ju flera konkurser desto flera förbrytare. En sammanställning af dessa möter emellertid vissa svårigheter. Dels äro i den officiella statistiken konkursmålen sammanförda med urarfvamålen, hvilka sistnämnda vid en jämförelse med förbrytarnas antal egentligen ej borde medtagas. Dels bör de under ett år för konkursförbrytelser sakfäldas antal rätteligen ej jämföras med de under samma år till domstolarne inkomna konkursmålen, alldenstund förbrytelserna ofta, kanske t. o. m. i regel höra samman med de under ett föregående år inkomna konkurserna. Ännu mindre kan naturligtvis ifrågakomma att sammanställa förbrytarna med de under samma år afslutade konkursmålen. Närmast jämförliga siffror torde man erhålla, om man, såsom här nedan skett, sätter de under ett år sakfälda i förhållande till de under det närmast föregående året inkomna målen, sålunda exempelvis de sakfälda åren 1866—1870 med de under åren 1865—1869 inkomna konkursmålen.

Nedanstående uppgifter rörande de inkomna konkurs- och urarfvamålen samt de för konkursförbrytelser sakfälda personernas antal medelas sålunda med en viss reservation hvad siffrornas jämförbarhet beträffar:

Medeltal för åren	Inkomna konkurs- och urarfvamål.	För konkurs- förbrytelser sakfälda.	Sakfälda på 1,000 inkomna mål.
1866—1870 (1865—1869)	¹⁾ 3,228	43·6	13·5
1871—1875 (1870—1874)	1,163	15·0	12·9
1876—1880 (1875—1879)	2,075	37·2	17·9

¹⁾ I den officiella statistiken för åren 1865—1867 uppgifvas de inkomna konkurs- och urarfvamålen till 3,982, 4,084 och 5,093 resp., och har jag i enlighet härmed i Statsvetenskaplig Tidskrift, 1905: s. 37 angifvit medeltalet för åren 1865—1869 till 4,045. Emellertid har jag senare funnit, att de nämnda siffrorna för åren 1865—1867 i verkligheten gälla de inkomna ansökningarna; målens antal har därför måst tillnärmelsevis beräknas genom att minska de uppgifna siffrorna med antalet afslagna eller återkallade ansökningar.

Medeltal för åren	Inkomna konkurs- och urarfvamål.	För konkursförbrytelser sakfällda.	Sakfällda på 1,000 inkomna mål.
1881—1885 (1880—1884)	2,146	46·2	21·5
1886—1890 (1885—1889)	3,369	63·6	18·9
1891—1895 (1890—1894)	2,647	45·6	17·2
1896—1900 (1895—1899)	2,407	37·6	15·6
1901—1904 (1900—1903)	3,287	49·3	15·0
1866—1875 (1865—1874)	2,196	29·3	13·3
1876—1890 (1875—1889)	2,530	49·0	19·4
1891—1904 (1890—1903)	2,744	43·8	16·0

I förhållande till antalet inkomna mål har sålunda de sakfälldas siffra ökats under åren 1876—1885 men sedermera oafbrutet minskats.

I procent af hela antalet för konkursförbrytelser sakfällda utgjorde de, som dömdes för:

År.	Bedrägeri och oredlighet i konkurs.	Vårdslöst förhållande i konkurs.	År.	Bedrägeri och oredlighet i konkurs.	Vårdslöst förhållande i konkurs.
1866—1870	57·3	42·7	1896—1900	27·1	72·9
1871—1875	52·0	48·0	1901—1904	27·0	73·0
1876—1880	38·2	61·8			
1881—1885	31·2	68·8	1866—1875	56·0	44·0
1886—1890	39·0	61·0	1876—1890	36·3	63·7
1891—1895	34·2	65·8	1891—1904	29·7	70·3

Medan de för gröfre brott, bedrägeri och oredlighet, sakfällda under åren 1866—1870 utgjorde nära $\frac{3}{5}$ af hela antalet sakfällda, hade antalet åren 1901—1904 sjunkit till mindre än $\frac{3}{10}$ af detsamma, måhända beroende på en mildare lagtillämpning.

5. Tillgreppsbrott.

Den svenska strafflagen skiljer mellan tre hufvudslag af tillgreppsbrott: rån (tillgrepp med användande af våld å person eller hot, som innebär trängande fara), stöld (tillgrepp af egendom, värd mer än 15 kr., i vissa fall äfven af mindre värde) samt snatteri (tillgrepp af egendom, värd högst 15 kr.). Emellertid straffas visst slag af tillgrepp icke såsom tjufnadsbrott utan såsom åverkan, nämligen olofligt fällande af träd »i uppsåt att trädet eller något där af sig eller annan tillägna» eller olofligt tagande från växande träd af »ris, gren, näfver, bark, löf, bast, ollon eller nötter». Dock skall numera, enligt lagen af 16 juni 1875, sådan förbrytelse straffas såsom stöld, då det åverkades värde uppgår till mer än 15 kr.

I den officiella kriminalstatistiken hänföres till stöld jämväl inbrott i afsikt att stjäla, hvarjämte såsom en särskild förbrytelsegrupp upptages delaktighet i olofligt tillgrepp och handel med misstänkt person enligt str.-l. 3 kap. 9 och 10 §§ samt anskaffande af dyrk eller falsk nyckel för inbrott. I denna afhandling sammanfattas sistnämnda förbrytelser under benämningen ringare delaktighet i stöld m. m.

Ärliga medelantalet sakfällda utgjorde:

År.	För rån.	För stöld.	För snatteri.	För ringare delaktighet i stöld m. m.	Summa.
1866—1870	24·6	1,915·4	1,008·6	87·2	3,035·8
1871—1875	14·0	1,391·6	647·4	92·8	2,145·8
1876—1880	13·0	1,259·8	540·2	60·8	1,873·8
1881—1885	14·0	1,233·6	615·0	47·2	1,909·8
1886—1890	16·4	1,027·6	460·2	45·6	1,549·8
1891—1895	11·8	1,216·2	558·0	49·6	1,835·6
1896—1900	14·8	1,265·8	578·8	44·6	1,904·0
1901—1904	12·0	1,395·3	680·0	43·7	2,081·0
1866—1875	19·3	1,653·5	828·0	90·0	2,590·8
1876—1890	14·5	1,173·7	538·5	51·2	1,777·9
1891—1904	12·9	1,285·1	586·0	46·1	1,930·1

På 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden kom följande antal sakfällda:

År.	För rån.	För stöld.	För snatteri.	För ringare delaktighet i stöld m. m.	Summa.
1866—1870	9·0	698·7	367·9	31·8	1,107·4
1871—1875	5·0	493·1	229·4	32·9	760·4
1876—1880	4·3	418·2	179·4	20·2	622·1
1881—1885	4·5	397·6	198·2	15·2	615·5
1886—1890	5·2	324·0	145·1	14·4	488·7
1891—1895	3·6	376·6	172·8	15·4	568·4
1896—1900	4·3	373·9	171·0	13·2	562·4
1901—1904	3·4	396·2	178·9	12·4	590·9
1866—1875	6·9	594·4	297·7	32·4	931·4
1876—1890	4·7	379·2	174·0	16·5	574·4
1891—1904	3·8	381·5	174·0	13·7	573·0

Under åren 1866—1870 var sålunda antalet för tillgreppsbrott sakfällda utomordentligt stort, tydligen beroende på det bedröfliga ekonomiska tillståndet i landet. Såsom framgår af bifogade *tab. H*, hafva särskildt nödåren 1867 och 1868 medfört en ofantlig stegring af antalet. Medan

de sakfällda år 1866 uppgingo till endast 2,129, steg siffran följande året till 2,566, 1868 till 4,074 och var 1869 ej mycket lägre. Sedan bättre tider inträdt, sjunker antalet sakfällda; under åren 1870 och 1871 mycket hastigt, under de följande åren mera långsamt, men ända till år 1877 oafbrutet. Den ekonomiska krisen i slutet af 1870-talet medförde en öfvergående höjning af siffran under åren 1878—1881, hvarefter återigen vidtog en minskning, som trots de långt ifrån gynnsamma ekonomiska konjunkturerna med ett och annat afbrott fortgick till och med år 1890, då antalet sakfällda utgjorde endast 1,506, äfven absolut taget den lägsta siffra, som förekommit sedan den svenska kriminalstatistikens begynnelse. Minskningen skulle från och med år 1876 varit ännu större, än som siffrorna utvisa, om icke den ofvannämnda lagändringen af år 1875 medfört, att ett stort antal personer, som gjort sig skyldiga till brott, som tidigare skulle bestraffats såsom skogsäverkan, kommit att dömas för stöld.

Med året 1891 inträder en plötslig och stark stigning, som ytterligare fortgår under de följande åren t. o. m. 1894. Sedan dess har antalet sakfällda varit tämligen konstant, med någon minskning under åren 1895—1898, därefter ökning 1899—1901 och sedermera änyo en ringa minskning. I genomsnitt har siffran under åren 1891—1904 varit såväl absolut som i förhållande till folkmängden betydligt högre än i slutet af 1880-talet.

Att orsaken härtill icke är att söka i de ekonomiska konjunkturerna, torde vara utom tvifvel. Visserligen voro dessa i början af 1890-talet allt utom lysande, men någon nämnvärd försämring i jämförelse med 1880-talet kan dock näppeligen påvisas. Och under senare hälften af 1890-talet har, som bekant, vårt land haft att glädja sig åt en högkonjunktur, som söker sin like, och som kanske i främsta rummet kommit de lägre samhällsklasserna till godo genom en utomordentligt stark höjning af arbetspriserna, en höjning som fortgått jämväl efter 1890-talets ut-

Tab. H. *För tillgreppsbrott sakfällda.*

År.	Antal.	År.	Antal.	År.	Antal.	År.	Antal.
1866	2,129	1876	1,807	1886	1,651	1896	1,882
1867	2,566	1877	1,787	1887	1,511	1897	1,877
1868	4,074	1878	1,903	1888	1,520	1898	1,844
1869	3,704	1879	1,820	1889	1,561	1899	1,862
1870	2,706	1880	2,052	1890	1,506	1900	2,055
1871	2,383	1881	2,198	1891	1,698	1901	2,184
1872	2,225	1882	2,182	1892	1,762	1902	2,121
1873	2,071	1883	1,712	1893	1,835	1903	2,021
1874	2,042	1884	1,780	1894	1,988	1904	1,998
1875	2,008	1885	1,677	1895	1,895		

gång. Det ekonomiska tillståndet inom de samhällsklasser, från hvilka brottslingarnas led i främsta rummet rekryteras, borde sålunda åtminstone under åren 1896—1904 hafva varit högst betydligt bättre än under 1880-talet. Då trots detta antalet för tillgreppsbrott sakfälda varit så väsentligt högre, synes mig detta ådagalägga, att sambandet mellan tillgreppsbrott och ekonomiska konjunkturer i våra dagar är ganska ringa, långt mindre än förr. Härpå häntyder också det förhållandet, att antalet sakfälda kunnat minskas under de ekonomiskt ogynnsamma åren på 1880-talet.

Hvad nu den starka ökningen i början af 1890-talet beträffar, så torde närmaste orsaken till denna vara att söka på lagstiftningens område. Genom lagen den 20 juni 1890 infördes nämligen följande nya bestämmelser rörande tjufnadsbrott. Vid första och andra resan enkel stöld samt, då det tillgripnas värde ej öfverstiger 15 kr., vid första resan kvalificerad stöld får i händelse af synnerligen förmildrande omständigheter dömas till fängelse och utan påföljd af vanföjd; i de fall, som str.-l. 20 kap. 5 § (enligt strafflagens ursprungliga lydelse, nuvarande 3 §) omnämner, skall dömas för snatteri, då det tillgripnas värde icke öfverstiger 15 kr. (tidigare skulle äfven i sådant fall dömas för stöld); straffsatserna för itererad stöld nedsattes betydligt; slutligen förordnades, att brott, som någon begått, innan han fyllt aderton år, ej må tillräknas honom till förhöjning af straff för återfall i brott. Sistnämnda bestämmelse bör gifvetvis hafva medfört en ej obetydlig höjning af antalet för första resan stöld sakfälda; genom förkortandet af frihetsstraffen för itererad stöld har möjliggjorts ett oftare upprepadt återfall med ty åtföljande stigning af antalet för itererad stöld dömda, hvarigenom den minskning, som borde uppkommit på grund af stadgandet rörande de sakfälda under 18 år, säkerligen mer än kompensats; den ändrade lydelsen af förra 5 § bör visserligen hafva minskat antalet sakfälda för stöld, men i samma mån ökat deras antal, som dömts för snatteri. Sannolikt har väl den genomgående mildringen af straffen också på så sätt verkat till höjande af de sakfäldas siffra, att fruktan för straff nu mindre ofta än förr kan afhålla från brottets begående.

Under det sålunda lagändringarna år 1890 torde utgöra en tillfyllestgörande förklaring till ökningen af antalet för tillgreppsbrott sakfälda under de första åren på 1890-talet, så kan näppeligen samma förklaringsgrund tillgripas rörande den höga siffran under de ekonomiskt gynnsamma åren 1896—1904. Att de goda tiderna icke förmått nämnvärdt sänka antalet sakfälda, synes mig, som ofvan antyddes, bevisa, att tillgreppsbrottens frekvens i våra dagar följer andra lagar än förr. Under det exempelvis under åren 1867—1869 uppenbarligen en mycket stor del af dem, som begingo tillgreppsbrott, af ren nöd drefvos i brottets armar, är detta säkerligen i våra dagar fallet med endast ett försvinnande fåtal. Tjufnadsbrotten tyckas under de sista åren hafva antagit samma natur som de gröfre brotten mot staten och de våldsamma angreppen mot enskild

person, nämligen att till stor del vara ett utslag af en mot samhällsordningen direkt fientlig anda, en lifsyttning af det moderna samhällets »classe dangereuse». Det höga antalet för tillgreppsbrott sakfälda under åren 1896—1904 skulle då bero på samma orsaker, som under dessa år medfört en så betydlig höjning af antalet sakfälda för brott mot staten och för våldsamma angrepp mot enskild person.

Beträffande de för *stöld* sakfälda är möjligt att från och med år 1879 skilja mellan sådana, som dömts för första resan enkel stöld, för första resan kvalificerad stöld eller inbrott samt för itererad stöld eller inbrott. Antalet sakfälda utgjorde dels i absoluta tal och dels på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden:

År.	Sakfälda i absolut antal:				Sakfälda på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden:			
	För första resan enkel stöld.	För första resan kvalificerad stöld eller inbrott.	För itererad stöld eller inbrott.	Summa.	För första resan enkel stöld.	För första resan kvalificerad stöld eller inbrott.	För itererad stöld eller inbrott.	Summa.
1879—1880 . .	301.0	526.5	430.5	1,258.0	98.0	171.5	140.2	409.7
1881—1885 . .	260.4	511.2	462.0	1,233.6	83.9	164.8	148.9	397.6
1886—1890 . .	206.8	432.8	388.0	1,027.6	65.2	136.5	122.3	324.0
1891—1895 . .	288.2	515.8	412.2	1,216.2	89.3	159.7	127.6	376.6
1896—1900 . .	328.0	491.2	446.6	1,265.8	96.9	145.1	131.9	373.9
1901—1904 . .	371.8	526.5	497.0	1,395.3	105.6	149.5	141.1	396.2
1879—1890 . .	244.8	481.1	425.9	1,151.8	78.3	153.9	136.2	368.4
1891—1904 . .	326.3	510.1	448.7	1,285.1	96.9	151.4	133.2	381.5

Under åren 1881—1890 minskades och under åren 1891—1904 ökades sålunda de sakfäldas antal vid alla tre slagen af stöld. Minskningen och ökningen af de relativa talen utgjorde i procent af 1879—1880, resp. 1886—1890 års siffror:

	Minskning. 1881—1890.	Ökning. 1891—1904.
Vid första resan enkel stöld	33.5 %	62.0 %
» » » kvalificerad stöld eller inbrott	20.4 »	9.5 »
» itererad stöld eller inbrott	12.8 »	15.4 »

Såväl minskning som ökning har alltså varit starkast vid första resan enkel stöld.

6. Åverkan.

Under denna benämning sammanfattas här såväl åverkan i egentlig mening som olofligt jagande eller fiskande. Förutom sistnämnda förbry-

telser hänföras sålunda hit allahanda förgripelser med afseende på annans fasta egendom, af hvilka en del äro ett slags tillgreppsbrott, såsom skogsåverkan, som enligt den förut omnämnda lagen af år 1875 i vissa fall t. o. m. straffas såsom stöld, andra innebära ett olofligt nyttjande och sålunda närma sig bedrägeribrotten och åter andra utgöra lindrigare former af skadegörelse.

Medelantalet sakfällda för åverkan i vidsträckt mening utgjorde, dels i absoluta tal och dels på 1 million af den straffmyndiga medelfolk-mängden:

År.	Sakfällda i absoluta tal:				Sakfällda på 1 million af den straff- myndiga medelfolk-mängden:			
	För skogs- åverkan.	För olofligt jagande eller fiskande.	För annan åverkan.	Summa.	För skogs- åverkan.	För olofligt jagande eller fiskande.	För annan åverkan.	Summa.
1866—1870 . .	662·6	102·6	360·2	1,125·4	241·7	37·4	131·4	410·5
1871—1875 . .	727·8	68·0	420·4	1,216·2	257·9	24·1	149·0	431·0
1876—1880 . .	473·2	100·6	388·6	962·4	157·1	33·4	129·0	319·5
1881—1885 . .	345·2	102·6	314·6	762·4	111·2	33·1	101·4	245·7
1886—1890 . .	250·2	91·8	249·8	591·8	78·9	28·9	78·8	186·6
1891—1895 . .	220·4	82·4	190·6	493·4	68·3	25·5	59·0	152·8
1896—1900 . .	183·4	98·8	175·6	457·8	54·2	29·2	51·8	135·2
1901—1904 . .	158·2	98·3	175·0	431·5	44·9	27·9	49·7	122·5
1866—1875 . .	695·2	85·3	390·3	1,170·8	249·9	30·7	140·3	420·9
1876—1890 . .	356·2	98·3	317·7	772·2	115·1	31·8	102·6	249·5
1891—1904 . .	189·4	92·8	180·8	463·0	56·2	27·5	53·7	137·4

Den stora minskningen af antalet för skogsåverkan sakfällda under senare hälften af 1870-talet förorsakas säkerligen till största delen af den nyssnämnda lagändringen år 1875 och är sålunda på visst sätt endast skenbar. Huruvida detsamma är fallet äfven med den minskning, som visar sig under de följande åren, kan ej afgöras; möjligt är ju, att skogsåverkan i allt flera fall kommit att bestraffas såsom stöld på grund af högre värdering af det tillgripna. Emellertid är det ej blott skogsåverkansbrotten, som visa ett sjunkande antal sakfällda; detsamma är i ej mindre grad fallet äfven med öfriga åverkansbrott utom olofligt jagande eller fiskande. Om detta beror på en i verkligheten minskad frekvens af dessa förbrytelser eller därpå, att de mindre ofta beifras — liksom ärekränkingsbrotten äro de i regel föremål för endast enskildt åtal —, får lämnas därhän.

De för olofligt jagande eller fiskande sakfällda skulle i förhållande till folkmängden hafva något, om också obetydligt, minskats i antal. Emellertid äro siffrorna fr. o. m. år 1879 ej fullt jämförliga med de föregående årens, då i dem icke inräknats personer, som dömts för öfverträdelse af

str.-l. 24 kap. 13 § 1 mom. och 14 § 2 mom., hvilka hänförts till gruppen »annan åverkan»; uppgifterna för åren före 1879 afse däremot samtliga för brott mot 12—14 §§ sakfällda. I verkligheten torde därför de för olofligt jagande eller fiskande sakfällda hafva något ökats i antal jämväl i förhållande till folkmängden, antagligen beroende på ett eftertryckligare beifrånande af tjufskytte.

7. Mordbrand och annan skadegörelse.

Under benämningen mordbrand sammanfattas i kriminalstatistiken samtliga förbrytelser mot str.-l. 19 kap. 1—5 §§. — Årliga antalet sakfällda för mordbrand och annan skadegörelse enligt 19 kap. utgjorde, dels i absoluta tal och dels på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden:

År.	Sakfällda i absoluta tal:			Sakfällda på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden:		
	För mordbrand.	För annan skadegörelse.	Summa.	För mordbrand.	För annan skadegörelse.	Summa.
1866—1870	27·0	219·4	246·4	9·9	80·0	89·9
1871—1875	17·0	275·8	292·8	6·0	97·8	103·8
1876—1880	18·2	316·2	334·4	6·0	105·0	111·0
1881—1885	20·0	283·2	303·2	6·4	91·3	97·7
1886—1890	26·2	264·8	291·0	8·3	83·5	91·8
1891—1895	26·0	296·2	322·2	8·1	91·7	99·8
1896—1900	20·0	337·4	357·4	5·9	99·7	105·6
1901—1904	18·7	304·0	322·7	5·3	86·3	91·6
1866—1875	22·0	247·6	269·6	7·9	89·0	96·9
1876—1890	21·5	288·1	309·6	6·9	93·1	100·0
1891—1904	21·8	313·2	335·0	6·5	92·9	99·4

Mellan de för mordbrand och de för annan skadegörelse sakfällda råder en egendomlig motsats i fråga om frekvens. Med undantag endast för åren 1876—1880, då såväl de för mordbrand som de för annan skadegörelse sakfällda ökades, samt åren 1901—1904, då bådaddera minskades i antal, hafva siffrorna städse rört sig i motsatta riktningar, så att då mordbrännarne ökats, hafva skadegörarne minskats och omvänt. Orsaken här till är, att mordbrandsbrotten liksom brotten mot egendom öfver hufvud visa stigande siffror under ekonomiskt ogynnsamma tider och sjunkande under gynnsamma, medan däremot öfriga skadegörelsebrott i likhet med brotten mot staten och mot enskild person ökas eller minskas i antal, samtidigt som dryckenskapen till- eller aftager, och sålunda förete de högsta siffrorna under goda tider, de lägsta under dåliga.

Årliga medelantalet för brott mot egendom sakfälda utgjorde:

År.	För mened.	För förfalsk- ning.	För bedrä- geri.	För brott i konkurs.	För tillgrepps- brott.	För äverkan.	För skade- görelse.	Summa.
1866—1870 . .	25·2	179·4	451·2	43·6	3,035·8	1,125·4	246·4	5,107·0
1871—1875 . .	15·0	100·0	359·8	15·0	2,145·8	1,216·2	292·8	4,144·6
1876—1880 . .	19·2	105·8	352·2	37·2	1,873·8	962·4	334·4	3,685·0
1881—1885 . .	26·4	126·8	455·4	46·2	1,909·8	762·4	303·2	3,630·2
1886—1890 . .	32·8	117·6	299·6	63·6	1,549·8	591·8	291·0	2,946·2
1891—1895 . .	28·8	127·2	334·4	45·6	1,835·6	493·4	322·2	3,187·2
1896—1900 . .	22·8	111·6	445·2	37·6	1,904·0	457·8	357·4	3,336·4
1901—1904 . .	20·2	123·8	423·5	49·3	2,081·0	431·5	322·7	3,452·0
1866—1875 . .	20·1	139·7	405·5	29·3	2,590·8	1,170·8	269·6	4,625·8
1876—1890 . .	26·1	116·7	369·0	49·0	1,777·9	772·2	309·6	3,420·5
1891—1895 . .	24·2	120·6	399·4	43·8	1,930·1	463·0	335·0	3,316·1

På 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden kom följande antal sakfälda:

År.	För mened.	För förfalsk- ning.	För bedrä- geri.	För brott i konkurs.	För tillgrepps- brott.	För äverkan.	För skade- görelse.	Summa.
1866—1870 . .	9·2	65·5	164·6	15·9	1,107·4	410·5	89·9	1,863·0
1871—1875 . .	5·3	35·4	127·5	5·3	760·4	431·0	103·8	1,468·7
1876—1880 . .	6·4	35·1	116·9	12·4	622·1	319·5	111·0	1,234·4
1881—1885 . .	8·5	40·8	146·8	14·9	615·5	245·7	97·7	1,169·9
1886—1890 . .	10·3	37·1	94·5	20·0	488·7	186·6	91·8	929·0
1891—1895 . .	8·9	39·4	103·5	14·1	568·4	152·8	99·8	986·9
1896—1900 . .	6·7	33·0	131·5	11·1	562·4	135·2	105·6	985·5
1901—1904 . .	5·7	35·2	120·2	14·0	590·9	122·5	91·6	980·1
1866—1875 . .	7·2	50·2	145·8	10·6	931·4	420·9	96·9	1,663·0
1876—1890 . .	8·4	37·7	119·2	15·8	574·4	249·5	100·0	1,105·0
1891—1894 . .	7·2	35·8	118·6	13·0	573·0	137·4	99·4	984·4

Intill slutet af 1880-talet minskades sålunda antalet sakfälda i så hög grad, att siffran i förhållande till folkmängden var under åren 1886—1890 ej fullt hälften så stor som under åren 1866—1870. Under den följande tiden har det absoluta antalet ökats, den relativa siffran har varit ungefär konstant, dock något högre än under åren 1886—1890. Närmare upplysningar om, i hvad mån antalet sakfälda ökats eller minskats vid de olika slagen af förbrytelser, vinnas af följande uppgifter rörande det relativa antalet sakfälda åren 1871—1904, resp. 1876—1904 i procent af antalet åren 1866—1870, resp. 1866—1875.

Antalet för brott mot egendom sakfällda på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden utgjorde i procent af antalet åren 1866—1870, resp. 1866—1875:

År.	För mened.	För förfalsk- ning.	För bedrä- geri.	För brott i konkurs.	För till- grepps- brott.	För åverkan.	För skade- görelse.	För samtliga brott mot egendom.
1866—1870 . . .	100	100	100	100	100	100	100	100
1871—1875 . . .	58	54	77	33	69	105	115	79
1876—1880 . . .	70	54	71	78	56	78	123	66
1881—1885 . . .	92	62	89	94	56	60	109	63
1886—1890 . . .	112	57	57	126	44	45	102	50
1891—1895 . . .	97	60	63	89	51	37	111	53
1896—1900 . . .	73	50	80	70	51	33	117	53
1901—1904 . . .	62	54	73	88	53	30	102	53
1866—1875 . . .	100	100	100	100	100	100	100	100
1876—1890 . . .	117	75	82	149	62	59	103	66
1891—1904 . . .	100	71	81	123	62	33	103	59

Vid bedömandet af ofvanstående siffror är att märka, det antalet för egendomsbrott sakfällda under åren 1866—1870 var abnormt högt till följd af de ogynnsamma ekonomiska konjunkturerna. Emellertid visar sig i allmänhet minskning eller åtminstone stillastående hafva ägt rum, äfven vid en jämförelse med siffrorna för åren 1871—1875.

I procent af hela antalet för brott mot egendom sakfällda utgjorde de, som sakfällts för:

	1866—1875.	1876—1890.	1891—1904.
Mened	0·4	0·8	0·7
Förfalskning	3·0	3·4	3·7
Bedrägeri	8·8	10·8	12·0
Brott i konkurs	0·6	1·4	1·3
Tillgreppsbrott	56·0	52·0	58·2
Åverkan	25·3	22·6	14·0
Skadegörelse	5·9	9·0	10·1

Mer än hälften af de sakfällda utgöres sålunda af personer, som dömts för tillgreppsbrott.

Sammanfattning.

Antalet sakfällda utgjorde i årligt medeltal:

År.	För brott mot staten utom fylleri.	För fylleri.	För samtliga brott mot staten.	För brott mot enskild person.	För brott mot egendom.	För samtliga brott.
1866—1870 . . .	4,401·6	8,726·4	13,128·0	3,591·6	5,107·0	21,826·6
1871—1875 . . .	6,662·4	14,153·6	20,816·0	4,144·4	4,144·6	29,105·0
1876—1880 . . .	8,595·2	20,425·8	29,021·0	4,443·6	3,685·0	37,149·6
1881—1885 . . .	9,923·0	19,759·2	29,682·2	4,369·2	3,630·2	37,681·6
1886—1890 . . .	11,039·0	22,070·0	33,109·0	4,298·2	2,946·2	40,353·4
1891—1895 . . .	12,252·0	26,745·4	38,997·4	4,302·8	3,187·2	46,487·4
1896—1900 . . .	14,447·0	38,556·8	53,003·8	4,654·4	3,336·4	60,994·6
1901—1904 . . .	14,351·0	41,668·0	56,019·0	4,474·0	3,452·0	63,945·0
1866—1875 . . .	5,532·0	11,440·0	16,972·0	3,868·0	4,625·8	25,465·8
1876—1890 . . .	9,852·4	20,751·7	30,604·1	4,370·3	3,420·5	38,394·9
1891—1904 . . .	13,635·6	35,227·4	48,863·0	4,477·3	3,316·1	56,656·4

Medan sålunda antalet för brott mot staten sakfällda mer än fyrdubblats sedan femårsperioden 1866—1870, hafva de för brott mot enskild person sakfällda ökats med endast en fjärdedel och de för brott mot egendom sakfällda minskats med nära en tredjedel. Följden häraf har blifvit, att det inbördes förhållandet mellan antalet sakfällda för hvar och en af de nämnda förbrytelsegrupperna så småningom blifvit fullständigt förändradt.

I procent af hela antalet sakfällda utgjorde nämligen de sakfällda för:

	1866—1875.	1876—1890.	1891—1904.
Brott mot staten utom fylleri . .	21·7	25·7	24·0
Fylleri	44·9	54·0	62·2
Samtliga brott mot staten . . .	66·6	79·7	86·2
Brott mot enskild person . . .	15·2	11·4	7·9
Brott mot egendom	18·2	8·9	5·9
Samtliga brott	100	100	100

Under det de för brott mot enskild person och mot egendom sakfällda under åren 1866—1875 tillsammans utgjorde en tredjedel af samtliga sakfällda, hade de under åren 1891—1904 sjunkit till endast en sjundedel.

Antalet sakfällda på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden utgjorde:

År.	För brott mot staten utom fylleri.	För fylleri.	För samtliga brott mot staten.	För brott mot enskild person.	För brott mot egendom.	För samtliga brott.
1866—1870 . . .	1,605·6	3,183·3	4,788·9	1,310·2	1,863·0	7,962·1
1871—1875 . . .	2,361·0	5,015·6	7,376·6	1,468·7	1,468·7	10,314·0
1876—1880 . . .	2,853·5	6,781·2	9,634·7	1,475·2	1,223·4	12,333·3
1881—1885 . . .	3,198·0	6,368·0	9,566·0	1,408·1	1,169·9	12,144·0
1886—1890 . . .	3,480·8	6,959·0	10,439·8	1,355·3	929·0	12,724·1
1891—1895 . . .	3,793·8	8,281·8	12,075·6	1,332·4	986·9	14,394·9
1896—1900 . . .	4,267·5	11,389·3	15,656·8	1,374·9	985·5	18,017·2
1901—1904 . . .	4,074·5	11,830·3	15,904·8	1,270·2	980·1	18,155·1
1866—1875 . . .	1,988·8	4,112·7	6,101·5	1,390·6	1,663·0	9,155·1
1876—1890 . . .	3,182·8	6,708·9	9,886·7	1,411·8	1,105·0	12,403·5
1891—1904 . . .	4,047·6	10,457·1	14,504·7	1,329·1	984·4	16,818·2

I hvad mån antalet sakfällda vid hvarje särskild förbrytelsegrupp ökats eller minskats, framgår af följande sammanställning.

Antal sakfällda på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden i procent af 1866—1870, resp. 1866—1875 års siffror:

År.	För brott mot staten utom fylleri.	För fylleri.	För samtliga brott mot staten.	För brott mot enskild person.	För brott mot egendom.	För samtliga brott.
1866—1870	100	100	100	100	100	100
1871—1875	147	158	154	112	79	130
1876—1880	178	213	201	113	66	155
1881—1885	199	200	200	107	63	153
1886—1890	217	219	218	103	50	160
1891—1895	236	260	252	102	53	181
1896—1900	266	358	327	105	53	226
1901—1904	254	372	332	97	53	228
1866—1875	100	100	100	100	100	100
1876—1890	160	163	162	102	66	135
1891—1904	204	254	238	96	59	184

För alla förbrytelser tillsammans tagna är sölunda 1901—1904 års siffra mer än dubbelt så hög som 1866—1870 års. Ökningen faller emellertid uteslutande på de för brott mot staten sakfällda, hvilka mer än tredubblats i antal; de för brott mot enskild person dömda visa däremot i det närmaste stationära siffror, och egendomsförbrytarna hafva minskats

till föga mer än hälften af det antal, hvartill de uppgingo under åren 1866—1870.

Växlingarna af antalet sakfälda från år till år sammanhånga, åtminstone delvis, med de ekonomiska konjunkturerna. Under goda tider minskas antalet personer, som dömas för egendomsbrott, däremot stiger till följd af ökad dryckenskap antalet för brott mot staten och mot enskild person sakfälda. Under dåliga tider är förhållandet omvänt. Till belysning häraf bifogas *tab. I*, i hvilken för hvarje år från och med 1866 upptagits dels antalet sakfälda och dels äktenskapsfrekvensen såsom mätare

Tab. I. *Antal sakfälda samt äktenskapsfrekvens.*

År.	A n t a l s a k f ä l l d a f ö r					Äkten- skaps- frekvens. ‰.
	brott mot staten utom fylleri.	fylleri.	brott mot enskild person.	brott mot egendom.	samtliga brott.	
1866	4.556	10.288	4.103	3.800	22.747	6.72
1867	4.319	8.563	3.311	4.313	20.506	6.09
1868	4.109	7.935	3.358	6.462	21.864	5.46
1869	4.422	8.202	3.534	6.126	22.284	5.64
1870	4.602	8.644	3.652	4.834	21.732	6.02
1871	5.251	10.287	3.599	4.510	23.647	6.49
1872	5.797	11.721	3.911	4.116	25.545	6.93
1873	6.408	13.597	4.047	4.150	28.202	7.31
1874	7.598	16.424	4.535	4.003	32.560	7.27
1875	8.258	18.739	4.630	3.944	35.571	7.05
1876	8.559	21.092	4.745	3.680	38.076	7.08
1877	8.247	22.126	4.482	3.491	38.346	6.83
1878	8.524	20.279	4.559	3.668	37.030	6.47
1879	9.040	19.306	4.296	3.587	36.229	6.29
1880	8.606	19.326	4.136	3.999	36.067	6.32
1881	9.552	19.926	4.417	4.238	38.133	6.19
1882	9.731	20.549	4.511	4.121	38.912	6.33
1883	9.891	20.101	4.203	3.420	37.615	6.43
1884	9.699	19.913	4.213	3.224	37.049	6.53
1885	10.742	18.307	4.502	3.148	36.699	6.63
1886	11.393	20.095	4.339	3.181	39.008	6.41
1887	10.704	21.113	4.175	2.997	38.989	6.25
1888	9.962	21.082	4.469	2.847	38.360	5.92
1889	10.917	22.904	4.129	2.986	40.936	5.98
1890	12.219	25.156	4.379	2.720	44.474	5.99
1891	12.311	25.848	4.257	2.930	45.346	5.83
1892	12.827	27.725	4.196	3.099	47.847	5.69
1893	11.552	25.289	4.106	3.207	44.154	5.65
1894	12.248	26.559	4.362	3.437	46.606	5.74
1895	12.322	28.306	4.593	3.263	48.484	5.87
1896	13.273	31.676	4.664	3.484	53.097	5.95
1897	13.589	36.374	4.714	3.360	58.037	6.06
1898	14.627	39.146	4.739	3.418	61.930	6.14
1899	15.114	42.945	4.536	3.090	65.685	6.24
1900	15.632	42.643	4.619	3.330	66.224	6.15
1901	15.077	41.677	4.693	3.529	64.976	6.07
1902	14.208	40.893	4.469	3.595	63.165	5.96
1903	13.789	41.538	4.498	3.358	63.183	5.78
1904	14.330	42.564	4.236	3.326	64.456	5.85

på de ekonomiska konjunkturerna. Af tabellen torde framgå att sambandet mellan brottslighet och konjunkturer tidigare var mera intimt än i våra dagar. Sålunda hafva de goda tiderna i slutet af 1890-talet icke förmått nedbringa antalet sakfällda för brott mot egendom.

I det föregående har ingen afräkning ägt rum för de fall, då en person i en lagföring sakfällts för brott af mer än ett slag.¹⁾ För de särskilda förbrytelsegrupperna är en dylik afräkning ej möjlig att utföra. Endast beträffande totala antalet sakfällda kan en afräkning ske och detta egentligen blott för åren t. o. m. 1878. För de följande åren kan afdrag göras för dubbelräkningarna vid hvar och en särskild af de tre förbrytelsekategorierna gröfre brott, ringare brott och förseelser; däremot kan ingen afräkning äga rum för de säkerligen talrika fall, då en person samtidigt dömts för ett gröfre och ett ringare brott eller ett gröfre, resp. ringare brott och en förseelse. Det i bifogade *tab. K* för åren 1879—1904 redovisade antalet dubbelräkningar understiger sålunda det verkliga, kanske med något tusental; till följd däraf blir äfven det i fjärde och femte kolumnerna af tabellen uppgifna antalet sakfällda högre än det verkliga.

Af tabellen framgår, att dubbelräkningarnas antal är ganska ansevärt; något större inflytande på de förut meddelade uppgifterna rörande ökningen af antalet sakfällda utöfvar det dock ej. Orsaken till dubbelräkningarnas abnorma talrikhet under åren 1871—1878 har förut berörts.²⁾

Tab. K. För brott mot strafflagen och krigslagen sakfällda m. m.

År.	Uppgifvet antal sakfällda.	Däraf dubbel- räknade.	Antal sakfällda med afdrag för dubbel- räknade.	Detsamma på 1 million af den straffmyndiga medel- folkmängden.	Dubbel- räknade sak- fällda i % af verkliga antalet.
1866—1870 . .	21,826.6	3,026.2	18,800.4	6,858.2	16.1
1871—1875 . .	29,105.0	5,179.8	23,925.2	8,478.5	21.6
1876—1878 . .	37,817.3	6,620.7	31,196.6	10,491.8	21.2
1879—1880 . .	36,148.0	4,252.0	31,896.0	10,388.9	13.3
1881—1885 . .	37,681.6	4,092.2	33,589.4	10,825.2	12.2
1886—1890 . .	40,353.4	4,840.4	35,513.0	11,197.9	13.6
1891—1895 . .	46,487.4	6,120.2	40,367.2	12,499.8	15.2
1896—1900 . .	60,994.6	6,817.8	54,176.8	16,003.3	12.3
1901—1904 . .	63,945.0	6,472.0	57,473.0	16,317.6	11.3

¹⁾ Jfr ss. 143 f.

²⁾ Se s. 143.

III.

De sakfällda fördelade efter kön.

Att förbrytelser långt sällsyntare begås af kvinnor än af män, är en sedan gammalt känd sak. Orsakerna till detta förhållande äro flera. På grund af sin starkare utvecklade blygselkänsla uppfattar kvinnan vanligen djupare än mannen det förnedrande, skamliga i brottet och afhållas därigenom från dess begående. Hennes inskränkta verkningskrets och mera tillbakadragna samt äfven måttligare lefnadssätt utsätta henne i vida mindre grad än mannen för frestelser till brott; särskildt bortfaller för henne till stor del den bland männen så ytterligt vanliga orsak till brott, som ligger i missbruket af rusdrycker. Slutligen gör kvinnans saknad af fysisk styrka och — hvarför icke — äfven mod brottets utförande ofta svårare för henne än för mannen. Tydligt inverka emellertid dessa faktorer med mycket olika styrka vid olika slag af förbrytelser. Relativt sällsyntast måste bland kvinnorna sådana förbrytelser vara, som begås öppet och med användande af våld, såsom de flesta brott mot offentlig myndighet, fridsbrott, misshandelsförbrytelser o. s. v. Däremot är skillnaden mellan männens och kvinnornas brottslighetssiffror vida mindre vid sådana förbrytelser, som begås i hemlighet samt med användande af svek och list, såsom flertalet egendomsbrott.

För absoluta antalet sakfällda män och kvinnor redogör *tab. 1*. Såsom ett direkt mått på den olika kriminaliteten bland män och kvinnor kunna emellertid dennas siffror ej med fördel användas; för att erhålla ett dylikt bör antalet sakfällda män och kvinnor sättas i förhållande till den straffmyndiga medelfolkmängden af de särskilda könen. I *tab. I* (se ss. 204—207) meddelas därför uppgifter rörande antalet sakfällda män och kvinnor på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden af hvartera könet och särskildt för hvar och en af de i *tab. 1* upptagna förbrytelsearterna.

För att underlätta en direkt jämförelse mellan männens och kvinnornas kriminalitet har här nedan för hvarje särskildt slag af förbrytelse kvinnornas relativa siffra omräknats till procent af männens. De härigenom erhållna procentsiffrorna angifva sålunda, huru många kvinnliga förbrytare som skulle svara mot 100 manliga, om den straffmyndiga medelfolkmängden af män vore densamma som af kvinnor, eller, från annan synpunkt sedt, kvinnornas kriminalitet i procent af männens.

Relativa antalet för nedanstående förbrytelser sakfällda kvinnor utgjorde i procent af relativa antalet för samma förbrytelser sakfällda män:

	1866—1875.	1876—1890.	1891—1904.
Religionsbrott	9	25	52
Brott mot 8—10 kap.	3	2	3
Brott i ämbete		0.3	0.6
Brott mot krigslag		0	0

	1866—1875.	1876—1890.	1891—1904.
Fridsbrott [egentliga brott]	2	1	1
Fridsbrott [förseelser]	2	2	3
Åtenskapsbrott	91	92	82
Våldtäkt	0	0	0
Gröfre sedlighetsbrott	72	22	12
Ringare sedlighetsbrott	8	4	3
Lönskaläge	3	0	0
Djurplågeri	4	3	2
Samtliga brott mot staten utom fylleri	3	2	3
Fylleri	2	2	3
Mord	36	44	65
Dräp	2	4	3
Barnamord m. m.	7,900	6,417	4,100
Andra brott mot 14 kap.	3	2	1
Brott mot annans frihet	1	2	0·4
Falsk angivelse och ärekränkning	26	27	26
Smädelse och missfärmelse	14	18	25
Samtliga brott mot enskild person . .	8	6	5
Mened	14	13	16
Förfalskning	8	10	13
Bedrägeri [egentliga brott]	14	16	15
Bedrägeri [förseelser]	22	17	20
Brott i konkurs	6	6	8
Rån	1	1	3
Stöld	16	14	13
Snatteri	28	19	15
Ringare delaktighet i stöld m. m.	37	29	21
Åverkan	5	4	3
Mordbrand	20	17	15
Annan skadegörelse	5	4	3
Samtliga brott mot egendom	14	12	11
Samtliga brott	5	4	4

Under åren 1891—1904, för att till att börja med endast fasta oss vid dessa, var sålunda kvinnornas kriminalitet endast 4 eller, exaktare uttryckt, 3·8 % af männens. Vid brotten mot staten var siffran ännu lägre, 3·0 %, om man frånräknar fylleriförseelserna, vid hvilka förbrytelser kvinnornas siffra var 3·3 % af männens. Vid brotten mot enskild person var kvinnornas kriminalitet relativt något större, 5·1 % af männens och vid brotten mot egendom ända till 11·2 %.

Går man till de särskilda arterna af brott, visa sig mycket stora skilljaktigheter. Vissa förbrytelser äro af den natur, att de öfverhufvud icke kunna begås af kvinnor. Så är fallet med brott mot krigslag samt

Tab. L. För brott mot strafflagen och krigslagen sakfälda män och kvinnor på

År.	B r o t t m o t s t a t e n									
	Religionsbrott.		Brott mot 8—10 kap.		Brott i ämbete.		Brott mot krigslag.		Frids- [egentli-	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	
1866—1870	115·8	13·9	678·1	27·6						155·3
1871—1875	123·3	8·1	963·4	24·7	115·5	0·8	196·7	—		213·4
1876—1880	71·9	9·3	1,148·5	21·2	79·3	0·1	183·3	—		211·1
1881—1885	87·4	13·2	1,133·3	18·2	55·5	0·4	198·9	—		248·7
1886—1890	88·3	39·3	1,456·8	25·9	52·5	—	167·3	—		247·2
1891—1895	67·6	40·5	1,638·4	48·6	52·4	0·2	216·9	—		427·1
1896—1900	44·8	25·6	2,008·4	51·7	45·2	0·3	276·7	—		558·0
1901—1904	49·5	17·5	2,219·5	57·4	42·7	0·4	350·5	—		471·5
1866—1875	119·6	11·0	822·5	26·1						184·7
1876—1890	82·7	20·8	1,248·6	21·8	62·2	0·2	183·0	—		236·0
1891—1904	54·0	28·3	1,945·7	52·3	46·9	0·3	278·5	—		487·4

År.	Brott mot staten [utom fylleri].								Fyl.
	Ringare sedlighetsbrott.		Lönskaläge.		Djurplågeri.		Summa.		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
1866—1870	45·8	5·3	106·2	3·9	260·3	8·9	3,235·2	120·9	6,522·5
1871—1875	56·9	3·0	39·1	—	283·2	10·8	4,847·5	118·5	10,341·1
1876—1880	90·7	4·4	20·5	—	553·1	20·7	5,867·6	109·0	13,852·4
1881—1885	116·1	4·8	11·3	—	570·3	18·6	6,593·4	129·8	13,098·0
1886—1890	98·2	1·8	8·1	—	494·8	12·0	7,121·4	191·1	14,229·5
1891—1895	134·5	3·6	5·3	—	525·9	15·9	7,698·6	276·6	16,855·5
1896—1900	164·1	3·3	3·5	—	663·1	14·6	8,682·6	238·8	23,074·0
1901—1904	143·7	5·4	3·4	—	544·3	11·8	8,286·3	213·7	23,818·1
1866—1875	51·4	4·1	72·3	1·9	271·9	9·9	4,050·9	119·7	8,454·3
1876—1890	101·7	3·6	13·2	—	538·9	17·1	6,537·5	144·0	13,729·2
1891—1904	147·9	4·0	4·1	—	580·7	14·2	8,228·6	244·3	21,179·2

1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden, fördelade efter arten af brott.

[u t o m f y l l e r i].									År.
brott ga brott].	Fridsbrott [förselser].		Äktenskapsbrott.		Våldtäkt.		Gröfre sedlighetsbrott.		
K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
2·8	1,633·1	35·3	16·8	16·2	4·6	—	5·5	6·1	1866—1870
4·8	2,826·3	46·2	18·4	15·8	2·5	—	8·8	4·3	1871—1875
2·8	3,486·0	36·9	11·0	11·6	2·9	—	9·3	2·0	1876—1880
3·6	4,147·0	61·1	8·7	7·5	6·0	—	10·2	2·4	1881—1885
2·7	4,482·4	101·5	6·1	4·8	5·0	—	14·7	3·1	1886—1890
4·4	4,598·5	155·3	6·8	6·1	6·4	—	18·8	2·0	1891—1895
6·1	4,876·6	127·2	8·3	6·9	9·4	—	24·5	3·1	1896—1900
3·4	4,421·2	111·0	5·9	4·2	9·8	—	24·3	2·6	1901—1904
3·8	2,236·7	40·9	17·6	16·0	3·6	—	7·2	5·2	1866—1875
3·0	4,046·4	67·1	8·6	7·9	4·7	—	11·5	2·5	1876—1890
4·7	4,645·3	132·1	7·1	5·8	8·5	—	22·5	2·6	1901—1904

leri.	Brott mot enskild person.								År.
	Mord.		Dråp.		Barnamord m. m.		Andra brott mot 14 kap.		
	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	
140·7	10·6	2·6	23·3	0·8	0·1	43·4	1,819·2	55·9	1866—1870
212·8	7·6	3·9	33·5	0·3	1·0	51·4	2,157·0	53·5	1871—1875
342·3	7·0	3·2	21·5	0·9	0·7	40·3	2,243·5	46·3	1876—1880
286·8	6·4	3·2	16·6	0·5	0·4	39·7	2,217·0	34·1	1881—1885
389·6	7·8	3·1	19·5	0·6	0·7	35·5	2,255·1	26·6	1886—1890
558·9	3·1	2·1	18·6	0·8	1·4	36·3	2,236·7	24·2	1891—1895
727·3	4·0	2·9	24·4	0·4	0·4	32·2	2,406·4	22·4	1896—1900
841·5	3·1	1·3	21·4	0·7	0·7	29·5	2,224·4	20·3	1901—1904
177·4	9·1	3·3	28·4	0·5	0·6	47·4	1,990·1	54·7	1866—1875
339·9	7·1	3·1	19·2	0·7	0·6	38·5	2,238·6	35·5	1876—1890
703·4	3·4	2·2	21·5	0·6	0·8	32·8	2,294·0	22·4	1891—1904

Tab. L.

År.	Brott mot enskild person.								Men-
	Brott mot annans frihet.		Falsk angivelse och ärekränkning.		Smädelse och misstämelse.		Summa.		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
1866—1870	10·1	0·3	171·7	45·5	473·6	69·7	2,508·6	218·2	15·9
1871—1875	18·5	0·1	169·1	41·9	472·3	63·6	2,859·0	214·7	10·5
1876—1880	18·4	0·1	148·6	41·2	434·0	69·8	2,873·7	201·8	11·6
1881—1885	19·0	0·4	149·2	41·0	354·9	64·4	2,763·5	183·3	14·7
1886—1890	17·0	0·4	138·7	37·1	247·8	49·0	2,686·6	152·3	20·1
1891—1895	23·6	—	142·6	37·7	215·0	52·5	2,641·0	153·6	16·1
1896—1900	24·7	0·1	108·6	32·8	163·3	45·9	2,731·8	136·7	11·9
1901—1904	29·9	0·1	110·1	23·3	148·1	33·3	2,537·7	108·5	10·1
1866—1875	14·4	0·2	170·3	43·7	473·0	66·6	2,685·9	216·4	13·1
1876—1890	18·1	0·3	145·4	39·7	344·1	60·9	2,773·1	178·7	15·5
1891—1904	25·9	0·1	120·6	31·6	176·4	44·4	2,642·6	134·1	12·8

År.	B r o t t m o t								
	Rån.		Stöld.		Snatteri.		Ringare delaktighet i stöld m. m.		Åver-
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
1866—1870	18·5	0·3	1,236·4	208·7	581·8	173·0	47·4	17·6	823·0
1871—1875	10·3	0·1	885·8	139·0	377·2	96·1	49·3	18·1	856·7
1876—1880	9·1	—	753·0	111·6	304·4	65·5	30·9	10·3	638·2
1881—1885	9·1	0·4	724·7	102·0	346·4	64·3	23·9	7·4	497·4
1886—1890	10·9	—	590·7	83·1	258·1	43·0	24·0	5·6	378·4
1891—1895	7·4	0·2	683·5	100·2	304·5	54·1	26·8	5·1	312·1
1896—1900	9·0	0·1	683·0	91·9	309·6	44·5	21·7	5·4	273·8
1901—1904	6·8	0·3	742·8	78·4	328·6	41·6	21·5	4·1	248·0
1866—1875	14·4	0·2	1,059·1	173·3	478·3	133·9	48·4	17·8	840·0
1876—1890	9·7	0·1	688·9	98·6	302·7	57·4	26·3	7·7	502·6
1891—1904	7·9	0·2	701·1	90·7	313·5	47·0	23·4	4·9	279·0

(Forts.)

B r o t t m o t e g e n d o m.									
ed.	Förfälskning.		Bedrägeri [egentliga brott].		Bedrägeri [förselser].		Brott i konkurs.		År.
K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	
3·1	126·4	9·9	228·8	32·9	65·8	13·3	31·4	1·8	1866—1870
0·7	68·6	5·5	166·4	21·2	62·8	14·7	10·6	0·5	1871—1875
1·6	68·8	4·4	137·5	24·4	66·8	13·1	24·4	1·4	1876—1880
2·9	76·4	8·7	138·0	23·3	119·5	23·4	28·6	2·4	1881—1885
1·6	69·5	7·8	130·1	17·0	46·9	2·9	39·8	2·2	1886—1890
2·5	72·0	10·0	139·6	24·5	42·5	8·3	27·3	2·2	1891—1895
2·0	59·4	8·8	143·0	20·5	87·3	20·9	21·9	1·3	1896—1900
1·7	66·1	6·8	161·2	20·3	59·0	8·3	26·3	2·7	1901—1904
1·8	97·2	7·7	197·2	26·9	64·3	14·0	20·9	1·2	1866—1875
2·0	71·6	7·0	135·1	21·5	77·5	13·1	31·1	2·0	1876—1890
2·1	65·7	8·6	147·3	21·8	63·6	12·8	25·0	2·0	1891—1904

e g e n d o m .							Summa.		År.
kan.	Mordbrand.		Annan skadegörelse.		Summa.				
	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	
34·7	17·0	3·3	160·1	7·1	3,352·5	505·7	15,618·8	985·5	1866—1870
47·0	10·5	2·0	193·9	11·1	2,702·6	356·0	20,750·2	902·0	1871—1875
29·3	11·0	1·5	210·2	9·1	2,267·9	272·2	24,861·6	925·3	1876—1880
18·3	11·3	2·1	184·4	7·1	2,174·4	262·3	24,629·3	862·2	1881—1885
13·3	14·6	2·5	170·7	4·7	1,753·8	183·7	25,791·3	916·7	1886—1890
9·3	14·2	2·5	187·0	5·9	1,833·0	224·8	29,028·1	1,213·9	1891—1895
8·8	11·3	1·0	202·9	5·4	1,834·8	210·6	36,323·2	1,313·4	1896—1900
7·5	9·2	1·7	177·0	3·2	1,856·6	176·6	36,498·7	1,340·3	1901—1904
41·0	13·7	2·7	177·1	9·1	3,023·7	429·6	18,214·8	943·1	1866—1875
20·1	12·3	2·1	188·1	7·0	2,061·4	238·6	25,101·2	901·2	1876—1890
8·6	11·7	1·8	189·7	4·9	1,840·7	205·4	33,891·1	1,287·2	1891—1904

våldtäkt. För lönskaläge få enligt strafflagen endast män fällas till ansvar; dock har under åren 1866—1869 förekommit, att kvinnor bötfällts för dylik förseelse. Å andra sidan kan barnamord (i strafflagens mening) endast begås af kvinna; det fåtal män, som i statistiken upptagas vid denna förbrytelse, hafva sakfällts för fosterfördrifning o. d.¹⁾

Vid ingen förbrytelseart närma sig männens och kvinnornas siffror hvarandra så mycket som vid äktenskapsbrotten. Under hela tiden 1866—1904 hafva nämligen sammanlagdt 541 män och 538 kvinnor sakfällts för dylikt brott.²⁾ Denna nära öfverensstämmelse mellan männens och kvinnornas antal beror naturligtvis därpå, att vid äktenskapsbrott (utom tvegifte) de skyldiga städse äro två, en man och en kvinna, hvilka båda enligt lag skola straffas.

Fränses barnamord och äktenskapsbrott, är kvinnornas kriminalitets-siffror städse betydligt lägre än männens. Under åren 1891—1904 utgjorde den förra i procent af den senare: vid mord 65, religionsbrott 52, falsk angivelse och ärekränkning 26, smädelse och missfirmelse 25, ringare delaktighet i stöld m. m. 21, bedrägeriförseelser 20, mened 16, egentliga bedrägeribrott, snatteri och mordbrand 15, förfalskning och stöld 13, gröfre sedlighetsbrott 12 samt brott i konkurs 8. Vid öfriga slag af förbrytelser uppgår kvinnornas siffror till högst 3 % af männens. Denna ordningsföljd mellan de olika förbrytelsearterna torde till fullo bekräfta hvad förut yttrats om orsakerna till den olika kriminaliteten bland män och bland kvinnor.

På grund af dessa förhållanden spela de olika förbrytelsearterna en väsentligt olika roll i fråga om männens och kvinnornas kriminalitet. För bådadera äga visserligen fylleriförseelserna den ojämförligt största betydelsen, då af samtliga åren 1891—1904 sakfälda män 62.5 % och af kvinnor 54.6 % utgjordes af personer, som bötfällts för fylleri. Skillnaden mellan de båda könens siffror är ej synnerligen stor vid fylleriförseelserna; så mycket större är den däremot vid flertalet öfriga förbrytelsearter. Af samtliga under åren 1891—1904, utom för fylleri, sakfälda män och kvinnor utgjorde nämligen, i procent, de som sakfällts för:

	Män.	Kvinnor.
Religionsbrott	0.4	4.8
Brott mot 8—10 kap.	15.3	9.0
Brott i ämbete	0.4	0.1
Brott mot krigslag	2.2	—
Fridsbrott [egentliga brott]	3.8	0.8
Fridsbrott [förseelser]	36.5	22.6
Äktenskapsbrott	0.1	1.0

¹⁾ Någon gång har dock förekommit, att män blifvit dömda för delaktighet i barnamord, detta tydligen i strid mot lag.

²⁾ Siffrorna i förhållande till folkmängden äro vid detta förbrytelseslag utan intresse.

	Män.	Kvinnor.
Våldtäkt	0·1	—
Gröfre sedlighetsbrott	0·2	0·4
Ringare sedlighetsbrott	1·1	0·7
Lönskaläge	0·0	—
Djurplågeri	4·6	2·4
Samtliga brott mot staten utom fylleri	64·7	41·8
Mord	0·0	0·4
Dråp	0·2	0·1
Barnamord m. m.	0·0	5·6
Andra brott mot 14 kap.	18·1	3·9
Brott mot annans frihet	0·2	0·0
Falsk angivelse och ärekränkning	0·9	5·4
Smädelse och missfirmelse	1·4	7·6
Samtliga brott mot enskild person . .	20·8	23·0
Mened	0·1	0·4
Förfalskning	0·5	1·5
Bedrägeri [egentliga brott]	1·1	3·7
Bedrägeri [förseelser].	0·5	2·2
Brott i konkurs	0·2	0·4
Rån	0·1	0·0
Stöld	5·5	15·5
Snatteri	2·5	8·1
Ringare delaktighet i stöld m. m.	0·2	0·1
Åverkan	2·2	1·5
Mordbrand	0·1	0·3
Annan skadegörelse	1·5	0·8
Samtliga brott mot egendom	14·5	35·2
Samtliga brott utom fylleri	100	100

Af de ss. 202 f. meddelade siffrorna skulle jämväl framgå, i hvad mån förhållandet mellan männens och kvinnornas kriminalitet förändrats under de senaste decennierna. Något bestämdt omdöme härom är dock tydligen ej möjligt att fälla annat än i fråga om sådana förbrytelser, som hafva att uppvisa ett något så när stort antal sakfällda kvinnor. Det visar sig då vid dessa, att kriminaliteten bland kvinnorna i allmänhet minskats i förhållande till männens siffror. Dock finnas åtskilliga undantag härifrån.

Sälunda har antalet för religionsbrott sakfällda kvinnor stigit utomordentligt starkt i förhållande till männens siffra. Orsaken härtill är väl antagligen att söka i att under senare tiden antalet kvinnliga småhandlande ökats så betydligt; flertalet religionsbrott (sabbatsbrott) torde nämligen komma på minuthandlandenas räkning. Likaledes har antalet för smädelse och missfirmelse sakfällda kvinnor vuxit i proportion till männen. Vid öfriga ärekränkingsbrott har däremot förhållandet mellan männens

och kvinnornas siffra varit ungefär konstant. Medan sålunda under åren 1866—1875 i fråga om smädelse och missfirmelse kvinnornas siffra utgjorde endast 14 % af männens, men vid falskt åtal och annan ärekränkning 26 %, hade förhållandet under åren 1891—1904 förändrat sig så, att under det vid sistnämnda förbrytelser proportionen var densamma som åren 1866—1875, hade vid smädelse och missfirmelse kvinnornas siffra stigit till 25 % af männens. Äfven i fråga om fridsförseelser och fylleri visar sig någon höjning för kvinnorna i jämförelse med männen.

Öfver hufvud taget har däremot, såsom nämnts, förhållandet mellan männens och kvinnornas kriminalitet förskjutit sig till kvinnornas fördel. Vid vissa förbrytelser har förändringen varit betydande. Så vid de gröfre sedlighetsbrotten, där kvinnornas siffra sjunkit från 72 % af männens åren 1866—1875 till endast 12 % åren 1891—1904. Hufvudsakliga orsaken härtill torde vara, att de för brott mot str.-l. 18 kap. 11 § sakfällda kvinnorna, hvilka under åren 1866—1875 voro mycket talrika, numera sannolikt uppgå till endast ett ringa antal. Äfven vid snatteri samt ringare delaktighet i stöld m. m. är förändringen till kvinnornas fördel ganska anseelig.

Huruvida männens och kvinnornas kriminalitet i verkligheten ökats eller minskats, framgår emellertid ej af de nu berörda siffrorna. För att vinna kännedom härom måste man rådfråga tab. L. Af de i denna meddelade uppgifterna framgår, att vid förbrytelsegruppen brott mot staten visa båda könen siffror stark ökning, störst vid fylleriförseelserna, något mindre vid öfriga brott mot staten. Vid brotten mot enskild person har antalet sakfällda män förändrats endast obetydligt, de sakfällda kvinnorna däremot minskats betydligt. Vid brotten mot egendom visa båda könen siffror minskning och vid samtliga brott ökning, för kvinnornas del är dock ökningen inskränkt till åren 1891—1904. Beträffande förhållandet vid de särskilda förbrytelsearterna hänvisas till den nämnda tabellen.

En närmare redogörelse torde vara erforderlig endast beträffande de för tjufnadsbrott dömda. Förut¹⁾ har påpekats, att till följd af lagändringar inträder med året 1891 en betydande ökning af antalet för stöld och snatteri sakfällda. Huru förhållandet härutinnan ställer sig för hvarterda könet särskildt, framgår af tab. L samt bifogade tab. M. Såsom synes visa båda könen siffror ökning under åren 1891—1895 såväl vid snatteri som vid de olika slagen af stöld. I fråga om snatteri, första resan enkel stöld samt itererad stöld eller inbrott är höjningen relativt störst för kvinnornas, i fråga om första resan kvalificerad stöld eller inbrott för männens del. Under åren 1896—1904 förändras de båda könen siffror i motsatta riktningar, så att vid alla fyra här nämnda olika slag af tjufnadsbrott visar männens siffra ökning och kvinnornas minskning; endast vid första resan kvalificerad stöld eller inbrott har de sakfällda

¹⁾ Se s. 191.

männens antal i någon män sjunkit under åren 1896—1900. Till följd häraf är kvinnornas siffra, utom vid första resan enkel stöld, genomgående lägre åren 1901—1904 än åren 1886—1890, under det motsatsen är fallet med männens.

Af tab. M framgår för öfrigt det egendomliga faktum, att under åren 1879—1890 förhållandet mellan de sakfällda männens och kvinnornas antal var detsamma vid första resan kvalificerad stöld eller inbrott som vid första resan enkel stöld. I enlighet med hvad förut yttrats om den olika naturen af brottsligheten bland män och bland kvinnor hade man haft skäl vänta en lägre siffra för kvinnorna i fråga om kvalificerad stöld eller inbrott. Under åren 1891—1904 har också förhållandet ändrats till hvad som måste betraktas såsom det naturliga.

Tab. M. För stöld sakfällda.

År.	För första resan enkel stöld.		För första resan kvalificerad stöld eller inbrott.		För itererad stöld eller inbrott.		Summa.	
	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.
S a k f ä l l d a i a b s o l u t a n t a l .								
1879—1880	264·0	37·0	449·0	77·5	383·5	47·0	1,096·5	161·5
1881—1885	224·0	36·4	436·4	74·8	407·0	55·0	1,067·4	166·2
1886—1890	176·4	30·4	371·2	61·6	341·6	46·4	889·2	138·4
1891—1895	238·6	49·6	451·0	64·8	356·4	55·8	1,046·0	170·2
1896—1900	278·0	50·0	432·6	58·6	392·6	54·0	1,103·2	162·6
1901—1904	320·3	51·5	477·8	48·7	453·2	43·8	1,251·3	144·0
1879—1890	210·8	34·0	411·3	69·8	375·8	50·1	997·9	153·9
1891—1904	276·0	50·3	452·1	58·0	397·0	51·7	1,125·1	160·0
Sakfällda på 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden.								
1879—1880	180·3	23·0	306·6	48·3	261·9	29·3	748·8	100·6
1881—1885	152·1	22·3	296·3	45·9	276·3	33·8	724·7	102·0
1886—1890	117·2	18·2	246·6	37·0	226·9	27·9	590·7	83·1
1891—1895	155·9	29·2	294·7	38·1	232·9	32·9	683·5	100·2
1896—1900	172·1	28·3	267·8	33·1	243·1	30·5	683·0	91·9
1901—1904	190·1	28·0	283·7	26·5	269·0	23·9	742·8	78·4
1879—1890	141·9	20·7	277·0	42·6	253·1	30·5	672·0	93·8
1891—1904	172·0	28·5	281·7	32·9	247·4	29·3	701·1	90·7
Kvinnornas relativa siffra, om männens = 100.								
1879—1890	100	15	100	15	100	12	100	14
1890—1904	100	17	100	12	100	12	100	13

Liksom förut skett beträffande de sakfällda utan åtskillnad mellan kön,¹⁾ så meddelas här nedan uppgifter för hvarterdera könet särskildt rörande antalet personer, som dubbelräknats af det skäl, att de samtidigt dömts för brott af olika slag. Rörande ofullständigheten af det för åren 1879—1904 uppgifna antalet dubbelräknade personer hänvisas till s. 201.

År.	Uppgifvet antal sakfällda		Däraf dubbelräknade		Dubbelräknade sakfällda i % af uppgifna antalet	
	män.	kvinnor.	män.	kvinnor.	män.	kvinnor.
1866—1870 . . .	20,413·0	1,413·6	2,925·2	101·0	14·3	7·1
1871—1875 . . .	27,766·6	1,338·4	5,055·0	124·8	18·2	9·3
1876—1878 . . .	36,325·0	1,492·3	6,488·7	132·0	17·9	8·8
1879—1880 . . .	34,739·5	1,408·5	4,193·0	59·0	12·1	4·2
1881—1885 . . .	36,276·2	1,405·4	4,019·6	72·6	11·1	5·2
1886—1890 . . .	38,826·2	1,527·2	4,753·0	87·4	12·2	5·7
1891—1895 . . .	44,424·8	2,062·6	5,921·6	198·6	13·3	9·6
1896—1900 . . .	58,669·6	2,325·0	6,631·6	186·2	11·3	8·0
1901—1904 . . .	61,482·0	2,463·0	6,306·8	165·2	10·3	6·7

Dubbelräkningarna äro sålunda relativt talrikare i fråga om männen än i fråga om kvinnorna.

Minskas det uppgifna antalet sakfällda män och kvinnor med de dubbelräknade personernas antal, så erhållas följande siffror, hvilka emellertid för åren 1879—1904 äro högre än det verkliga antalet sakfällda, såsom ofvan antyddes.

År.	Sakfällda		År.	Sakfällda	
	män.	kvinnor.		män.	kvinnor.
1866—1870	17,487·8	1,312·6	1881—1885	32,256·6	1,332·8
1871—1875	22,711·6	1,213·6	1886—1890	34,073·2	1,439·8
1876—1878	29,836·3	1,360·3	1891—1895	38,503·2	1,864·0
			1896—1900	52,038·0	2,138·8
1879—1880	30,546·5	1,349·5	1901—1904	55,175·2	2,297·8

På 1 million af den straffmyndiga medelfolkmängden kom följande antal sakfällda:

År.	Män.	Kvinnor.	År.	Män.	Kvinnor.
1866—1870	13,380·6	915·1	1881—1885	21,900·3	817·7
1871—1875	16,972·6	817·9	1886—1890	22,634·0	864·2
1876—1878	21,065·3	873·7	1891—1895	25,158·8	1,097·1
			1896—1900	32,217·5	1,208·3
1879—1880	20,850·4	840·4	1901—1904	32,754·6	1,250·4

¹⁾ Se s. 201.

I procent af männens siffra utgjorde kvinnornas:

1866—1870 6·8	1879—1880 4·0	1891—1895 4·4
1871—1875 4·8	1881—1885 3·7	1896—1900 3·8
1876—1878 4·1	1886—1890 3·8	1901—1904 3·8

IV.

De sakfällda fördelade efter ålder.

Af alla de fakta, kriminalstatistiken har att behandla, är väl intet — återfallen i brott och därmed sammanhängande förhållanden undantagna — af större intresse än brottsligheten i olika åldrar. Tyvärr meddelar emellertid vår officiella statistik endast de för gröfre brott sakfälldas fördelning efter ålder; beträffande de för ringare brott och förseelser dömda finnas inga dylika uppgifter. Att undersökningen måste inskränkas till endast dem, som sakfällts för gröfre brott, medför därjämte en stark begränsning beträffande tiden. Såsom förut omnämnts,¹⁾ fattas nämligen i den officiella statistiken begreppet »gröfre brott» annorlunda före år 1879 än fr. o. m. nämnda år, och nödgas man därför inskränka undersökningen till åren 1879—1904.

I *tab. M* (se följande sidor) meddelas uppgift rörande totala antalet personer, som under åren 1879—1890 samt 1891—1904 sakfällts för gröfre brott mot strafflagen,²⁾ med åtskillnad mellan å ena sidan de olika åldrarna och å andra sidan de viktigaste slagen af förbrytelser. Dessvärre äro uppgifterna i ett afseende betänkligt ofullständiga: för ett stort antal sakfällda finnes ingen upplysning om åldern. Detta var fallet med 3·2 % af samtliga sakfällda åren 1879—1890 samt 1·6 % åren 1891—1904. Att siffran sålunda sjunkit under den senare perioden, beror hufvudsakligen på förhållandena under de sista åren. Sedan med 1901 års början s. k. straffregister börjat föras i justitiedepartementet, har nämligen antalet sakfällda personer, hvilkas ålder ej kunnat uppgifvas, nedsjunkit till en obetydlighet: år 1901 19, 1902 8, 1903 10 och 1904 2, medan detsamma förut under intet år understigit 40. I och för sig och i förhållande till hela antalet årligen sakfällda personer är visserligen äfven sistnämnda siffra ej allt för betydande, men annorlunda ställer sig saken vid vissa särskilda slag af förbrytelser. Antalet sakfällda personer med ej uppgifven ålder utgjorde nämligen i procent af hela antalet sakfällda vid nedanstående förbrytelsearter:

	1879—1890.	1891—1904.
Brott mot 7—10 kap.	12·0	4·1
Brott i ämbete	13·3	0·9

¹⁾ Se ss. 141 f.

²⁾ Beträffande de för brott mot krigslag sakfällda saknas åldersuppgifter; de skulle för öfrigt vara af ringa intresse.

Tab. M. För gräfre brott mot strafflagen

Förbrytelseart.	Summa för åren	Å — 1		
		Under 15 år.	15—18 år.	18—21 år.
Brott mot 8—10 kap.	1879—1890 1891—1904	— —	31 88	199 590
Brott i ämbete	1879—1890 1891—1904	— —	— —	— 5
Fridsbrott	1879—1890 1891—1904	— —	6 24	44 130
Våldtäkt	1879—1890 1891—1904	2 1	8 21	17 48
Äktenskaps- och sedlighetsbrott	1879—1890 1891—1904	4 8	27 102	42 76
Mord och mordförsök	1879—1890 1891—1904	4 —	5 12	14 10
Dråp	1879—1890 1891—1904	2 3	12 17	53 81
Barnamord, fosterfördrifning o. dyl.	1879—1890 1891—1904	— —	11 21	89 130
Andra brott mot 14 kap.	1879—1890 1891—1904	3 3	112 249	450 1,038
Brott mot annans frihet	1879—1890 1891—1904	— 1	— 8	3 13
Falsk angivelse och annan ärekränkning	1879—1890 1891—1904	— —	1 1	1 1
Mened	1879—1890 1891—1904	— —	4 5	6 3
Förfalskning	1879—1890 1891—1904	4 1	62 118	191 241
Bedrägeri	1879—1890 1891—1904	1 2	17 76	61 160
Brott i konkurs	1879—1890 1891—1904	— —	— —	2 1
Rån	1879—1890 1891—1904	— 2	14 19	33 33
Enkel stöld, första resan	1879—1890 1891—1904	61 49	249 571	385 765
Kvalificerad stöld eller inbrott, första resan	1879—1890 1891—1904	233 231	976 1,652	1,032 1,487
Itererad stöld eller inbrott	1879—1890 1891—1904	3 —	148 —	400 454
Motvärn af åverkare samt åverkan	1879—1890 1891—1904	— —	— —	— 1
Mordbrand	1879—1890 1891—1904	33 24	22 39	16 20
Annan skadegörelse	1879—1890 1891—1904	3 2	21 33	15 86
Summa	1879—1890 1891—1904	353 327	1,726 3,056	3,053 5,373

sakfällda, fördelade efter ålder.

d — e — r.

21—30 år.	30—40 år.	40—50 år.	50—60 år.	60—70 år.	70 år och öfver.	Ej upp- gifven.	Samtliga åldrar.
646	158	47	20	2	—	150	1,253
1,660	363	101	39	14	—	122	2,977
14	20	17	12	2	—	10	75
21	34	33	16	5	1	1	116
186	43	17	3	—	—	30	329
371	101	22	9	1	1	21	680
37	16	6	2	2	—	1	91
87	21	8	2	1	—	2	191
59	41	41	30	13	6	9	272
120	94	67	59	37	18	1	582
63	40	29	24	4	3	—	186
50	32	12	9	4	1	—	130
158	56	26	21	6	1	2	337
221	98	31	30	15	2	1	499
443	176	38	3	—	4	1	765
460	171	33	6	8	—	—	829
1,181	389	177	72	22	3	252	2,061
2,367	643	243	113	36	7	267	4,966
19	7	3	1	—	—	2	35
73	33	8	1	—	—	1	138
9	13	15	10	3	1	41	94
10	13	21	10	8	4	14	82
39	58	64	50	21	3	2	217
42	61	64	37	24	2	—	238
563	314	161	100	29	4	31	1,459
596	385	175	74	23	8	9	1,630
218	83	50	18	4	1	15	468
513	333	152	72	19	4	16	1,347
21	48	59	49	21	2	38	240
26	52	51	21	17	2	12	182
88	27	7	7	1	—	3	180
91	28	6	1	1	—	—	181
1,087	628	340	119	38	3	28	2,938
1,514	895	483	196	69	10	16	4,568
1,943	905	434	178	34	3	35	5,773
2,070	1,021	450	167	45	4	14	7,141
1,644	1,261	897	495	195	23	45	5,111
2,391	1,850	985	398	165	28	11	6,282
4	9	5	1	3	—	17	39
3	3	1	—	1	—	6	15
87	42	41	23	13	4	2	283
57	60	40	36	22	5	2	305
68	19	12	7	—	—	12	157
175	49	19	10	4	—	26	404
8,577	4,353	2,486	1,245	413	61	726	22,993
12,918	6,340	3,005	1,906	519	97	542	33,483

	1879—1890.	1891—1904.
Fridsbrott	9.1	3.1
Väldtäkt	1.1	1.0
Äktenskaps- och sedlighetsbrott	3.3	0.2
Mord och mordförsök	—	—
Dråp	0.6	0.2
Barnamord, fosterförfärfning o. dyl.	0.1	—
Andra brott mot 14 kap.	9.5	5.4
Brott mot annans frihet	5.7	0.7
Falsk angivelse och annan ärekränkning	43.6	17.1
Mened	0.8	—
Förfälskning	2.1	0.6
Bedrägeri	3.2	1.2
Brott i konkurs	15.8	6.6
Rån	1.7	—
Enkel stöld, första resan	1.0	0.3
Kvalificerad stöld eller inbrott, första resan	0.6	0.2
Itererad stöld eller inbrott	0.9	0.2
Motvärn af åverkare samt åverkare	43.6	40.0
Mordbrand	0.7	0.7
Annan skadegörelse	7.6	6.4

Öfver hufvud taget äro sålunda åldersuppgifterna fullständigast vid de svaraste förbrytelsearterna, men däremot ytterst bristfälliga vid en del mera lindriga, tydligen beroende på den olika noggrannhet, hvarmed primäruppgifterna upprättats i det ena och det andra fallet.

Vid de följande undersökningarna rörande brottsligheten i olika åldrar måste de sakfällda i okänd ålder helt lämnas åsido. Att utproportionera dem på de särskilda åldersgrupperna kan visserligen utan större fel ske vid de förbrytelsearter, där de uppgå till ett relativt ringa antal; vid andra dylika, såsom falsk angivelse och annan ärekränkning, blefve däremot en utproportionering fullständigt godtycklig. Då sålunda en justering af siffrorna icke är möjlig i de fall, där en sådan egentligen skulle behövas, torde vara lämpligast att fullständigt afstå från hvarje korrigerings och som sagdt inskränka sig till de sakfällda, för hvilka uppgifter rörande åldern lämnats.

Redan af siffrorna i tab. M kan man finna, huru brottsligheten i stort sedt fördelar sig på de olika åldrarna: ett ringa antal förbrytare i åldrarna under 18 år, därefter en plötslig stegring af siffran, som sedan efter några år ånyo sjunker för att i de högsta åldrarna gå ned till en obetydlighet. En närmare inblick i förhållandena får man, om man omräknar talen för de olika åldrarna till procent af hela antalet sakfällda för hvarje slag af förbrytelser. Man erhåller då de i tab. N (se ss. 218, 219) meddelade siffrorna. För att åstadkomma en bekvämare öfverblick

hafva därjämte här nedan de nio åldersgrupperna i tabellen sammanfattats till tre, hvarjämte de särskilda slagen af tjufnadsbrott förts tillsamman.

Antalet sakfällda i olika åldrar utgjorde i procent af hela antalet sakfällda vid de särskilda förbrytelsearterna:

		Under 21 år.	21—40 år	40 år och öfver
Brott mot 7—10 kap.	{1879—90 1891—04	20·8 23·8	72·9 70·8	6·3 5·4
Brott i ämbete	{1879—90 1891—04	— 4·4	52·3 47·7	47·7 47·9
Fridsbrott	{1879—90 1891—04	16·7 23·3	76·6 71·6	6·7 5·1
Våldtäkt	{1879—90 1891—04	30·0 37·0	58·9 57·2	11·1 5·8
Äktenskaps- och sedlighetsbrott	{1879—90 1891—04	27·8 32·0	38·0 36·8	34·2 31·2
Mord och mordförsök	{1879—90 1891—04	12·4 16·9	55·4 63·1	32·2 20·0
Dråp	{1879—90 1891—04	20·0 20·3	63·8 64·1	16·2 15·6
Barnamord, fosterfördrifning o. dyl.	{1879—90 1891—04	13·1 18·2	81·0 76·1	5·9 5·7
Andra brott mot 14 kap.	{1879—90 1891—04	23·5 27·5	65·2 64·1	11·3 8·4
Brott mot annans frihet	{1879—90 1891—04	9·1 16·0	78·8 77·4	12·1 6·6
Falsk angivelse och annan ärekränkning	{1879—90 1891—04	3·8 3·0	41·5 33·8	54·7 63·2
Mened	{1879—90 1891—04	1·1 3·4	39·6 43·3	56·3 53·3
Förfalskning	{1879—90 1891—04	18·0 22·3	61·4 60·5	20·6 17·2
Bedrägeri	{1879—90 1891—04	17·5 17·9	66·4 63·6	16·1 18·5
Brott i konkurs	{1879—90 1891—04	1·0 0·6	34·2 45·9	64·8 53·5
Rån	{1879—90 1891—04	26·5 29·8	64·9 65·7	8·6 4·5
Stöld eller inbrott	{1879—90 1891—04	25·4 29·1	54·5 54·3	20·1 16·6
Motvärn af äverkare samt äverkan	{1879—90 1891—04	— 11·1	59·2 66·7	40·8 22·2
Mordbrand	{1879—90 1891—04	25·2 27·4	46·0 38·6	28·8 34·0
Annan skadegörelse	{1879—90 1891—04	26·9 32·0	60·0 59·3	13·1 8·7
Samtliga grofve brott	{1879—90 1891—04	22·1 26·6	58·0 58·4	19·9 15·0

Närmare $\frac{3}{5}$ af samtliga ifrågavarande förbrytare komma sålunda på åldrarna 21—40 år, omkring $\frac{1}{4}$ på åldrarna under 21 år, och mindre än

Tab. N. För gröfre brott mot strafflagen sakfällda af olika åldrar i procent

Förbrytelseart.	År.	Å — 1	
		Under 15 år.	15—18 år.
Brott mot 7—10 kap.	{ 1879—1890 1891—1904	— —	2·8 3·1
Brott i ämbete	{ 1879—1890 1891—1904	— —	— —
Fridsbrott	{ 1879—1890 1891—1904	— —	2·0 3·6
Våldtäkt	{ 1879—1890 1891—1904	2·2 0·5	8·9 11·1
Äktenskaps- och sedlighetsbrott	{ 1879—1890 1891—1904	1·5 1·4	10·3 17·5
Mord och mordförsök	{ 1879—1890 1891—1904	2·2 —	2·7 9·2
Dråp	{ 1879—1890 1891—1904	0·6 0·6	3·6 3·4
Barnamord, fosterförfärfning o. dyl.	{ 1879—1890 1891—1904	— —	1·4 2·5
Andra brott mot 14 kap.	{ 1879—1890 1891—1904	0·1 0·1	4·7 5·3
Brott mot annans frihet	{ 1879—1890 1891—1904	— 0·7	— 5·8
Falsk angifvelse och annan ärekränkning	{ 1879—1890 1891—1904	— —	1·9 1·5
Mened	{ 1879—1890 1891—1904	— —	1·6 2·1
Förfalskning	{ 1879—1890 1891—1904	0·3 0·1	4·3 7·3
Bedrägeri	{ 1879—1890 1891—1904	0·2 0·2	3·8 5·7
Brott i konkurs	{ 1879—1890 1891—1904	— —	— —
Rån	{ 1879—1890 1891—1904	— 1·1	7·9 10·5
Enkel stöld, första resan	{ 1879—1890 1891—1904	2·1 1·1	8·6 12·5
Kvalificerad stöld eller inbrott, första resan	{ 1879—1890 1891—1904	4·1 3·2	17·6 23·2
Utererad stöld eller inbrott	{ 1879—1890 1891—1904	0·1 —	2·9 —
Motvärn af äverkare samt äverkan	{ 1879—1890 1891—1904	— —	— —
Mordbrand	{ 1879—1890 1891—1904	11·7 7·9	7·8 12·9
Annan skadegörelse	{ 1879—1890 1891—1904	2·1 0·5	14·5 8·7
Samtliga gröfre brott	{ 1879—1890 1891—1904	1·6 1·0	7·8 9·3

af hela antalet för samma slags brott sakfällda med uppgiften ålder.

d — e — r.

18—21 år.	21—30 år.	30—40 år.	40—50 år.	50—60 år.	60—70 år.	70 år och öfver.
18.0	58.6	14.3	4.3	1.8	0.2	—
20.7	58.1	12.7	3.5	1.4	0.5	—
—	21.5	30.8	26.2	18.4	3.1	—
4.4	18.2	29.5	28.7	13.9	4.4	0.9
14.7	62.2	14.4	5.7	1.0	—	—
19.7	56.3	15.3	3.3	1.4	0.2	0.2
18.9	41.1	17.8	6.7	2.2	2.2	—
25.4	46.1	11.1	4.2	1.1	0.5	—
16.0	22.4	15.6	15.6	11.4	4.9	2.3
13.1	20.6	16.2	11.5	10.2	6.4	3.1
7.5	33.9	21.5	15.6	12.9	2.1	1.6
7.7	38.5	24.6	9.2	6.9	3.1	0.8
15.8	47.1	16.7	7.8	6.3	1.8	0.3
16.3	44.4	19.7	6.2	6.0	3.0	0.4
11.7	58.0	23.0	5.0	0.4	—	0.5
15.7	55.5	20.6	4.0	0.7	1.0	—
18.7	49.0	16.2	7.3	3.0	0.9	0.1
22.1	50.4	13.7	5.2	2.4	0.7	0.1
9.1	57.6	21.2	9.1	3.0	—	—
9.5	53.3	24.1	5.9	0.7	—	—
1.9	17.0	24.5	28.3	18.9	5.6	1.9
1.5	14.7	19.1	30.9	14.7	11.7	5.9
2.5	15.9	23.7	26.1	20.4	8.6	1.2
1.3	17.7	25.6	26.9	15.5	10.1	0.8
13.4	39.4	22.0	11.3	7.0	2.0	0.3
14.9	36.8	23.7	10.8	4.5	1.4	0.5
13.5	48.1	18.3	11.0	4.0	0.9	0.2
12.0	38.6	25.0	11.4	5.4	1.4	0.3
1.0	10.4	23.8	29.2	24.2	10.4	1.0
0.6	15.3	30.6	30.0	12.3	10.0	1.2
18.6	49.7	15.2	4.0	4.0	0.6	—
18.2	50.2	15.5	3.3	0.6	0.6	—
13.2	37.3	21.6	11.7	4.1	1.3	0.1
16.8	33.3	19.7	10.6	4.3	1.5	0.2
18.0	33.9	15.8	7.5	3.1	0.6	0.0
20.9	29.1	14.3	6.3	2.3	0.6	0.1
7.9	32.4	24.9	17.7	9.8	3.8	0.5
7.3	38.1	29.5	15.7	6.4	2.6	0.4
—	18.2	41.0	22.7	4.5	13.6	—
11.1	33.3	33.4	11.1	—	11.1	—
5.7	31.0	15.0	14.6	8.2	4.6	1.4
6.6	18.8	19.8	13.2	11.9	7.3	1.6
10.3	46.9	13.1	8.3	4.8	—	—
22.8	46.3	13.0	5.0	2.6	1.1	—
13.7	38.5	19.5	11.2	5.6	1.8	0.3
16.3	39.2	19.2	9.1	4.0	1.6	0.3

¹ 5 på åldrarna öfver 40 år. Öfver hufvud begås sålunda det ojämförligt största antalet brott af personer i ungdoms- och den tidigare mannaåldern; särskildt har åldersgruppen 21—30 år att uppvisa ett utomordentligt stort antal sakfälda, nära $\frac{2}{5}$ af det hela. Saken ställer sig dock ganska olika vid olika slags brott. I allmänhet kan man säga, att förbrytelser, som begås öppet och med användande af våld, äro ytterligt sällsynta i högre åldrar; däremot äro här relativt vanliga sådana förbrytelser som brott i ämbete, ärekränkning och egendomsbrott med undantag af rån och annan skadegörelse än mordbrand. Vid sedlighetsförbrytelseerna och mordbrandsbrotten råder det egendomliga förhållandet, att de sakfälda äro relativt talrika såväl i åldrarna under 21 som öfver 40 år.

Af siffrorna här ofvan kan ännu en slutsats dragas: i förhållande till hela antalet sakfälda voro de ungdomliga förbrytarne (under 21 år) talrikare, de äldre (öfver 40 år) fåtaligare under åren 1891—1904 än 1879—1890. Häraf får man dock naturligtvis ej utan vidare sluta till, att brottsligheten skulle hafva ökat i ungdomsåren men minskats i de högre åldrarna, huruvida detta i verkligheten varit fallet, skall längre fram visas.

För en närmare undersökning af brottsligheten i olika åldrar äro de nu behandlade siffrorna ej tillräckligt upplysande. Ett verkligt mått på kriminaliteten vinner man endast genom att sätta de sakfäldas antal i förhållande till medelfolkmängden i samma åldersgrupp. Så har skett i bifogade *tab. O*, som redogör för de sakfäldas antal på 100,000 af medelfolkmängden åren 1879—1890 och 1891—1904 inom olika åldrar och för olika arter af brott, eller hvad jag i det följande kallar brottslighetstalen. Härvid hafva dock de minderåriga förbrytarne (under 15 år) måst utelämnas, då dessa gifvetvis icke kunna sättas i relation till hela folkmängden 0—15 år och å andra sidan hvarje annan begränsning af åldersgruppen nedåt, t. ex. vid 10 år, vore godtycklig. Beträffande dessa får därför senare särskildt redogöras med ledning af de absoluta talen i *tab. M*. — För att underlätta jämförelser de olika förbrytelseerna emellan har i *tab. P* utförts en omräkning af siffrorna för åren 1891—1904 i *tab. O*, på det sätt, att brottslighetstalen för åldersklassen 21—30 år, som vid de flesta förbrytelsearterna uppvisar maximum, satts = 100 och de öfriga brottslighetstalen omräknats till procent häraf.

Af tabellerna *O* och *P* framgår, att under åren 1891—1904 antalet sakfälda för samtliga gröfre brott, tagna öfver ett, var i förhållande till folkmängden störst i åldersgrupperna 18—21 och 21—30 år med någon öfvervikt för åldern 18—21 år. För åldrarna 15—18 och 30—40 år är brottslighetstalet föga mer än hälften så högt som för de mellanliggande, och för åldersgrupperna öfver 40 år minskas det sedermera ytterligare, tills det i de högsta åldrarna nedsjunker till en obetydlighet. Emellertid visa, såsom förut omnämnts, de olika arterna af förbrytelser väsentligt skiljaktliga förhållanden.

Tab. O. För gröfre brott mot strafflagen sakfällda på 100,000 af medel-folkmängden i olika åldrar åren 1879—1890 och 1891—1904.¹⁾

Förbrytelseart.	15/18 år.	18/21 år.	21/30 år.	30/40 år.	40/50 år.	50/60 år.	60/70 år.	70 år o. öfver.
Brott mot 7—10 kap.	0·98 2·17	6·62 16·04	8·28 18·19	2·32 4·21	0·80 1·38	0·39 0·64	0·05 0·29	—
Brott i ämbete	— —	— 0·14	0·18 0·23	0·29 0·39	0·29 0·45	0·23 0·26	0·05 0·10	— 0·03
Fridsbrott	0·19 0·59	1·47 3·53	2·38 4·07	0·63 1·17	0·29 0·30	0·06 0·15	— 0·02	— 0·03
Våldtäkt	0·25 0·52	0·57 1·31	0·47 0·95	0·24 0·24	0·10 0·11	0·04 0·03	0·05 0·02	—
Äktenskaps- och sedlighetsbrott	0·85 2·51	1·40 2·07	0·76 1·32	0·60 1·09	0·70 0·92	0·59 0·97	0·35 0·77	0·29 0·51
Mord och mordförsök . . .	0·16 0·29	0·47 0·27	0·81 0·55	0·59 0·37	0·50 0·16	0·47 0·15	0·11 0·08	0·15 0·03
Dråp	0·38 0·42	1·76 2·20	2·02 2·42	0·82 1·14	0·44 0·43	0·41 0·49	0·16 0·31	0·05 0·06
Barnamord, fosterfördrifning o. dyl.	0·35 0·52	2·96 3·53	5·67 5·04	2·59 1·98	0·65 0·45	0·06 0·10	— 0·17	0·19 —
Andra brott mot 14 kap. . .	3·53 6·13	14·98 28·22	15·13 25·94	5·72 7·45	3·02 3·33	1·41 1·86	0·60 0·75	0·15 0·20
Brott mot annans frihet . .	— 0·20	0·10 0·35	0·24 0·80	0·10 0·38	0·05 0·11	0·02 0·02	—	—
Falsk angivelse och annan ärekränkning	0·03 0·02	0·03 0·03	0·12 0·11	0·19 0·15	0·26 0·29	0·19 0·17	0·08 0·17	0·05 0·11
Mened	0·13 0·12	0·20 0·08	0·50 0·46	0·85 0·71	1·09 0·88	0·98 0·61	0·57 0·50	0·15 0·06
Förfalskning	1·95 2·91	6·36 6·55	7·21 6·53	4·62 4·46	2·75 2·40	1·95 1·22	0·79 0·48	0·19 0·23
Bedrägeri	0·53 1·87	2·03 4·35	2·79 5·62	1·22 3·86	0·85 2·08	0·35 1·19	0·11 0·40	0·05 0·11
Brott i konkurs	— —	0·07 0·03	0·27 0·29	0·71 0·60	1·01 0·70	0·96 0·35	0·57 0·35	0·10 0·06
Rån	0·44 0·47	1·10 0·90	1·13 1·00	0·40 0·32	0·10 0·08	0·13 0·02	0·03 0·02	—
Enkel stöld, första resan . .	7·84 14·06	12·81 20·80	13·92 16·59	9·24 10·37	5·80 6·62	2·33 3·23	1·03 1·43	0·14 0·29
Kvalificerad stöld eller inbrott, första resan	30·75 40·68	34·35 40·42	24·89 22·68	13·32 11·83	7·41 6·17	3·48 2·76	0·92 0·94	0·14 0·11
Itererad stöld eller inbrott .	4·66 —	13·31 12·34	21·06 20·20	18·56 21·44	15·31 13·50	9·68 6·57	5·29 3·43	1·11 0·80
Motvärn af åverkare samt åverkan	— —	— 0·03	0·05 0·03	0·13 0·03	0·09 0·01	0·02 —	0·08 0·02	—
Mordbrand	0·69 0·96	0·53 0·54	1·11 0·62	0·62 0·70	0·70 0·55	0·45 0·59	0·35 0·46	0·19 0·14
Annan skadegörelse	0·66 0·81	0·50 2·34	0·87 1·92	0·30 0·57	0·21 0·26	0·14 0·17	—	—
Samtliga gröfre brott . . .	54·37 75·25	101·62 146·07	109·86 141·56	64·06 73·46	42·42 41·18	24·34 21·55	11·19 10·79	2·95 2·77

¹⁾ Af utrymmesskäl har årtalskolumnen måst utelämnas i tabellen; emellertid afse de öfre raderna åren 1879—1890, de nedre åren 1891—1904.

Tab. P. *Brottslighetstalen för olika åldrar i procent af brottslighetstalen för åldern 21—30 år åren 1891—1904.*

Förbrytelseart.	15/18 år.	18/21 år.	21/30 år.	30/40 år.	40/50 år.	50/60 år.	60/70 år.	70 år o. öfver.
Brott mot 7—10 kap.	12	88	100	23	8	4	2	—
Brott i ämbete	—	61	100	170	196	113	43	13
Fridsbrott	14	87	100	29	7	4	0	1
Våldtäkt	55	138	100	25	12	3	2	—
Äktenskaps- och sedlighetsbrott . .	190	157	100	83	70	73	58	39
Mord och mordförsök	53	49	100	67	29	27	15	5
Dråp	17	91	100	47	18	20	13	2
Barnamord, fosterfördrifning o. d. .	10	70	100	39	9	2	3	—
Andra brott mot 14 kap.	24	109	100	29	13	7	3	1
Brott mot annans frihet.	25	44	100	48	14	3	—	—
Falsk angivelse o. annan ärekränkning	18	27	100	136	264	155	155	100
Mened	26	17	100	154	191	132	109	13
Förfalskning	45	100	100	68	37	19	7	4
Bedrägeri	33	77	100	69	37	21	7	2
Brott i konkurs	—	10	100	207	242	121	121	21
Rån	47	90	100	32	8	2	2	—
Enkel stöld, första resan	85	125	100	63	40	19	9	2
Kvalif. stöld el. inbrott, första resan	179	178	100	52	27	12	4	0
Itererad stöld eller inbrott	—	47	100	82	52	25	13	3
Motvärn af äverkare samt äverkan .	—	100	100	100	33	—	67	—
Mordbrand	155	87	100	113	89	95	74	23
Annan skadegörelse	42	122	100	30	14	9	4	—
Samtliga gröfre brott	53	103	100	52	29	15	8	2

Brotten mot 7—10 kap. samt fridsbrotten förete ungefär öfverensstämmande siffror: ett ringa antal förbrytare i alla åldrar utom 18—30 år¹⁾ (maximum vid 21—30) och särskildt ytterst få i åldrarna öfver 40 år. — Af öfriga brott mot staten närma sig våldtäktsbrotten mest de nu omnämnda förbrytelseerna, de visa dock ett väsentligt starkare deltagande från de yngsta åldrarnas sida, maximum ligger sålunda vid 18—21 år. — Brott i ämbete eller tjänst förekomma af lätt insedt skäl hufvudsakligen i mognare åldrar. — Synnerligen märkliga siffror visa sedlighetsbrotten. Den största frekvensen förekommer här i den lägsta åldersgruppen, 15—18 år, hvilkens brottslighetstal är nära dubbelt så stort som åldern 21—30

¹⁾ Då här och i det följande talas om ett större eller mindre antal förbrytare, afser jämförelsen städse blott förhållandena inom den särskilda förbrytelsegrupp, som är i fråga: huruvida dennas siffror äro höga eller låga absolut taget eller i jämförelse med andra förbrytelsegrupper, lämnas härvid alldeles åsido. Sistnämnda förhållande skall längre fram närmare belysas.

års. Men därjämte förete äfven de högsta åldrarna ovanligt höga siffror, brottslighetstalen sjunkande sker nämligen så långsamt, att talet för åldrarna öfver 70 år är nära hälften så stort som för åldern 30—40 år.

Bland brotten mot enskild person möta vi först de våldsamma angreppen mot person, mord, dråp och annan misshandel (andra brott mot 14 kap.), hvarvid till att börja med lämnas åsido barnamord, fosterfördrifning o. dyl., då dessa förbrytelser icke äro likartade med de öfriga brotten mot 14 kap. Samtliga dessa brott äro vanligast i ungdomsåldrarna; mord och dråp i åldern 21—30 år, andra brott mot 14 kap. i åldern 18—21 år, men i öfrigt visa de stora skiljaktigheter sinsemellan. Jämnast fördela sig de för mord och mordförsök sakfällda öfver lifvets olika åldrar; brottslighetstalen för åldersgrupperna 15—18 och 18—21 år äro omkring hälften så stora som för åldern 21—30 år, för åldern 30—40 år utgör siffran två tredjedelar och ännu i åldern 60—70 år en sjundedel af maximum. Vid dråp och i ännu högre grad »andra brott mot 14 kap.» tillhöra däremot förbrytarna mera uteslutande åldrarna 18—30 år. — Brott mot annans frihet begås hufvudsakligen i åldrarna 18—40 år, med maximum i åldern 21—30 år. — I fråga om falsk angivelse och annan ärekränkning äro de absoluta talen så små, att brottslighetstalen blifva i allt för hög grad underkastade tillfälligheters inverkan, dock medgifva de säkerligen den slutsatsen, att dessa förbrytelser i öfvervägande grad begås af personer i mogen ålder, 30—60 år.

Beträffande barnamordsförbrytelseerna äro de i förhållande till medelfolkmängden beräknade brottslighetstalen af ringa intresse. Då barnamord i strafflagens mening såväl som brott mot 14 kap. 23—25 §§ endast kunna begås af mödrar till oäkta barn, är riktigast att jämföra de för dylika förbrytelser sakfälldas antal med antalet barnaföderskor med oäkta barn i samma åldrar. Härvid möter emellertid den svårigheten, att den officiella statistiken icke skiljer mellan dessa brott samt fosterfördrifning o. dyl. De för sistnämnda förbrytelser dömda måste därför medräknas; deras antal är dock säkerligen ringa. Däremot både kunna och naturligtvis äfven böra de sakfällda männen uteslutas.

På 1,000 barnaföderskor med oäkta barn i nedanstående åldrar kommo kvinnor, som sakfällts för barnamord, fosterfördrifning o. dyl., till följande antal:

	15—18 år.	18—21 år.	21—30 år.	30—40 år.	40—50 år.
1879—1890	4·91	1) 4·40		4·37	5·14
1891—1904	3·75	3·68	3·80	3·61	3·98

Barnamord och dylika förbrytelser förekomma alltså bland barnaföderskorna med oäkta barn i ungefär samma omfattning i alla åldrar;

1) För åren före 1891 saknas i den officiella statistiken uppgifter rörande antalet barnaföderskor i 21:a lefnadsåret, utan hafva dessa sammanförts med dem i 22:a t. o. m. 25:e lefnadsåren.

de växlingar, siffrorna här ofvan utvisa, äro nämligen ej större, än att de mycket väl kunna bero på tillfälligheters inverkan. Att åldern, som eljest utöfvar så afgörande inflytande på kriminaliteten, vid barnamordsförbrytelserna sålunda visar sig sakna all betydelse, är ett synnerligen märkligt faktum.

Menedsbrott begås liksom brott i konkurs öfvervägande i de högre åldrarna, maximum kommer vid bådadera på åldern 40—50 år. — Förfalskning, bedrägeri och tjufnadsbrott visa för åldrarna öfver 30 år ungefär öfverensstämmande siffror, i åldrarna under 21 år däremot mycket skiljaktiga, såsom framgår af följande procentsiffror, beräknade på samma sätt som i tab. P eller hämtade ur nämnda tabell.

Brottslighetstalen för nedanstående åldrar utgjorde i procent af brottslighetstalen för åldern 21—30 år vid följande förbrytelsearter:

	15 18 år.	18 21 år.	21 30 år.	30 40 år.	40 50 år.	50 60 år.	60 70 år.	70 år o. öfver.
Förfalskning . . .	45	100	100	68	37	19	7	4
Bedrägeri	33	77	100	69	37	21	7	2
Stöld	84	112	100	67	40	19	9	2

I förhållande till antalet förbrytare i åldern 21—30 år äro sålunda de ungdomliga brottslingarne, i 15—21 års åldern, talrikast vid tjufnadsbrotten, därefter vid förfalskningsbrotten och fataligast vid bedrägeri. Det relativt största antalet förbrytare förekommer vid förfalskning och stöld i åldern 18—21 år, vid bedrägeri i åldern 21—30 år. Vid kvalificerad stöld eller inbrott, första resan, ligger maximum i åldern 15—18 år, vid enkel stöld, första resan, i åldern 18—21 år och vid itererad stöld eller inbrott i åldern 21—30 år. Anmärkningsvärdt är, att åldern 15—18 år spelar en så långt viktigare roll vid kvalificerad stöld eller inbrott än vid enkel stöld; måhända finner dock detta förhållande, åtminstone delvis, sin förklaring i ett mindre allmänt beifrånande af enkla stöld, begångna af ungdomliga förbrytare.

Rån förekommer endast undantagsvis i åldrarna öfver 40 år; maximum uppvisar åldern 21—30 år, därefter kommer åldern 18—21 år. — Vid motvärn af åverkare samt åverkan är de sakfällides antal så litet, att inga som helst slutsatser kunna dragas af talen. — Mordbrandsbrotten visa en tydlig parallellism med sedlighetsbrotten. Liksom vid dessa äro brottslighetstalen ovanligt stora för såväl de lägsta som de högsta åldersklasserna. Synnerligen egendomligt är, att vid mordbrand brottslighetstalet för åldern 18—21 år är väsentligt lägre än för åldersklasserna 15—18 och 21—30 år. Sammanställes härmed, att åldrarna under 15 år visa en absolut siffra, som för perioderna 1879—1890 och 1891—1904 tillsamman tagna är i det närmaste lika stor som för åldern 15—18 år och sålunda sannolikt en relativ siffra för åldersåret 14—15 år, som är ännu högre än för 15—18 års åldern, så finner man, att mordbrandsbrotten hafva tvenne

maxima, ett i barndoms- och den tidigaste ungdomsåldern och ett annat i något mognare ålder. Sannolikt äro väl motiven för mordbrandsanläggningarna icke desamma i den ena och den andra åldern, i barnåldern okynne, hämndlystnad och skadebegär, i de högre åldrarna framför allt vinningslystnad. — I motsats mot mordbrand förekommer »annan skadegörelse» mera utslutande i den egentliga ungdoms- och tidigaste mannaåldern, 18—30 år, i de högsta åldrarna äro dessa förbrytelser sällsynta. De följa sålunda ungefär samma regel som de flesta arterna af brott mot staten och mot enskild person, hvilka förbrytelser de ju för öfrigt likna till sin natur.

I det föregående hafva förbrytarna under 15 år måst lämnas åsido. Af tab. N framgår, att dessa under åren 1891—1904 voro relativt talrikast i fråga om mordbrand (7·9 % af samtliga för mordbrand sakfällda), därefter vid kvalificerad stöld eller inbrott, första resan (3·2 %), vid sedlighetsbrott (1·4 %) samt vid enkel stöld, första resan (1·1 %). Vid öfriga förbrytelser understiger siffran 1 %, där öfver hufvud minderåriga förbrytare registrerats, hvilket är fallet vid långt ifrån alla förbrytelsearter. Emellertid är nog otvifvelaktigt, att de öfverbevisade minderåriga förbrytarnes antal är väsentligt högre, än som synes af tabellen, då sannolikt de allmänna åklagarne ofta underlåtit att yrka ansvar mot minderåriga förbrytare eller domstolarne att ådöma dylikt. Från 1905 års början är på grund af lagändring år 1902 eljest straffbar gärning under alla omständigheter strafflös, då den begås af barn under 15 år. För framtiden komma sålunda de minderåriga förbrytarna att försvinna ur kriminalstatistiken.

Af den föregående redogörelsen följer, att de olika förbrytelsearterna måste komma att i olika åldrar äga en väsentligt olika betydelse för kriminaliteten i det hela. För att närmare ådagalägga detta hafva i bifogade tab. Q siffrorna för åren 1891—1904 i tab. M omräknats för hvarje slag af brott till procent af hela antalet sakfällda i hvarje ålder.

Af tabellen framgår, hvilken öfvervägande betydelse tjufnadsbrotten äga för kriminaliteten i det hela, mer än hälften af samtliga för gröfre brott sakfällda utgöres af personer, som dömts för tjufnadsbrott.¹⁾ I åldrarna under 15 år uppgå de till ej mindre än 85·6 % af samtliga sakfällda; i de följande åldrarna sjunker emellertid siffran ned till 46·2 % i åldern 21—30 år, stiger så åter till 63·9 % i åldern 40—50 år för att så ånyo minskas till 43·3 % i åldrarna från 70 år uppåt. — Af öfriga förbrytelser voro följande de viktigaste, d. v. s. hade att uppvisa ett antal sakfällda, uppgående till minst 1 % af samtliga. I åldrarna under 15 år: mordbrand (7·4)²⁾, sedlighetsbrott (2·6); 15—18 år: »andra brott mot 14

¹⁾ Att dessa däremot endast uppgå till en jämförelsevis ringa del af hela antalet för förbrytelser, äfven ringare brott och förselser, sakfällda, har förut visats.

²⁾ Siffrorna inom parentes beteckna de för resp. förbrytelser sakfäldas antal i procent af samtliga sakfällda inom åldersgruppen.

Tab. Q. *Antalet för särskilda förbrytelsearter åren 1891—1904 sakfällda i procent af hela antalet sakfällda i olika åldrar.*

Förbrytelseart.	Å — l — d — e — r.										Ej upp- gifven.	Samtliga åldrar.
	Under 15 år.	15—18 år.	18—21 år.	21—30 år.	30—40 år.	40—50 år.	50—60 år.	60—70 år.	70 år o. öfver.			
Brott mot 7—10 kap.	—	2.9	11.0	12.8	5.7	3.4	3.0	2.7	—	22.5	8.9	
Brott i ämbete	—	—	0.1	0.2	0.5	1.1	1.2	1.0	1.0	0.2	0.4	
Fridsbrott	—	0.8	2.4	2.9	1.6	0.7	0.7	0.2	1.0	3.9	2.0	
Våldtäkt	0.3	0.7	0.9	0.7	0.3	0.3	0.1	0.2	—	0.4	0.6	
Äktenskaps- och sedlighetsbrott	2.5	3.3	1.4	0.9	1.5	2.2	4.5	7.1	18.6	0.2	1.7	
Mord och mordförsök	—	0.4	0.2	0.4	0.5	0.4	0.7	0.8	1.0	—	0.4	
Dråp	0.9	0.5	1.5	1.7	1.6	1.0	2.3	2.9	2.1	0.2	1.5	
Barnamord, fosterförfärfning o. d.	—	0.7	2.4	3.6	2.7	1.1	0.5	1.5	—	—	2.5	
Andra brott mot 14 kap.	0.9	8.1	19.3	18.3	10.1	8.1	8.6	6.9	7.2	49.2	14.8	
Brott mot annans frihet	0.3	0.3	0.2	0.6	0.5	0.3	0.1	—	—	0.2	0.4	
Falsk angivelse och annan ärekränkning	—	0.0	0.0	0.1	0.2	0.7	0.8	1.5	4.1	2.6	0.3	
Mened	—	0.2	0.1	0.3	1.0	2.1	2.8	4.6	2.1	—	0.7	
Förfalskning	0.3	3.9	4.5	4.6	6.1	5.8	5.7	4.4	8.2	1.7	4.9	
Bedrägeri	0.6	2.5	3.0	4.0	5.3	5.1	5.5	3.7	4.1	2.9	4.0	
Brott i konkurs	—	—	0.0	0.2	0.8	1.7	1.6	3.3	2.1	2.2	0.5	
Rån	0.6	0.6	0.6	0.7	0.4	0.2	0.1	0.2	—	—	0.5	
Enkel stöld, första resan	15.0	18.7	14.2	11.7	14.1	16.0	15.0	13.3	10.3	2.9	13.6	
Kvalificerad stöld eller inbrott, första resan	70.6	54.0	27.7	16.0	16.1	15.0	12.8	8.7	4.1	2.6	21.3	
Itererad stöld eller inbrott	—	—	8.5	18.5	29.2	32.9	30.5	31.8	28.9	2.0	18.8	
Motvärn af åverkare samt åverkan	—	—	0.0	0.0	0.1	0.0	—	0.2	—	1.1	0.1	
Mordbrand	7.4	1.3	0.4	0.4	0.9	1.3	2.7	4.2	5.2	0.4	0.9	
Annan skadegörelse	0.6	1.1	1.6	1.4	0.8	0.6	0.8	0.8	—	4.8	1.2	
Samtliga tjufnadsbrott	85.6	72.7	50.4	46.2	59.4	63.9	58.3	53.8	43.3	7.5	53.7	

kap.» (8¹), förfalskning (3⁹), sedlighetsbrott (3³), brott mot 7—10 kap. (2⁹), bedrägeri (2⁵), mordbrand (1³), annan skadegörelse (1¹); 18—21 år: »andra brott mot 14 kap.» (19³), brott mot 7—10 kap. (11⁰), förfalskning (4⁵), bedrägeri (3⁰), fridsbrott samt barnamord m. m. (2⁴), »annan skadegörelse» (1⁶), dråp (1⁵), sedlighetsbrott (1⁴); 21—30 år: »andra brott mot 14 kap.» (18³), brott mot 7—10 kap. (12⁸), förfalskning (4⁶), bedrägeri (4⁰), barnamord m. m. (3⁶), fridsbrott (2⁹), dråp (1⁷), »annan skadegörelse» (1⁴); 30—40 år: »andra brott mot 14 kap.» (10¹), förfalskning (6¹), brott mot 7—10 kap. (5⁷), bedrägeri (5³), barnamord m. m. (2⁷), fridsbrott samt dråp (1⁶), sedlighetsbrott (1⁶), mened (1⁰); 40—50 år: »andra brott mot 14 kap.» (8¹), förfalskning (5⁸), bedrägeri (5¹), brott mot 7—10 kap. (3⁴), sedlighetsbrott (2²), mened (2¹), brott i konkurs (1⁷), mordbrand (1³), brott i ämbete samt barnamord m. m. (1¹), dråp (1⁰); 50—60 år: »andra brott mot 14 kap.» (8⁶), förfalskning (5⁷), bedrägeri (5⁵), sedlighetsbrott (4⁵), brott mot 7—10 kap. (3⁰), mened (2⁸), mordbrand (2⁷), dråp (2³), brott i konkurs (1⁶), brott i ämbete (1²); 60—70 år: sedlighetsbrott (7¹), »andra brott mot 14 kap.» (6⁹), mened (4⁶), förfalskning (4⁴), mordbrand (4²), bedrägeri (3⁷), brott i konkurs (3³), dråp (2⁹), brott mot 7—10 kap. (2⁷), fosterfördrifning o. dyl. samt falsk angivelse m. m. (1⁵), brott i ämbete (1⁰); 70 år och däröfver: sedlighetsbrott (18⁶), förfalskning (8²), »andra brott mot 14 kap.» (7²), mordbrand (5²), falsk angivelse m. m. samt bedrägeri (4¹), dråp, mened samt brott i konkurs (2¹), brott i ämbete, fridsbrott samt mord (1⁰).

Betraktar man slutsiffrorna i tab. O, finner man, att brottslighets-talen för åren 1879—1890 äro i åldrarna under 40 år lägre men i öfriga åldrar högre än för åren 1891—1904; brottsligheten har sålunda under de senare åren ökats i de lägre åldrarna men minskats i de högre. Storleken af ökningen eller minskningen såväl vid samtliga gröfre brott som vid de särskilda förbrytelsearterna synes tydligast af tab. R, som för hvarje åldersgrupp och förbrytelseart upptager brottslighetstalen för åren 1891—1904, omräknade till procent af motsvarande tal för åren 1879—1890.

Enligt tabellen är ökningen, hvad kriminaliteten i det hela beträffar, starkast i åldern 18—21 år och minskas sedermera successivt i åldersgrupperna 21—30 och 30—40 år, tills den i åldrarna öfver 40 år förbytes till minskning. I åldern 15—18 år är minskningen något mindre än i den närmast följande, och de minderåriga förbrytarens antal har till och med minskats från 29⁴ i medeltal för åren 1879—1890 till 23⁴ för åren 1891—1904 (absoluta tal). De särskilda förbrytelsearterna visa i allmänhet liknande förhållanden: en stark ökning af kriminaliteten i de ungdomliga åldersklasserna, minskning eller mindre stark ökning i de högre. Vid åtskilliga förbrytelsearter förekommer emellertid den största tillväxten af brottsligheten i åldern 15—18 år. För öfrigt är gifvetvis

Tab. R. *Brottslighetstalen för åren 1891—1904 i procent af brottslighetstalen för åren 1879—1890.*

Förbrytelseart.	15 18 år.	18 21 år.	21 30 år.	30 40 år.	40 50 år.	50 60 år.	60 70 år.	70 år o. öfver.
Brott mot 7—10 kap.	221	242	220	181	173	164	580	—
Brott i ämbete	—	—	128	134	155	113	200	—
Fridsbrott	311	240	171	186	103	250	—	—
Väldtäkt	208	230	202	100	110	75	40	—
Äktenskaps- och sedlighetsbrott	295	148	174	182	131	164	220	176
Mord och mordförsök	181	57	68	63	32	32	73	20
Dråp	111	125	120	139	98	120	194	120
Barnamord, fosterfördrifning o. d.	149	119	89	76	69	167	—	—
Andra brott mot 14 kap.	174	188	171	130	110	132	125	133
Brott mot annans frihet	—	350	333	380	220	100	—	—
Falsk angivelse o. annan ärekränkning	67	100	92	79	112	89	213	220
Mened	92	40	92	84	81	62	88	40
Förfalskning	149	103	91	97	87	63	61	121
Bedrägeri	353	214	201	316	245	340	364	220
Brott i konkurs	—	43	107	85	69	36	61	60
Rån	107	82	88	80	80	15	67	—
Enkel stöld, första resan	179	162	119	112	114	139	139	207
Kvalif. stöld eller inbrott, första resan	132	118	91	89	83	79	102	78
Itererad stöld eller inbrott	—	93	124	116	88	68	65	72
Motvärn af äverkare samt återkan	—	—	60	23	11	—	25	—
Mordbrand	139	102	56	113	79	131	131	74
Annan skadegörelse	123	468	221	190	124	121	—	—
Samtliga tjufnadsbrott	127	122	109	106	92	81	80	86
Samtliga gröfre brott	138	144	129	115	97	89	96	94

att beakta, det i många fall de absoluta talen äro så små, att de i tab. R uppgifna ökningssiffrorna icke kunna tillmätas något värde.¹⁾

I det föregående har ingen hänsyn kunnat tagas till de dubbelräkningar, som uppstå därigenom, att personer i en och samma lagföring dömas för brott af mer än ett slag.²⁾ Endast om man nöjer sig med totala antalet sakfälda, utan specifikation efter arten af förbrytelse, kan afdrag göras för dessa dubbelräkningar; man erhåller då de i tab. S å följande sida meddelade talen.

¹⁾ Att för åren 1891—1904 inga sakfälda för itererad stöld förekomma i åldrarna 15—18 år, beror naturligtvis på den s. 192 omnämnda lagändringen.

²⁾ Jämför ss. 143 f.

Tab. S. För gröfre brott sakfällda med afdrag för dubbelräknade.

Årligen.	Å — l — d — e — r.										Ej upp- gifven.	Samtliga åldrar.
	Under 15 år.	15/18 år.	18/21 år.	21/30 år.	30/40 år.	40/50 år.	50/60 år.	60/70 år.	70 år o. öfver.			
A b s o l u t a n t a l.												
1879/80	31·5	142·5	248·0	630·0	362·0	221·5	115·5	27·5	2·5	68·0	1,869·0	
1881/85	24·8	142·8	253·6	672·4	359·6	212·4	100·4	32·2	5·6	48·2	1,852·0	
1886/90	31·8	132·4	221·6	676·2	318·4	166·6	87·4	34·6	5·0	55·0	1,729·0	
1891/95	24·6	193·8	304·6	716·4	398·0	188·0	87·4	39·0	7·8	46·6	2,006·2	
1896/00	27·6	212·0	370·2	848·6	431·0	190·4	85·2	33·8	6·8	52·0	2,257·6	
1901/04	15·3	232·0	420·5	1,073·3	456·9	242·3	95·8	32·7	5·5	9·7	2,584·0	
1879/90	28·9	138·4	239·3	666·9	342·8	194·9	97·5	32·4	4·9	57·6	1,803·6	
1891/04	23·0	211·2	361·1	865·7	426·6	204·3	89·0	35·4	6·8	38·0	2,261·1	
På 100,000 af medelfolkmängden. ¹⁾												
1879/80	—	51·1	94·4	99·3	64·9	45·3	27·0	10·2	1·7	—	60·4	
1881/85	—	54·3	96·9	104·5	64·4	43·4	23·6	10·8	3·4	—	59·7	
1886/90	—	50·8	94·7	101·8	55·1	34·2	20·5	10·4	2·6	—	54·5	
1891/95	—	70·0	124·0	117·1	65·6	37·9	20·4	11·5	3·5	—	62·1	
1896/00	—	73·2	137·2	130·7	68·8	36·6	19·8	9·8	2·6	—	66·7	
1901/04	—	75·5	152·7	152·3	74·2	43·8	21·6	9·3	2·0	—	73·4	
1879/90	—	52·3	95·6	102·5	60·5	39·9	22·9	10·5	2·8	—	57·7	
1891/04	—	72·8	137·4	132·8	69·2	39·2	20·6	10·3	2·7	—	67·1	

Jämför man med hvarandra siffrorna med och utan afräkning af dubbelförda personer, finner man, att de senare öfverskjuta de förra med nedanstående antal procent i de olika åldrarna:

	Under 15 år.	15/18 år.	18/21 år.	21/30 år.	30/40 år.	40/50 år.	50/60 år.	60/70 år.	70 år o. öfver.	Ej upp- gifven ålder.	I allt.
1879/90	2·0	3·9	6·3	7·2	5·8	6·3	6·4	6·2	5·2	4·9	6·2
1891/04	1·6	3·3	6·3	6·6	6·1	5·0	4·8	4·8	2·1	1·9	5·8

Konkurrens af olika slags brott är sålunda vanligast i åldern 21—30 år och tyckes i allmänhet i sina växlingar från åldersklass till åldersklass ungefärligen följa brottslighetstalens, så att med stigande brottslighetstal följer ett ökad antal fall af konkurrens och omvänt med sjunkande. Den minskning af procenttalen, som ären 1891—1904 visa i jämförelse med åren 1879—1890 beror måhända, åtminstone delvis, blott på förändringar i den officiella statistiken.

¹⁾ För slutsiffrorna den straffmyndiga medelfolkmängden.

Af tab. S finner man, att under åren 1879—1890 den största brottsligheten förekom i åldersklassen 21—30 år, under åren 1891—1904 däremot i åldern 18—21 år; maximum har sålunda förflyttat sig nedåt. För en närmare jämförelse mellan de olika åldrarnas brottslighetstal är lämpligt att omräkna brottslighetstalen för de särskilda åldersgrupperna till procent af siffran för åldern 21—30 år; man erhåller då följande värden:

	15/18 år.	18/21 år.	21/30 år.	30/40 år.	40/50 år.	50/60 år.	60/70 år.	70 år o. öfver.
1879—80	51	95	100	65	46	27	10	2
1881—85	52	93	100	62	42	23	10	3
1886—90	50	93	100	54	34	20	10	3
1891—95	63	111	100	59	34	18	10	3
1896—00	56	105	100	53	28	15	7	2
1901—04	50	100	100	49	29	14	6	1
1879—90	51	93	100	59	39	22	10	3
1891—04	55	103	100	52	30	16	8	2

Vid en jämförelse mellan åren 1879—1890 och 1891—1904 visar sig under den senare perioden en genomgående förskjutning af brottsligheten mot ungdomsåren till. Närmare besedt kommer dock så godt som hela denna förändring på femårsperioden 1891—1895, under de följande åren har utvecklingen, åtminstone hvad åldersgrupperna 15—21 år beträffar, gått i motsatt riktning. Medan sålunda brottslighetstalet för åldern 18—21 år under perioden 1891—1895 var 11 % större än talet för åldern 21—30 år, så voro under åren 1901—1904 båda i det närmaste lika höga, med endast en ringa öfvervikt för åldern 18—21 år.

I verkligheten är det emellertid icke åldern 18—21 år, som har att uppvisa den största kriminaliteten; att dess brottslighetstal är högre än den följande åldersklassens, 21—30 års, beror nämligen uteslutande på de jämförelsevis låga siffrorna i åldern 25—30 år. För åren 1899—1904 kan åldern 21—30 år sönderdelas i två grupper: 21—25 och 25—30 år, och visar det sig då, att brottslighetstalet för åldern 21—25 år är betydligt högre än för åldern 18—21 år. Brottslighetstalen på 100,000 af medelfolkmängden åren 1899—1904 utgjorde nämligen i de olika åldrarna:

15/18 år.	18/21 år.	21/25 år.	25/30 år.	30/40 år.	40/50 år.	50/60 år.	60/70 år.	70 år o. öfver.
74.6	150.9	170.7	114.7	70.9	41.1	20.3	9.8	2.1

I procent af brottslighetstalet för åldern 21—25 år utgjorde de särskilda åldersgruppernas brottslighetstal:

15/18 år.	18/21 år.	21/25 år.	25/30 år.	30/40 år.	40/50 år.	50/60 år.	60/70 år.	70 år o. öfver.
44	88	100	67	42	24	12	6	1

Jämfördt med brottslighetstalet för närmast föregående åldersgrupp visar hvarje särskild ålders brottslighetstal följande ökning (+) eller minskning (—):

18/21 år.	21/25 år.	25/30 år.	30/40 år.	40/50 år.	50/60 år.	60/70 år.	70 år o. öfver.
+ 102 %	+ 13 %	— 33 %	— 38 %	— 42 %	— 51 %	— 52 %	— 79 %

I åldern 18—21 år mer än fördubblas sålunda brottslighetstalet, ökas sedermera ytterligare något i åldern 21—25 år, men minskas redan i den följande åldersgruppen med en tredjedel och därefter i allt raskare tempo.

Jämför man med hvarandra brottslighetstalen i tab. S för åren 1879—1890 och 1891—1904 visar sig, liksom enligt tab. O, ökning i åldrarna under 40 år, minskning i de högre åldersgrupperna. Ökningen, resp. minskningen utgör: ökningen i åldern 15—18 år 39 %, 18—21 år 44 %, 21—30 år 30 %, 30—40 år 14 % samt minskningen i åldern 40—50 år 2 %, 50—60 år 10 %, 60—70 år 2 %, 70 år och däröfver 4 %. — I hvad mån ökning eller minskning i olika åldrar förekommit under de smärre tidsperioder, som upptagas i tab. S, synes bäst af nedanstående siffror.

Brottslighetstalen för olika tidsperioder utgjorde i procent af brottslighetstalen åren 1886—1890:¹⁾

	15/18 år.	18/21 år.	21/30 år.	30/40 år.	40/50 år.	50/60 år.	60/70 år.	70 år o. öfver.
1879—80	101	100	98	118	132	132	98	65
1881—85	107	102	103	117	137	115	104	131
1886—90	100	100	100	100	100	100	100	100
1891—95	138	131	115	119	111	100	111	135
1896—00	144	145	128	125	107	97	94	100
1901—04	149	161	150	135	128	105	89	77

Betraktar man dessa siffror närmare, torde man nog finna, att det varit på goda grunder, som i det föregående städse skilts mellan perioderna 1879—1890 och 1891—1904. De visa nämligen väsentligt olika förhållanden. Under den förstnämnda perioden förete åldrarna under 30 år ungefär stationära siffror, de öfriga åldrarna däremot sjunkande, med undantag för åldrarna öfver 60 år, hvilkas siffror emellertid äro så små, att de icke kunna vara vidare upplysande. I det hela visar brottsligheten under denna tid minskning från 60:4 sakfällda på 100,000 af den straffmyndiga medelfolkmängden åren 1879—1880 till 54:5 åren 1886—1890, en minskning af nära 10 %. Med femårsperioden 1891—1895 förändras plötsligt utvecklingsriktningen. Så godt som öfver hela linjen, från de

¹⁾ Att denna femårsperiod valts till bas för jämförelsen beror därpå, att, såsom nedan visas, vid 1890-talets början förändrade förhållanden inträda och det sålunda närmast är med 1886—1890 års siffror, som brottslighetstalen för de följande perioderna böra jämföras.

lägsta åldrarna till de högsta, visar sig nu en mer eller mindre stark stigning, resulterande i att kriminalitetssiffran öfverhufvud växer från 54 $\frac{1}{2}$ till 62 $\frac{1}{2}$ eller med ej mindre än 14 %. Under de följande perioderna 1896—1900 och 1901—1904 fortgår ökningen i åldrarna under 40 år, i åldern 15—18 år dock med betydligt minskad styrka; åldrarna 40—60 år förete växlande förhållanden, men sluta med högre siffror än såväl åren 1886—1890 som 1891—1895; åldrarna öfver 60 år slutligen visa en ej obetydlig minskning. I det hela har kriminaliteten under de ifrågavarande sista åren vuxit med 18 %, från 62 $\frac{1}{2}$ sakfällda på 100,000 af den straffmyndiga medelfolkmängden åren 1891—1895 till 73 $\frac{1}{4}$ åren 1901—1904. Att kriminaliteten under de sista åren knappast nämnvärdt ökats inom åldern 15—18 år, skulle vara en synnerligen glädjande företeelse, om man finge antaga orsaken härtill vara, att denna ålder kunnat hålla sig jämförelsevis obesmittad af den ökade förvildning bland ungdomen, hvarom de stigande brottslighetstalen i åldern 18—21 år bära vittne. Dessvärre är det dock åtminstone möjligt, kanske sannolikt, att saken kan förklaras genom en större mildhet i fråga om strafflagens tillämpning mot ungdomliga förbrytare. Att en dylik ökad mildhet, åtminstone under åren 1901—1904, gjort sig i hög grad gällande beträffande de minderåriga förbrytarne, framgår tydligt af tab. S; också hafva ju genom 1902 års ofvan omnämnda lag alla bestämmelser om straff för minderåriga förbrytare (under 15 år) blifvit upphäfdade från 1905 års ingång.

Det påpekades ofvan, att en plötslig stegring af brottslighetstalen inträda med femårsperioden 1891—1895. Söker man efter orsakerna till denna, torde ligga närmast till hands att tänka på de genomgripande ändringar, som år 1890 vidtogos i strafflagens bestämmelser rörande tjufnadsbrott. För att kunna bedöma, om verkligen dessa lagändringar äro orsak till ökningen af brottslighetstalen, måste man afskilja de för tjufnadsbrott sakfällda från öfriga sakfällda; härvid är man dock, af förut anförda skäl, tvungen att afstå från att afräkna de dubbelförda personerna. De sålunda erhållna brottslighetstalen meddelas i tab. T och samma brottslighetstal, omräknade till procent af brottslighetstalen för åren 1886—1890 i tab. U.

Lämnas åldrarna öfver 60 år åsido på grund af de allt för små talen, finner man, att de för tjufnadsbrott sakfällda under åren 1886—1890 genomgående visa lägre brottslighetstal än under de föregående åren; särskildt är minskningen i åldrarna 40—60 år betydande. Under femårsperioden 1891—1895 inträder så, uppenbarligen till följd af 1890 års lagändringar, en stark stigning i alla åldrar utom 50—60 år; under de följande åren har emellertid någon nämnvärd ytterligare ökning icke förekommit utom i åldern 21—30 år samt, ehuru i mindre grad äfven 40—50 år. En annan bild förete de för öfriga gröfre brott sakfällda. Här har redan perioden 1886—1890 en ganska betydande ökning för åldrarna under 30 år i jämförelse med de föregående åren; för de högre åldrarna

Tab. T. *För tjufnadsbrott och andra gröfre brott sakfällda på 100,000 af medelfolkmängden.*

År.	Å — l — d — e — r.							
	15 18 år.	18 21 år.	21 30 år.	30 40 år.	40 50 år.	50 60 år.	60 70 år.	70 år o. öfver.
För tjufnadsbrott sakfällda.								
1879—1880	44.1	64.7	63.4	44.9	34.5	19.4	7.0	0.7
1881—1885	46.4	64.9	63.3	45.2	31.3	16.8	7.9	1.7
1886—1890	39.7	58.7	55.2	35.7	23.3	12.6	6.7	1.4
1891—1895	55.4	73.8	62.6	43.2	25.6	12.4	7.3	1.7
1896—1900	53.5	71.6	62.4	43.9	25.7	12.6	6.1	1.1
1901—1904	55.5	75.9	72.1	43.9	27.7	12.7	3.6	0.8
För andra gröfre brott sakfällda.								
1879—1880	9.7	34.6	41.8	24.5	14.3	9.2	3.3	1.0
1881—1885	9.9	37.7	48.1	22.7	14.3	8.2	3.4	2.1
1886—1890	13.0	47.9	54.9	22.6	13.4	9.4	4.6	1.3
1891—1895	17.7	58.7	63.1	26.8	14.4	9.2	4.8	2.0
1896—1900	22.0	74.1	78.2	29.0	12.5	7.9	4.1	1.6
1901—1904	22.0	85.9	87.7	34.6	18.3	10.2	6.3	1.2

Tab. U. *Brottslighetstalen enligt tab. T i procent af brottslighetstalen enligt samma tabell för åren 1886—1890.*

År.	Å — l — d — e — r.							
	15 18 år.	18 21 år.	21 30 år.	30 40 år.	40 50 år.	50 60 år.	60 70 år.	70 år o. öfver.
För tjufnadsbrott sakfällda.								
1879—1880	111	120	115	126	148	154	105	50
1881—1885	117	121	115	127	134	133	118	121
1886—1890	100	100	100	100	100	100	100	100
1891—1895	140	137	113	121	110	98	109	121
1896—1900	135	133	113	123	110	100	91	79
1901—1904	140	141	131	123	119	101	54	57
För andra gröfre brott sakfällda.								
1879—1880	75	72	76	108	107	98	72	77
1881—1885	76	79	88	100	107	87	74	161
1886—1890	100	100	100	100	100	100	100	100
1891—1895	136	123	115	119	107	98	104	154
1896—1900	169	155	142	128	93	84	89	123
1901—1904	169	179	160	153	137	109	137	92

är siffran stationär — åldrarna öfver 60 år frånse vi härvid. Under femårsperioderna 1891—1895 och 1896—1900 fortgår stigningen i de lägre åldrarna och utsträcker nu äfven till åldern 30—40 år; de sista åren 1901—1904 visa anseelig ökning i alla åldrar mellan 18 och 70 år. Att icke brottslighetstalet för åldern 15—18 år jämväl vuxit, beror nog sannolikt på mildare lagtillämpning. Anmärkningsvärdt är, att under åren 1901—1904 de högre åldrarna förete så starkt stigande brottslighetstal.

Man finner sålunda, att den plötsliga stegringen af brottslighetstalen under åren 1891—1895 i väsentlig mån kommer på tjufnadsbrottens räkning. Däremot äro dessa nästan utan skuld till den fortsatta stigningen under de följande åren.

Huru brottsligheten ställer sig särskildt för män och för kvinnor i olika åldrar, synes af följande siffror.

Årligt medelantal för gröfre brott sakfälda:

Ålder.	M ä n.		K v i n n o r.	
	1879—90.	1891—04.	1879—90.	1891—04.
Under 15 år	26·8	21·6	2·1	1·4
15—18 år	123·7	189·3	14·7	21·9
18—21 »	207·7	324·9	31·6	36·2
21—30 »	568·5	771·2	98·4	94·5
30—40 »	291·8	369·9	51·0	56·7
40—50 »	163·7	174·9	31·2	29·4
50—60 »	82·4	77·8	15·1	11·2
60—70 »	28·6	30·1	3·8	5·3
70 år och öfver	4·1	6·1	0·	0·7
Ej uppgifven	55·3	37·3	2·3	0·7
Summa	1,552·6	2,003·1	251·0	258·0

På 100,000 af medelfolkmängden kom följande antal sakfälda:

Ålder.	M ä n.		K v i n n o r.	
	1879—90.	1891—04.	1879—90.	1891—04.
15—18 år	92·6	128·4	11·2	15·4
18—21 »	165·9	244·8	25·2	27·8
21—30 »	179·0	239·7	29·6	28·6
30—40 »	108·5	126·4	17·2	17·5
40—50 »	71·3	71·5	12·1	10·6
50—60 »	41·5	38·9	6·6	4·8
60—70 »	20·4	19·2	2·3	2·8
70 år och öfver	5·7	5·6	0·8	0·5

I procent af brottslighetstalen för åldern 21—30 år utgjorde de olika åldrarnes brottslighetstal åren 1891—1904:

	15/18 år.	18/21 år.	21/30 år.	30/40 år.	40/50 år.	50/60 år.	60/70 år.	70 år o. öfver.
Männens . . .	54	102	100	53	30	16	8	2
Kvinnornas . . .	54	97	100	61	37	17	10	2

Någon mera betydande skillnad mellan de båda könen i fråga om brottslighetens fördelning på de olika åldrarne existerar sålunda icke. Maximum för männen faller emellertid i åldern 18—21 år, för kvinnorna däremot i åldern 21—30 år, en olikhet som tydligen förorsakas af att ett synnerligen stort antal kvinnor i sistnämnda ålder sakfällas för barnamord o. dyl. För öfrigt torde ungdomsåldrarna i fråga om brottslighet intaga en något gynnsammare plats för kvinnornas del än för mennens; kvinnornas brottslighetstal utgjorde nämligen åren 1891—1904 i procent af mennens: i åldern 15—18 år 12%, 18—21 år 11%, 21—30 år 11%, 30—40 år 13%, 40—50 år 14%, 50—60 år 12%, 60—70 år 14% samt 70 år och däröfver 8%; sistnämnda låga siffra torde dock knappast bero på annat än tillfälligheter.¹⁾ Minderåriga förbrytare äro bland de sakfällda kvinnorna relativt betydligt sällsyntare än bland de sakfällda männen.

Något större skiljaktigheter könen emellan visa sig, om man jämför med hvarandra brottslighetstalen för åren 1879—1890 och 1891—1904. Brottslighetstalen för sistnämnda år utgjorde nämligen i procent af de förstnämnda årens:

	15 18 år.	18 21 år.	21 30 år.	30 40 år.	40 50 år.	50 60 år.	60 70 år.	70 år o. öfver.
Männens . . .	139	148	134	116	100	94	94	98
Kvinnornas . .	138	110	97	102	88	73	122	63

I åldern 15—18 år hafva sålunda båda könen brottslighetstal ökats ungefär i samma skala. Men redan i följande ålder är ökningen vida mindre för kvinnorna än för männen, och i åldrarna öfver 21 år hafva kvinnornas brottslighetstal i allmänhet sjunkit, i vissa åldrar t. o. m. ej obetydligt, medan däremot mennens minskats först i åldrarna öfver 50 år.

V.

Landsbygd och städer.

Från och med år 1879 finnas i den officiella kriminalstatistiken för hvarje förbrytelseart uppgifter rörande de sakfälldas fördelning, allt efter som de dömts af underrätt på landet, af underrätt i stad eller af öfver-

¹⁾ Det absoluta antalet sakfällda i denna ålder är ytterligt litet.

Tab. V. För brott mot strafflagen sakfälda vid landsbygdens

Medeltal för år.	Religionsbrott.		Brott mot 8—10 kap.		Brott i ämbete.		Fridsbrott (egentliga brott).	
	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.
A — b — s — o — l — u — t — a								
1879—1880 . . .	41·0	53·5	387·0	1,338·0	28·5	79·0	198·0	96·0
1881—1885 . . .	67·4	83·0	330·2	1,368·6	30·8	51·6	272·6	99·6
1886—1890 . . .	55·0	143·4	441·6	1,794·6	22·4	56·6	274·4	102·2
1891—1895 . . .	50·0	122·2	490·0	2,100·0	20·2	60·4	467·8	193·2
1896—1900 . . .	23·8	94·0	683·6	2,652·0	18·0	55·6	689·4	222·6
1901—1904 . . .	38·3	77·3	790·0	3,054·2	22·3	50·5	617·2	183·3
1879—1890 . . .	57·8	103·2	386·1	1,541·0	26·9	58·3	260·9	100·1
1891—1904 . . .	37·3	99·3	644·8	2,569·8	20·0	55·9	589·6	200·8
På 100,000 af den straffmyndiga								
1879—1880 . . .	1·6	11·0	15·0	276·1	1·1	16·3	7·7	19·8
1881—1885 . . .	2·6	15·9	12·8	261·8	1·2	9·9	10·6	19·0
1886—1890 . . .	2·1	24·0	17·2	300·8	0·9	9·5	10·6	17·1
1891—1895 . . .	2·0	18·7	19·0	320·4	0·8	9·2	18·2	29·5
1896—1900 . . .	0·9	12·6	25·9	355·5	0·7	7·4	26·1	29·8
1901—1904 . . .	1·4	9·4	29·3	370·9	0·8	6·1	22·9	22·3
1879—1890 . . .	2·2	18·9	15·0	281·6	1·1	10·6	10·1	18·3
1891—1904 . . .	1·4	13·5	24·5	349·3	0·8	7·6	22·4	27·3

Medeltal för år.	Ringare sedlighetsbrott.		Lönskaläge.		Djurplägeri.		Samtliga brott mot staten utom fylleri.	
	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.
A — b — s — o — l — u — t — a								
1879—1880 . . .	11·0	154·5	23·0	3·5	124·5	705·0	1,666·5	6,916·5
1881—1885 . . .	11·2	167·6	13·6	3·0	122·4	748·0	1,883·4	7,746·6
1886—1890 . . .	8·6	142·2	10·6	1·6	130·2	634·6	2,191·8	8,595·4
1891—1895 . . .	13·4	198·6	6·8	1·4	180·6	651·2	2,830·4	9,089·6
1896—1900 . . .	12·0	258·8	4·2	1·4	243·6	853·2	3,697·4	10,302·6
1901—1904 . . .	15·5	236·2	5·5	0·3	278·5	660·0	3,799·3	9,961·3
1879—1890 . . .	10·1	154·8	13·9	2·5	126·0	693·6	1,975·7	7,961·9
1891—1904 . . .	13·5	230·8	5·5	1·1	231·1	725·8	3,416·8	9,771·8
På 100,000 af den straffmyndiga								
1879—1880 . . .	0·4	31·9	0·9	0·7	4·8	145·5	64·4	1,427·0
1881—1885 . . .	0·4	32·1	0·5	0·6	4·8	143·1	73·0	1,481·9
1886—1890 . . .	0·3	23·8	0·4	0·3	5·1	106·4	85·1	1,440·7
1891—1895 . . .	0·5	30·3	0·3	0·2	7·0	99·4	110·0	1,386·9
1896—1900 . . .	0·4	34·7	0·2	0·2	9·2	114·4	140·1	1,781·0
1901—1904 . . .	0·6	28·7	0·2	0·0	10·3	80·1	140·8	1,209·7
1879—1890 . . .	0·4	28·3	0·5	0·5	4·9	126·7	76·6	1,455·1
1891—1904 . . .	0·5	31·4	0·2	0·1	8·8	98·6	129·8	1,328·1

och vid städernas domstolar, fördelade efter arten af brott.

Fridsbrott (förseelser).		Äktenskapsbrott.		Våldtäkt.		Gröfre sedlighets- brott.		Medeltal för år.
Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	
825·5	4,467·5	14·0	11·5	3·0	1·5	11·0	6·5	1879—1880
999·0	5,208·6	14·4	10·6	6·4	2·4	15·4	3·6	1881—1885
1,212·8	5,704·2	11·2	6·0	5·8	1·8	19·2	8·2	1886—1890
1,557·4	5,744·0	14·4	6·4	8·2	1·6	21·6	10·6	1891—1895
1,967·4	6,134·6	15·4	10·2	9·4	5·8	30·6	14·4	1896—1900
1,974·5	5,677·0	11·3	6·5	12·5	4·0	33·7	12·0	1901—1904
1,059·2	5,291·6	13·0	8·8	5·6	2·0	16·2	6·0	1879—1890
1,823·0	5,864·3	13·8	7·8	9·9	3·8	28·3	12·4	1891—1904

t — a — l.

medelfolkmängden.

31·9	921·7	0·5	2·4	0·1	0·3	0·4	1·3	1879—1880
38·7	996·4	0·6	2·0	0·2	0·4	0·6	0·7	1881—1885
47·1	956·1	0·4	1·0	0·2	0·3	0·8	1·4	1886—1890
60·5	876·4	0·6	1·0	0·3	0·2	0·8	1·6	1891—1895
74·5	822·3	0·6	1·4	0·4	0·8	1·2	1·9	1896—1900
73·2	689·4	0·4	0·8	0·5	0·5	1·2	1·5	1901—1904
41·1	967·1	0·5	1·6	0·2	0·4	0·6	1·1	1879—1890
69·2	797·0	0·5	1·1	0·4	0·5	1·1	1·7	1891—1904

Fylleri.		Mord och mord- försök.		Dråp.		Barnamord m. m.		Medeltal för år.
Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	
1,539·0	17,777·0	10·5	3·5	25·5	4·0	57·0	11·5	1879—1880
1,741·0	18,018·2	11·4	3·2	17·6	7·6	55·6	9·8	1881—1885
1,955·4	20,114·6	12·8	4·2	24·0	6·4	50·4	9·8	1886—1890
2,658·8	24,086·6	6·2	2·2	23·4	6·4	50·6	13·2	1891—1895
3,809·2	34,747·6	10·4	1·2	32·2	8·0	45·4	12·2	1896—1900
4,378·8	37,289·3	6·8	0·8	32·5	4·7	44·5	11·0	1901—1904
1,796·7	18,851·5	11·8	3·7	21·6	6·5	53·7	10·1	1879—1890
3,561·1	31,666·3	7·9	1·4	29·1	6·5	47·0	12·2	1891—1904

t — a — l.

medelfolkmängden.

59·5	3,667·7	0·4	0·7	1·0	0·8	2·2	2·4	1879—1880
67·5	3,446·8	0·4	0·6	0·7	1·4	2·1	1·9	1881—1885
75·9	3,371·6	0·5	0·7	0·9	1·1	2·0	1·6	1886—1890
103·3	3,675·2	0·3	0·3	0·9	1·0	2·0	2·0	1891—1895
144·3	4,657·6	0·4	0·2	1·2	1·1	1·7	1·6	1896—1900
162·3	4,528·5	0·3	0·1	1·2	0·6	1·6	1·3	1901—1904
69·6	3,445·3	0·5	0·7	0·8	1·2	2·1	1·8	1879—1890
135·2	4,303·8	0·3	0·2	1·1	0·9	1·8	1·6	1891—1904

Tab. V.

Medeltal för år.	Andra brott mot 14 kap.		Brott mot annans frihet.		Falsk angivelse och ärekränkning.		Smädelse och missfärmelse.	
	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.
A — b — s — o — l — u — t — a								
1879—1880 . . .	1,051·5	2,032·5	24·0	3·5	201·0	92·5	276·5	422·5
1881—1885 . . .	1,103·8	2,217·2	20·4	8·2	203·0	83·6	251·0	376·8
1886—1890 . . .	1,145·4	2,293·8	19·0	7·2	198·4	72·2	230·6	224·0
1891—1895 . . .	1,378·0	2,086·2	26·6	9·6	196·4	85·8	232·8	185·4
1896—1900 . . .	1,639·4	2,287·0	30·2	10·0	168·2	65·2	197·6	147·4
1901—1904 . . .	1,484·0	2,300·3	27·2	23·2	168·0	60·3	189·5	121·2
1879—1890 . . .	1,112·4	2,218·3	20·4	7·0	200·7	80·3	246·8	320·8
1891—1904 . . .	1,501·6	2,219·1	28·1	13·7	178·2	71·1	207·9	153·5
På 100,000 af den straffmyndiga								
1879—1880 . . .	40·7	419·3	0·9	0·7	7·8	19·1	10·7	87·2
1881—1885 . . .	42·8	424·1	0·8	1·6	7·9	16·0	9·7	72·1
1886—1890 . . .	44·5	384·5	0·7	1·2	7·7	12·1	9·0	37·6
1891—1895 . . .	53·5	318·3	1·0	1·5	7·6	13·1	9·1	28·3
1896—1900 . . .	62·1	306·6	1·1	1·3	6·4	8·7	7·5	19·8
1901—1904 . . .	55·0	279·4	1·0	2·8	6·2	7·3	7·0	14·7
1879—1890 . . .	43·1	405·4	0·8	1·3	7·8	14·7	9·6	58·6
1891—1904 . . .	57·0	301·6	1·1	1·8	6·8	9·7	7·9	20·9

Medeltal för år.	Bedrägeri (försedelser).		Brott i konkurs.		Rån.		Enkel stöld, lista resan.	
	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.
A — b — s — o — l — u — t — a								
1879—1880 . . .	45·0	76·5	35·5	11·0	7·0	7·0	130·5	170·5
1881—1885 . . .	83·0	131·2	26·8	19·4	7·0	7·0	103·2	157·2
1886—1890 . . .	52·6	22·8	47·2	16·4	8·8	7·6	86·0	120·8
1891—1895 . . .	39·0	40·2	30·6	15·0	7·4	4·4	116·2	172·0
1896—1900 . . .	79·0	99·0	28·4	14·2	8·6	6·2	114·0	214·0
1901—1904 . . .	62·3	52·5	29·7	19·5	7·8	4·3	129·0	242·7
1879—1890 . . .	64·0	76·9	36·8	16·8	7·8	7·3	100·6	144·2
1891—1904 . . .	59·9	64·7	27·8	16·0	7·9	5·0	119·1	207·2
På 100,000 af den straffmyndiga								
1879—1880 . . .	1·7	15·8	1·4	2·3	0·3	1·4	5·0	35·2
1881—1885 . . .	3·2	25·1	1·0	3·7	0·3	1·3	4·0	30·1
1886—1890 . . .	2·0	3·8	1·8	2·8	0·3	1·3	3·4	20·2
1891—1895 . . .	1·5	6·1	1·2	2·3	0·3	0·7	4·5	26·2
1896—1900 . . .	3·0	13·3	0·9	1·9	0·3	0·8	4·3	28·7
1901—1904 . . .	2·3	6·4	1·1	2·4	0·3	0·5	4·8	29·5
1879—1890 . . .	2·5	14·1	1·4	3·1	0·3	1·3	3·9	26·3
1891—1904 . . .	2·3	8·8	1·0	2·2	0·3	0·7	4·5	28·2

(Forts.)

Samtliga brott mot enskild person.		Mened.		Förfalskning.		Bedrägeri (egentliga brott).		Medeltal för år.
Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	

t — a — l.

1,646.0	2,570.0	15.5	2.0	48.5	78.5	100.5	177.5	1879—1880
1,662.8	2,706.4	22.0	4.4	48.4	78.4	92.2	149.0	1881—1885
1,680.6	2,617.6	24.6	8.2	47.8	69.8	83.6	140.6	1886—1890
1,914.0	2,388.8	20.6	8.2	50.8	76.4	83.2	172.0	1891—1895
2,123.4	2,531.0	18.8	4.0	47.6	64.0	85.8	181.4	1896—1900
1,952.5	2,521.5	11.8	8.5	48.5	75.2	84.7	224.0	1901—1904
1,667.4	2,646.7	22.0	5.6	48.2	74.8	90.0	150.2	1879—1890
1,909.8	2,477.5	17.5	6.8	49.0	71.7	84.6	190.2	1891—1904

medelfolkmängden.

63.7	530.2	0.6	0.4	1.9	16.2	3.9	36.6	1879—1880
64.4	517.7	0.9	0.8	1.9	15.0	3.6	28.5	1881—1885
65.3	438.8	1.0	1.4	1.9	11.7	3.3	23.6	1886—1890
74.4	364.5	0.8	1.3	2.0	11.7	3.2	26.2	1891—1895
80.4	339.3	0.7	0.5	1.8	8.6	3.3	24.3	1896—1900
72.3	306.2	0.4	1.0	1.8	9.1	3.1	27.2	1901—1904
64.7	488.7	0.9	1.0	1.9	13.7	3.5	27.5	1879—1890
76.0	336.7	0.7	0.9	1.9	9.7	3.2	25.9	1891—1904

Kvalif. stöld eller inbrott, 1:sta resan.		Itererad stöld eller inbrott.		Snatteri.		Ringare delaktighet i stöld m. m.		Medeltal för år.
Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	

t — a — l.

260.5	266.0	181.5	249.0	196.5	411.5	14.5	41.5	1879—1880
203.8	307.4	172.0	290.0	172.0	443.0	9.4	37.8	1881—1885
170.2	262.6	132.4	255.6	157.6	302.6	11.8	33.8	1886—1890
208.4	307.4	115.0	297.2	178.2	379.8	9.8	39.8	1891—1895
179.2	312.0	113.2	333.4	176.0	402.8	10.8	33.8	1896—1900
195.2	331.3	108.2	388.7	190.0	440.0	9.2	34.5	1901—1904
199.2	281.8	157.1	268.8	170.1	379.2	11.2	36.8	1879—1890
194.2	315.9	112.4	336.3	180.8	405.2	10.0	36.1	1891—1904

medelfolkmängden.

10.1	54.9	7.0	51.4	7.6	84.9	0.6	8.5	1879—1880
7.9	58.8	6.6	55.5	6.6	84.8	0.4	7.2	1881—1885
6.6	44.0	5.1	42.8	6.1	50.7	0.5	5.7	1886—1890
8.1	46.9	4.5	45.3	6.9	58.0	0.4	6.1	1891—1895
6.8	41.8	4.3	44.7	6.7	54.0	0.4	4.5	1896—1900
7.2	40.2	4.0	47.2	7.0	53.4	0.4	4.2	1901—1904
7.7	51.5	6.1	49.1	6.6	69.3	0.4	6.7	1879—1890
7.4	42.9	4.3	45.7	6.9	55.1	0.4	4.9	1891—1904

Tab. V. (Forts.)

Medeltal för år.	Åverkan.		Mordbrand.		Annan skadegörelse.		Samtliga brott mot egendom.	
	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.
A — b — s — o — l — u — t — a t — a — l.								
1879—1880 . . .	843·0	109·5	16·0	10·0	189·5	98·5	2,084·0	1,709·0
1881—1885 . . .	665·4	97·0	14·8	5·2	189·4	93·8	1,809·4	1,820·8
1886—1890 . . .	544·0	47·8	20·8	5·4	175·8	89·6	1,563·2	1,383·0
1891—1895 . . .	451·2	42·2	18·6	7·4	216·4	79·8	1,545·4	1,641·8
1896—1900 . . .	423·0	34·8	16·4	3·6	252·2	85·2	1,548·0	1,788·4
1901—1904 . . .	386·0	45·5	12·8	6·0	221·0	83·0	1,496·2	1,955·7
1879—1890 . . .	644·4	78·6	17·5	6·1	183·7	92·6	1,752·6	1,619·7
1891—1904 . . .	422·5	40·5	16·1	5·6	230·5	82·7	1,532·3	1,783·9
På 100.000 af den straffmyndiga medelfolkmängden.								
1879—1880 . . .	32·6	22·6	0·6	2·1	7·3	20·3	80·6	352·6
1881—1885 . . .	25·8	18·6	0·6	1·0	7·3	17·9	70·1	348·3
1886—1890 . . .	21·1	8·0	0·8	0·9	6·8	14·9	60·7	231·8
1891—1895 . . .	17·5	6·4	0·7	1·1	8·4	12·2	60·0	250·5
1896—1900 . . .	16·0	4·7	0·6	0·5	9·6	11·4	58·7	239·7
1901—1904 . . .	14·3	5·6	0·5	0·7	8·2	10·1	55·4	237·5
1879—1890 . . .	25·0	14·4	0·7	1·1	7·1	16·9	68·0	296·0
1891—1904 . . .	16·0	5·5	0·6	0·8	8·7	11·2	58·2	242·5

Tab. X. För brott mot strafflagen sakfällda, med afräkning af dubbelförda.

Medeltal för år.	Gröfre brott.		Ringare brott.		Förseelser.		Summa.	
	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.	Landsb.	Städer.
A — b — s — o — l — u — t — a t — a — l.								
1879—1880 . . .	918·5	950·5	2,987·0	4,353·0	2,185·0	20,264·0	6,090·5	25,567·5
1881—1885 . . .	832·6	1,018·6	2,794·6	4,505·8	2,453·6	21,691·0	6,080·8	27,215·4
1886—1890 . . .	798·2	930·2	2,723·0	4,646·0	2,650·0	23,513·4	6,171·2	29,089·6
1891—1895 . . .	910·8	1,095·4	3,262·6	5,691·2	3,192·0	25,883·2	7,365·4	32,669·8
1896—1900 . . .	1,002·0	1,255·6	3,747·2	6,611·4	4,440·2	36,674·8	9,189·4	44,541·8
1901—1904 . . .	1,075·8	1,507·8	3,570·0	6,733·5	4,928·7	39,066·2	9,574·5	47,307·5
1879—1890 . . .	832·6	970·4	2,796·8	4,538·8	2,490·7	22,212·5	6,120·1	27,721·7
1891—1904 . . .	990·5	1,270·4	3,523·5	6,317·7	4,134·0	33,503·9	8,648·0	41,092·0
På 100.000 af den straffmyndiga medelfolkmängden.								
1879—1880 . . .	35·5	196·1	115·5	898·1	84·5	4,180·8	235·5	5,275·0
1881—1885 . . .	32·3	194·9	108·3	861·9	95·1	4,149·4	235·7	5,206·2
1886—1890 . . .	31·0	155·9	105·8	778·8	102·9	3,941·3	239·7	4,876·0
1891—1895 . . .	35·4	167·1	126·7	868·4	124·0	3,949·4	286·1	4,984·9
1896—1900 . . .	38·0	168·3	142·0	886·2	168·2	4,916·0	348·2	5,970·5
1901—1904 . . .	39·9	183·1	132·3	817·7	182·6	4,744·3	354·8	5,745·1
1879—1890 . . .	32·3	177·4	108·4	829·5	96·6	4,059·5	237·3	5,066·4
1891—1904 . . .	37·6	172·7	133·8	858·6	157·0	4,553·6	328·4	5,584·9

rätt. Med ledning af dessa uppgifter kan man bedöma den olika brottslighetsfrekvensen på landsbygden och i städerna, d. v. s. i hvilken olika utsträckning förbrytelser begås på land och i stad. Däremot är man ej berättigad att utan vidare af dessa siffror sluta till motsvarande olikheter i fråga om kriminalitet mellan landsbygdens och städernas befolkning; enligt rättegångsbalken skall nämligen i regel en förbrytelse åtalas vid den domstol, inom hvars domvärjo den begåtts, och sålunda brott, som begås i stad, beifras vid stadsdomstol och brott, som begås på landet, vid häradsrätt, oafsedt om gärningsmannen tillhör städernas eller landsbygdens befolkning. Man skulle därför möjligen kunna ifrågasätta, om man kan vara berättigad att sätta antalet för brott sakfällda i förhållande till folkmängden på landet och i städerna, en mängd af stadsdomstol dömda tillhöra ju i verkligheten landsbygdens befolkning och omvänt. Emellertid förefinnes nog i alla fall ett nära samband mellan folkmängdssiffran och de sakfälldas antal, så att ju folkrikare ett område är, desto flera brottslingar komma att, om förhållandena i öfrigt äro likartade, blifva dömda af dess domstolar, brottslingarna må nu tillhöra området i fråga eller något annat. Att jämföra antalet genom domstolar på landet och i städerna sakfällda personer med landsbygdens och städernas befolkning torde därför vara fullt befogadt.

I *tab. V* å föregående sidor meddelas uppgifter rörande antalet personer, som för olika slag af brott och förseelser mot strafflagen¹⁾ blifvit sakfällda vid landsbygdens och städernas domstolar, såväl i absoluta tal som i förhållande till folkmängden. Det lilla antal, som dömts direkt af öfverrätt, har härvid påförts städerna. Vid tabellens upprättande har, af skäl som flerstädes i det föregående berörts, ingen hänsyn kunnat tagas till förekommande dubbelräkningar; det uppgifna antalet sakfällda är därför väsentligt högre än det verkliga. I *tab. X* har däremot afräkning skett för dubbelförda personer, dock endast hvad hvar och en särskildt af de tre grupperna gröfre brott, ringare brott och förseelser angår; för alla förbrytelser tillsammantagna har ingen ytterligare afräkning kunnat äga rum. I de talrika fall, då en person samtidigt dömts för exempelvis ett ringare brott och en förseelse, har han sålunda kommit att dubbelföras. Äfven denna tabell visar därför, dock endast hvad slutsummorna angår, ej obetydligt högre siffror än de verkliga.

I hvad mån dubbelräkningar förekomma i fråga om särskildt de vid landsbygdens och särskildt de vid städernas domstolar sakfällda, framgår af *tab. Y*.

Till en viss grad torde man vara berättigad att från skiljaktigheterna i fråga om frekvensen af dubbelräkningar sluta till motsvarande olikheter beträffande förekomsten af sådan konkurrens af brott, som här afses, och skulle denna sålunda vara betydligt vanligare på landsbygden än i städerna.

¹⁾ Förbrytelserna mot krigslagen måste lämnas åsido.

Orsaken härtill torde sannolikt vara den, att i städerna ett mycket stort antal personer dömas enbart för fylleri, medan på landsbygden nog i allmänhet de, som sakfällas för fylleri, samtidigt dömas till ansvar äfven för annan förbrytelse. Svårare att förklara är den anseliga stigning, som landsbygdens siffror utvisa, så mycket mera som man kunnat äga anledning i stället vänta en minskning efter år 1890 till följd af strafflagsändringar nämnda år. Fönsterinslagning o. d. samt djurplågeri, hvilka förbrytelser förut voro räknade såsom förseelser, hafva nämligen på grund af dessa lagändringar fr. o. m. år 1891 blifvit öfverförda till gruppen ringare brott. Då, såsom förut nämnts, afräkning af dubbelförda personer icke kan ske gemensamt för gruppen förseelser, hvartill fylleri fortfarande hänföres, och gruppen ringare brott, måste fr. o. m. år 1891 alla personer, som samtidigt dömas för fylleri samt fönsterinslagning eller djurplågeri, komma att i statistiken blifva dubbelräknade. Sålunda skulle antalet fall, i hvilka afdrag för dubbelräkningar icke kunnat göras, kommit att fr. o. m. nämnda år ej oväsentligt ökas och å andra sidan de kända och fränräknade dubbelföringarnas antal minskats.

Kastar man en blick på siffrorna i tabellerna V och X, finner man strax, att kriminaliteten är i förhållande till folkmängden ofantligt mycket större i städerna än på landsbygden. I hvilken grad detta är fallet vid de särskilda förbrytelsearterna, synes lättast, om man omräknar landsbygdens siffror till procent af städernas, såsom här nedan skett för perioderna 1879—1890 och 1891—1904. Antalet sakfälda på 100,000 af

Tab. Y. Antal sakfälda utan och med afdrag för dubbelräknade m. m.

Medeltal för år.	Antal sakfälda utan afdrag för dubbelräknade.		Antal sakfälda med afdrag för dubbelräknade.		Antalet dubbelräknade i % af antalet sakfälda med afdrag för dubbelräknade.	
	På landsb.	I städerna.	På landsb.	I städerna.	På landsb.	I städerna.
1879—1880 . .	6,935·5	28,972·5	6,090·5	25,567·5	13·9	13·3
1881—1885 . .	7,096·6	30,292·0	6,080·8	27,215·4	16·7	11·3
1886—1890 . .	7,391·0	32,710·6	6,171·2	29,089·6	19·8	12·4
1891—1895 . .	8,948·6	37,206·8	7,365·4	32,669·8	21·5	13·9
1896—1900 . .	11,178·0	49,369·6	9,189·4	44,541·8	21·6	10·8
1901—1904 . .	11,626·8	51,727·8	9,574·5	47,307·5	21·4	9·3
1879—1890 . .	7,192·4	31,079·8	6,120·1	27,721·7	17·5	12·1
1891—1904 . .	10,510·0	45,699·5	8,648·0	41,092·0	21·5	11·2

den straffmyndiga medelfolkmängden på landsbygden utgjorde i procent a motsvarande antal i städerna vid följande förbrytelsearter:

	1879—1890.	1891—1904.
Religionsbrott	12	10
Brott mot 8—10 kap.	5	7
Brott i ämbete	10	11
Fridsbrott (egentliga brott)	55	82
Fridsbrott (förseelser)	4	9
Åktenskapsbrott	31	49
Våldtäkt	59	73
Gröfre sedlighetsbrott	57	64
Ringare sedlighetsbrott	1	2
Lönskaläge	118	139
Djurplågeri	4	9
Samtliga brott mot staten utom fylleri	5	10
Fylleri	2	3
Mord och mordförsök	68	158
Dråp	71	125
Barnamord, fosterfördrifning o. d.	113	108
Andra brott mot 14 kap.	11	19
Brott mot annans frihet	62	57
Falsk angivelse och ärekränkning	53	70
Smädelse och missfärmelse	16	38
Samtliga brott mot enskild person	13	23
Mened	83	72
Förfalskning	14	20
Bedrägeri (egentliga brott)	13	12
Bedrägeri (förseelser)	18	26
Brott i konkurs	46	49
Rån	23	44
Enkel stöld, första resan	15	16
Kvalif. stöld eller inbrott, första resan	15	17
Itererad stöld eller inbrott	12	9
Snatteri	10	13
Ringare delaktighet i stöld m. m.	6	8
Åverkan	174	291
Mordbrand	61	80
Annan skadegörelse	42	78
Samtliga brott mot egendom	23	24
Samtliga brott	5	6

Under åren 1891—1904 utgjorde sålunda landsbygdens brottslighets-siffrå i förhållande till folkmängden endast 6 % af städernas. Vid fylleri-förseelserna var procenttalet 3, vid öfriga brott mot staten 10, vid brotten

mot enskild person 23 samt vid brotten mot egendom 24; vid brotten mot staten är sålunda skillnaden mellan landsbygdens och städernas kriminalitet betydligt större än vid brotten mot enskild person och mot egendom. Går man till de särskilda förbrytelsearterna, påträffar man emellertid långt större olikheter. I fråga om lönskaläge, mord och mordförsök, dråp, barnamord m. m. samt åverkan har landsbygden en högre siffra än städerna, vid egentliga fridsbrott, våldtäkt, gröfre sedlighetsbrott, brott mot annans frihet, falsk angivelse och egentlig ärekränkning, mened, mordbrand samt annan skadegörelse var landsbygdens kriminalitet mer än hälften så stor som städernas, vid brott mot 8—10 kap., fridsförseelser, ringare sedlighetsbrott, djurplågeri, fylleri, itererad stöld eller inbrott samt ringare delaktighet i stöld m. m. var däremot den förra mindre än en tiondedel af den senare, ja, uppgick vid ringare sedlighetsbrott till endast 2 % och vid fylleri, som redan nämnts, till 3 % af städernas siffra.

Dessa skiljaktigheter de olika förbrytelsearterna emellan visa tydligt, hvilka de förnämsta orsakerna äro till städernas större kriminalitet. Förbrytelser, sådana som oljud och förargelseväckande beteende på allmän plats (fridsförseelser), brott mot str.-l. 18 kap. 13 § 2 mom., djurplågeri, fylleri och slagsmål (ringare misshandel), äro af den natur, att deras beifrande vanligen endast kan ifrågakomma på orter, där det finnes en ordnad polisbevakning och en vaksam åklagaremakt, sålunda framför allt i städerna. Följden häraf är, att antalet personer, som sakfällas för dylika förbrytelser, måste blifva ofantligt mycket större i förhållande till folk-mängden i städerna än på landsbygden, så mycket mera som en ej ringa del af de ifrågavarande förbrytelsearterna begås af personer från landet, ehuru de komma att belasta städernas kriminella budget, emedan de föröfvats inom stadsrätts domvärjo. Men därjämte är det uppenbart, att man öfver hufvud på landsbygden i långt större utsträckning än i städerna låter smärre förbrytelser passera onäpsta och inskränker sig till att bestraffa endast de gröfre brotten, gifvetvis äfven detta beroende på landsbygdens sämre polisväsen samt därjämte säkerligen också dess långsammare och besvärligare rättsskipning.

Anmärkningsvärdt är, att antalet för mord och dråp sakfälda under åren 1891—1904, däremot ej 1879—1890, varit relativt högre på landet än i städerna. Huruvida detta beror på en större benägenhet hos landsbygdens än hos städernas befolkning för dylika brott eller förhållandet är att tillskrifva, att sådana i större utsträckning begås på landsbygden af stadsbor än i städerna af landtbör, kan ej afgöras utan kännedom om de sakfäldaas hemort, hvarom emellertid inga uppgifter förefinnas.

Att för lönskaläge dömda personer äro relativt talrikare på landet än i städerna, tyder måhända på, att den förut omnämnda förändrade rättsuppfattningen beträffande denna förseelse¹⁾ fullständigare trängt igenom i städerna än på landsbygden, kanske äro också barnuppfostringsmålen van-

¹⁾ Se s. 175.

ligare vid häradsrätterna än vid rådstufvurätterna. Landsbygdens höga siffror för åverkansförbrytelserna bero tydligen på dessa lagöfverträdelser natur.

För att kunna afgöra, huruvida barnamord m. m. i verkligheten är, såsom siffrorna ofvan antyda, en relativt vanligare förbrytelse på landet än i städerna, borde man egentligen sätta antalet härför dömda i förhållande till antalet kvinnor, som på landsbygden och i städerna nedkommit med oäkta barn. Om sistnämnda antal finnes emellertid ingen uppgift, då i befolkningsstatistiken barnaföderskorna räknas icke efter nedkomst- utan efter kyrkoskrifningsort. Detta oaktadt torde en jämförelse med befolkningsstatistikens siffror vara ganska upplysande, om också de på så sätt erhållna relationstalen icke kunna göra anspråk på full exakthet. I förhållande till 10,000 barnaföderskor med oäkta barn på landsbygden och i städerna utgjorde antalet för barnamord m. m. sakfällda personer:¹⁾

	1879—1890.	1891—1904.
På landsbygden	56.0	47.0
I städerna	22.0	22.9

Enligt dessa beräkningar är sålunda det relativa antalet barnamörderskor ofantligt mycket större på landsbygden än i städerna. Flera orsaker härtill kunna tänkas. Sålunda är det otvifvelaktigt vida lättare för en kvinna att komma i tillfälle att föda i enslighet på landet än i stad. Måhända förmår också detta kvinnor från städerna att välja någon plats på landsbygden för sin nedkomst; ett eventuellt barnamord kommer i så fall att bestraffas af häradsrätt. Kanske betraktas det också såsom en större skam på landsbygden än i städerna att blifva moder till oäkta barn, frestelsen till barnamord skulle då också vara större där.

Äfven i fråga om konkursförbrytelserna äro siffrorna i förhållande till folkmängden föga upplysande, utan bör förbrytarnes antal jämföras med de till domstolarna inkomna konkursmålens. Man erhåller då följande siffror. På 1,000 under åren 1878—1889, resp. 1890—1903 inkomna konkurs- och urarfvamål kom följande antal för konkursförbrytelser sakfällda:²⁾

	1879—1890.	1891—1904.
På landsbygden	23.1	20.4
I städerna	14.6	11.6

I förhållande till konkursernas antal är sålunda förbrytarnes siffra betydligt högre på landet än i städerna.

Af hvad i det föregående yttrats om den olika brottsligheten på landsbygden och i städerna följer, att de tre grupperna gröfre brott, ringare

¹⁾ De sakfällda männen hafva här ej kunnat främräknas.

²⁾ Jämför s. 188.

brott och förseelser måste förete sins emellan betydligt skiljaktiga relationstal mellan brottsligheten på landet och i städerna. Också utgjorde relativa antalet sakfällda på landsbygden i procent af motsvarande antal i städerna vid de särskilda förbrytelsegrupperna:

	1879—1890.	1891—1904.
Gröfre brott	18	22
Ringare brott	13	16
Förseelser	2	3
Samtliga brott	5	6

De härvid gjorda afdragen för förekommande dubbelräkningar hafva sålunda icke inverkat på siffrorna för samtliga brott, utan äro dessa desamma, som förut angifvits för samtliga brott utan dylika afdrag.

En följd af att förhållandet mellan brottsligheten på landsbygden och i städerna ställer sig så väsentligt olika vid olika slag af förbrytelser är, att de särskilda förbrytelsegrupperna och -arterna på helt olika sätt bidra till brottsligheten i det hela på landet och i städerna. I procent af samtliga sakfällda utgjorde nämligen de, som dömdes för:

	1879—1890.		1891—1904.	
	På landsb.	I städerna.	På landsb.	I städerna.
Brott mot staten utom fylleri	27·5	25·6	32·5	21·4
Fylleri	25·0	60·7	33·9	69·3
Brott mot enskild person	23·2	8·5	19·0	5·4
Brott mot egendom	24·3	5·2	14·6	3·9
	Summa 100	100	100	100
Gröfre brott	13·6	3·5	11·5	3·1
Ringare brott	45·7	16·4	40·7	15·4
Förseelser	40·7	80·1	47·8	81·5

De för särskilda förbrytelsearter sakfällda utgjorde i procent af samtliga sakfällda, med undantag af de för fylleri dömda, hvilka frånräknats, då de eljest skulle kommit att på grund af sitt stora antal alldeles behärska siffrorna särskildt hvad städerna angår:

	1879—1890.		1891—1904.	
	På landsb.	I städerna.	På landsb.	I städerna.
Religionsbrott	1·1	0·8	0·5	0·7
Brott mot 8—10 kap.	7·2	12·6	9·3	18·3
Brott i ämbete	0·5	0·5	0·3	0·4
Fridsbrott (egentliga brott)	4·8	0·8	8·5	1·4
Fridsbrott (förseelser)	19·6	43·3	26·2	41·8
Äktenskapsbrott, våldtäkt och sedlighetsbrott	1·1	1·5	1·0	1·8

	1879—1890.		1891—1904.	
	På landsb.	I städerna.	På landsb.	I städerna.
Djurplågeri	2·3	5·7	3·3	5·2
Mord, dråp, barnamord m. m.	1·6	0·3	1·2	0·2
Andra brott mot 14 kap.	20·6	18·2	21·6	15·8
Brott mot annans frihet	0·4	0·1	0·4	0·1
Falsk angivelse och ärekränkning	3·7	0·6	2·6	0·5
Smädelse och missfärmelse	4·6	2·6	3·0	1·1
Mened	0·4	0·0	0·3	0·0
Förfalskning	0·9	0·6	0·7	0·5
Bedrägeri (egentliga brott)	1·7	1·2	1·2	1·4
Bedrägeri (förseelser)	1·2	0·6	0·9	0·5
Brott i konkurs	0·7	0·1	0·4	0·1
Rån och tjufnadsbrott	12·0	9·1	9·0	9·3
Åverkan	11·9	0·6	6·1	0·3
Mordbrand och annan skadegörelse	3·7	0·8	3·5	0·6
Summa	100	100	100	100

Af de sid. 243 meddelade siffrorna framgår tydligt, att förhållandet mellan brottsligheten på landet och i städerna under senare åren förskjutit sig i för landsbygden ogynnsam riktning. Nästan genomgående uppgick den relativa brottslighetssiffran för landsbygden under åren 1891—1904 till en högre procent af motsvarande siffra för städerna än under perioden 1879—1890. Likaså visa siffrorna här ofvan, att brotten mot staten och särskildt fylleriförseelserna kommit att under åren 1891—1904 spela en i jämförelse med öfriga förbrytelsegrupper långt viktigare roll än förut, framför allt på landsbygden. Däremot kan man icke af dessa siffror sluta till, huruvida brottsligheten i det hela eller beträffande särskilda förbrytelsearter i och för sig ökats eller minskats på landsbygden och i städerna; för att vinna kännedom härom måste man rådfråga uppgifterna i tabellerna V och X. Med användande af dessa tabellers siffror i förhållande till folkmängden hafva följande beräkningar utförts.¹⁾

Relativa antalet sakfällda på landsbygden och i städerna utgjorde åren 1891—1904 i procent af motsvarande antal åren 1879—1890 vid de särskilda förbrytelsegrupperna och -arterna:

<i>Utan afdrag för dubbelrädda personer.</i>	På landsbygden.	I städerna.
Religionsbrott	64	71
Brott mot 8—10 kap.	163	124
Brott i ämbete	69	72
Fridsbrott (egentliga brott)	222	149
Fridsbrott (förseelser)	168	82
Äktenskapsbrott	104	66

¹⁾ Vid behof hafva härvid användts flera decimaler än den, som finnes utförd i tabellerna.

<i>Utan afdrag för dubbelförda personer.</i>	På landsbygden.	I städerna.
Våldtäkt	173	141
Gröfre sedlighetsbrott	171	154
Ringare sedlighetsbrott	131	111
Lönskaläge	39	33
Djurplågeri	180	78
Samtliga brott mot staten utom fylleri . .	169	91
Fylleri	194	125
Mord och mordförsök	66	28
Dråp	132	74
Barnamord, fosterfördrifning o. d.	86	90
Andra brott mot 14 kap.	132	74
Brott mot annans frihet	135	146
Falsk angivelse och annan ärekränkning . . .	87	66
Smädelse och missfärmelse	82	36
Samtliga brott mot enskild person	117	70
Mened	78	90
Förfalskning	100	71
Bedrägeri (egentliga brott)	91	94
Bedrägeri (förseelser)	92	62
Brott i konkurs	74	71
Rån	99	51
Enkel stöld, första resan	115	107
Kvalif. stöld eller inbrott, första resan	96	83
Itererad stöld eller inbrott	70	93
Snatteri	105	80
Ringare delaktighet i stöld m. m.	88	73
Åverkan	64	38
Mordbrand	90	68
Annan skadegörelse	123	66
Samtliga brott mot egendom	86	82
Samtliga brott	143	109
<i>Med afdrag för dubbelförda personer.</i>		
Gröfre brott	116	97
Ringare brott	123	104
Förseelser	163	112
Samtliga brott	138	110

Brottsligheten har sålunda i det hela tilltagit såväl på landet som i städerna, i de sistnämnda dock i endast obetydlig mån. På landsbygden är ökningen minst i fråga om gröfre brott, större beträffande ringare brott och mycket stor vid förseelserna; i städerna visar gruppen gröfre brott någon minskning, de båda andra grupperna däremot stigning, starkast i

fråga om förseelserna. Brotten mot staten utom fylleri förete för landsbygden en mycket betydande ökning, för städerna däremot minskning. Relativa antalet för fylleri bötfällda har på landet nära fördubblats, i städerna vuxit med en fjärdedel. Vid brotten mot enskild person visar landsbygden ökning, städerna stark minskning, vid brotten mot egendom bådadera en ungefär lika stor minskning.

Undersöker man, huru saken ställer sig vid de särskilda förbrytelsearterna, finner man, att i städerna endast ett jämförelsevis ringa antal förbrytelseslag förete ökning, på landsbygden däremot långt flera. Dessutom är som regel ökningen större på landsbygden än i städerna i de fall, då bådadera utvisa tillväxt af kriminaliteten; på samma sätt är omvänt minskningen störst i städerna, då bådadera förete aftagande brottslighet. De enda undantagen härifrån förekomma vid följande förbrytelsearter: religionsbrott, brott i ämbete, barnamord m. m., mened, egentliga bedrägeribrott samt itererad stöld, vid hvilka minskningen är större för landsbygden än för städerna, samt brott mot annans frihet, där städerna visa den större ökningen, det sistnämnda säkerligen beroende på, att de förut omnämnda nya lagbestämmelserna af åren 1897 och 1899¹⁾ särskildt kommit till användning i städerna. Att de för itererad stöld dömda minskats i antal relativt mera på landet än i städerna, kan möjligen bero på olika lagtillämpning vid härads- och vid rådstufvurätterna; längden af de ådömda frihetsstraffen öfvar nämligen helt naturligt ett stort inflytande på frekvensen af återfall i brott. Huruvida i verkligheten någon skiljaktighet förefinnes de olika domstolarna emellan i fråga om lagtillämpning, kan emellertid af brist på erforderliga uppgifter ej statistiskt påvisas. — För samtliga olika slag af tjufnadsbrott tillsammans²⁾ är för öfrigt minskningen större i städerna än på landet; relativa antalet sakfälda åren 1891—1904 utgjorde nämligen i procent af 1879—1890 års siffra på landsbygden 95 och i städerna 87.

Det nämndes, att i fråga om barnamord m. m. har landsbygdens siffra förbättrats i högre grad än städernas. Ännu större visar sig emellertid skillnaden vara, om man jämför med hvarandra de förut³⁾ meddelade brottslighetssiffrorna i förhållande till antalet barnaföderskor med oäkta barn; landsbygdens siffra för åren 1891—1904 sjunker då ytterligare något eller till 84 % af antalet åren 1879—1890, för städerna visar sig däremot en stigning till 105 %. Då landsbygdens siffra är i och för sig mer än dubbelt så hög som städernas, tenderar sålunda utvecklingen här liksom vid de flesta öfriga förbrytelsearter, där städernas siffra är den högre, att utjämna olikheterna mellan land och stad.

Däremot visa konkursförbrytelseerna jämväl i förhållande till antalet till domstolarna inkomna konkurs- och urarfvamnål en större förbättring

¹⁾ Se s. 183.

²⁾ Rån ej inbegripet.

³⁾ Se s. 245.

för städernas än för landsbygdens del, procentsiffrorna utgöra nämligen resp. 57 och 63.

Frånsedt barnamord m. m. samt brotten mot annans frihet, hvarom redan talats, förete följande förbrytelsearter en tillväxt af relativa antalet sakfälda i städerna, nämligen: brott mot 8—10 kap., egentliga fridsbrott, våldtäkt, grofre såväl som ringare sedlighetsbrott, fylleri samt första resan enkel stöld. Ökningen vid de egentliga fridsbrotten samt första resan enkel stöld beror antagligen på lagändringarna år 1890,¹⁾ i fråga om fylleriförseelserna är tillväxten nog åtminstone till stor del att tillskrifva en eftertryckligare lagtillämpning.²⁾ Däremot får nog dessvärre det stigande antalet sakfälda för brott mot 8—10 kap.³⁾ samt våldtäkt och sedlighetsbrott anses tyda på en växande benägenhet för dessa förbrytelser bland städernas befolkning.⁴⁾ — Öfriga förbrytelsearter visa i städerna en mer eller mindre stark, vid vissa t. o. m. utomordentligt stark minskning af antalet sakfälda. Öfver hufvud taget torde det omdömet vara fullt berättigadt, att kriminaliteten i städerna under åren 1891—1904 visar en mycket afsevärd förbättring i jämförelse med de föregående åren, detta oaktadt den totala brottslighetssiffran som nämnt har något ökats. Den mörka punkten är det stigande antalet förbrytare mot 8—10 samt 18 kap. str.-l.

Vida mindre gynnsamt än för städerna utfaller för landsbygden omdömet om, huru kriminalförhållandena utvecklats sig. Här förefinnes en betydande och oemotsäglich försämring. Den utomordentliga stegringen af antalet sakfälda för egentliga fridsbrott torde väl delvis bero på samma orsak som i städerna, men i sin helhet kan den dock säkerligen ej förklaras på så sätt. Och därjämte visar en hel mängd andra viktiga förbrytelsearter en ofta synnerligen stark tillväxt af antalet sakfälda. Så är fallet — förutom med brott mot 8—10 kap., våldtäkt och sedlighetsbrott, fylleri samt brott mot annans frihet, hvilka förbrytelser äfven i städerna förete ett stigande antal sakfälda — med fridsförseelser, djurplågeri, dråp, »andra brott mot 14 kap.» samt annan skadegörelse än mordbrand. Däremot är en förbättring omiskänlig i fråga om de flesta öfriga egendomsbrott. Reflekterar man emellertid något närmare öfver, hvilka förbrytelsearter det är som sålunda utvisa den största stigningen, finner man bland dem i främsta linjen sådana smärre förbrytelser, om hvilka förut yttrats, att de i allmänhet endast kunna beifras på de platser, där en ordnad polisbevakning finnes.⁵⁾ Och härmed torde man hafva kommit den förnämsta anledningen till landsbygdens stigande brottslighetssiffror på spåren. Under den sista tiden har nämligen på landet uppstått ett stort

¹⁾ Se ss. 170 f., 192.

²⁾ Se s. 177.

³⁾ Jämför s. 164.

⁴⁾ Beträffande våldtäkt äro dock de absoluta talen så små, att stigningen nog kan bero på tillfälligheters inverkan. I viss mån gäller detta äfven beträffande de grofre sedlighetsbrotten.

⁵⁾ Se s. 241.

antal köpingar, municipalsamhällen och andra orter med sammanträngd befolkning, där en mer eller mindre fullständigt ordnad polisbevakning införts och sålunda möjlighet gifves att beifra sådana förbrytelser, som här äro i fråga. Men därjämte har säkerligen den landsbygdens industrialisering, som är den egentliga orsaken till de nämnda orternas uppkomst, äfven i andra afseenden närmast landsbygdens brottslighetsförhållanden till städernas. Den stigande brottsligheten på landet torde sålunda vara att i främsta rummet tillskrifva denna med stark fart pågående industrialisering, samma faktor som äfven i andra afseenden är på god väg att omskapa förhållandena i stora trakter af vårt land. Vi se här en af dess skuggsidor.

I det föregående har för erhållande af tillräckligt stora tal hela tiderymden 1879—1904 fördelats i endast tvenne perioder, 1879—1890 och 1891—1904. Af intresse är dock att jämväl undersöka, huru brottsligheten utvecklats sig inom dessa perioder under de kortare tidsafdelningar som tabellerna V och X upptaga. Härvid måste man likväl inskränka sig till endast hufvudgrupperna af brott samt vissa i numeriskt afseende viktigare förbrytelsearter, då vid de öfriga talen äro så små, att regelbundenheten mer eller mindre försvinner.

Antalet sakfälda på 100,000 af den straffmyndiga medelfolkmängden utgjorde åren 1881—1904 i procent af samma antal åren 1879—1880:

På landsbygden.

<i>Utan afdrag för dubbelförda personer.</i>	1881 85.	1886 90.	1891/95.	1896 00.	1901 04.
Brott mot 8—10 kap.	85	115	127	173	195
Fridsbrott (egentliga brott)	138	138	236	339	297
Fridsbrott (förseelser)	121	148	190	234	229
Djurplågeri	100	106	146	192	215
»Andra brott mot 14 kap.»	105	109	131	153	135
Falsk angivelse och ärekränkning	101	99	97	82	79
Smädelse och missfirmelse	91	84	85	70	65
Tjufuadsbrott	84	72	81	74	77
Åverkan	79	65	54	49	44
»Annan skadegörelse»	100	93	115	132	112
Samtliga brott mot staten utom fylleri	113	132	171	218	219
Fylleri	113	128	174	242	273
Samtliga brott mot enskild person	101	103	117	126	114
Samtliga brott mot egendom	87	75	74	73	69
Samtliga brott	103	107	130	158	161

Med afdrag för dubbelförda personer.

Gröfre brott	91	87	100	107	112
Ringare brott	94	92	110	123	115
Förseelser	113	122	147	199	216
Samtliga brott	100	102	121	148	151

I städerna.

<i>Utan afdrag för dubbelförda personer.</i>	1881/85.	1886/90.	1891/95.	1896/00.	1901/04.
Brott mot 8—10 kap.	95	109	116	129	134
Fridsbrott (egentliga brott)	96	86	149	150	113
Fridsbrott (förseelser)	108	104	95	89	75
Djurplågeri	98	73	68	79	55
»Andra brott mot 14 kap.»	101	92	76	73	67
Falsk angivelse och ärekränkning	84	63	69	46	38
Smädelse och missfärmelse	83	43	32	23	17
Förfalskning	93	72	72	53	56
Bedrägeri (egentliga brott)	78	64	72	66	74
Tjufnadsbrott	101	70	78	74	74
Åverkan	82	35	28	21	25
»Annan skadegörelse»	88	73	60	56	50
Samtliga brott mot staten utom fylleri	105	102	98	98	86
Fylleri	94	92	100	127	123
Samtliga brott mot enskild person	98	83	69	64	58
Samtliga brott mot egendom	99	66	71	68	67
Samtliga brott	97	92	95	111	105

Med afdrag för dubbelförda personer.

Gröfre brott	99	79	85	86	93
Ringare brott	96	87	97	99	91
Förseelser	99	94	94	118	113
Samtliga brott	99	92	94	113	109

För landsbygden visa brotten mot staten en under hela tiden ständigt fortgående stigning, likaså brotten mot enskild person med undantag för åren 1901—1904. Däremot har antalet för egendomsbrott sakfälda lika oafbrutet minskats. De gröfre brotten förete minskning t. o. m. åren 1886—1890, därefter ökning, de ringare brotten likaså, dock med minskning under åren 1901—1904, förseelserna visa ständig ökning. Slutresultatet för landsbygden blir en oafbruten ökning. De särskildt upptagna förbrytelsearterna visa i allmänhet samma förhållanden som de grupper de tillhöra; det viktigaste undantaget är, att de för ärekränkingsbrott sakfälda starkt sjunkit i antal. Anmärkningsvärd är den synnerligen ansenliga ökning, som vid ett flertal slag och grupper af förbrytelser inträder under åren 1891—1895 och sedermera fortgår äfven under den följande femårsperioden; åren 1901—1904 förete däremot i allmänhet något gynnsammare siffror.

Frånseles brotten mot 8—10 kap. samt fylleriförseelserna, finner man för städernas del öfver hufvud en mer eller mindre oafbruten minskning. De undantag från denna regel, som förekomma, äro lätta att förklara. Sålunda beror ökningen vid de egentliga fridsbrotten samt tjufnadsbrotten under åren 1891—1895 uppenbarligen på de förut omnämnda lagändringarna

år 1890. I öfrigt visar femårsperioden 1891—1895 icke hvad städerna beträffar någon ökning, brotten mot 8—10 kap. samt fylleriförseelserna fortfarande undantagna, hvarjämte antalet för falsk angivelse och egentlig ärekränkning samt egentliga bedrägeribrott sakfälda i någon mån stigit. Vid brotten mot 8—10 kap. förete siffrorna fr. o. m. åren 1886—1890 en oafbruten tillväxt; vid fylleriförseelserna förekommer minskning under 1880-talet, ökning under det följande decenniet samt ånyo minskning under åren 1901—1904. Till följd af den dominerande roll fylleriförseelserna spela kommer de sakfäldes siffra att såväl vid gruppen förseelser som vid samtliga brott visa tillväxt under 1890-talet.

En undersökning, huru brottsligheten gestaltar sig på landsbygden och i städerna för *hvardera könet särskildt*, är möjlig att utföra endast beträffande de trenne grupperna gröfre brott, ringare brott och förseelser samt för samtliga brott. Rörande antalet på landsbygden och i städerna sakfälda män och kvinnor såväl i absoluta tal som på 100,000 af den straffmyndiga medelfolkmängden meddelar *tab. Z* uppgifter. De relativa talen meddelas därjämte i procent af siffrorna för åren 1879—1880, resp. 1879—1890. Tabellen afser ej blott förbrytelserna mot strafflagen utan äfven dem mot tryckfrihetsförordningen, hvilka sistnämnda förbrytelser icke utan allt för stor möda kunnat fränskiljas från de öfriga.

Förhållandet mellan brottsligheten bland män och bland kvinnor synes bäst af följande sammanställning.

Antalet sakfälda kvinnor på 100,000 af den straffmyndiga medelfolkmängden utgjorde i procent af motsvarande antal män vid de särskilda förbrytelsegrupperna:

	På landsbygden.		I städerna.	
	1879—1890.	1891—1904.	1879—1890.	1891—1904.
Gröfre brott	15.2	10.8	12.4	11.1
Ringare brott	6.4	4.4	4.1	3.6
Förseelser	1.2	0.7	2.4	3.3
Samtliga brott	5.3	3.3	3.0	3.6

Proportionen i det hela mellan männens och kvinnornas kriminalitet var sålunda under åren 1891—1904 ungefärligen densamma på land och i stad. Detsamma var äfven förhållandet vid grupperna gröfre brott och ringare brott, däremot visa förseelserna ett i förhållande till männen betydligt större antal sakfälda kvinnor i städerna än på landsbygden, där kvinnornas siffra är försvinnande liten. Olikheten i denna punkt beror säkerligen på, att i städerna ett ej ringa antal kvinnor, måhända till stor del prostituerade, bötfällas för fylleri, medan det på landsbygden är ytterligt sällsynt, att en kvinna dömes för sådan förseelse.

Såväl på landet som i städerna är kvinnornas kriminalitet proportionsvis till männens ojämförligt störst i fråga om gröfre brott. Därefter kommer på landsbygden gruppen ringare brott och sist förseelserna; i städerna var förhållandet detsamma under åren 1879—1890, under den

Tab. Z. *För brott mot strafflagen och tryckfrihetsförordningen*

År.	Gröfre brott.				Ringare brott.			
	Landsbygd.		Städer.		Landsbygd.		Städer.	
	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.
I årligt medeltal								
1879—1880 . .	790.5	128.0	818.5	132.0	2,776.0	211.5	4,062.0	295.5
1881—1885 . .	711.8	120.8	872.8	146.6	2,607.8	187.0	4,264.0	249.6
1886—1890 . .	690.8	107.4	807.2	123.6	2,564.2	158.8	4,468.4	190.8
1891—1895 . .	802.0	108.8	933.6	161.8	3,092.2	170.4	5,412.8	288.8
1896—1900 . .	906.6	95.4	1,092.4	163.2	3,588.2	159.0	6,343.0	276.2
1901—1904 . .	978.0	97.8	1,364.5	143.8	3,432.5	137.5	6,486.3	257.7
1879—1890 . .	716.2	116.4	836.4	134.6	2,617.7	179.3	4,315.5	232.7
1891—1904 . .	889.6	100.9	1,113.4	157.1	3,366.6	156.9	6,051.7	275.4
Pa 100,000 af den straff-								
1879—1880 . .	63.0	9.6	388.6	48.2	221.4	15.9	1,928.3	107.8
1881—1885 . .	57.0	9.1	388.1	49.2	209.0	14.0	1,895.9	83.8
1886—1890 . .	55.5	8.1	309.3	36.8	206.1	11.9	1,712.1	56.9
1891—1895 . .	64.5	8.2	326.1	43.8	248.5	12.8	1,890.9	78.2
1896—1900 . .	70.5	7.0	332.0	39.1	279.0	11.8	1,927.9	66.2
1901—1904 . .	74.1	7.1	374.4	31.3	260.0	10.0	1,779.8	56.2
1879—1890 . .	57.4	8.7	352.1	43.5	209.8	13.5	1,816.6	75.1
1891—1904 . .	69.5	7.5	343.8	38.1	262.8	11.6	1,868.6	66.9
De relativa talen för åren 1881—1904 och 1891—1904								
1879—1880 . .	100	100	100	100	100	100	100	100
1881—1885 . .	90	94	100	102	94	88	98	78
1886—1890 . .	88	84	80	76	93	75	89	53
1891—1895 . .	102	85	84	91	112	81	98	73
1896—1900 . .	112	73	85	81	126	74	100	61
1901—1904 . .	118	74	96	65	117	63	92	52
1879—1890 . .	100	100	100	100	100	100	100	100
1891—1904 . .	121	85	98	88	125	86	103	89

¹ För beräkningarna hafva vid behof användts flera decimaler än den, som finnes utförd i tabellen.

senare perioden 1891—1904 ha emellertid de båda gruppernas procent-siffror starkt närmast sig hvarandra, dock var relationstalet ännu en obetydlighet högre för gruppen ringare brott.

sakfällda män och kvinnor på landsbygden och i städerna.

Förseelser.				Samtliga brott.				År.
Landsbygd.		Städer.		Landsbygd.		Städer.		
Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	Män.	Kvinnor.	

(a b s o l u t a t a l).

2,161·0	24·0	19,705·5	558·5	5,727·5	303·5	24,586·0	956·0	1879—1880
2,423·8	29·8	21,092·2	599·0	5,743·4	337·6	26,229·0	995·2	1881—1885
2,615·2	35·0	22,690·8	824·2	5,870·2	301·2	27,906·4	1,188·6	1886—1890
3,164·2	27·8	24,777·0	1,107·0	7,058·4	307·0	31,123·4	1,557·6	1891—1895
4,405·6	34·6	35,266·0	1,410·4	8,900·4	289·0	42,701·4	1,849·8	1896—1900
4,897·8	31·0	37,436·5	1,631·0	9,308·3	266·3	45,287·3	2,032·5	1901—1904
2,459·7	31·0	21,527·2	686·1	5,793·6	326·7	26,679·1	1,053·4	1879—1890
4,102·9	31·1	32,140·1	1,365·1	8,359·1	288·9	39,305·2	1,797·6	1891—1904

myndiga medelfolkmängden.

172·4	1·8	9,354·6	203·8	456·8	27·3	11,671·5	359·8	1879—1880
194·2	2·2	9,378·2	211·1	460·2	25·3	11,662·2	344·1	1881—1885
210·1	2·6	8,694·2	245·6	471·7	22·6	10,715·6	339·3	1886—1890
254·3	2·1	8,655·6	299·9	567·3	23·1	10,872·6	421·9	1891—1895
342·5	2·6	10,718·8	338·2	692·0	21·4	12,978·7	443·5	1896—1900
371·0	2·2	10,272·6	355·3	705·1	19·3	12,426·8	442·8	1901—1904
197·2	2·3	9,071·6	221·6	464·4	24·5	11,240·3	340·2	1879—1890
320·3	2·3	9,923·9	331·4	652·6	21·4	12,136·3	436·4	1891—1904

i procent af talen för åren 1879—1880 resp. 1879—1890.¹⁾

100	100	100	100	100	100	100	100	1879—1880
113	124	100	104	101	93	100	96	1881—1885
122	146	93	121	103	83	92	94	1886—1890
147	116	93	147	124	85	98	117	1891—1895
199	142	115	166	151	78	111	123	1896—1900
215	125	110	174	154	71	106	123	1901—1904
100	100	100	100	100	100	100	100	1879—1890
162	99	109	150	141	87	108	128	1891—1904

Jämför man med hvarandra de nyss meddelade siffrorna för åren 1879—1890 och 1891—1904, finner man, att såväl på landet som i städerna kvinnornas kriminalitet i regel sjunkit i förhållande till männens. Det enda undantaget utgöres af gruppen förseelser samt till följd häraf äfven samtliga brott i städerna; att kvinnornas relativa antal här ökats i proportion till männens beror på att antalet för fylleri sakfälda kvinnor stigit så betydligt.¹⁾ Närmare upplysningar, huru kriminaliteten bland män och bland kvinnor gestaltat sig på land och i stad under olika tidsperioder finner man i den nedersta afdelningen af tab. Z.

Enligt de här meddelade siffrorna för perioderna 1879—1890 och 1891—1904 har i fråga om egentliga brott, gröfre och ringare, männens siffra ökats ganska starkt på landsbygden men varit nästan oförändrad i städerna, med endast en ringa sänkning vid de gröfre brotten och en lika obetydlig höjning vid de ringare, kvinnornas siffra har däremot minskats betydligt såväl på landet som i städerna. Beträffande förseelserna visar landsbygden stark stigning för männens, stillastående för kvinnornas del, städerna förete ett omvänt förhållande, tämligen ringa ökning för männen, stark däremot för kvinnorna. I betraktande af att fylleriförseelserna utgöra en så öfvervägande del af samtliga förseelser torde man vara berättigad att häraf sluta, det antalet för fylleri bötfälda kvinnor i städerna stigit synnerligen anseeligt, vida mer än de bötfälda männen, medan däremot kvinnornas antal på landsbygden varit stationärt, äfvenledes i motsats mot männens, som här ökats starkt.

Undersöker man förhållandena under de smärre tidsperioderna, finner man, att för båda könen såväl landsbygdens som städernas siffror beträffande gröfre och ringare brott sjunkit under 1880-talet. Med 1890-talets början inträder så en plötslig, mer eller mindre stark ökning öfver hela linjen. Denna har sedermera ytterligare fortgått under de följande åren hvad männen angår, utom i fråga om ringare brott i städerna, hvilka visa en tämligen oförändrad siffra; beträffande kvinnorna är däremot stigningen endast helt öfvergående och aflöses under åren 1896—1904 af minskning. Orsakerna till den hastiga stegringen af kriminaliteten under åren 1891—1895 äro nog, såsom förut nämnts, att söka på lagändringarnas område; de nya bestämmelserna rörande tjufnadsbrotten hafva höjt siffrorna för gröfre brott, öfverförandet af de förut såsom förseelser räknade förbrytelserna fönsterinslagning m. m. samt djurplågeri till gruppen ringare brott har bragt siffrorna för denna att stiga. I fråga om förseelser företer på landet männens siffra en oafbruten stegring, kvinnornas har varit mycket växlande, en naturlig följd af de absoluta talens relativa litenhet, som icke låter typen komma till något säkert uttryck. I städerna har männens siffra minskats något t. o. m. åren 1891—1895, perioden 1896—1900 visar stark ökning, den följande ånyo någon minskning. Kvinnornas siffra har i städerna ökats hastigt och oafbrutet.

¹⁾ Se s. 205.

En undersökning rörande kriminaliteten i olika åldrar på landsbygden och i städerna måste, på samma sätt som förut för hela riket, inskränkas till att gälla endast de för gröfre brott sakfällda.¹⁾ Erforderliga uppgifter härom finner man i *tabellerna A och Å*. Beträffande de i dessa med-

Tab. Å. För gröfre brott mot strafflagen och tryckfrihetsförordningen sakfällda, fördelade efter ålder.

Ålder.	Årligt medeltal.				På 100,000 af medelfolkmängden.			
	Landsbygd.		Städer.		Landsbygd.		Städer.	
	1879/90.	1891/04.	1879/90.	1891/04.	1879/90.	1891/04.	1879/90.	1891/04.
Under 15 år . .	9.2	7.8	19.7	15.2	—	—	—	—
15—18 år . .	57.8	93.0	80.6	118.2	25.5	39.5	213.0	215.9
18—21 „ . .	110.5	167.6	128.8	193.5	53.4	83.0	297.2	317.6
21—30 „ . .	305.2	387.1	361.7	478.5	59.2	80.1	267.6	278.1
30—40 „ . .	150.1	163.7	192.7	262.9	33.3	35.5	166.2	169.1
40—50 „ . .	91.8	77.0	103.0	127.3	23.0	19.1	116.0	108.6
50—60 „ . .	49.6	41.0	47.9	48.0	13.8	11.8	71.7	56.1
60—70 „ . .	17.7	19.1	14.7	16.3	6.6	6.7	35.7	27.8
70 år och öfver	3.8	4.8	1.1	2.0	2.5	2.2	5.6	5.7
Ej uppgifven .	36.9	29.4	20.8	8.7	—	—	—	—
Summa	882.6	990.5	971.0	1,270.6	²⁾ 32.3	²⁾ 37.6	²⁾ 177.5	²⁾ 172.7

Tab. Å. Beräkningar rörande kriminaliteten i olika åldrar på landsbygden och i städerna.

Ålder.	Landsbygdens brottslighetstal i procent af stä- dernas.		Brottslighetstalen för olika åldrar i procent af brottslighetstalen för åldern 18—21 år.				Brottslighetstalen åren 1891—1904 i procent af brotts- lighetstalen åren 1879—1890.	
			Landsbygd.		Städer.			
	1879, 90.	1891, 04.	1879 90.	1891, 04.	1879 90.	1891, 04.	Landsb.	Städer.
15—18 år . .	12	18	48	48	72	68	155	101
18—21 „ . .	18	26	100	100	100	100	155	107
21—30 „ . .	22	29	111	97	90	88	135	104
30—40 „ . .	20	21	62	43	56	53	107	102
40—50 „ . .	20	18	43	23	39	34	83	94
50—60 „ . .	19	21	26	14	24	18	86	78
60—70 „ . .	18	24	12	8	12	9	101	78
70 år och öfver	45	39	5	3	2	2	91	102

¹⁾ Härvid hafva de för gröfre brott mot tryckfrihetslagen sakfällda måst medtagas. De smärre olikheter mot siffrorna i tab. X, som förekomma på ett par ställen, bero på denna omständighet.

²⁾ På 100,000 af den straffmyndiga medelfolkmängden.

delade siffrorna i förhållande till folkmängden får emellertid omnämnas, att desamma icke kunna göra anspråk på att vara fullt exakta, då beräkningen af medelfolkmängden i olika åldrar på landsbygden och i städerna måste blifva tämligen osäker och väsentligt mindre noggrann än de beräkningar rörande hela den straffmyndiga medelfolkmängden på land och i stad, som i det föregående användts.

Enligt tabellerna är brottsligheten i ungdomsåren i städerna något mera framträdande i förhållande till brottsligheten i öfriga åldrar än på landsbygden. Dock är skillnaden ej stor för den sista perioden 1891—1904 och inskränker sig hufvudsakligen till åldern 15—18 år. Både på land och i stad var under denna tid kriminaliteten störst i åldern 18—21 år. Under åren 1879—1890 var däremot skillnaden något större, maximum föll då för landsbygdens del på åldern 21—30 år. Orsaken till denna olikhet mellan de båda perioderna ligger däri, att brottsligheten på landsbygden stigit starkt i åldrarna under 30 år, medan den däremot endast obetydligt ökats i städerna. I åldern 30—40 år förekommer jämväl en större tillväxt på landet än i städerna, den är dock jämväl på landsbygden tämligen obetydlig. De högre åldrarna visa i allmänhet minskning för såväl land som stad. Äfven i fråga om brottsligheten i olika åldrar gäller sålunda, att förhållandena utvecklat sig i ogynnsammare riktning på landsbygden än i städerna.

BIHANG.

Tab. 1. För brott mot strafflagen och strafflagen för krigsmakten

År.	B r o t t m o t s t a t e n								
	Religionsbrott.						Brott mot		
	Anklagade.			Sakfälda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	283	44	327	258	36	294	1,005	44	1,049
1867.....	193	42	235	160	37	197	1,072	53	1,125
1868.....	126	10	136	110	8	118	1,012	59	1,071
1869.....	171	18	189	149	15	164	1,111	51	1,162
1870.....	93	4	97	80	4	84	1,106	56	1,162
1871.....	120	7	127	114	6	120	1,171	47	1,218
1872.....	250	29	279	230	24	254	1,236	47	1,283
1873.....	198	15	213	191	14	205	1,354	38	1,392
1874.....	181	12	193	168	10	178	1,565	54	1,619
1875.....	135	9	144	122	6	128	1,826	50	1,876
1876.....	137	18	155	130	18	148	1,830	50	1,880
1877.....	145	17	162	136	16	152	1,637	39	1,676
1878.....	94	15	109	85	15	100	1,815	34	1,849
1879.....	76	11	87	70	11	81	1,842	52	1,894
1880.....	168	14	182	95	13	108	1,861	33	1,894
1881.....	91	7	98	70	5	75	1,757	35	1,792
1882.....	162	20	182	150	20	170	1,808	45	1,848
1883.....	185	30	215	174	29	203	1,695	37	1,732
1884.....	183	34	217	145	27	172	1,770	33	1,803
1885.....	111	28	139	105	27	132	1,920	33	1,953
1886.....	126	33	159	117	29	146	2,215	52	2,267
1887.....	118	59	177	106	53	159	2,181	51	2,232
1888.....	126	44	170	115	40	155	2,198	45	2,243
1889.....	141	61	202	119	55	174	2,388	54	2,437
1890.....	224	163	387	208	150	358	2,687	63	2,750
1891.....	82	47	129	63	47	110	2,730	69	2,799
1892.....	103	73	176	99	70	169	2,718	115	2,833
1893.....	133	90	223	122	82	204	2,517	83	2,600
1894.....	141	91	232	123	86	209	2,604	90	2,694
1895.....	116	64	180	110	59	169	2,733	115	2,848
1896.....	65	49	114	61	46	107	2,989	114	3,103
1897.....	64	46	110	56	43	99	3,102	103	3,205
1898.....	56	45	101	51	43	94	3,326	84	3,410
1899.....	73	51	124	68	49	117	3,623	104	3,727
1900.....	131	50	181	126	46	172	3,847	95	3,942
1901.....	92	39	131	88	36	124	3,817	107	3,924
1902.....	67	19	86	64	19	83	3,943	114	4,057
1903.....	105	42	147	101	39	140	3,915	117	4,032
1904.....	84	37	121	80	35	115	3,914	117	4,031
1866—70...	173·2	23·6	196·8	151·4	20·0	171·4	1,061·2	52·6	1,113·8
1871—75...	176·8	14·4	191·2	165·0	12·0	177·0	1,430·4	47·2	1,477·6
1876—80...	124·0	15·0	139·0	103·2	14·6	117·8	1,797·0	41·6	1,838·6
1881—85...	146·4	23·8	170·2	128·8	21·6	150·4	1,789·0	36·6	1,825·6
1886—90...	147·0	72·0	219·0	133·0	65·4	198·4	2,332·8	53·0	2,385·8
1891—95...	115·0	73·0	188·0	103·4	68·8	172·2	2,660·4	94·4	2,754·8
1896—00...	77·8	48·2	126·0	72·4	45·4	117·8	3,377·4	100·0	3,477·4
1901—04...	87·0	34·2	121·2	83·8	32·2	115·5	3,897·2	113·8	4,011·0
1866—75...	175·0	19·0	194·0	158·2	16·0	174·2	1,245·8	49·9	1,295·7
1876—90...	139·1	36·9	176·0	121·7	33·8	155·5	1,972·9	43·8	2,016·7
1891—04...	93·7	53·1	146·8	86·6	50·0	136·6	3,269·8	102·0	3,371·8

anklagade och sakfällda, fördelade efter kön samt arten af brott.

(u t o m f y l l e r i).

8—10 kap.			Brott i ämbete.						År.
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
874	38	912	¹⁾ 341	1	¹⁾ 342	¹⁾ 248	1	¹⁾ 249	1866
893	43	936	¹⁾ 353	4	¹⁾ 357	¹⁾ 240	4	¹⁾ 244	1867
843	40	883	¹⁾ 370	1	¹⁾ 371	¹⁾ 288	1	¹⁾ 289	1868
904	38	942	¹⁾ 417	—	¹⁾ 417	¹⁾ 304	—	¹⁾ 304	1869
917	39	956	243	—	243	174	—	174	1870
1,010	37	1,047	206	1	207	137	—	137	1871
1,099	33	1,132	248	1	249	185	—	185	1872
1,194	32	1,226	227	1	228	161	1	162	1873
1,453	45	1,498	196	6	202	154	5	159	1874
1,690	36	1,726	178	—	178	136	—	136	1875
1,705	47	1,752	186	1	187	156	1	157	1876
1,513	32	1,545	152	—	152	111	—	111	1877
1,643	21	1,664	127	—	127	87	—	87	1878
1,654	39	1,693	146	—	146	121	—	121	1879
1,729	28	1,757	156	—	156	94	—	94	1880
1,621	24	1,645	98	1	99	70	1	71	1881
1,705	38	1,743	112	—	112	87	—	87	1882
1,566	30	1,596	161	1	162	111	1	112	1883
1,658	27	1,685	130	1	131	80	1	81	1884
1,796	29	1,825	101	—	101	61	—	61	1885
2,120	45	2,165	120	—	120	79	—	79	1886
2,046	39	2,085	105	—	105	81	—	81	1887
2,069	39	2,108	116	—	116	96	—	96	1888
2,210	48	2,258	106	—	106	68	—	68	1889
2,520	45	2,565	98	—	98	71	—	71	1890
2,542	62	2,604	92	1	93	76	1	77	1891
2,555	97	2,652	119	—	119	91	—	91	1892
2,364	74	2,438	145	—	145	120	—	120	1893
2,476	77	2,553	98	—	98	67	—	67	1894
2,600	103	2,703	75	1	76	47	1	48	1895
2,836	99	2,935	88	—	88	67	—	67	1896
2,978	93	3,071	104	1	105	76	1	77	1897
3,178	79	3,257	99	2	101	74	2	76	1898
3,494	97	3,591	110	—	110	79	—	79	1899
3,734	90	3,824	90	—	90	69	—	69	1900
3,666	100	3,766	113	—	113	92	—	92	1901
3,776	101	3,877	98	1	99	75	1	76	1902
3,760	112	3,872	65	—	65	50	—	50	1903
3,753	109	3,862	88	2	90	71	2	73	1904
886:2	39:6	925:8	¹⁾ 375:0	1:2	¹⁾ 376:2	¹⁾ 279:2	1:2	¹⁾ 280:4	1866—70
1,289:2	36:6	1,325:8	211:0	1:8	212:8	154:6	1:2	155:8	1871—75
1,648:8	33:4	1,682:2	153:4	0:2	153:6	113:8	0:2	114:0	876—80
1,669:2	29:6	1,698:8	120:4	0:6	121:0	81:8	0:6	82:4	1881—85
2,193:0	43:2	2,236:2	109:0	—	109:0	79:0	—	79:0	1886—90
2,507:4	82:6	2,590:0	105:8	0:4	106:2	80:2	0:4	80:6	1891—95
3,244:0	91:6	3,335:6	98:2	0:6	98:8	73:0	0:6	73:6	1896—00
3,738:7	105:5	3,844:2	91:0	0:8	91:8	72:0	0:8	72:8	1901—04
1,087:7	38:1	1,125:8	—	1:5	—	—	1:2	—	1866—75
1,837:0	35:4	1,872:4	127:6	0:8	127:9	91:5	0:8	91:8	1876—90
3,122:3	92:3	3,214:6	98:8	0:6	99:4	75:3	0:6	75:9	1891—04

¹⁾ För brott mot krigslag sakfällda inräknade.

Tab. 1.

År.	B r o t t m o t s t a t e n								
	Brott mot krigslag.						Fridsbrott		
	Anklagade.			Sakfälda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	—	—	—	—	—	—	246	8	254
1867.....	—	—	—	—	—	—	230	9	239
1868.....	—	—	—	—	—	—	278	8	286
1869.....	—	—	—	—	—	—	262	4	266
1870.....	151	—	151	142	—	142	325	9	334
1871.....	226	—	226	175	—	175	299	12	311
1872.....	220	—	220	171	—	171	397	12	409
1873.....	399	—	399	329	—	329	376	6	382
1874.....	348	—	348	332	—	332	385	15	400
1875.....	316	—	316	307	—	307	367	6	373
1876.....	325	—	325	314	—	314	412	12	424
1877.....	288	—	288	281	—	281	368	12	380
1878.....	252	—	252	241	—	241	409	5	414
1879.....	274	—	274	257	—	257	391	7	398
1880.....	234	—	234	223	—	223	387	3	390
1881.....	290	—	290	257	—	257	404	9	413
1882.....	326	—	326	290	—	290	493	16	509
1883.....	287	—	287	273	—	273	541	9	550
1884.....	267	—	267	249	—	249	401	6	407
1885.....	417	—	417	396	—	396	471	6	477
1886.....	297	—	297	285	—	285	485	3	488
1887.....	258	—	258	241	—	241	455	9	464
1888.....	207	—	207	201	—	201	463	5	468
1889.....	294	—	294	275	—	275	497	11	508
1890.....	266	—	266	257	—	257	570	17	587
1891.....	361	—	361	345	—	345	568	5	573
1892.....	327	—	327	316	—	316	870	11	881
1893.....	357	—	357	342	—	342	799	16	815
1894.....	407	—	407	373	—	373	845	8	853
1895.....	300	—	300	284	—	284	993	13	1,006
1896.....	400	—	400	389	—	389	990	10	1,000
1897.....	451	—	451	410	—	410	1,055	14	1,069
1898.....	345	—	345	328	—	328	1,168	12	1,180
1899.....	520	—	520	487	—	487	1,099	20	1,119
1900.....	668	—	668	621	—	621	1,047	17	1,064
1901.....	614	—	614	579	—	579	1,083	14	1,097
1902.....	685	—	685	624	—	624	1,001	8	1,009
1903.....	588	—	588	554	—	554	865	15	880
1904.....	631	—	631	605	—	605	888	8	896
1866—70...	—	—	—	—	—	—	268·2	7·6	275·8
1871—75...	301·8	—	301·8	262·8	—	262·8	364·8	10·2	375·0
1876—80...	274·6	—	274·6	263·2	—	263·2	393·4	7·8	401·2
1881—85...	317·4	—	317·4	293·0	—	293·0	462·0	9·2	471·2
1886—90...	264·4	—	264·4	251·8	—	251·8	494·0	9·0	503·0
1891—95...	350·4	—	350·4	332·0	—	332·0	815·0	10·6	825·6
1896—00...	476·8	—	476·8	447·0	—	447·0	1,071·8	14·6	1,086·4
1901—04...	629·5	—	629·5	590·5	—	590·5	959·3	11·2	970·5
1866—70...	—	—	—	—	—	—	316·5	8·9	325·4
1876—90...	285·5	—	285·5	269·3	—	269·3	449·8	8·7	458·5
1891—04...	475·3	—	475·3	446·9	—	446·9	947·9	12·2	960·1

(Forts.)

(u t o m f y l l e r i).

(egentliga brott).			Fridsbrott (försöelser).						År.
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
204	3	207	2,255	63	2,318	2,090	51	2,141	1866
181	6	187	2,136	55	2,191	1,980	52	2,032	1867
205	4	209	2,056	62	2,118	1,872	57	1,929	1868
191	2	193	2,408	54	2,462	2,217	48	2,265	1869
234	5	239	2,713	51	2,764	2,513	45	2,558	1870
233	9	242	3,124	83	3,207	2,981	72	3,053	1871
313	8	321	3,380	59	3,439	3,212	52	3,264	1872
295	4	299	3,757	55	3,812	3,581	46	3,627	1873
297	9	306	4,596	84	4,680	4,381	79	4,460	1874
290	6	296	4,993	106	5,099	4,755	94	4,849	1875
314	6	320	5,058	81	5,139	4,804	69	4,873	1876
303	7	310	4,929	65	4,994	4,686	53	4,739	1877
316	3	319	5,284	63	5,347	5,064	51	5,115	1878
294	6	300	5,865	85	5,950	5,530	67	5,597	1879
288	—	288	5,176	58	5,234	4,938	51	4,989	1880
332	6	338	6,272	72	6,344	5,897	68	5,965	1881
396	12	408	6,216	123	6,339	5,871	111	5,982	1882
440	5	445	6,508	96	6,604	6,146	87	6,233	1883
312	3	315	6,214	110	6,324	5,920	103	6,023	1884
352	3	355	7,070	137	7,207	6,706	129	6,835	1885
364	1	365	7,598	208	7,806	7,184	199	7,383	1886
340	4	344	7,074	218	7,292	6,712	206	6,918	1887
363	2	365	6,393	118	6,511	6,034	114	6,148	1888
375	5	380	6,844	167	7,011	6,566	162	6,728	1889
419	10	429	7,586	171	7,757	7,243	165	7,408	1890
435	4	439	7,620	239	7,859	7,363	233	7,596	1891
699	6	705	7,580	290	7,870	7,340	284	7,624	1892
631	12	643	6,753	246	6,999	6,528	242	6,770	1893
702	7	709	7,183	294	7,477	6,973	290	7,263	1894
801	8	809	7,260	273	7,533	6,984	270	7,254	1895
815	7	822	7,488	292	7,780	7,224	285	7,509	1896
883	8	891	7,776	226	8,002	7,489	223	7,712	1897
969	9	978	8,461	210	8,671	8,211	206	8,417	1898
931	15	946	8,316	222	8,538	8,035	214	8,249	1899
908	15	923	8,604	211	8,815	8,375	198	8,573	1900
904	7	911	8,178	197	8,375	7,928	187	8,115	1901
847	6	853	7,552	198	7,750	7,318	197	7,515	1902
700	8	708	7,282	260	7,542	7,081	195	7,276	1903
726	4	730	7,684	241	7,925	7,463	237	7,700	1904
203 0	4 0	207 0	2,313 6	57 0	2,370 6	2,134 4	50 6	2,185 0	1866—70
285 6	7 2	292 8	3,970 0	77 4	4,047 4	3,732 0	68 6	3,800 6	1871—75
303 0	4 4	307 4	5,262 4	70 4	5,332 8	5,004 4	58 2	5,062 6	1876—80
366 4	5 8	372 2	6,456 0	107 6	6,563 6	6,108 0	99 6	6,207 6	1881—85
372 2	4 4	376 6	7,099 0	176 4	7,275 4	6,747 8	169 2	6,917 0	1886—90
653 6	7 4	661 0	7,279 2	268 4	7,547 6	7,037 6	263 8	7,301 4	1891—95
901 2	10 8	912 0	8,129 0	232 2	8,361 2	7,876 8	225 2	8,102 0	1896—00
794 3	6 2	800 5	7,674 0	209 0	7,883 0	7,447 5	204 0	7,651 5	1901—04
244 3	5 6	249 9	3,141 8	67 2	3,209 0	2,958 2	59 6	3,017 8	1866—75
347 2	4 9	352 1	6,272 5	118 1	6,390 6	5,953 4	109 0	6,062 4	1876—90
782 2	8 3	790 5	7,695 5	238 5	7,934 0	7,454 4	233 0	7,687 4	1891—04

Tab. 1.

År.	B r o t t m o t s t a t e n								
	Äktenskapsbrott.						Våld-		
	Anklagade.			Sakfällda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	58	62	120	35	35	70	12	—	12
1867.....	40	45	85	25	26	51	8	—	8
1868.....	36	40	76	19	23	42	3	—	3
1869.....	36	35	71	22	15	37	12	—	12
1870.....	24	30	54	9	17	26	10	—	10
1871.....	39	34	73	21	18	39	7	—	7
1872.....	37	35	72	23	23	46	3	—	3
1873.....	47	44	91	32	26	58	9	—	9
1874.....	40	41	81	29	31	60	5	—	5
1875.....	34	31	65	18	19	37	6	—	6
1876.....	27	37	64	16	23	39	7	—	7
1877.....	28	27	55	18	17	35	4	—	4
1878.....	33	34	67	21	24	45	11	—	11
1879.....	27	21	48	15	15	30	6	—	6
1880.....	14	20	34	9	12	21	10	—	10
1881.....	21	18	39	7	7	14	19	—	19
1882.....	25	21	46	16	14	30	12	—	12
1883.....	30	25	55	19	13	32	5	—	5
1884.....	27	36	63	11	16	27	23	—	23
1885.....	20	16	36	11	11	22	18	—	18
1886.....	21	15	36	13	7	20	14	—	14
1887.....	14	17	31	8	11	19	10	—	10
1888.....	13	15	28	6	7	13	10	—	10
1889.....	18	14	32	6	6	12	13	—	13
1890.....	23	16	39	13	9	22	10	—	10
1891.....	17	16	33	10	8	18	20	—	20
1892.....	13	12	25	8	6	14	8	—	8
1893.....	18	17	35	8	10	18	10	—	10
1894.....	25	19	44	11	11	22	18	—	18
1895.....	19	22	41	15	17	32	19	—	19
1896.....	21	20	41	13	12	25	21	—	21
1897.....	23	18	41	19	15	34	32	—	32
1898.....	12	12	24	9	9	18	22	—	22
1899.....	26	24	50	15	15	30	17	—	17
1900.....	13	17	30	11	10	21	25	—	25
1901.....	14	15	29	11	9	20	24	—	24
1902.....	18	14	32	12	9	21	26	—	26
1903.....	16	12	28	11	6	17	25	—	25
1904.....	12	12	24	6	7	13	19	—	19
1866—70...	38.8	42.4	81.2	22.0	23.2	45.2	9.0	—	9.0
1871—75...	39.4	37.0	76.4	24.6	23.4	48.0	6.0	—	6.0
1876—80...	25.8	27.8	53.6	15.8	18.2	34.0	7.6	—	7.6
1881—85...	24.6	23.2	47.8	12.8	12.2	25.0	15.4	—	15.4
1886—90...	17.8	15.4	33.2	9.2	8.0	17.2	11.4	—	11.4
1891—95...	18.4	17.2	35.6	10.4	10.4	20.8	15.0	—	15.0
1896—00...	19.0	18.2	37.2	13.4	12.2	25.6	23.4	—	23.4
1901—04...	15.0	13.2	28.2	10.0	7.7	17.7	23.5	—	23.5
1866—75...	39.1	39.7	78.8	23.3	23.3	46.6	7.5	—	7.5
1876—90...	22.7	22.1	44.8	12.6	12.8	25.4	11.5	—	11.5
1891—04...	17.7	16.4	34.1	11.4	10.2	21.6	20.4	—	20.4

(Forts.)

(u t o m f y l l e r i).										
t ä k t.			Gröfre sedlighetsbrott.						År.	
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.				
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.		
8	—	8	9	46	55	4	20	24	1866	
5	—	5	15	20	35	9	11	20	1867	
—	—	—	16	12	28	8	5	13	1868	
9	—	9	13	9	22	6	7	13	1869	
8	—	8	16	3	19	9	1	10	1870	
2	—	2	16	3	19	9	3	12	1871	
2	—	2	14	7	21	8	7	15	1872	
5	—	5	22	27	49	14	16	30	1873	
3	—	3	13	3	16	9	2	11	1874	
5	—	5	28	4	32	19	4	23	1875	
4	—	4	25	8	33	15	4	19	1876	
2	—	2	13	1	14	9	1	10	1877	
6	—	6	24	3	27	17	2	19	1878	
4	—	4	21	5	26	14	5	19	1879	
5	—	5	22	7	29	12	4	16	1880	
10	—	10	20	5	25	17	5	22	1881	
8	—	8	17	6	23	14	4	18	1882	
5	—	5	26	6	32	19	6	25	1883	
15	—	15	19	4	23	8	3	11	1884	
6	—	6	27	3	30	17	2	19	1885	
8	—	8	32	7	39	23	5	28	1886	
7	—	7	25	7	32	18	6	24	1887	
5	—	5	16	1	17	12	—	12	1888	
11	—	11	40	8	48	30	5	35	1889	
7	—	7	36	11	47	28	10	38	1890	
16	—	16	35	4	39	29	3	32	1891	
6	—	6	24	7	31	20	4	24	1892	
7	—	7	35	3	38	28	1	29	1893	
11	—	11	51	10	61	35	5	40	1894	
9	—	9	49	4	53	32	4	36	1895	
11	—	11	43	6	49	37	5	42	1896	
19	—	19	42	5	47	36	4	40	1897	
21	—	21	57	8	65	41	4	45	1898	
11	—	11	50	3	53	40	2	42	1899	
14	—	14	49	14	63	44	12	56	1900	
18	—	18	51	2	53	40	1	41	1901	
16	—	16	64	8	72	49	6	55	1902	
20	—	20	51	6	57	38	6	44	1903	
12	—	12	48	9	57	37	6	43	1904	
60	—	60	138	180	318	72	88	160	1866—70	
34	—	34	186	88	274	118	64	182	1871—75	
42	—	42	210	48	258	134	32	166	1876—80	
88	—	88	218	48	266	150	40	190	1881—85	
76	—	76	298	68	366	222	52	274	1886—90	
98	—	98	388	56	444	288	34	322	1891—95	
152	—	152	482	72	554	396	54	450	1896—00	
165	—	165	535	63	598	410	48	458	1901—04	
47	—	47	162	134	296	95	76	171	1866—75	
69	—	69	242	55	297	169	41	210	1876—90	
136	—	136	464	63	527	361	45	406	1891—04	

Tab. 1.

År.	B r o t t m o t s t a t e n								
	Ringare sedlighetsbrott.						L ö n s k a -		
	Anklagade.			Sakfälda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	54	5	59	35	4	39	314	24	338
1867.....	88	5	93	51	2	53	251	8	259
1868.....	114	10	124	92	9	101	185	5	190
1869.....	78	18	96	54	17	71	137	3	140
1870.....	77	6	83	67	6	73	107	1	108
1871.....	40	2	42	31	1	32	93	—	93
1872.....	82	5	87	59	2	61	77	—	77
1873.....	71	2	73	64	1	65	62	—	62
1874.....	134	15	149	112	8	120	69	—	69
1875.....	120	10	130	115	10	125	56	—	56
1876.....	113	16	129	101	13	114	42	—	42
1877.....	130	8	138	120	8	128	44	1	45
1878.....	111	5	116	109	4	113	49	—	49
1879.....	121	7	128	114	4	118	47	—	47
1880.....	232	11	243	207	6	213	32	—	32
1881.....	174	13	187	169	12	181	28	—	28
1882.....	131	11	142	123	7	130	20	—	20
1883.....	187	13	200	177	8	185	37	3	40
1884.....	199	5	204	190	4	194	24	—	24
1885.....	206	9	215	196	8	204	20	—	20
1886.....	178	9	187	165	4	169	14	—	14
1887.....	146	5	151	139	3	142	25	—	25
1888.....	121	3	124	117	2	119	24	—	24
1889.....	181	5	186	178	4	182	28	—	28
1890.....	157	3	160	140	2	142	21	1	22
1891.....	224	7	231	215	7	222	20	—	20
1892.....	228	6	234	226	6	232	23	—	23
1893.....	249	8	257	237	7	244	10	—	10
1894.....	233	9	242	225	8	233	16	—	16
1895.....	137	3	140	126	3	129	16	—	16
1896.....	303	10	313	292	7	299	16	—	16
1897.....	284	7	291	278	7	285	26	—	26
1898.....	266	4	270	256	4	260	11	—	11
1899.....	263	10	273	258	7	265	15	—	15
1900.....	247	4	251	241	4	245	15	—	15
1901.....	248	15	263	245	15	260	10	—	10
1902.....	224	5	229	219	5	224	7	—	7
1903.....	234	13	247	227	11	238	8	—	8
1904.....	282	8	290	277	8	285	15	—	15
1866—70...	82·2	8·8	91·0	59·8	7·6	67·4	198·8	8·2	207·0
1871—75...	89·4	6·8	96·2	76·2	4·4	80·6	71·4	—	71·4
1876—80...	141·4	9·4	150·8	130·2	7·0	137·2	42·8	0·2	43·0
1881—85...	179·4	10·2	189·6	171·0	7·8	178·8	25·8	0·6	26·4
1886—90...	156·6	5·0	161·6	147·8	3·0	150·8	22·4	0·2	22·6
1891—95...	214·2	6·6	220·8	205·8	6·2	212·0	17·0	—	17·0
1896—00...	272·6	7·0	279·6	265·0	5·8	270·8	16·6	—	16·6
1901—04...	247·0	10·2	257·2	242·0	9·8	251·8	10·0	—	10·0
1866—75...	85·8	7·8	93·6	68·0	6·0	74·0	135·1	4·1	139·2
1876—90...	159·1	8·2	167·3	149·7	5·9	155·6	30·4	0·3	30·7
1891—04...	244·4	7·8	252·2	237·3	7·1	244·4	14·9	—	14·9

(Forts.)

(u t o m f y l l e r i).

l ä g e.			D j u r p l ä g e r i.						År.
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
232	18	250	408	10	418	356	6	362	1866
166	4	170	519	24	543	410	14	424	1867
136	4	140	487	24	511	367	18	385	1868
89	2	91	431	17	448	319	14	333	1869
71	—	71	309	19	328	249	12	261	1870
68	—	68	363	18	381	312	12	324	1871
56	—	56	325	13	338	279	11	290	1872
43	—	43	391	26	417	338	21	359	1873
51	—	51	480	13	493	408	12	420	1874
44	—	44	635	30	665	558	24	582	1875
33	—	33	838	38	876	759	27	786	1876
26	—	26	966	50	1,016	867	41	908	1877
35	—	35	831	31	862	760	20	780	1878
32	—	32	829	39	868	754	34	788	1879
21	—	21	920	42	962	830	41	871	1880
22	—	22	1,017	34	1,051	919	33	952	1881
16	—	16	901	36	937	816	33	849	1882
13	—	13	859	44	903	731	38	769	1883
19	—	19	988	31	1,019	884	24	908	1884
13	—	13	970	26	996	850	24	874	1885
13	—	13	798	20	818	715	17	732	1886
4	—	4	736	28	764	654	26	680	1887
12	—	12	815	17	832	713	15	728	1888
16	—	16	848	22	870	758	20	778	1889
16	—	16	1,001	24	1,025	884	22	906	1890
14	—	14	896	29	925	816	22	838	1891
7	—	7	1,047	35	1,082	955	32	987	1892
7	—	7	803	31	834	700	30	730	1893
7	—	7	839	30	869	736	25	761	1894
6	—	6	908	30	938	817	26	843	1895
7	—	7	1,165	32	1,197	1,035	25	1,060	1896
9	—	9	1,020	25	1,045	921	21	942	1897
4	—	4	1,202	24	1,226	1,105	24	1,129	1898
4	—	4	1,330	35	1,365	1,211	32	1,243	1899
4	—	4	1,198	32	1,230	1,083	27	1,110	1900
6	—	6	1,232	33	1,265	1,118	27	1,145	1901
6	—	6	967	21	988	844	14	858	1902
6	—	6	961	20	981	845	19	864	1903
5	—	5	1,008	31	1,039	860	27	887	1904
138·8	5·6	144·4	430·8	18·8	449·6	340·2	12·8	353·0	1866—70
52·4	—	52·4	438·8	20·0	458·8	379·0	16·0	395·0	1871—75
29·4	—	29·4	876·8	40·0	916·8	794·0	32·6	826·6	1876—80
16·6	—	16·6	947·0	34·2	981·2	840·0	30·4	870·4	1881—85
12·2	—	12·2	839·6	22·2	861·8	744·8	20·0	764·8	1886—90
8·2	—	8·2	898·6	31·0	929·6	804·8	27·0	831·8	1891—95
5·6	—	5·6	1,183·0	29·6	1,212·6	1,071·0	25·8	1,096·8	1896—00
5·7	—	5·7	1,042·0	26·3	1,068·3	916·8	21·7	938·5	1901—04
95·6	2·8	98·4	434·8	19·4	454·2	359·6	14·4	374·0	1866—75
19·4	—	19·4	887·8	32·1	919·9	792·9	27·7	820·6	1876—90
6·6	—	6·6	1,041·2	29·1	1,070·3	931·9	25·0	956·9	1891—04

Tab. 1.

År.	Brott mot staten (utom fylleri).						F y l -		
	S u m m a.								
	Anklagade.			Sakfällda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	4,985	307	5,292	4,344	212	4,556	10,468	278	10 746
1867.....	4,905	265	5,170	4,120	199	4,319	8,644	196	8,840
1868.....	4,683	231	4,914	3,940	169	4,109	8,024	184	8,208
1869.....	5,076	209	5,285	4,264	158	4,422	8,289	188	8,477
1870.....	5,174	179	5,353	4,473	129	4,602	8,682	218	8,900
1871.....	5,704	207	5,911	5,093	158	5,251	10,333	183	10,516
1872.....	6,269	208	6,477	5,637	160	5,797	11,701	263	11,964
1873.....	6,913	214	7,127	6,247	161	6,408	13,542	306	13,848
1874.....	8,012	243	8,255	7,397	201	7,598	16,368	377	16,745
1875.....	8,694	246	8,940	8,059	199	8,258	18,631	512	19,143
1876.....	9,000	261	9,261	8,351	208	8,559	20,819	598	21,417
1877.....	8,704	220	8,924	8,072	175	8,247	21,795	694	22,489
1878.....	9,040	190	9,230	8,384	140	8,524	20,000	558	20,558
1879.....	9,645	227	9,872	8,859	181	9,040	19,177	509	19,686
1880.....	9,212	188	9,400	8,451	155	8,606	19,172	465	19,637
1881.....	10,191	194	10,385	9,391	161	9,552	19,779	457	20,236
1882.....	10,218	278	10,496	9,492	239	9,731	20,309	508	20,817
1883.....	10,521	264	10,785	9,674	217	9,891	19,902	464	20,366
1884.....	10,245	260	10,505	9,491	208	9,699	19,656	492	20,148
1885.....	11,351	258	11,609	10,509	233	10,742	18,120	491	18,611
1886.....	11,898	347	12,245	11,086	307	11,393	19,651	652	20,303
1887.....	11,147	394	11,541	10,356	348	10,704	20,688	637	21,325
1888.....	10,502	218	10,720	9,743	219	9,962	20,633	637	21,270
1889.....	11,393	342	11,735	10,612	305	10,917	22,433	624	23,057
1890.....	12,679	469	13,148	11,806	413	12,219	24,631	715	25,346
1891.....	12,665	417	13,082	11,924	387	12,311	25,223	838	26,061
1892.....	13,060	549	13,609	12,322	505	12,827	27,042	898	27,940
1893.....	11,829	494	12,323	11,094	458	11,552	24,569	909	25,478
1894.....	12,460	551	13,011	11,739	509	12,248	25,744	1,001	26,745
1895.....	12,625	525	13,150	11,831	491	12,322	27,420	1,122	28,542
1896.....	13,589	533	14,122	12,787	486	13,273	30,703	1,213	31,916
1897.....	13,979	445	14,424	13,174	415	13,589	35,290	1,308	36,598
1898.....	15,025	401	15,426	14,247	380	14,627	38,021	1,334	39,355
1899.....	15,442	469	15,911	14,683	431	15,114	41,847	1,300	43,147
1900.....	15,934	440	16,374	15,230	402	15,632	41,530	1,305	42,835
1901.....	15,476	422	15,898	14,695	382	15,077	40,436	1,467	41,903
1902.....	14,652	388	15,040	13,850	358	14,208	39,583	1,535	41,118
1903.....	14,115	425	14,540	13,393	396	13,789	40,084	1,614	41,698
1904.....	14,673	465	15,138	13,895	435	14,330	41,156	1,586	42,742
1866—70.....	4,964.6	238.2	5,202.8	4,228.2	173.4	4,401.6	8,821.4	212.8	9,034.2
1871—75.....	7,118.4	223.6	7,342.0	6,486.6	175.8	6,662.4	14,115.0	328.2	14,443.2
1876—80.....	9,120.2	217.2	9,337.4	8,423.4	171.8	8,595.2	20,192.6	564.8	20,757.4
1881—85.....	10,505.2	250.8	10,756.0	9,711.4	211.6	9,923.0	19,553.2	482.4	20,035.6
1886—90.....	11,523.8	360.0	11,883.8	10,720.6	318.4	11,039.0	21,607.2	653.0	22,260.2
1891—95.....	12,527.8	507.2	13,035.0	11,782.0	470.0	12,252.0	25,999.6	953.6	26,953.2
1896—00.....	14,793.8	457.6	15,251.4	14,024.2	422.8	14,447.0	37,478.2	1,292.0	38,770.2
1901—04.....	14,729.0	425.0	15,154.0	13,958.3	392.7	14,351.0	40,314.7	1,550.5	41,865.2
1866—75.....	6,041.5	230.9	6,272.4	5,357.4	174.6	5,532.0	11,468.2	270.5	11,738.7
1876—90.....	10,383.1	276.0	10,659.1	9,618.5	233.9	9,852.4	20,451.0	566.7	21,017.7
1891—04.....	13,966.0	466.0	14,432.0	13,204.6	431.0	13,635.6	34,189.1	1,245.0	35,434.1

(Forts.)

l e r i.			Brott mot enskild person.						År.
			M o r d.						
			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
10,039	249	10,288	17	4	21	9	2	11	1866
8,376	187	8,563	22	5	27	13	3	16	1867
7,755	180	7,935	29	8	37	11	2	13	1868
8,021	181	8,202	37	12	49	21	6	27	1869
8,432	212	8,644	31	9	40	15	6	21	1870
10,109	178	10,287	17	6	23	8	4	12	1871
11,464	257	11,721	20	10	30	10	6	16	1872
13,300	297	13,597	27	9	36	12	5	17	1873
16,060	364	16,424	22	21	43	12	13	25	1874
18,256	483	18,739	24	13	37	9	1	10	1875
20,512	580	21,092	27	5	32	12	3	15	1876
21,472	654	22,126	16	12	28	9	7	16	1877
19,747	532	20,279	19	11	30	9	7	16	1878
18,826	480	19,306	23	14	37	9	5	14	1879
18,874	452	19,326	22	6	28	11	3	14	1880
19,480	446	19,926	17	9	26	12	4	16	1881
20,066	483	20,549	23	6	29	10	4	14	1882
19,651	450	20,101	17	10	27	7	5	12	1883
19,434	479	19,913	5	10	15	4	7	11	1884
17,828	479	18,307	27	12	39	14	6	20	1885
19,453	642	20,095	24	6	30	11	2	13	1886
20,479	634	21,113	20	12	32	9	8	17	1887
20,447	635	21,082	19	7	26	10	3	13	1888
22,282	622	22,904	22	6	28	12	5	17	1889
24,444	712	25,156	29	11	40	17	8	25	1890
25,016	832	25,848	20	12	32	8	5	13	1891
26,832	893	27,725	21	3	24	7	2	9	1892
24,380	909	25,289	10	7	17	2	2	4	1893
25,561	998	26,559	16	13	29	5	5	10	1894
27,190	1,116	28,306	14	9	23	2	4	6	1895
30,466	1,210	31,676	24	10	34	9	6	15	1896
35,069	1,305	36,374	19	1	20	8	1	9	1897
37,815	1,331	39,146	9	13	22	4	10	14	1898
41,654	1,291	42,945	14	5	19	6	4	10	1899
41,343	1,300	42,643	11	9	20	5	5	10	1900
40,214	1,463	41,677	13	6	19	4	2	6	1901
39,361	1,532	40,893	15	3	18	7	2	9	1902
39,930	1,608	41,538	11	8	19	7	4	11	1903
40,981	1,583	42,564	9	3	12	3	1	4	1904
8,524.6	201.8	8,726.4	27.2	7.6	34.8	13.8	3.8	17.6	1866—70
13,837.8	315.8	14,153.6	22.0	11.8	33.8	10.2	5.8	16.0	1871—75
19,886.2	539.6	20,425.8	21.4	9.6	31.0	10.0	5.0	15.0	1876—80
19,291.8	467.4	19,759.2	17.8	9.4	27.2	9.4	5.2	14.6	1881—85
21,421.0	649.0	22,070.0	22.8	8.4	31.2	11.8	5.2	17.0	1886—90
25,795.8	949.6	26,745.4	16.2	8.8	25.0	4.8	3.6	8.4	1891—95
37,269.4	1,287.4	38,556.8	15.4	7.6	23.0	6.4	5.2	11.6	1896—00
40,121.5	1,546.5	41,668.0	12.0	5.0	17.0	5.2	2.3	7.5	1901—04
11,181.2	258.8	11,440.0	24.6	9.7	34.3	12.0	4.8	16.8	1866—75
20,199.7	552.0	20,751.7	20.7	9.1	29.8	10.4	5.1	15.5	1876—90
33,986.6	1,240.8	35,227.4	14.7	7.3	22.0	5.5	3.8	9.3	1891—04

Tab. 1.

År.	B r o t t m o t								
	D r å p.						B a r n a -		
	Anklagade.			Sakfälda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	34	3	37	30	2	32	4	97	101
1867.....	29	—	29	23	—	23	2	83	85
1868.....	44	3	47	35	3	38	3	69	72
1869.....	31	3	34	24	1	25	5	75	80
1870.....	44	—	44	40	—	40	3	85	88
1871.....	50	2	52	43	1	44	4	106	110
1872.....	45	—	45	34	—	34	6	81	87
1873.....	62	1	63	48	1	49	3	100	103
1874.....	71	2	73	50	—	50	1	73	74
1875.....	64	—	64	49	—	49	4	106	110
1876.....	60	3	63	43	3	46	5	70	75
1877.....	47	1	48	28	1	29	5	70	75
1878.....	33	1	34	27	—	27	2	77	79
1879.....	39	2	41	32	1	33	—	84	84
1880.....	35	2	37	24	2	26	—	78	78
1881.....	35	—	35	21	—	21	—	68	68
1882.....	51	1	52	31	1	32	1	74	75
1883.....	30	—	30	25	—	25	2	81	83
1884.....	35	1	36	22	1	23	2	84	86
1885.....	35	2	37	23	2	25	2	81	83
1886.....	39	1	40	32	1	33	2	72	74
1887.....	43	—	43	36	—	36	1	71	72
1888.....	28	1	29	23	1	24	1	66	67
1889.....	29	1	30	23	1	24	2	71	73
1890.....	40	2	42	33	2	35	1	69	70
1891.....	32	1	33	25	—	25	3	76	79
1892.....	47	1	48	27	1	28	7	75	82
1893.....	37	1	38	32	1	33	8	72	80
1894.....	33	3	36	27	2	29	5	62	67
1895.....	41	3	44	31	3	34	4	79	83
1896.....	45	2	47	36	1	37	5	84	89
1897.....	46	1	47	39	1	40	3	64	67
1898.....	44	2	46	32	—	32	6	60	66
1899.....	58	2	60	45	2	47	2	72	74
1900.....	51	1	52	45	—	45	4	58	62
1901.....	52	2	54	46	2	48	5	66	71
1902.....	29	—	29	24	—	24	1	66	67
1903.....	46	1	47	39	1	40	—	54	54
1904.....	44	4	48	35	2	37	2	69	71
1866—70...	36.4	1.8	38.2	30.4	1.2	31.6	3.4	81.8	85.2
1871—75...	58.4	1.0	59.4	44.8	0.4	45.2	3.6	93.2	96.8
1876—80...	42.8	1.8	44.6	30.8	1.4	32.2	2.4	75.8	78.2
1881—85...	37.2	0.8	38.0	24.4	0.8	25.2	1.4	77.6	79.0
1886—90...	35.8	1.0	36.8	29.4	1.0	30.4	1.4	69.8	71.2
1891—95...	38.0	1.8	39.8	28.4	1.4	29.8	5.4	72.8	78.2
1896—00...	48.8	1.6	50.4	39.4	0.8	40.2	4.0	67.6	71.6
1901—04...	42.8	1.7	44.5	36.0	1.2	37.2	2.0	63.8	65.8
1866—75...	47.4	1.4	48.8	37.6	0.8	38.4	3.5	87.5	91.0
1876—90...	38.6	1.2	39.8	28.2	1.1	29.3	1.7	74.4	76.1
1891—04...	43.2	1.7	44.9	34.5	1.1	35.6	4.0	68.8	72.3

(Forts.)

e n s k i l d p e r s o n.									
m o r d m. m.			A n d r a b r o t t m o t 14 k a p.						År.
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	72	72	3,646	119	3,765	2,824	90	2,914	1866
—	65	65	2,940	122	3,062	2,180	82	2,262	1867
—	53	53	2,982	121	3,103	2,139	78	2,217	1868
—	57	57	2,992	118	3,110	2,217	75	2,292	1869
1	64	65	3,236	118	3,354	2,528	76	2,604	1870
1	87	88	3,161	97	3,258	2,493	68	2,561	1871
2	66	68	3,321	114	3,435	2,725	74	2,799	1872
3	83	86	3,510	111	3,621	2,873	75	2,948	1873
—	59	59	3,955	140	4,095	3,122	91	3,213	1874
1	86	87	3,984	134	4,118	3,219	89	3,308	1875
4	63	67	4,140	122	4,262	3,394	78	3,472	1876
—	62	62	3,941	107	4,048	3,266	69	3,335	1877
1	56	57	4,156	108	4,264	3,418	76	3,494	1878
—	66	66	3,935	100	4,035	3,088	63	3,151	1879
—	71	71	3,713	114	3,827	2,938	79	3,017	1880
—	58	58	4,051	79	4,130	3,227	59	3,286	1881
—	61	61	4,154	87	4,241	3,293	53	3,346	1882
2	63	65	3,979	84	4,063	3,106	55	3,161	1883
—	74	74	4,086	76	4,162	3,220	53	3,273	1884
1	68	69	4,242	88	4,330	3,481	58	3,539	1885
2	64	66	4,224	54	4,278	3,455	32	3,487	1886
1	62	63	3,790	63	3,853	3,213	47	3,260	1887
1	55	56	4,168	72	4,240	3,607	41	3,648	1888
1	58	59	3,891	82	3,973	3,263	48	3,311	1889
1	57	57	4,184	78	4,262	3,436	54	3,490	1890
2	62	64	3,965	69	4,034	3,369	41	3,410	1891
3	62	65	3,859	78	3,937	3,295	48	3,343	1892
1	58	59	3,789	60	3,849	3,224	38	3,262	1893
2	57	59	4,112	73	4,185	3,480	38	3,518	1894
3	69	72	4,423	67	4,490	3,747	41	3,788	1895
—	65	65	4,459	75	4,534	3,791	47	3,838	1896
1	57	58	4,502	57	4,559	3,909	37	3,946	1897
1	52	53	4,539	63	4,602	3,944	37	3,981	1898
1	62	63	4,490	63	4,553	3,862	41	3,903	1899
—	49	49	4,465	55	4,520	3,928	36	3,964	1900
3	58	61	4,473	45	4,518	3,940	36	3,976	1901
1	55	56	4,261	47	4,308	3,768	34	3,802	1902
—	43	43	4,207	59	4,266	3,742	42	3,784	1903
1	61	62	4,019	51	4,070	3,538	37	3,575	1904
0 2	62 2	62 4	3,159 2	119 6	3,278 8	2,377 6	80 2	2,457 8	1866—70
1 4	76 2	77 6	3,586 2	119 2	3,705 4	2,886 4	79 4	2,965 8	1871—75
1 0	63 6	64 6	3,977 0	110 2	4,087 2	3,220 8	78 0	3,298 8	1876—80
0 6	64 8	65 4	4,102 4	82 8	4,185 2	3,265 4	55 6	3,321 0	1881—85
1 0	59 2	60 2	4,051 4	69 8	4,121 2	3,394 8	44 4	3,439 2	1886—90
2 2	61 6	63 8	4,029 6	69 4	4,099 0	3,423 8	41 2	3,464 2	1891—95
0 6	57 0	57 6	4,491 0	62 6	4,553 6	3,886 8	39 6	3,926 4	1896—00
1 2	54 3	55 5	4,240 0	50 5	4,290 5	3,747 0	37 3	3,784 3	1901—04
0 8	69 2	70 0	3,372 7	119 4	3,492 1	2,632 0	79 8	2,711 8	1866—75
0 9	62 5	63 4	4,043 6	87 6	4,131 2	3,293 6	57 7	3,351 3	1876—90
1 3	57 9	59 2	4,254 5	61 6	4,316 1	3,681 2	39 5	3,720 7	1891—04

Tab. 1.

År.	B r o t t m o t								
	Brott mot annans frihet.						Falsk angivelse		
	Anklagade.			Sakfällda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	28	2	30	10	—	10	352	113	465
1867.....	22	1	23	9	1	10	334	91	425
1868.....	49	3	52	21	1	22	357	126	483
1869.....	33	—	33	8	—	8	463	136	599
1870.....	42	1	43	18	—	18	354	91	425
1871.....	49	1	50	19	—	19	349	119	468
1872.....	35	1	36	26	—	26	348	104	452
1873.....	54	1	55	26	—	26	358	93	451
1874.....	37	1	38	25	—	25	364	110	474
1875.....	41	1	42	28	1	29	251	94	345
1876.....	57	1	58	33	1	34	304	98	402
1877.....	39	—	39	20	—	20	286	90	376
1878.....	51	2	53	24	—	24	308	99	407
1879.....	41	1	42	23	—	23	324	100	424
1880.....	51	1	52	32	—	32	328	97	425
1881.....	42	1	43	26	—	26	299	112	411
1882.....	64	1	65	28	—	28	349	140	489
1883.....	49	1	50	30	1	31	355	77	432
1884.....	24	—	24	19	—	19	302	89	391
1885.....	54	4	58	37	2	39	300	87	387
1886.....	48	2	50	34	—	34	278	84	362
1887.....	50	1	51	31	—	31	291	87	378
1888.....	34	—	34	17	—	17	331	86	417
1889.....	49	4	53	25	3	28	333	95	428
1890.....	40	—	40	21	—	21	375	116	491
1891.....	73	3	76	45	—	45	333	96	429
1892.....	52	1	53	36	—	36	318	108	426
1893.....	59	—	59	26	—	26	360	99	459
1894.....	71	2	73	42	—	42	349	103	452
1895.....	57	—	57	32	—	32	309	86	395
1896.....	56	1	57	32	—	32	333	103	436
1897.....	47	2	49	32	—	32	268	105	373
1898.....	76	1	77	53	—	53	295	96	391
1899.....	62	2	64	41	1	42	218	55	273
1900.....	63	—	63	42	—	42	223	75	298
1901.....	59	1	60	47	1	48	253	62	315
1902.....	77	2	79	49	—	49	289	82	371
1903.....	86	—	86	62	—	62	332	69	401
1904.....	70	1	71	43	—	43	234	58	292
1866—70...	34·8	1·4	36·2	13·2	0·4	13·6	368·0	111·4	479·4
1871—75...	43·2	1·0	44·2	24·8	0·2	25·0	334·0	104·0	438·0
1876—80...	47·8	1·0	48·8	26·4	0·2	26·6	310·0	96·8	406·8
1881—85...	46·6	1·4	48·0	28·0	0·6	28·6	321·0	101·0	422·0
1886—90...	44·2	1·4	45·6	25·6	0·6	26·2	321·6	93·6	415·2
1891—95...	62·4	1·2	63·6	36·2	—	36·2	333·8	98·4	432·2
1896—00...	60·8	1·2	62·0	40·0	0·2	40·2	267·4	86·8	354·2
1901—04...	73·0	1·0	74·0	50·3	0·2	50·5	277·0	67·7	344·7
1866—75...	39·0	1·2	40·2	19·0	0·3	19·3	351·0	107·7	458·7
1876—90...	46·2	1·3	47·5	26·6	0·5	27·1	317·5	97·1	414·6
1891—04...	64·9	1·1	66·0	41·6	0·1	41·7	293·8	85·5	379·3

(Forts.)

e n s k i l d p e r s o n .									År.
och ärekränkning.			Smädelse och missfirmelse.						
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
201	53	254	819	138	957	716	94	810	1866
204	55	259	713	133	846	576	100	676	1867
213	79	292	773	146	919	611	112	723	1868
274	75	349	802	144	946	672	104	776	1869
230	64	294	615	112	727	520	90	610	1870
228	65	293	606	111	717	497	85	582	1871
254	64	318	694	103	797	574	76	650	1872
238	54	292	657	102	759	552	77	629	1873
226	65	291	904	150	1,054	754	118	872	1874
185	63	248	940	140	1,080	783	116	899	1875
191	68	259	882	160	1,042	732	120	852	1876
215	56	271	803	128	931	650	99	749	1877
207	68	275	715	136	851	559	107	666	1878
226	77	303	735	135	870	599	107	706	1879
228	56	284	751	160	911	575	117	692	1880
204	75	279	786	158	944	611	120	731	1881
226	92	318	761	176	937	585	127	712	1882
258	54	312	670	136	806	500	97	597	1883
211	51	262	617	131	748	460	91	551	1884
200	62	262	573	121	694	458	90	548	1885
185	50	235	520	98	618	403	68	471	1886
177	63	240	538	131	669	428	100	528	1887
208	56	264	472	116	588	366	81	447	1888
234	68	302	420	110	530	315	73	388	1889
240	72	312	492	135	627	353	86	439	1890
216	70	286	434	133	567	325	89	414	1891
225	73	298	444	116	560	335	82	417	1892
228	63	291	447	135	582	329	102	431	1893
207	59	266	451	129	580	344	94	438	1894
215	55	270	397	123	520	312	79	391	1895
204	67	271	424	129	553	314	92	406	1896
177	75	252	379	156	535	277	100	377	1897
200	60	260	374	117	491	268	78	346	1898
146	36	182	306	107	413	216	73	289	1899
150	52	202	316	98	414	244	63	307	1900
177	39	216	370	94	464	266	72	338	1901
179	49	228	307	81	388	245	56	301	1902
219	45	264	328	85	413	238	56	294	1903
167	38	205	332	95	427	249	61	310	1904
224.4	65.2	289.6	744.4	134.6	879.0	619.0	100.0	719.0	1866—70
226.2	62.2	288.4	760.2	121.2	881.4	632.0	94.4	726.4	1871—75
213.4	65.0	278.4	777.2	143.8	921.0	623.0	110.0	733.0	1876—80
219.8	66.8	286.6	681.4	144.4	825.8	522.8	105.0	627.8	1881—85
208.8	61.8	270.6	488.4	118.0	606.4	373.0	81.6	454.6	1886—90
218.2	64.0	282.2	434.6	127.2	561.8	329.0	89.2	418.2	1891—95
175.4	58.0	233.4	359.8	121.4	481.2	263.8	81.2	345.0	1896—00
185.5	42.8	228.3	334.2	88.8	423.0	249.5	61.2	310.7	1901—04
225.3	63.7	289.0	752.3	127.9	880.2	625.5	97.2	722.7	1866—75
214.0	64.5	278.5	649.0	135.4	784.4	506.3	98.9	605.2	1876—90
193.6	55.8	249.4	379.2	114.2	493.4	283.0	78.4	361.4	1891—04

Tab. 1.

År.	Brott mot enskild person.						B r o t t		
	S u m m a.						M e n -		
	Anklagade.			Sakfällda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	4,900	476	5,376	3,790	313	4,103	23	4	27
1867.....	4,062	435	4,497	3,005	306	3,311	24	3	27
1868.....	4,237	476	4,713	3,030	328	3,358	46	14	60
1869.....	4,363	488	4,851	3,216	318	3,534	58	8	66
1870.....	4,305	416	4,721	3,352	300	3,652	68	6	74
1871.....	4,236	442	4,678	3,289	310	3,599	43	6	49
1872.....	4,469	413	4,882	3,625	286	3,911	43	8	51
1873.....	4,671	417	5,088	3,752	295	4,047	31	5	36
1874.....	5,354	497	5,851	4,189	346	4,535	26	5	31
1875.....	5,308	488	5,796	4,274	356	4,630	16	3	19
1876.....	5,475	459	5,934	4,409	336	4,745	31	3	34
1877.....	5,137	408	5,545	4,188	294	4,482	27	4	31
1878.....	5,284	434	5,718	4,245	314	4,559	38	4	42
1879.....	5,097	436	5,533	3,977	319	4,296	32	4	36
1880.....	4,900	458	5,358	3,808	328	4,136	45	8	53
1881.....	5,230	427	5,657	4,101	316	4,417	40	8	48
1882.....	5,403	485	5,888	4,173	338	4,511	48	11	59
1883.....	5,102	389	5,491	3,928	277	4,203	40	5	45
1884.....	5,071	391	5,462	3,936	275	4,213	53	12	65
1885.....	5,233	395	5,628	4,214	288	4,502	36	5	41
1886.....	5,135	317	5,452	4,122	217	4,339	38	1	39
1887.....	4,733	365	5,098	3,895	280	4,175	49	7	56
1888.....	5,053	348	5,401	4,232	237	4,469	71	8	79
1889.....	4,746	369	5,115	3,873	256	4,129	73	9	82
1890.....	5,161	411	5,572	4,100	279	4,379	47	7	54
1891.....	4,860	390	5,250	3,990	267	4,257	63	14	77
1892.....	4,748	382	5,130	3,928	268	4,196	43	12	55
1893.....	4,710	374	5,084	3,842	264	4,106	34	10	44
1894.....	5,037	385	5,422	4,107	255	4,362	45	5	50
1895.....	5,245	367	5,612	4,342	251	4,593	54	6	60
1896.....	5,346	404	5,750	4,386	278	4,664	35	14	49
1897.....	5,264	386	5,650	4,443	271	4,714	29	3	32
1898.....	5,343	352	5,695	4,502	237	4,739	54	12	66
1899.....	5,150	306	5,456	4,317	219	4,536	20	7	27
1900.....	5,133	296	5,429	4,414	205	4,619	37	3	40
1901.....	5,225	276	5,501	4,483	210	4,693	32	4	36
1902.....	4,979	281	5,260	4,273	196	4,469	39	6	45
1903.....	5,010	276	5,286	4,307	191	4,498	26	7	33
1904.....	4,710	281	4,991	4,036	200	4,236	36	6	42
1866—70...	4,373.4	458.2	4,831.6	3,278.6	313.0	3,591.6	43.8	7.0	50.8
1871—75...	4,807.6	451.4	5,259.0	3,825.8	318.6	4,144.4	31.8	5.4	37.2
1876—80...	5,178.6	439.0	5,617.6	4,125.4	318.2	4,443.6	34.6	4.6	39.2
1881—85...	5,207.8	417.4	5,625.2	4,070.4	298.8	4,369.2	43.4	8.2	51.6
1886—90...	4,965.6	362.0	5,327.6	4,044.4	253.8	4,298.2	55.6	6.4	62.0
1891—95...	4,920.0	379.6	5,299.6	4,041.8	261.0	4,302.8	47.8	9.4	57.2
1896—00...	5,247.2	348.8	5,596.0	4,412.4	242.0	4,654.4	35.0	7.8	42.8
1901—04...	4,981.0	278.5	5,259.5	4,274.7	199.3	4,474.0	33.3	5.7	39.0
1866—75...	4,590.5	454.8	5,045.3	3,552.2	315.8	3,868.0	37.8	6.2	44.0
1876—90...	5,117.3	406.1	5,523.4	4,080.0	290.3	4,370.3	44.5	6.4	50.9
1891—04...	5,054.3	339.7	5,394.0	4,240.7	236.6	4,477.3	39.1	7.8	46.9

(Forts.)

m o t e g e n d o m.									År.
e d.			F ö r f a l s k n i n g.						
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
13	2	15	175	10	185	139	9	148	1866
9	1	10	202	20	222	154	15	169	1867
22	8	30	289	31	320	204	23	227	1868
31	7	38	282	21	303	205	17	222	1869
29	4	33	179	10	189	124	7	131	1870
18	2	20	189	13	202	133	9	142	1871
22	2	24	112	16	128	88	8	96	1872
12	—	12	110	14	124	78	11	89	1873
12	1	13	98	9	107	83	7	90	1874
6	—	6	95	9	104	77	6	83	1875
20	1	21	100	5	105	78	4	82	1876
11	1	12	89	5	94	79	5	84	1877
24	4	28	116	20	136	96	13	109	1878
11	—	11	131	7	138	113	6	119	1879
17	7	24	147	10	157	128	7	135	1880
15	3	18	148	14	162	124	12	136	1881
35	8	43	129	16	145	110	13	123	1882
17	5	22	119	18	137	102	17	119	1883
21	4	25	147	23	170	123	17	140	1884
20	4	24	120	13	133	104	12	116	1885
17	1	18	153	15	168	129	13	142	1886
23	4	27	165	9	174	128	8	136	1887
41	2	43	112	12	124	94	11	105	1888
41	3	44	124	19	143	103	16	119	1889
29	3	32	87	19	106	69	17	86	1890
33	7	40	106	18	124	93	18	111	1891
20	5	25	151	12	163	122	12	134	1892
19	4	23	152	21	173	129	20	149	1893
25	2	27	119	22	141	100	21	121	1894
26	3	29	119	16	135	107	14	121	1895
14	10	24	113	21	134	100	19	119	1896
13	1	14	91	14	105	79	12	91	1897
31	4	35	108	17	125	95	15	110	1898
12	2	14	101	17	118	90	15	105	1899
26	1	27	130	18	148	116	17	133	1900
16	3	19	118	11	129	98	11	109	1901
20	3	23	138	17	155	123	14	137	1902
15	5	20	119	12	131	114	12	126	1903
17	2	19	121	13	134	110	13	123	1904
20:8	4:4	25:2	225:4	18:4	243:8	165:2	14:2	179:4	1866—70
14:0	1:0	15:0	120:8	12:2	133:0	91:8	8:2	100:0	1871—75
16:6	2:6	19:2	116:6	9:4	126:0	98:8	7:0	105:8	1876—80
21:6	4:8	26:4	132:6	16:8	149:4	112:6	14:2	126:8	1881—85
30:2	2:6	32:8	128:2	14:8	143:0	104:6	13:0	117:6	1886—90
24:6	4:2	28:8	129:4	17:8	147:2	110:2	17:0	127:2	1891—95
19:2	3:6	22:8	108:6	17:4	126:0	96:0	15:6	111:6	1896—00
17:0	3:2	20:2	124:0	13:8	137:8	111:3	12:5	123:8	1901—04
17:4	2:7	20:1	173:1	15:3	188:4	128:5	11:2	139:7	1866—75
22:8	3:3	26:1	125:8	13:7	139:5	105:3	11:4	116:7	1876—90
20:5	3:7	24:2	120:4	16:4	136:8	105:4	15:2	120:6	1891—04

Tab. 1.

År.	B r o t t m o t								
	Bedrägeri (egentliga brott).						Bedrägeri		
	Anklagade.			Sakfällda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	457	60	517	283	40	323	80	9	89
1867.....	498	63	561	312	41	353	136	41	177
1868.....	494	82	576	316	56	372	133	38	171
1869.....	531	102	633	326	68	394	155	26	181
1870.....	440	52	492	258	31	289	107	11	118
1871.....	440	63	503	282	49	331	111	27	138
1872.....	358	40	398	231	26	257	104	20	124
1873.....	336	47	383	219	31	250	111	13	124
1874.....	326	48	374	196	26	222	129	33	162
1875.....	290	39	329	185	25	210	64	25	89
1876.....	285	53	338	164	34	198	146	20	166
1877.....	289	39	328	180	24	204	86	32	118
1878.....	299	46	345	192	29	221	122	19	141
1879.....	397	56	453	232	37	269	128	21	149
1880.....	397	87	484	219	68	287	106	37	143
1881.....	406	60	466	259	37	296	349	42	391
1882.....	331	83	414	211	52	263	260	68	328
1883.....	386	68	454	205	44	249	240	50	290
1884.....	322	61	383	165	34	199	98	15	113
1885.....	302	39	341	176	23	199	120	34	154
1886.....	366	44	410	207	24	231	150	6	156
1887.....	374	37	411	225	20	245	101	12	113
1888.....	320	60	380	163	37	200	64	4	68
1889.....	355	47	402	215	30	245	64	3	67
1890.....	314	48	362	169	31	200	28	5	33
1891.....	320	46	366	166	35	201	62	7	69
1892.....	409	69	478	236	35	271	34	6	40
1893.....	393	59	452	212	33	245	72	14	86
1894.....	393	86	479	229	61	290	80	5	85
1895.....	351	73	424	225	44	269	125	47	172
1896.....	339	52	391	227	36	263	205	100	305
1897.....	291	43	334	182	27	209	262	41	303
1898.....	366	61	427	245	31	276	152	29	181
1899.....	373	49	422	278	43	321	60	7	67
1900.....	311	62	373	223	44	267	74	16	90
1901.....	326	53	379	219	37	256	142	27	169
1902.....	394	54	448	282	36	318	113	7	120
1903.....	365	40	405	279	27	306	116	28	144
1904.....	418	62	480	306	49	355	76	11	87
1866-70...	484.0	71.8	555.8	299.0	47.2	346.2	122.2	25.0	147.2
1871-75...	350.0	47.4	397.4	222.6	31.4	254.0	103.8	23.6	127.4
1876-80...	333.4	56.2	389.6	197.4	38.4	235.8	117.6	25.8	143.4
1881-85...	349.4	62.2	411.6	203.2	38.0	241.2	213.4	41.8	255.2
1886-90...	345.8	47.2	393.0	195.8	28.4	224.2	81.4	6.0	87.4
1891-95...	373.2	66.6	439.8	213.6	41.6	255.2	74.6	15.8	90.4
1896-00...	336.0	53.4	389.4	231.0	36.2	267.2	150.6	38.6	189.2
1901-04...	375.8	52.2	428.0	271.5	37.3	308.8	111.8	18.2	130.0
1866-75...	417.0	59.6	476.6	260.8	39.3	300.1	113.0	24.3	137.3
1876-90...	342.9	55.2	398.1	198.8	34.9	233.7	137.5	24.5	162.0
1891-04...	360.7	57.7	418.4	236.4	38.4	274.8	112.4	24.6	137.0

(Forts.)

o g e n d o m.									År.
(förseelser).			Brott i konkurs.						
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
55	6	61	93	7	100	39	1	40	1866
102	31	133	106	12	118	44	2	46	1867
82	26	108	117	14	131	44	3	47	1868
109	22	131	107	11	118	39	2	41	1869
82	10	92	100	13	113	39	5	44	1870
92	27	119	55	7	62	25	3	28	1871
81	16	97	33	7	40	12	—	12	1872
96	11	107	22	6	28	9	—	9	1873
106	30	136	27	2	29	13	—	13	1874
45	25	70	29	1	30	12	1	13	1875
108	14	122	35	2	37	22	—	22	1876
71	27	98	63	5	68	34	—	34	1877
104	15	119	75	7	82	35	2	37	1878
106	16	122	82	9	91	46	3	49	1879
90	31	121	77	8	85	38	6	44	1880
298	40	338	69	4	73	38	2	40	1881
190	57	247	61	7	68	31	2	33	1882
213	47	260	81	16	97	39	6	45	1883
63	13	76	72	12	84	42	7	49	1884
116	34	150	90	8	98	61	3	64	1885
134	5	139	106	12	118	52	2	54	1886
87	8	95	134	15	149	72	3	75	1887
53	4	57	124	13	137	66	2	68	1888
56	2	58	121	16	137	65	7	72	1889
23	5	28	89	14	103	45	4	49	1890
35	3	38	86	12	98	40	4	44	1891
29	6	35	81	8	89	44	4	48	1892
65	12	77	52	9	61	32	4	36	1893
77	4	81	74	8	82	46	4	50	1894
119	46	165	75	4	79	47	3	50	1895
198	96	294	76	9	85	44	5	49	1896
255	41	296	51	5	56	29	2	31	1897
136	29	165	50	8	58	28	2	30	1898
48	5	53	57	3	60	32	1	33	1899
68	14	82	67	3	70	44	1	45	1900
109	17	126	69	5	74	49	3	52	1901
108	5	113	74	8	82	42	5	47	1902
115	28	143	72	8	80	45	4	49	1903
66	11	77	65	10	75	41	8	49	1904
86.0	19.0	105.0	104.6	11.4	116.0	41.0	2.6	43.6	1866—70
84.0	21.8	105.8	33.2	4.6	37.8	14.2	0.8	15.0	1871—75
95.8	20.6	116.4	66.4	6.2	72.6	35.0	2.2	37.2	1876—80
176.0	38.2	214.2	74.6	9.4	84.0	42.2	4.0	46.2	1881—85
70.6	4.8	75.4	114.8	14.0	128.8	60.0	3.6	63.6	1886—90
65.0	14.2	79.2	73.6	8.2	81.8	41.8	3.8	45.6	1891—95
141.0	37.0	178.0	60.2	5.6	65.8	35.4	2.2	37.6	1896—00
99.5	15.2	114.7	70.0	7.8	77.8	44.3	5.0	49.3	1901—04
85.0	20.4	105.4	68.9	8.0	76.9	27.6	1.7	29.3	1866—75
114.1	21.2	135.3	85.2	9.9	95.1	45.7	3.3	49.0	1876—90
102.0	22.6	124.6	67.8	7.1	74.9	40.2	3.6	43.8	1891—04

Tab. 1.

År.	B r o t t m o t								
	R å n.						S t ö l d.		
	Anklagade.			Sakfälda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	32	—	32	17	—	17	1,320	254	1,574
1867.....	25	—	25	7	—	7	1,608	310	1,918
1868.....	47	—	47	23	—	23	2,695	533	3,228
1869.....	75	1	76	47	—	47	2,437	482	2,917
1870.....	46	3	49	27	2	29	1,808	310	2,118
1871.....	19	—	19	5	—	5	1,626	293	1,919
1872.....	29	1	30	21	—	21	1,478	235	1,713
1873.....	41	—	41	19	—	19	1,297	242	1,539
1874.....	36	1	37	14	1	15	1,376	224	1,600
1875.....	30	1	31	10	—	10	1,335	256	1,591
1876.....	24	—	24	12	—	12	1,204	173	1,377
1877.....	19	—	19	11	—	11	1,222	213	1,435
1878.....	18	—	18	14	—	14	1,300	239	1,539
1879.....	26	—	26	16	—	16	1,189	182	1,371
1880.....	25	—	25	12	—	12	1,373	195	1,568
1881.....	21	1	22	10	1	11	1,357	192	1,549
1882.....	38	3	41	19	1	20	1,321	224	1,545
1883.....	31	1	32	20	—	20	1,082	190	1,272
1884.....	27	—	27	8	—	8	1,092	172	1,264
1885.....	25	1	26	10	1	11	1,174	158	1,332
1886.....	32	—	32	19	—	19	1,089	187	1,276
1887.....	21	—	21	11	—	11	987	139	1,126
1888.....	26	—	26	12	—	12	1,036	126	1,162
1889.....	33	—	33	27	—	27	979	153	1,132
1890.....	18	—	18	13	—	13	919	157	1,076
1891.....	26	—	26	14	—	14	1,088	165	1,253
1892.....	20	1	21	12	1	13	1,089	191	1,280
1893.....	25	—	25	9	—	9	1,173	211	1,384
1894.....	21	—	21	13	—	13	1,207	205	1,412
1895.....	13	2	15	9	1	10	1,266	165	1,431
1896.....	20	—	20	15	—	15	1,185	169	1,354
1897.....	11	—	11	6	—	6	1,193	177	1,370
1898.....	20	3	23	18	1	19	1,159	197	1,356
1899.....	21	—	21	14	—	14	1,191	163	1,354
1900.....	28	—	28	20	—	20	1,270	175	1,445
1901.....	21	—	21	11	—	11	1,378	172	1,550
1902.....	28	—	28	16	—	16	1,420	172	1,592
1903.....	12	2	14	11	2	13	1,340	162	1,502
1904.....	12	—	12	8	—	8	1,316	144	1,460
1866—70...	45.0	0.8	45.8	24.2	0.4	24.6	1,973.6	377.8	2,351.4
1871—75...	31.0	0.6	31.6	13.8	0.2	14.0	1,422.4	250.0	1,672.4
1876—80...	22.4	—	22.4	13.0	—	13.0	1,257.6	200.4	1,458.0
1881—85...	28.4	1.2	29.6	13.4	0.6	14.0	1,205.2	187.2	1,392.4
1886—90...	26.0	—	26.0	16.4	—	16.4	1,002.0	152.4	1,154.4
1891—95...	21.0	0.6	21.6	11.4	0.4	11.8	1,164.6	187.4	1,352.0
1896—00...	20.0	0.6	20.6	14.6	0.2	14.8	1,199.6	176.2	1,375.8
1901—04...	18.2	0.5	18.7	11.5	0.5	12.0	1,363.5	162.5	1,526.0
1866—75...	38.0	0.7	38.7	19.0	0.3	19.3	1,698.0	313.9	2,011.9
1876—90...	25.6	0.4	26.0	14.3	0.2	14.5	1,154.9	180.0	1,334.9
1891—04...	19.8	0.6	20.4	12.6	0.3	12.9	1,233.9	176.3	1,410.2

(Forts.)

e g e n d o m.									
S t ö l d.			S n a t t e r i.						År.
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
1,094	211	1,305	792	190	982	615	155	770	1866
1,338	242	1,580	897	266	1,163	695	210	905	1867
2,241	424	2,665	1,174	381	1,555	962	314	1,276	1868
1,996	377	2,373	1,086	376	1,462	860	318	1,178	1869
1,411	243	1,654	826	294	1,120	670	244	914	1870
1,307	239	1,546	709	246	955	548	194	742	1871
1,220	192	1,412	644	193	837	520	165	685	1872
1,075	205	1,280	649	166	815	544	140	684	1873
1,178	190	1,368	566	155	721	451	124	575	1874
1,147	205	1,352	576	101	677	461	90	551	1875
1,041	154	1,195	543	103	646	445	88	533	1876
1,049	197	1,246	482	103	585	385	89	474	1877
1,136	206	1,342	474	117	591	381	97	478	1878
1,015	160	1,175	603	141	744	464	114	578	1879
1,178	163	1,341	694	164	858	510	128	638	1880
1,210	168	1,378	745	168	913	618	136	754	1881
1,176	198	1,374	770	158	928	608	129	737	1882
934	166	1,100	606	107	713	482	81	563	1883
981	160	1,141	579	130	709	471	118	589	1884
1,036	139	1,175	483	77	560	372	60	432	1885
946	165	1,111	495	109	604	400	80	480	1886
878	126	1,004	492	86	578	386	74	460	1887
922	113	1,035	443	91	534	349	72	421	1888
866	142	1,008	478	88	566	398	68	466	1889
834	146	980	570	91	661	410	64	474	1890
972	153	1,125	535	98	633	434	81	515	1891
967	174	1,141	594	118	712	473	100	573	1892
1,051	191	1,242	540	123	663	435	104	539	1893
1,086	182	1,268	619	121	740	537	104	641	1894
1,154	151	1,305	572	90	662	451	71	522	1895
1,095	154	1,249	581	99	680	490	86	576	1896
1,091	166	1,257	573	97	670	487	83	570	1897
1,045	186	1,231	588	83	671	492	67	559	1898
1,103	149	1,252	559	100	659	462	83	545	1899
1,182	158	1,340	641	85	726	569	75	644	1900
1,264	157	1,421	732	91	823	619	77	696	1901
1,317	147	1,464	591	89	680	529	74	603	1902
1,232	138	1,370	609	103	712	519	82	601	1903
1,192	134	1,326	626	93	719	547	73	620	1904
1,616.0	299.4	1,915.4	955.0	301.4	1,256.4	760.4	248.2	1,008.6	1866—70
1,185.4	206.2	1,391.6	628.8	172.2	801.0	504.8	142.6	647.4	1871—75
1,083.8	176.0	1,259.8	559.2	125.6	684.8	437.0	103.2	540.2	1876—80
1,067.4	166.2	1,233.6	636.6	128.0	764.6	510.2	104.8	615.0	1881—85
889.2	138.4	1,027.6	495.6	93.0	588.6	388.6	71.6	460.2	1886—90
1,046.0	170.2	1,216.2	572.0	110.0	682.0	466.0	92.0	558.0	1891—95
1,103.2	162.6	1,265.8	588.4	92.8	681.2	500.0	78.8	578.8	1896—00
1,251.3	144.0	1,395.3	639.5	94.0	733.5	553.5	76.5	630.0	1901—04
1,400.7	252.8	1,653.5	791.9	236.8	1,028.7	632.6	195.4	828.0	1866—75
1,013.5	160.2	1,173.7	563.8	115.5	679.3	445.3	93.2	538.5	1876—90
1,125.1	160.0	1,285.1	597.2	99.3	696.5	503.1	82.9	586.0	1891—04

Tab. 1.

År.	B r o t t m o t								
	Ringare delaktighet i stöld m. m.						Å v e r -		
	Anklagade.			Sakfällda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	39	12	51	31	6	37	1,315	57	1,372
1867.....	60	26	86	53	21	74	1,310	62	1,372
1868.....	83	52	135	72	38	110	1,731	116	1,847
1869.....	102	44	146	76	30	106	1,757	77	1,834
1870.....	109	43	152	78	31	109	1,633	82	1,717
1871.....	87	33	120	66	24	90	1,632	86	1,718
1872.....	101	39	140	75	32	107	1,431	93	1,524
1873.....	65	36	101	57	31	88	1,618	100	1,718
1874.....	92	30	122	61	23	84	1,481	88	1,569
1875.....	98	44	142	71	24	95	1,463	91	1,554
1876.....	63	31	94	44	23	67	1,246	54	1,300
1877.....	65	14	79	47	9	56	1,194	56	1,250
1878.....	57	40	97	47	22	69	1,292	69	1,361
1879.....	59	21	80	38	13	51	1,181	62	1,243
1880.....	70	15	85	47	14	61	1,263	59	1,322
1881.....	69	14	83	45	10	55	1,242	54	1,296
1882.....	59	19	78	37	14	51	1,188	45	1,233
1883.....	25	19	44	18	11	29	1,002	37	1,039
1884.....	48	15	63	35	7	42	956	42	998
1885.....	56	22	78	41	18	59	855	29	884
1886.....	44	19	63	29	12	41	941	55	996
1887.....	35	10	45	28	8	36	901	36	937
1888.....	52	21	73	36	16	52	779	30	809
1889.....	77	5	82	58	2	60	862	27	889
1890.....	43	13	56	30	9	39	776	27	803
1891.....	63	10	73	39	5	44	814	31	845
1892.....	38	7	45	29	6	35	836	21	857
1893.....	52	12	64	33	12	45	707	24	731
1894.....	68	16	84	56	10	66	730	25	755
1895.....	72	12	84	48	10	58	571	18	589
1896.....	55	20	75	28	14	42	659	16	675
1897.....	57	13	70	37	7	44	722	26	748
1898.....	46	8	54	29	6	35	725	31	756
1899.....	44	11	55	41	10	51	524	20	544
1900.....	51	14	65	40	11	51	572	21	593
1901.....	59	21	80	42	14	56	588	18	606
1902.....	43	4	47	37	1	38	690	11	701
1903.....	48	11	59	33	4	37	560	25	585
1904.....	39	14	53	33	11	44	574	18	592
1866—70...	78.6	35.4	114.0	62.0	25.2	87.2	1,549.6	78.8	1,628.4
1871—75...	88.6	36.4	125.0	66.0	26.8	92.2	1,525.0	91.6	1,616.6
1876—80...	62.8	24.2	87.0	44.6	16.2	60.8	1,235.2	60.0	1,295.2
1881—85...	51.4	17.8	69.2	35.2	12.0	47.2	1,048.6	41.4	1,090.0
1886—90...	50.2	13.6	63.8	36.2	9.4	45.6	851.8	35.0	886.8
1891—95...	58.6	11.4	70.0	41.0	8.6	49.6	731.6	23.8	755.4
1896—00...	50.6	13.2	63.8	35.0	9.6	44.6	640.4	22.8	663.2
1901—04...	47.2	12.5	59.7	36.2	7.5	43.7	603.0	18.0	621.0
1866—75...	83.6	35.9	119.5	64.0	26.0	90.0	1,537.3	85.2	1,622.5
1876—90...	54.8	18.5	73.3	38.7	12.5	51.2	1,045.2	45.5	1,090.7
1891—04...	52.5	12.3	64.8	37.5	8.6	46.1	662.3	21.8	684.1

(Forts.)

e g e n d o m.									År.
k a n.			M o r d b r a n d.						
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
870	32	902	40	19	59	9	4	13	1866
825	34	859	41	7	48	15	5	20	1867
1,203	85	1,288	62	9	71	24	5	29	1868
1,208	53	1,261	79	18	97	36	9	45	1869
1,272	45	1,317	63	6	69	27	1	28	1870
1,232	66	1,298	37	10	47	13	4	17	1871
1,084	75	1,159	29	9	38	14	6	20	1872
1,249	77	1,326	24	3	27	10	1	11	1873
1,059	68	1,127	31	4	35	18	—	18	1874
1,108	63	1,171	21	9	30	15	4	19	1875
914	43	957	30	3	33	13	2	15	1876
899	42	941	24	3	27	10	2	12	1877
954	55	1,009	27	8	35	10	2	12	1878
864	51	915	48	10	58	22	5	27	1879
950	40	990	54	5	59	24	1	25	1880
882	41	923	37	6	43	14	2	16	1881
867	31	898	40	13	53	23	4	27	1882
657	27	684	36	12	48	18	9	27	1883
636	27	663	29	5	34	13	1	14	1884
621	23	644	38	7	45	15	1	16	1885
621	40	661	57	8	65	32	6	38	1886
584	19	603	40	12	52	17	7	24	1887
567	22	589	53	7	60	24	1	25	1888
582	15	597	47	13	60	22	4	26	1889
494	15	509	44	6	50	15	3	18	1890
493	22	515	47	3	50	16	2	18	1891
507	14	521	36	9	45	23	8	31	1892
483	14	497	43	9	52	24	5	29	1893
509	17	526	36	9	45	20	3	23	1894
396	12	408	47	6	53	26	3	29	1895
476	9	485	44	5	49	21	2	23	1896
476	16	492	39	9	48	18	4	22	1897
517	23	540	35	11	46	19	1	20	1898
347	15	362	31	2	33	18	1	19	1899
395	15	410	33	5	38	15	1	16	1900
395	12	407	38	7	45	16	5	21	1901
479	9	488	41	4	45	18	3	21	1902
391	19	410	25	6	31	14	3	17	1903
406	15	421	32	4	36	14	2	16	1904
1,075.6	49.8	1,125.4	57.0	11.8	68.8	22.2	4.8	27.0	1866—70
1,146.4	69.8	1,216.2	28.4	7.0	35.4	14.0	3.0	17.0	1871—75
916.2	46.2	962.4	36.6	5.8	42.4	15.8	2.4	18.2	1876—80
732.6	29.8	762.4	36.0	8.6	44.6	16.6	3.4	20.0	1881—85
569.6	22.2	591.8	48.2	9.2	57.4	22.0	4.2	26.2	1886—90
477.6	15.8	493.4	41.8	7.2	49.0	21.8	4.2	26.0	1891—95
442.2	15.6	457.8	36.4	6.4	42.8	18.2	1.8	20.0	1896—00
417.7	13.8	431.5	34.0	5.3	39.3	15.6	3.2	18.7	1901—04
1,111.0	59.8	1,170.8	42.7	9.4	52.1	18.1	3.9	22.0	1866—75
739.5	32.7	772.2	40.3	7.9	48.2	18.1	3.4	21.5	1876—90
447.8	15.2	463.0	37.6	6.4	44.0	18.7	3.1	21.8	1891—04

Tab. 1.

År.	B r o t t m o t e g e n -								
	Ann an skadegörelse.						S u m -		
	Anklagade.			Sakfälda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	266	22	288	157	12	169	4,632	644	5,276
1867.....	244	10	254	151	6	157	5,151	820	5,971
1868.....	379	21	400	275	12	287	7,250	1,291	8,541
1869.....	388	30	418	273	17	290	7,057	1,196	8,253
1870.....	264	9	273	190	4	194	5,645	839	6,484
1871.....	230	16	246	159	13	172	5,178	800	5,978
1872.....	280	12	292	218	8	226	4,642	673	5,315
1873.....	352	18	370	260	15	275	4,656	650	5,306
1874.....	415	28	443	321	21	342	4,603	627	5,230
1875.....	421	29	450	339	25	364	4,438	608	5,046
1876.....	516	22	538	441	15	456	4,223	469	4,692
1877.....	370	21	391	302	17	319	3,930	495	4,425
1878.....	298	14	312	222	8	230	4,116	583	4,699
1879.....	307	19	326	239	16	255	4,183	532	4,715
1880.....	390	24	414	305	16	321	4,641	612	5,253
1881.....	339	22	361	257	16	273	4,822	585	5,407
1882.....	387	14	401	292	13	305	4,632	661	5,293
1883.....	382	17	399	291	11	302	4,030	540	4,570
1884.....	377	14	391	269	9	278	3,800	501	4,301
1885.....	346	12	358	249	9	258	3,645	405	4,050
1886.....	329	11	340	242	5	247	3,800	467	4,267
1887.....	362	15	377	271	10	281	3,661	378	4,039
1888.....	314	8	322	235	5	240	3,394	380	3,774
1889.....	328	12	340	255	9	264	3,541	392	3,933
1890.....	396	17	413	282	10	292	3,331	404	3,735
1891.....	350	12	362	255	10	265	3,560	416	3,976
1892.....	395	16	411	261	11	272	3,726	470	4,196
1893.....	402	9	411	310	6	316	3,645	501	4,146
1894.....	396	17	413	318	13	331	3,788	519	4,307
1895.....	375	13	388	287	10	297	3,640	452	4,092
1896.....	434	16	450	334	11	345	3,746	521	4,267
1897.....	391	16	407	314	14	328	3,710	444	4,154
1898.....	485	18	503	384	14	398	3,788	478	4,266
1899.....	406	4	410	317	4	321	3,387	383	3,770
1900.....	350	5	355	290	5	295	3,564	407	3,971
1901.....	428	9	437	347	8	355	3,931	418	4,349
1902.....	385	6	391	323	4	327	3,956	378	4,334
1903.....	321	9	330	260	6	266	3,613	413	4,026
1904.....	325	9	334	263	5	268	3,640	384	4,024
1866—70...	308.2	18.4	326.6	209.2	10.2	219.4	5,947.0	958.0	6,905.0
1871—75...	339.6	20.6	360.2	259.4	16.4	275.8	4,703.4	671.6	5,375.0
1876—80...	376.2	20.0	396.2	301.8	14.4	316.2	4,218.6	538.2	4,756.8
1881—85...	366.2	15.8	382.0	271.6	11.6	283.2	4,185.8	538.4	4,724.2
1886—90...	345.8	12.6	358.4	257.0	7.8	264.8	3,545.4	404.2	3,949.6
1891—95...	383.6	13.4	397.0	286.2	10.0	296.2	3,671.8	471.6	4,143.4
1896—00...	413.2	11.8	425.0	327.8	9.6	337.4	3,639.0	446.6	4,085.6
1901—04...	364.7	8.3	373.0	298.2	5.8	304.0	3,785.0	398.3	4,183.3
1866—75...	323.9	19.5	343.4	234.3	13.3	247.6	5,325.2	814.8	6,140.0
1876—90...	362.8	16.1	378.9	276.8	11.3	288.1	3,983.3	493.6	4,476.9
1891—04...	388.8	11.4	400.2	304.5	8.7	313.2	3,692.5	441.7	4,134.2

(Forts.)

d o m.			S u m m a.						År.
m a.									
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
3,322	478	3,800	24,985	1,705	26,690	21,495	1,252	22,747	1866
3,705	608	4,313	22,762	1,716	24,478	19,206	1,300	20,506	1867
5,468	994	6,462	24,194	2,182	26,376	20,193	1,671	21,864	1868
5,206	920	6,126	24,785	2,081	26,866	20,707	1,577	22,284	1869
4,207	627	4,834	23,806	1,652	25,458	20,464	1,268	21,732	1870
3,880	630	4,510	25,451	1,632	27,083	22,371	1,276	23,647	1871
3,586	530	4,116	27,081	1,557	28,638	24,812	1,233	25,545	1872
3,628	522	4,150	29,782	1,587	31,369	26,927	1,275	28,202	1873
3,512	491	4,003	34,337	1,744	36,081	31,158	1,402	32,560	1874
3,476	468	3,944	37,071	1,854	38,925	34,065	1,506	35,571	1875
3,302	378	3,680	39,517	1,787	41,304	36,574	1,502	38,076	1876
3,078	413	3,491	39,566	1,817	41,383	36,810	1,536	38,346	1877
3,215	453	3,668	38,440	1,765	40,205	35,591	1,439	37,030	1878
3,166	421	3,587	38,102	1,704	39,806	34,828	1,401	36,229	1879
3,518	481	3,999	37,925	1,723	39,648	34,651	1,416	36,067	1880
3,770	468	4,238	40,022	1,663	41,685	36,742	1,391	38,133	1881
3,599	522	4,121	40,562	1,932	42,494	37,330	1,582	38,912	1882
2,996	424	3,420	39,555	1,657	41,212	36,249	1,366	37,615	1883
2,827	397	3,224	38,772	1,644	40,416	35,688	1,361	37,049	1884
2,821	327	3,148	38,349	1,549	39,898	35,372	1,327	36,699	1885
2,828	353	3,181	40,484	1,783	42,267	37,489	1,519	39,008	1886
2,710	287	2,997	40,229	1,774	42,003	37,440	1,549	38,989	1887
2,562	285	2,847	39,582	1,613	41,195	36,984	1,376	38,360	1888
2,688	298	2,986	42,113	1,727	43,840	39,455	1,481	40,936	1889
2,413	307	2,720	45,802	1,999	47,801	42,763	1,711	44,474	1890
2,590	340	2,930	46,308	2,061	48,369	43,520	1,826	45,346	1891
2,723	376	3,099	48,576	2,299	50,875	45,805	2,042	47,847	1892
2,802	405	3,207	44,753	2,278	47,031	42,118	2,036	44,154	1893
3,016	421	3,437	47,029	2,456	49,485	44,423	2,183	46,606	1894
2,895	368	3,263	48,930	2,466	51,396	46,258	2,226	48,484	1895
3,042	442	3,484	53,384	2,671	56,055	50,681	2,416	53,097	1896
2,987	373	3,360	58,243	2,583	60,826	55,673	2,364	58,037	1897
3,039	379	3,418	62,177	2,565	64,742	59,603	2,327	61,930	1898
2,762	328	3,090	65,826	2,458	68,284	63,416	2,269	65,685	1899
2,988	342	3,330	66,161	2,448	68,609	63,975	2,249	66,224	1900
3,185	344	3,529	65,068	2,583	67,651	62,577	2,399	64,976	1901
3,294	301	3,595	63,170	2,582	65,752	60,778	2,387	63,165	1902
3,028	330	3,358	62,822	2,728	65,550	60,658	2,525	63,183	1903
3,003	323	3,326	64,179	2,716	66,895	61,915	2,541	64,456	1904
4,381 6	725 4	5,107 0	24,106 4	1,867 2	25,973 6	20,413 0	1,413 6	21,826 6	1866—70
3,616 4	528 2	4,144 6	30,744 4	1,674 8	32,419 2	27,766 6	1,338 4	29,105 0	1871—75
3,255 8	429 2	3,685 0	38,710 0	1,759 2	40,469 2	35,690 8	1,458 8	37,149 6	1876—80
3,202 6	427 6	3,630 2	39,452 0	1,689 0	41,141 0	36,276 2	1,405 4	37,681 6	1881—85
2,640 2	306 0	2,946 2	41,642 0	1,779 2	43,421 2	38,826 2	1,527 2	40,353 4	1886—90
2,805 2	382 0	3,187 2	47,119 2	2,312 0	49,431 2	44,424 8	2,062 6	46,487 4	1891—95
2,963 6	372 8	3,336 4	61,158 2	2,545 0	63,703 2	58,669 6	2,325 0	60,994 6	1896—00
3,127 5	324 5	3,452 0	63,809 7	2,652 3	66,462 0	61,482 0	2,463 0	63,945 0	1901—04
3,999 0	626 8	4,625 8	27,425 4	1,771 0	29,196 4	24,089 8	1,376 0	25,465 8	1866—75
3,032 9	387 6	3,420 5	39,934 7	1,742 4	41,677 1	36,931 1	1,463 8	38,394 9	1876—90
2,953 8	362 3	3,316 1	56,901 9	2,492 4	59,394 3	54,385 7	2,270 7	56,656 4	1891—04

Tab. 2. För brott mot tryckfrihetsförordningen anklagade

År.	Af jury pröfvade brott.						Andra		
	Anklagade.			Sakfälda.			Anklagade.		
	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.
1866.....	5	—	5	1	—	1	2	—	2
1867.....	11	—	11	3	—	3	1	—	1
1868.....	9	—	9	6	—	6	1	—	1
1869.....	14	—	14	8	—	8	1	—	1
1870.....	9	—	9	—	—	—	—	—	—
1871.....	10	—	10	5	—	5	3	—	3
1872.....	20	—	20	9	—	9	2	—	2
1873.....	11	1	12	2	—	2	2	—	2
1874.....	6	—	6	1	—	1	—	—	—
1875.....	12	—	12	6	—	6	—	—	—
1876.....	15	—	15	3	—	3	3	—	3
1877.....	12	—	12	7	—	7	1	—	1
1878.....	11	—	11	1	—	1	1	—	1
1879.....	8	—	8	2	—	2	—	—	—
1880.....	9	—	9	3	—	3	2	—	2
1881.....	12	—	12	6	—	6	3	—	3
1882.....	16	—	16	9	—	9	4	—	4
1883.....	12	—	12	6	—	6	2	—	2
1884.....	26	—	26	9	—	9	4	—	4
1885.....	18	—	18	10	—	10	5	—	5
1886.....	17	—	17	6	—	6	6	—	6
1887.....	18	—	18	6	—	6	5	—	5
1888.....	36	1	37	22	—	22	3	—	3
1889.....	28	1	29	15	—	15	7	—	7
1890.....	30	—	30	14	—	14	5	—	5
1891.....	23	1	24	10	1	11	5	—	5
1892.....	15	—	15	5	—	5	6	1	7
1893.....	28	—	28	11	—	11	4	—	4
1894.....	29	—	29	8	—	8	8	1	9
1895.....	10	—	10	5	—	5	6	—	6
1896.....	13	—	13	6	—	6	8	—	8
1897.....	9	—	9	4	—	4	11	—	11
1898.....	16	—	16	7	—	7	5	—	5
1899.....	11	—	11	3	—	3	5	—	5
1900.....	16	—	16	8	—	8	9	—	9
1901.....	17	—	17	9	—	9	5	1	6
1902.....	17	—	17	8	—	8	3	—	3
1903.....	12	—	12	10	—	10	1	1	2
1904.....	25	—	25	13	—	13	1	2	3
1866—70.....	9·6	—	9·6	3·6	—	3·6	1·0	—	1·0
1871—75.....	11·8	0·2	12·0	4·6	—	4·6	1·4	—	1·4
1876—80.....	11·0	—	11·0	3·2	—	3·2	1·4	—	1·4
1881—85.....	16·8	—	16·8	8·0	—	8·0	3·6	—	3·6
1886—90.....	25·8	0·4	26·2	12·6	—	12·6	5·2	—	5·2
1891—95.....	21·0	0·2	21·2	7·8	0·2	8·0	5·8	0·4	6·2
1896—00.....	13·0	—	13·0	5·6	—	5·6	7·6	—	7·6
1901—04.....	17·8	—	17·8	10·0	—	10·0	2·5	1·0	3·5
1866—75.....	10·7	0·1	10·8	4·1	—	4·1	1·2	—	1·2
1876—90.....	17·9	0·1	18·0	7·9	—	7·9	3·4	—	3·4
1891—00.....	17·2	0·1	17·3	7·6	0·1	7·7	5·5	0·4	5·9

och sakfällda, fördelade efter kön samt arten af brott.

öfverträdelser.			S u m m a.						År.
Sakfällda.			Anklagade.			Sakfällda.			
Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	Män.	Kvinnor.	Summa.	
—	—	—	7	—	7	1	—	1	1866
—	—	—	12	—	12	3	—	3	1867
—	—	—	10	—	10	6	—	6	1868
—	—	—	15	—	15	8	—	8	1869
—	—	—	9	—	9	—	—	—	1870
2	—	2	13	—	13	7	—	7	1871
2	—	2	22	—	22	11	—	11	1872
1	—	1	13	1	14	3	—	3	1873
—	—	—	6	—	6	1	—	1	1874
—	—	—	12	—	12	6	—	6	1875
3	—	3	18	—	18	6	—	6	1876
—	—	—	13	—	13	7	—	7	1877
—	—	—	12	—	12	1	—	1	1878
—	—	—	8	—	8	2	—	2	1879
1	—	1	11	—	11	4	—	4	1880
—	—	—	15	—	15	6	—	6	1881
2	—	2	20	—	20	11	—	11	1882
—	—	—	14	—	14	6	—	6	1883
—	—	—	30	—	30	9	—	9	1884
1	—	1	23	—	23	11	—	11	1885
1	—	1	23	—	23	7	—	7	1886
5	—	5	23	—	23	11	—	11	1887
—	—	—	39	1	40	22	—	22	1888
3	—	3	35	1	36	18	—	18	1889
4	—	4	35	—	35	18	—	18	1890
2	—	2	28	1	29	12	1	13	1891
2	1	3	21	1	22	7	1	8	1892
2	—	2	32	—	32	13	—	13	1893
6	1	7	37	1	38	14	1	15	1894
2	—	2	16	—	16	7	—	7	1895
6	—	6	21	—	21	12	—	12	1896
7	—	7	20	—	20	11	—	11	1897
2	—	2	21	—	21	9	—	9	1898
3	—	3	16	—	16	6	—	6	1899
8	—	8	25	—	25	16	—	16	1900
—	1	1	22	1	23	9	1	10	1901
2	—	2	20	—	20	10	—	10	1902
1	1	2	13	1	14	11	1	12	1903
—	2	2	26	2	28	13	2	15	1904
—	—	—	106	—	106	36	—	36	1866—70
10	—	10	132	02	134	56	—	56	1871—75
08	—	08	124	—	124	40	—	40	1876—80
06	—	06	204	—	204	86	—	86	1881—85
26	—	26	316	04	314	152	—	152	1886—90
28	04	32	268	06	274	106	06	112	1891—95
52	—	52	206	—	206	108	—	108	1896—00
08	10	18	203	10	213	108	10	118	1901—04
05	—	05	119	01	120	46	—	46	1866—75
13	—	13	213	01	214	92	—	92	1876—90
31	04	35	227	05	232	107	05	112	1891—00

